

Официален вестник на Европейския съюз

С 301



Издание
на български език

Информация и известия

Година 62
5 септември 2019 г.

Съдържание

I Резолуции, препоръки и становища

ПРЕПОРЪКИ

Съвет

2019/C 301/01	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Белгия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2019 г.	1
2019/C 301/02	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2019 г.	8
2019/C 301/03	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Чехия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Чехия за 2019 г.	15
2019/C 301/04	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Дания за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Дания за 2019 г.	20
2019/C 301/05	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Германия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Германия за 2019 г.	24
2019/C 301/06	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Естония за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Естония за 2019 г.	30

2019/C 301/07	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Ирландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2019 г.	35
2019/C 301/08	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Гърция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Гърция за 2019 г.	42
2019/C 301/09	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Испания за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Испания за 2019 г.	48
2019/C 301/10	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Франция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Франция за 2019 г.	55
2019/C 301/11	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Хърватия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Хърватия за 2019 г.	64
2019/C 301/12	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Италия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Италия за 2019 г.	69
2019/C 301/13	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Кипър за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2019 г.	80
2019/C 301/14	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Латвия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за 2019 г.	86
2019/C 301/15	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Литва за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Литва за 2019 г. . .	91
2019/C 301/16	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Люксембург за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Люксембург за 2019 г.	97
2019/C 301/17	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Унгария за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Унгария за 2019 г.	101
2019/C 301/18	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Малта за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Малта за 2019 г.	107

2019/C 301/19	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2019 г.	112
2019/C 301/20	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Австрия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Австрия за 2019 г.	117
2019/C 301/21	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Полша за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Полша за 2019 г.	123
2019/C 301/22	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Португалия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Португалия за 2019 г.	129
2019/C 301/23	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Румъния за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Румъния за 2019 г.	135
2019/C 301/24	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Словения за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2019 г.	143
2019/C 301/25	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Словакия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2019 г.	148
2019/C 301/26	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Финландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Финландия за 2019 г.	154
2019/C 301/27	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Швеция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2019 г.	159
2019/C 301/28	Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 година относно националната програма за реформи на Обединеното кралство за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Обединеното кралство за 2018—2019 г.	163

I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 9 юли 2019 година

относно националната програма за реформи на Белгия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2019 г.

(2019/C 301/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Белгия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 28.1.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Белгия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—4 по-долу. По-специално мерките за подобряване на услугите ще спомогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната по отношение на устойчивите пазари на услуги, мерките за подобряване на устойчивостта, ефективността и структурата на публичните финанси, както и използването на извънредни приходи с цел намаляване на публичния дълг, ще спомогнат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната във връзка с подпомагането на инвестициите, подобряването на публичните финанси, възстановяването на фискалните буфери и и мерките за укрепване на ефективността на политиките за заетост ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната по отношение на подпомагането на успешен преход на пазара на труда.
- (3) Докладът за Белгия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Белгия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Белгия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 26 април 2019 г. Белгия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Белгия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира постепенно да подобри номиналното салдо — от дефицит в размер на 0,7 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до 0,0 % от БВП през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ не се планира средносрочната бюджетна цел, определена при балансирано в структурно отношение състояние на бюджета, да бъде постигната през периода, обхванат от програмата за стабилност за 2019 г. След като достигна най-високо равнище от почти 107 % от БВП през 2014 г. и спадна до 102 % от БВП през 2018 г., се очаква до 2022 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да намалее до 94 % съгласно програмата за стабилност за 2019 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. В същото време мерките, необходими за подкрепа на планираните цели за дефицита от 2020 г. нататък, все още не са определени, което допринася за прогнозираното влошаване на структурното салдо през 2020 г., при условие че политиките не претърпят изменения, според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г.
- (7) На 5 юни 2019 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазване на правилото за дълга от страна на Белгия през 2018 г. След преценка на всички значими фактори, в доклада бе заключено, че настоящият анализ не е напълно убедителен що се отнася до това дали критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, е спазен.
- (8) В своята програма за стабилност за 2019 г. Белгия потвърждава искането, заложено в нейния проект на бюджетен план за 2019 г., да се възползва от гъвкавост в рамките на предпазните мерки съгласно „Съвместно договорена позиция относно гъвкавостта в рамките на Пакта за стабилност и растеж“, одобрена от Съвета на 12 февруари 2016 г. Белгия поиска временно отклонение от 0,5 % от БВП от необходимата корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел с оглед на изпълнението на важни структурни реформи с положително въздействие върху дългосрочната устойчивост на публичните финанси. Структурните реформи се отнасят до пенсионна реформа, „изместване на данъчната тежест“, реформа на корпоративното данъчно облагане, реформа на пазара на труда, както и реформа на публичната администрация. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се потвърждава,

⁽⁴⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

че Белгия спазва минималния целеви показател през 2019 г., като осигурява предпазен марж по отношение на прага на дефицита от 3 % от БВП. Всички мерки вече са приети на законодателно равнище, с изключение на реформата на публичната администрация. Предвид тяхното естество, и особено що се отнася до изместването на данъчната тежест и реформата на корпоративния данък, продължава да има неясноти относно тяхното въздействие в краткосрочен план, по-специално като се има предвид факта, че те не са неутрални по отношение на бюджета, а това влоши състоянието на бюджета. Въпреки това мерките са подобрили потенциала за растеж на икономиката и са намалили равнището на безработица и рисковете от макроикономически дисбаланси, оказвайки положително въздействие върху устойчивостта на обслужването на дълга в средносрочен до дългосрочен план. Въз основа на това съгласно оценката към настоящия момент Белгия отговаря на условията за поисканото временно отклонение от 0,5 % от БВП през 2019 г., при условие че страната изпълнява договорените реформи по подходящ начин, което ще бъде проследено в рамките на европейския семестър.

- (9) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Белгия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 1,8 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от БВП. Тъй като Белгия отговаря на условията за поисканото временно отклонение от 0,5 % от БВП съгласно клаузата за структурна реформа, изискваната структурна корекция за 2019 г. може да бъде намалена до 0,1 % от БВП, което съответства на номинален темп на растеж на нетните първични разходи, който не надвишава 2,8 % през 2019 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от значително отклонение от препоръчаната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2018 г. и 2019 г., взети заедно.
- (10) През 2020 г., предвид че съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП в Белгия надвишава 60 % от БВП и че прогнозната разлика между фактическия и потенциалния БВП е 0,1 %, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не следва да надвиши 1,6 %, което съответства на структурна корекция от 0,6 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., при условие че политиките не претърпят изменения, през 2020 г. съществува риск от значително отклонение от това изискване. На пръв поглед Белгия няма да спази правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че следва да се вземат необходимите мерки, считано от 2019 г., за да бъдат спазени разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Ще бъде важно всички извънредни приходи да се използват за допълнително намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Средносрочната и дългосрочната устойчивост на публичните финанси на Белгия продължават да бъдат изложени на риск заради съчетанието от високо съотношение на дълга към БВП и очакваното увеличаване на разходите, свързани със застаряването на населението, по-специално във връзка с пенсиите и дългосрочните грижи. През 2015 г. на законодателно равнище беше приет набор от пенсионни реформи и това доведе до увеличаване на законоустановената пенсионна възраст от 65 на 66 години, считано от 2025 г., и на 67 г., считано от 2030 г. Освен това изискванията за възраст и трудов стаж, за да се ползва ранно пенсиониране, бяха направени по-стриктни. Въпреки това публичните разходи за пенсии ще се увеличат с 2,9 процентни пункта от БВП в периода 2016—2070 г., предимно през следващите две десетилетия. Освен това условията за ранно пенсиониране за няколко големи групи държавни служители продължават да бъдат по-благоприятни от стандартните. Очаква се публичните разходи за дългосрочни грижи да нараснат с 1,7 процентни пункта от БВП в периода 2016—2070 г., а това представлява надвишаващо средните стойности увеличение, което започва от едно от най-високите равнища в Съюза. Организационната фрагментарност в сферата на дългосрочните грижи, при която понастоящем правомощията са разпръснати на различни административни равнища, представлява предизвикателство за някои измерения на ефективността на разходите, поради което нетното въздействие от неотдавнашното прехвърляне на отговорности все още не е ясно. Укрепването на управлението ще спомогне за постигането на желаното повишаване на ефективността. Възможно е евентуално да се оптимизира комбинацията от грижи, за да се увеличи ефективността на разходите на системата за дългосрочни грижи.
- (11) Съставът и ефективността на публичните разходи могат да бъдат подобрени, за да се осигури възможност за допълнителни публични инвестиции. Въпреки неотдавнашния спад общият размер на разходите като дял от БВП в Белгия продължава да е сред най-високите в еврозоната. Високото равнище на публичните разходи показва, че съществува възможност за по-голяма фискална корекция, основана на разходите. Предвид високото равнище на публичните разходи, резултатите от определени политики и качеството на някои публични услуги повдигат въпроси относно ефективността на разходите. Прегледите на разходите и оценките на политиките могат да помогнат на Белгия да определи приоритети и да подобри ефективността на публичните разходи. Освен това прегледите на разходите биха могли да се използват за оценяване на ефикасността на непрякото публично подпомагане за научно-изследователска и развойна дейност в предприятията, което е на едно от най-високите равнища в Съюза като процент от БВП и е продължило да се увеличава през изминалата година. Наскоро федералните и регионалните органи изразиха своя интерес да интегрират прегледа на разходите в бюджетните си механизми.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нитират.

- (12) Понастоящем бюджетната координация между отделните структури не е достатъчно гъвкава, за да осигури възможност за публични инвестиции в широкомащабни проекти. Ефективната бюджетна координация е от основно значение във федерална държава членка като Белгия, където голяма част от разходните правомощия са възложени на органите на управление на поднационално равнище. Въпреки споразумението за сътрудничество, подписано през 2013 г., все още липсва официално споразумение за годишни цели на всички равнища на управление, а това затруднява бюджетната координация. За разлика от практиката в рамките на предишни програми за стабилност, при които консултативният комитет „вземаше предвид“ фискалната траектория, всички равнища на управление са одобрили общата фискална траектория, представена в програмата за стабилност за 2018 г., и са подкрепили постигането на фискалните цели до 2020 г. за всички равнища на управление. Въпреки че благодарение на това одобрение общата траектория изглежда по-надеждна, не е постигнато официално споразумение за годишните фискални цели на всяко равнище на управление. Липсата на споразумение за целите на всяко равнище на управление може да застраши жизнеспособността на общата траектория за постигане на средносрочната цел. Също така това не позволява на звеното на Висшия съвет по финансите, което отговаря за нуждите от финансиране на публичния сектор, да осъществява ефективно наблюдение на спазването на тези цели. В програмата за стабилност за 2019 г. са включени само индикативни общи и междинни бюджетни цели, тъй като изборите на федерално равнище и на равнище региони и общности се състояха на 26 май 2019 г.
- (13) Отбелязваният наскоро икономически растеж доведе до създаване на повече работни места, а заетостта бележи най-високото си равнище за последните десет години. Независимо от това преминаването от състояние на липса на заетост или безработица към заетост продължава да е слабо и Белгия не е на път да постигне своята цел за заетост от 73,2 % по стратегията „Европа 2020“. Все още има големи регионални различия по отношение на пазара на труда. Въпреки устойчивия спад през последните пет години, младежката безработица в Брюксел е доста над средното равнище за Съюза. Участието на пазара на труда е слабо при нискоквалифицираните работници, хората с мигрантски произход, по-възрастните работници и хората с увреждания, което показва, че както структурни, така и специфични за съответната група фактори възпрепятстват интеграцията им на пазара на труда, а съществуващите мерки за активизиране не дават еднакви резултати за всички групи от населението. Нивото на заетост на по-възрастните работници (55—64 години) остава под средното равнище за Съюза, а разликата спрямо средната стойност за Съюза остава висока за лицата над 60 години. Хората с мигрантски произход, по-специално жените, продължават да се сблъскват с по-високи равнища на безработица, по-ниски равнища на заетост, по-висок процент на бедност сред работещите и свръхквалификация. Въпреки че бяха предприети някои мерки за подпомагане на интеграцията на новопристигналите и за борба с дискриминацията, все още липсва координиран подход за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени хората с мигрантски произход. За да се преодолее слабото участие на пазара на труда, са предприети мерки в контекста на „Споразумението за работни места“, но все още предстои да бъде оценено тяхното въздействие.
- (14) Продължават да са налице съществени възпиращи фактори за започване на работа. Въпреки че изместването на данъчната тежест намали натиска върху трудовите доходи, средно този натиск продължава да бъде висок за всички заплати, с изключение на много ниските (50 % от средната работна заплата). Белгия продължава да бъде единствената държава членка, в която обезщетенията за безработица са безсрочни, макар и постепенно да намаляват. Съществуват финансови фактори, които възпират получателите на обезщетения за болест и увреждания, както и втория работещ член на домакинството, да започват работа на пълно работно време. По-специално финансовите стимули за започване на работа (на пълно работно време) на самотните родители (и в по-малка степен двойките с деца) са ограничени, тъй като те са изправени пред комбинация от разходи и отнемане на обезщетения. Освен това може да възникнат проблеми с координацията заради разпределянето на отговорностите за социалната закрила между федералното, регионалното и местното равнище на управление. Системата за социална сигурност формално не предоставя на самостоятелно заетите лица обезщетения при безработица, злополуки на работното място и професионални болести.
- (15) Влошаването на образователните резултати в рамките на задължителното образование и наличието на значителни различия в образователната система продължават да бъдат безпокойство. Може да бъде постигнато подобрене по отношение на процента на младите хора, които не владеят основни умения, по-специално във Френската общност, където този процент е над средното равнище за ОИСР. Различията в образователните резултати, които се дължат на социално-икономическия и мигрантския произход, са големи. Учителите се нуждаят от по-голяма подкрепа, за да се справят с многообразието. Продължава да е налице необходимостта тяхното продължаващо професионално развитие да се адаптира. Реформите за подобряване на образователните резултати и за преодоляване на различията трябва да бъдат засилени, за да се стимулират устойчивият и приобщаващ растеж, който се основава на интензивно използване на знания, и социалното приобщаване. Изпълнението на „Пакта за високи постижения“, ключовата училищна реформа на Френската общност за подобряване на основните умения, ефикасността и управлението и за преодоляване на неравенствата, напредва. Приети са постановления за организацията на работата на учителите, общите основни учебни програми, статута на училищните директори, както и по-доброто владение на френски

език от новодошлите ученици, които ще започнат да се прилагат от септември 2020 г. Фламандската общност ще започне да изпълнява някои реформи в средното образование от 2019/2020 г., но ранното насочване на учениците продължава да буди безпокойство. Въздействието на тези реформи и мерки ще зависи също от тяхното ефективно изпълнение и наблюдение. Също така Федералният парламент намали възрастта за задължително образование от шест на пет години. Предвид че разходите за образование вече са високи, реформите ще трябва да се прилагат с посилен акцент върху повишаването на ефикасността и ефективността на системата и върху нейния капацитет за осигуряване на умения, които са ориентирани към бъдещето и съответстват на пазара на труда.

- (16) Несъответствията между търсените и предлаганите умения и слабата трудова мобилност възпрепятстват увеличаването на работните места и растежа на производителността. Въпреки някои регионални и федерални мерки, предприети за преодоляване на недостига на умения и постигане на по-висока активност, включително в контекста на реформата „Споразумение за работни места“, в няколко сектора се наблюдава недостиг на работна ръка, по-специално в областта на информационните и комуникационните технологии, строителството и здравеопазването. Растежът в сектора на строителството се възпира от липсата на умения и недостига на работна ръка. В някои сектори има голяма нужда от преквалифициране и повишаване на квалификацията на работната ръка. Участието на възрастните в образованието и обучението и в трудовата мобилност също са на ниско равнище. Слабите езикови умения представляват сериозен проблем, по-специално в Брюксел, където за около 50 % от предлаганите работни места се изисква владението и на френски, и на нидерландски език, в съответствие с националната програма за реформи за 2019 г. Процентът на завършилите висше образование е висок, но дипломантите в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) са твърде малко. През 2016 г. Белгия се нареди на 26-о място в Съюза по завършилите висше образование в областта на НТИМ, като делът на новопостъпилите студенти в съответните области във висшето образование, и по-специално на жените, е малък. Цялостното изпълнение на „Плана за действие за НТИМ за периода 2012—2020 г.“ във Фландрия показва напредък, но броят на лицата, завършили средно техническо и професионално обучение в областта на НТИМ, е в застой от 2010 г. насам. Френската общност не разполага със стратегия в сферата на политиката за НТИМ и прилагането на нейната наскоро приета „Стратегия за цифрово образование“ за училищата все още предстои. Недостигът на професионалисти със знания в сферата на предприемачеството и в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката възпрепятства развитието на стартиращите предприятия. Общото равнище на уменията в областта на цифровите технологии е добро, но не се подобрява. В националната програма за реформи за 2019 г. се изтъква споразумението между Фландрия и Валония и планираното споразумение между Фландрия и регион Брюксел-столица за подобряване на трудовата мобилност между тези региони.
- (17) Научноизследователската и развойната дейност са концентрирани в няколко сектора, а разпространението на иновациите в останалата част от икономиката не е достатъчно и това в крайна сметка възпрепятства растежа на производителността. Научните изследвания, финансирани с публични средства, изглежда са под средното за Съюза. По отношение на научните изследвания, развойната дейност и иновациите са налице също така регионални и подрегионални различия. В Националния пакт за стратегически инвестиции укрепването на цифровизацията се определя като многообещаваща възможност за повишаване на производителността и капацитета за иновации на Белгия. Това изисква инвестиции в цифрова инфраструктура, включително предприемане на ефективни стъпки за успешното разгръщане на 5G, човешки капитал и предприемачески дух, както и ускорено внедряване на цифрови технологии, по-специално от страна на онези предприятия, които до момента изостават в това отношение.
- (18) Качеството на пътната инфраструктура се влошава след години на ниски публични инвестиции. В същото време изглежда, че поддържането на широка и гъста пътна мрежа не е икономически ефективно за регионите и местните власти. Пътищата в Белгия са сред най-натоварените в ЕС. Железопътната инфраструктура е гъста и с добро качество, но нейното завършване и модернизиране продължават да представляват предизвикателство и е налице претоварване, особено около Брюксел и в районите за достъп до пристанищата в Антверпен и Зеебрюге. Предвижда се да бъдат направени значителни инвестиции в крайградски железопътни инфраструктури и сигнализации, но те са възпрепятстват по-специално от бюджетните правила за разпределянето на средства в отделните региони. Освен това небалансираните стимули и пречките пред конкуренцията и инвестициите в националните пътнически железопътни услуги и междуградските автобусни превози ограничават предлагането и търсенето на алтернативни колективни и нисковъглеродни транспортни услуги. Увеличаването на задръстванията се обяснява отчасти с непрекъснатото повишаване на броя на леките автомобили, стимулирано от липсата на пътни такси, намалението за служебни автомобили и ниското данъчно облагане в областта на околната среда. Високите такси, с които се облагат сделките за недвижимо имущество, и схемата за служебните автомобили се отразяват отрицателно върху мобилността. Качеството на железопътните услуги е спаднало, а осигуряването на градски обществен транспорт и на обществен транспорт между градовете и селата се нуждае от подобрене, по-специално във Валония, където достъпът

до заетост представлява основен проблем за лицата, търсещи работа. Съгласно националната програма за реформи за 2019 г. във всички региони се правят значителни инвестиции и се провеждат реформи, а на федерално равнище и в сътрудничество с регионите завършването на крайградската железопътна мрежа около Брюксел напредва. Белгия е приела закон за отваряне на националните железопътни услуги, но делът на услугите за пътнически превози, предоставяни в рамките на задължения за обществени услуги с пряко възложен договор, остава много висок в страната. Не е разрешено частните автобусни оператори да предоставят междуградски автобусни услуги. Наредбите за таксиметровите услуги се различават при отделните местни органи. Въпреки че регионите са разработили свои собствени планове за мобилност, сложната координация възпрепятства следването на последователна визия за мобилността в Белгия, в т.ч. с евентуалното участие на погранични градове и региони. Има възможност регулаторът в сферата на железопътния транспорт да разгърне обхвата на регулаторните си дейности.

- (19) Налице са значителни нужди от инвестиции в подкрепа на енергийния преход. Обновяването на стария жилищен фонд, което предхожда въвеждането на енергийни норми, ще спомогне за постигането на целите за намаляване на емисиите за 2020 г. и 2030 г. Въвеждането на алтернативни горива е на доста слабо равнище. Необходимо е да се направят големи инвестиции в производството на енергия, както и в капацитета за междусистемни връзки, интелигентните мрежи, съхраняването на енергия и енергийната ефективност.
- (20) Въпреки усилията на правителството регулаторната и административната тежест за предприятията продължават да бъдат големи и това възпрепятства предприемачеството. Данъчното облагане бе намалено за стартиращите и малките предприятия, но продължава да бъде сложно за финансовите инвестиции. Белгия промени своя кодекс в областта на дружественото право, като намали броя на правните форми на дружествата, улесни законната електронна комуникация, намали изискванията за минимален капитал, както и, според националната програма за реформи за 2019 г., промени законодателството в областта на несъстоятелността, така че да включва по-специално свободните професии. Въпреки тези усилия, обаче, има големи закъснения при даването на разрешения за строеж, регистрирането на собствеността е скъпо, а съдебните производства са продължителни. Административното правосъдие е изправено пред предизвикателства, които се дължат на липсата на ресурси и продължителните процедури и водят до съществени закъснения, по-специално при даването на разрешения за строеж, но и при процедурите за възлагане на обществени поръчки. Освен това координацията във връзка с политиката в областта на климата, енергетиката, цифровите технологии и транспорта е сложна и би могла да бъде подобрена. Сътрудничеството между митническите органи и органите за надзор на пазара е под оптималното равнище и това води до увеличаване на риска несъответстващи на изискванията стоки да влизат в Съюза през границите на Белгия. Оценката на въздействието би могла да се интегрира по-добре в процеса на изготвяне на политики. Качеството на цифровите обществени услуги за предприятията е ниско. Липсата на цифровизация на съдебната система продължава да бъде сериозно предизвикателство, по-специално за събирането на данни. Завършването на цифровизацията на правосъдието е важно условие за допълнителни подобрения на качеството на съдебната система, като например актуализирането на бизнес процесите и по-доброто управление на човешките и финансовите ресурси в съдилищата.
- (21) Пречки пред конкуренцията и инвестициите в сферата на някои бизнес услуги възпрепятстват растежа и производителността. Навлизането на нови доставчици на услуги е значително под средното за Съюза, а печалбите са над средното за Съюза. Според показателя на Комисията за рестриктивност белгийската регулаторна рамка за счетоводители, данъчни консултанти, архитекти и агенти на недвижими имоти е значително по-ограничителна от средното за Съюза. С приет наскоро закон бяха въведени по-строги изисквания за патентните представители. Според Федералното бюро за планиране ако се намали съществено регулаторната тежест в рамките на правните, счетоводните и архитектурните услуги, производителността на труда ще се увеличи. Регулираните нотариални такси за сделки с недвижими имоти са значителни и се добавят към високите такси за регистрация. Регионите са осъществили различни реформи в областта на занаятчийските и търговските професии. Секторът на търговията на дребно продължава да е изправен пред оперативни ограничения, които възпрепятстват неговата производителност и инвестициите. Конкуренцията между супермаркетите е под оптималното равнище, основно заради високата концентрация и ниската входна и изходна динамика. Според показателя за рестриктивност в търговията на дребно Белгия се нарежда на шесто място сред държавите членки с най-много ограничения по отношение на работната среда за търговците на дребно. В националната програма за реформи за 2019 г. се изтъкват неотдашните реформи в регион Брюксел-столица за улесняване на установяването на търговците на дребно. Пазарът на телекомуникационни услуги се характеризира с високо ниво на концентрация (подсилено допълнително от неотдашните поглъщания) и слаба конкуренция. Това става ясно и от относително високите цени за стационарни услуги в сравнение със сходни държави. При фиксираните мрежи пазарът на дребно се характеризира с географски определени дуополи

на съществуващите и кабелните оператори. Това може да създаде пречки за предоставянето на пакетни услуги, съчетаващи стационарни и мобилни услуги, от страна на някои оператори. В националната програма за реформи за 2019 г. се изтъква приемането на реформата на законодателството в сферата на икономиката с цел по-добро спазване на правото в областта на конкуренцията и по-добро функциониране на белгийския орган за защита на конкуренцията чрез по-ефикасни процедури и намаляване на риска от бъдещи спорове пред Cour des Marchés/Marchtenhof. Белгийският орган за защита на конкуренцията разполага с ограничени ресурси в сравнение с ресурсите на органите за защита на конкуренцията на други държави членки.

- (22) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Белгия да използва тези средства по възможно най-добрия начин за установените сектори, като се отчитат регионалните различия.
- (23) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Белгия и го публикува в доклада за страната от 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Белгия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Белгия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.
- (24) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Белгия да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 1,6 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от БВП. Да използва извънредните приходи, за да ускори намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Да продължи реформите за гарантиране на фискалната устойчивост на дългосрочните грижи и пенсионните системи, включително чрез ограничаване на възможностите за ранно напускане на пазара на труда. Да подобри състава и ефективността на публичните разходи, по-специално чрез преглед на разходите, и координацията на фискалните политики от всички равнища на управление, за да се създаде възможност за публични инвестиции.
2. Да премахне възпиращите фактори за осъществяването на трудова дейност и да укрепи ефективността на активните политики за заетостта, по-специално за нискоквалифицираните работници, по-възрастните работници и хората с мигрантски произход. Да повиши резултатите и възможностите за приобщаване на системите за образование и обучение и да преодолее несъответствията между търсените и предлаганите умения.
3. Да насочи икономическата политика във връзка с инвестициите към устойчивия транспорт, включително модернизирването на железопътната инфраструктура, ниските въглеродни емисии и енергийния преход и научните изследвания и иновациите, по-специално в областта на цифровизацията, като се вземат предвид регионалните различия. Да се справи с увеличаващите се предизвикателствата пред мобилността, като укрепи стимулите и премахне пречките пред увеличаването на търсенето и предлагането на колективен транспорт и транспорт с ниски емисии.
4. Да намали регулаторната и административната тежест, за да насърчи предприемачеството, и да премахне пречките пред конкуренцията в сферата на услугите, особено в областта на телекомуникациите, търговията на дребно и професионалните услуги.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2019 г.**

(2019/С 301/02)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че България е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

- (2) Докладът за България за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на България в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните за всяка държава препоръки, отправени към България през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в България са налице макроикономически дисбаланси. По-специално, слабостите на финансовия сектор са съчетани с високо равнище на задлъжнялост и необслужвани заеми в корпоративния сектор. Въпреки че има напредък в справянето с източниците на дисбаланси, от решаващо значение ще бъдат цялостното изпълнение и мониторингът на предприетите наскоро реформи на надзора и управлението в банковия и небанковия финансов сектор.
- (3) На 24 април 2019 г. България представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята конвергентна програма за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо България понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята конвергентна програма за 2019 г. правителството, започвайки от номинален излишък от 2 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г., цели дефицит от 0,3 % от БВП през 2019 г., излишък от 0,4 % от БВП през 2020 г., 0,2 % през 2021 г. и 0,1 % през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁵⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 1 % от БВП в структурно изражение — продължава да бъде преизпълнена през целия програмнен период. Според конвергентната програма за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее постепенно от 22,6 % от БВП през 2018 г. на 16,7 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 0,7 % от БВП през 2019 г. и 0,6 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Като цяло, становището на Съвета е, че се очаква България да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г.
- (6) Данъчните приходи и спазването на данъчното законодателство се подобряват и са въведени редица инициативи. Въпреки това събирането на данъци не изглежда да се подобрява навсякъде със същото темпо. Това се отнася особено за свързаните с труда данъци, вноските за социална сигурност и някои категории акцизи. Съществуват също така данни, че недеklarираният труд и незаконната търговия с горива продължават да бъдат предизвикателство. Продължаването на усилията за подобряване на събирането на данъци и предприемането на допълнителни целенасочени мерки за справяне с предизвикателствата в специфични области на данъчната система е от първостепенно значение за допълнително намаляване на все още големия дял на сивата икономика.
- (7) Правителството предприе стъпки за подобряване на ефективността на публичните разходи. Световната банка приключи преглед на разходите, обхващащ няколко публични институции (министерства и общини) и две пилотни проучвания, едното на полицейската и противопожарната дейност и другото на управлението на отпадъци, и също така издаде наръчник за бъдещи прегледи от страна на правителството. В средносрочната фискална стратегия за 2018 г. правителството въведе редица показатели за резултатите, с които да се оцени въздействието на разходите в различните области на политиката с течение на времето и да се осигури информация при оценката и планирането на бюджета. Мерките по тези инициативи се очаква да повишат качеството, ефективността и прозрачността на публичните разходи и следователно да увеличат количеството и качеството на обществените блага.

⁽³⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 7.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (8) Държавните предприятия страдат от слабо корпоративно управление, което се отразява в голяма степен върху техните икономически показатели. В момента се провежда реформа на нормативната уредба в областта на корпоративното управление на държавните предприятия в сътрудничество с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и с подкрепата на Службата за подкрепа на структурните реформи на Комисията. Целта на реформата е да се отстранят съществуващите слабости чрез привеждане на националното законодателство в съответствие с Насоките на ОИСР за корпоративното управление на държавните предприятия. Въвеждането и ефективното прилагане на уредбата ще осигури приемственост и ще бъде от критично значение за успеха на реформата.
- (9) В условията на благоприятна икономическа среда коефициентите за капитала и ликвидността на банките се подобриха като средна величина. Успоредно с това необслужваните заеми на нефинансовите предприятия намаляха, макар и да остават големи. Вторичният пазар за необслужвани заеми стана по-динамичен. На 30 май 2019 г. БНБ прие решение за прилагане на насоките на ЕБО за управление на необслужвани и реструктурирани експозиции. Последващите мерки, произтичащи от прегледите на финансовия сектор, укрепиха банковия сектор, но все още се наблюдават някои слабости. Новите регулаторни инициативи през 2018 г. включват разпоредби за големите експозиции и идентифицирането на свързани клиенти, повишаване на равнището на антицикличния капиталов буфер и въвеждането на макропруденциални инструменти за мерки по отношение на заемополучателите. Предприемането на последващи мерки по законодателните инициативи относно експозициите към свързани лица, трайните усилията за надзор, целящи ограничаване на заемите в полза на свързани лица и санкциониране на нарушенията на разпоредбите за обезпеченията, са от съществено значение за поддържане на добри бизнес практики. Укрепването на уредбата за реструктуриране на банките е друга текуща мярка, която ще допринесе за устойчивостта на финансовия сектор.
- (10) Приключването на реформата в областта на несъстоятелността би могло да спомогне за намаляване на голямата задължнялост на частния сектор и на все още високото равнище на необслужваните заеми. Някои липсващи елементи намаляват ефикасността и ефективността на нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност, което води до бавни и скъпи производства по несъстоятелност. В същото време липсата на подходящи инструменти за мониторинг не позволява точен анализ на настоящите и новите предварителни производства и производства по несъстоятелност и не позволява идентифицирането на конкретни проблеми или слаби места. През октомври 2018 г. България отправи искане за помощ от Службата за подкрепа на структурните реформи на Комисията, за да напредне с реформата на нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност. Този проект идентифицира пропуски в нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност и ще доведе до изготвяне на пътна карта за тяхното преодоляване. Важно е да се запази скоростта на реформите и да се изпълни бъдещата пътна карта.
- (11) България е приела законодателни изменения през 2018 г. и впоследствие през май 2019 г. и работи за напълно последователно транспониране на Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾ (Четвърта директива относно борбата с изпирането на пари). Следва да се обърне внимание на ефективното прилагане на тези мерки. Органите все още не са приключили и не са уведомили за националната оценка на риска, която е крайъгълен камък в разработването на адекватни национални политики за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Освен това последните събития в банковия сектор показват, че е необходимо да се засили националният надзор върху международните финансови сделки и да се гарантира ефективното прилагане на нормативната уредба за борба с изпирането на пари. На риска от корупция трябва да бъде обърнато по-сериозно внимание, тъй като тя представлява предикатно престъпление за изпирането на пари. Българските органи ще трябва да покажат конкретни и трайни резултати, демонстрирани чрез окончателни решения по дела за корупция по високите етажи на властта. Използването на финансовите разследвания и финансовото профилиране е ограничено.
- (12) Небанковият надзор е в процес на реформиране. През септември 2017 г. Комисията за финансов надзор прие план за действие за реформа на небанковия финансов надзор в сътрудничество с Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване. Пълното и навременно прилагане на плана за действие, което все още в ход, ще допринесе за адекватен надзор на небанковия финансов сектор. Във вторичното законодателство бяха въведени изменения, целящи подобряване на правилата за оценка и тяхното прилагане. Тяхното ефективно прилагане и изпълнение ще разреши оставащите въпроси, свързани с остойностяването, които бяха установени в миналото. И накрая, надзорът на групово равнище остава предизвикателство за гарантирането на подходящ надзор в застрахователния сектор, основан на риска.

⁽⁶⁾ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

- (13) Секторът на автомобилното застраховане представлява известна уязвимост. Ясно определени правила за обезщетяване ще улеснят установяването на по-хармонизиран подход от страна на съдиите при вземането на решение по отделните случаи. В по-дългосрочна перспектива такава методика би спомогнала за намаляване на разходите, променливостта и застрахователния риск при застраховките „Гражданска отговорност“ за моторни превозни средства. За устойчивостта на сектора би било полезно да се подобри ценообразуването, така че да взема предвид шофьорското минало на клиента. Комисията за финансов надзор предложи система бонус-малус, по която в момента тече широк обществен дебат. Накрая, ликвидността на бюрото „Зелена карта“ повдигна съществени опасения, главно поради неизплащането на застрахователни вземания от страна на едно българско застрахователно дружество. Стриктното спазване от страна на всички членове на техните задължения е от решаващо значение за надеждността и ефективността на системата.
- (14) Инфраструктурата страда от сериозен недостиг на инвестиции. Обхватът и качеството на транспортната инфраструктура се подобриха, но остават под средното за равнището на Съюза. Трансевропейската транспортна мрежа в България все още не е завършена. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните пет години. Съществува необходимост от допълнително развиване на железопътни и пътни участъци, както и на съответната Европейска система за управление на железопътното движение и на интелигентни транспортни системи. В България равнището на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води е ниско, равнището на замърсяване на въздуха и на депониране на битови отпадъци е високо, а процентът на рециклиране е значително по-нисък от средния за Съюза. Необходими са инвестиции за насърчаване на устойчивото управление на водите, ресурсната ефективност и прехода към кръгова икономика. В допълнение, нуждите от инвестиции в сферата на енергетиката и смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него са значителни. Високата енергоемкост на икономиката и бавният напредък по изпълнението на целите за енергийна ефективност, по-специално в сградния сектор, спъват производителността и конкурентоспособността на предприятията в страната. Поради това усилията трябва да се увеличат, за да се гарантира постигането на значителни икономии на енергия чрез целенасочени инвестиции в промишлеността, транспорта и сградния сектор. Увеличаването на инвестициите в инфраструктурата за чиста енергия (например чисто и нисковъглеродно производство на електроенергия, междусистемни връзки и интелигентни мрежи), в съответствие с приоритетите, очертани в българския проект на национален план в областта на климата и енергетиката, допълнително ще спомогне за подобряване на общата конкурентоспособност на икономиката и качеството на живот на хората.
- (15) Въпреки увеличението на държавния бюджет за научни изследвания през 2018 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) остават много ниски както в частния, така и в публичния сектор. Частните инвестиции в НИРД са монопол на големи мултинационални дружества и са концентрирани в региона на столицата. Бавните темпове на изпълнение на реформите и голямата разпокъсаност на системата за научни изследвания, развойна дейност и иновации не позволяват на инвестициите в областта на НИРД да допринесат за производителността и растежа. Голям брой университети и научноизследователски институти все още се представят слабо в сферата на висококачествените научни изследвания. Сътрудничеството между науката и бизнеса продължава да бъде много ограничено и недостигът на човешки капитал в системата на НИРД буди сериозно безпокойство. Клъстерите и техният потенциал в България са недоразвити, тъй като често не достигат нужната критична маса. По-нататъшните реформи, съчетани с ефикасно управление и по-ефективни публични инвестиции, могат да оптимизират въздействието върху производителността и да подобрят конкурентоспособността на икономиката. Освен това увеличаването на цифровизацията на предприятията и въвеждането на нови бизнес модели са от решаващо значение за производителността на страната.
- (16) Реформите в публичната администрация и електронното управление продължават да бъдат бавни и не водят до достатъчни подобрения, а бизнес средата остава слаба. Бяха приети редица мерки за реформа, но тяхното прилагане на практика изостава. Институционалните недостатъци, регулаторната несигурност, корупцията и недостатъчното предлагане на работна ръка продължават да са сред основните пречки пред инвестициите. Управлението в публичния сектор се нуждае от повече прозрачност, по-ясни правила и дългосрочна перспектива. Забелязват се недостатъци и в областта на изпитването и безопасността на продуктите, дължащи се на ограничени финансови и човешки ресурси. Освен това въпреки че по-голямата част от мерките, включени в националната стратегия за обществените поръчки, са приети, тяхното изпълнение изисква непрекъснат мониторинг, контрол и оценка. Честото използване на пряко възлагане на обществени поръчки и големият брой единични оферти представляват заплаха за прозрачността и ефективността на системата. Административният капацитет на сектора на обществените поръчки продължава да бъде предизвикателство, както и професионализацията на публичните купувачи и съвместните покупки. Значителното забавяне на въвеждането на електронни обществени поръчки не позволява по-нататъшно подобряване на прозрачността и ефикасността на процедурите за възлагане на обществени поръчки.
- (17) Пазарът на труда се подобри, но все още има предизвикателства. Заетостта достигна най-високото си равнище от присъединяването на България към Съюза, а безработицата е под средното равнище за Съюза. Въпреки тези положителни промени, някои групи от населението, като нискоквалифицираните работници, младите хора, ромите и хората с увреждания, продължават да се сблъскват с трудности при намирането на работа. Прилагат се специфични мерки в подкрепа на трайно безработните, които представляваха 3 % от активното население през 2018 г. Комбинация от ефективни и непрекъснати информационни мерки, активни политики по заетостта и интегрирани социални услуги и услуги по заетостта би могла да подобри пригодността за заетост на групите в неравностойно положение и шансовете им за намиране на работа.

- (18) Нарастващият недостиг на умения в България изисква значителни инвестиции. Пригодността за заетост на младите хора може да се повиши, ако бъдат подобрени качеството и ефективността на стажовете и чиракуването. Освен това участието в мерки за повишаване на квалификацията и преквалификация сред възрастното население е много слабо. Въпреки предприетите мерки за насърчаване на развитието на цифровите умения, в България равнището на основните цифрови умения остава сред най-ниските в Съюза (29 % от физическите лица притежават основни цифрови умения в сравнение със средно 57 % за Съюза).
- (19) Въпреки ратифицирането на Конвенцията на Международната организация на труда относно определянето на минимална работна заплата и провеждането на няколко кръга преговори през 2018 г., работодателите и синдикалните организации все още имат различни становища относно критериите, които да се прилагат при определянето на минималната работна заплата. Има поле за по-широк консенсус относно въвеждането на обективен и прозрачен механизъм за определяне на заплатите. Междувременно, въпреки че участието на социалните партньори в замисъла и изпълнението на политиките и реформите изглежда се е увеличило, все още е необходима непрекъсната подкрепа за засилен социален диалог.
- (20) Образователните резултати са ниски и продължават да бъдат силно повлияни от социално-икономическия статус на родителите. Това отразява предизвикателствата, свързани с качеството и приобщаващия характер на системата на образование и обучение. България инвестира недостатъчно средства в образованието, особено в предучилищното и началното образование — две области, които са от решаващо значение за създаването на равни възможности от ранна възраст. Участието в качествено образование и грижи в ранна детска възраст е слабо, особено за ромите и децата от други групи в неравностойно положение. Процентът на преждевременно напусналите училище все още е висок, което има отрицателни последици за бъдещата пригодност за заетост и резултатите на пазара на труда. Приложимостта на професионалното образование и обучение за пазара на труда и наличието на дуално професионално образование и обучение продължават да бъдат недостатъчни. При все че някои мерки са в процес на изпълнение, има необходимост от допълнителни усилия, за да се гарантира, че наборът от умения на завършващите висше образование може да допринесе за преодоляване на недостига на умения в краткосрочен и средносрочен по последователен начин. Въведени бяха някои мерки за преквалификация на учителите и за повишаване на привлекателността на професията. Независимо от това, програмите за началното и продължаващото образование за учители се нуждаят от допълнително укрепване и все още са необходими усилия за подобряване на условията на труд на персонала в сферата на образованието.
- (21) В България все още се наблюдава високо равнище на неравенство на доходите и на риск от бедност или социално изключване. Въпреки че намалява, процентът на бедност или социално изключване през 2018 г. беше 32,8 %, което все още е значително над средното равнище за Съюза. Системата за социална сигурност не обхваща всички заети лица и е недостатъчна за справяне със значителните социални проблеми. Това отразява ниското равнище на социалните разходи, неравномерната наличност на социални услуги на територията на страната и ограничените преразпределителни ефекти на системата за данъчно облагане. През 2018 г. доходите на най-богатите 20 % от населението бяха 7,7 пъти по-високи от тези на най-бедните 20 %, което все още е сред най-високите равнища в Съюза. Въпреки някои мерки, адекватността и обхватът на минималните доходи остават ограничени и все още липсва обективен механизъм за редовното им актуализиране. Предоставянето на социални услуги е възпрепятствано от ниското им качество и липсата на интегриран подход към активното приобщаване. Все още има разлики в достъпа до социални услуги, здравеопазване и дългосрочни грижи. Това подкопава способността им да осигурят всеобхватна подкрепа за най-уязвимите групи, като например ромите, децата, възрастните хора, хората с увреждания и хората, живеещи в селски райони. Част от населението изпитва затруднения при получаването на достъп до жилища на достъпни цени. Поради това са необходими повече усилия с цел стимулиране на активното приобщаване, насърчаване на социално-икономическата интеграция на уязвимите групи, включително ромите, подобряване на достъпа до качествени услуги и предприемане на мерки за премахване на материалните лишения.
- (22) Секторът на здравеопазването все още се характеризира с ниски публични разходи. Хората в България са изправени пред ограничен достъп до здравеопазване, причинен от неравномерното разпределение на ограничените ресурси и слабото покритие на здравното осигуряване. Преките плащания от страна на пациентите са значителни, тъй като те трябва да компенсират ниското равнище на публичните разходи. Ниската степен на наличност на общопрактикуващи лекари ограничава предоставянето на първични здравни грижи. Съществува значителен недостиг на медицински сестри, като броят им на глава от населението е сред най-ниските в Съюза. По-бързото и по-ефективно изпълнение на националната здравна стратегия ще спомогне за справяне с тези слабости.

- (23) В рамките на Механизма за сътрудничество и проверка Комисията продължава да осъществява мониторинг на съдебната реформа и борбата с корупцията и организираната престъпност в България. Ето защо тези области не са включени в специфичните препоръки за България, но са важни за развитието на положителна бизнес среда в страната. В доклада на Механизма за сътрудничество и проверка от ноември 2018 г. се посочва, че България продължи усилията си да реформира съдебната си система и за преодоляване на недостатъците в борбата с корупцията и организираната престъпност, но че са необходими по-нататъшни усилия в редица области. Комисията ще оцени напредъка отново в началото на есента на 2019 г.
- (24) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на България да използва по най-добрия начин тези средства за идентифицираните сектори, като се отчитат регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (25) В рамките на европейския семестър от 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на България и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на конвергентната програма за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към България през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в България, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (26) В контекста на тази оценка Съветът разгледа конвергентната програма за 2019 г. и становището ⁽⁷⁾ му е, че се очаква България да спазва Пакта за стабилност и растеж.
- (27) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и конвергентната програма за 2019 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 2 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на България да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да подобри събирането на данъците чрез целенасочени мерки в области като данъците върху горивата и труда. Да модернизира корпоративното управление на държавните предприятия чрез приемането и привеждането в действие на бъдещото законодателство.
2. Да гарантира стабилността на банковия сектор чрез засилване на надзора, насърчаване на адекватната оценка на активите, включително банковите обезпечения, и насърчаване на функциониращ вторичен пазар за необслужваните заеми. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на нормативната уредба за борба с изпирането на пари. Да укрепи небанковия финансов сектор чрез ефективно прилагане на основан на риска надзор, изпълнение на приетите наскоро насоки за оценка и осъществяване на надзор на групово равнище. Да изпълни предстоящата пътна карта за справяне с установените пропуски в нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност. Да насърчава стабилността на сектора на автомобилното застраховане чрез преодоляване на пазарните предизвикателства и оставащите структурни слабости.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновациите, транспорта, по-специално към неговата устойчивост, водите, отпадъците и енергийната инфраструктура и енергийната ефективност, като отчита регионалните различия и подобрява бизнес средата.

⁽⁷⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

4. Да подобри пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения. Да повиши качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение. Да предприеме мерки за социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до интегрирани социални услуги и услуги по заетостта и по-ефективно подпомагане на минималните доходи. Да подобри достъпа до здравни услуги, включително чрез намаляване на преките плащания от страна на пациентите и справяне с недостига на медицински специалисти.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Чехия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за конвергенция на Чехия за 2019 г.**

(2019/C 301/03)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид Европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Чехия като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

- (2) Докладът за Чехия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Чехия в изпълнението на специфичните препоръки към нея, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽³⁾, последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, и напредъкът на Чехия по отношение на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 30 април 2019 г. Чехия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо Чехия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2019 г. правителството посочва, че очаква да се премине от бюджетен излишък в размер на 0,3 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. до дефицит от 0,2 % през 2020 г., като според прогнозите се очаква този излишък постепенно да се влоши, достигайки 0,5 % до 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁵⁾ средносрочната бюджетна цел, която беше променена от структурен дефицит от 1 % през 2019 г. на 0,75 % от БВП, считано от 2020 г., продължава да се преизпълнява през целия програмен период. Съгласно програмата за конвергенция за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне постепенно до 29,7 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. Като цяло рисковете бюджетните цели да не бъдат изпълнени изглеждат балансирани, като се очаква да продължи растежът на заплатите в публичния сектор и на социалните трансфери, на фона на което ще има слабо намаление на общите приходи като дял от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се предвижда структурното салдо да спадне до около -0,1 % от БВП през 2019 г. и до -0,4 % от БВП през 2020 г., оставяйки над средносрочната бюджетна цел. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Чехия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г.
- (6) Чехия е изправена пред средна степен на риск за фискалната устойчивост на публичните финанси в дългосрочен план, основно заради разходите, свързани със застаряването на населението. Разходите за пенсии са основният фактор, който влияе отрицателно на дългосрочната устойчивост, тъй като се очаква те да нараснат с около 2 процентни пункта от БВП до 2070 г. Дългосрочните рискове произтичат от комбинацията от неблагоприятни демографски характеристики и определянето на 65 години за максимална законоустановена пенсионна възраст. В резултат на това коефициентът на възрастова зависимост, чрез който се прави съпоставка между възрастните хора и активното население, нараства почти двойно, достигайки приблизително 50 % през 2070 г. В резултат на неотдавнашни мерки размерът на пенсиите е станал по-адекватен. Наред с по-щедро индексирание на пенсионните обезщетения правителството увеличи размера на основната пенсия и на пенсиите на по-възрастните пенсионери. Тези действия обаче не са съпроводени от политики, които биха подобрили устойчивостта. Например привеждането на продължителността на живота в съответствие със законоустановената пенсионна възраст не става автоматично. Понастоящем всяка промяна на пенсионната възраст (за законоустановено и за ранно пенсиониране) трябва да бъде предложена от правителството и одобрена от Парламента. Тези мерки могат също така да бъдат съчетани с политики за пазара на труда в подкрепа на удължаването на професионалното развитие и на участието на недостатъчно представени групи. Прогнозираното увеличение на възрастово обусловените публични разходи за здравеопазване до 2070 г. е в размер на 1,1 процентни пункта от БВП, а това също намалява дългосрочната фискална устойчивост. В този контекст по-нататъшното консолидиране на болничния сектор и инвестирането в първични и интегрирани здравни и социални грижи може да подобри разходната ефективност на системата на здравеопазване.

⁽³⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 12.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (7) Чешката национална банка може да определи препоръчителни макропруденциални ограничения по отношение на ипотечното кредитиране, но съгласно действащото законодателство нейните правомощия за налагане на наказания са ограничени, тъй като тя не разполага с официални правомощия да ги прилага. Като цяло чешките банки изпълняват препоръките, а обвързващите правни ограничения вероятно ще увеличат степента на съответствие между тях и другите субекти, предоставящи ипотечни кредити, и с това ще осигурят финансова стабилност и намаляване на рисковете за кредитополучателите. Все още текат дискусиите във връзка със законодателно предложение за изменение на Закона за Чешката национална банка.
- (8) Макар и да е налице известно подобрене, корупцията продължава да притеснява предприятията и може да възпрепятства икономическата дейност. От друга страна, въведените през 2017 г. реформи, включително в областта на обществените поръчки, понастоящем са в процес на прилагане, а някои планирани мерки бяха окончателно приети от правителството и изпратени в Парламента за по-нататъшно обсъждане. Сред тях има предложения за разширяване на ролята на Сметната палата с включването на регионите и общините, както и във връзка с назначенията в държавни дружества — област, в която са възможни конфликти на интереси и регулирането е от съществено значение. Все още не са приети обаче предложенията относно защитата на лицата, които подават сигнали за нередности, и относно лобирането.
- (9) Чехия постига солидни резултати на пазара на труда. Заетостта се е повишила стабилно през последните седем години, а безработицата е спаднала значително. Въпреки това потенциалът на жените с малки деца, нискоквалифицираните лица и хората с увреждания на пазара на труда все още не се използва в достатъчна степен. На фона на недостига на работна ръка категорично съществува възможност за увеличаване на тяхното участие на пазара на труда. Разликите в заетостта и в заплащането на жените и мъжете продължават да са високи въпреки предприетите наскоро мерки, благодарение на които родителският отпуск е станал по-гъвкав и броят на детските заведения се е увеличил. Равнището на заетост на жените остава доста под това на мъжете. Недостатъчният брой финансово достъпни детски заведения, правото на дълготраен родителски отпуск, ниската степен на използване на гъвкав режим на работа и липсата на заведения за дългосрочни грижи продължават да оказват значително влияние върху участието на пазара на труда. През 2017 г. едва 6,5 % от децата на възраст под три години са посещавали същински детски заведения (при средни стойности за Съюза от 34,2 %). Въпреки че нискоквалифицираните лица съставляват малка част от населението, равнището на заетост сред тях е доста под това на хората със средна и висока квалификация. Също така процентът на заетост на хората с увреждания продължава да бъде нисък. Поради ограничен капацитет публичните служби по заетостта в момента не предоставят на търсещите работа индивидуална и непрекъсната подкрепа. Увеличаването на способността на публичните служби по заетостта да информират и активизират населението, съчетано с ефективни и целенасочени политики за установяване на активен пазар на труда, ще спомогне за стимулирането на участието на групите в неравностойно положение.
- (10) Трудовите и демографските ограничения в характеризираща се с интензивно производство икономика дават основание за повече инвестиции в образование и обучение, включително на работещите възрастни, за да се гарантира, че страната е готова да посрещне предизвикателствата, пред които я изправят структурните промени в икономиката, като например бъдещите технологични промени. Възможно е да възникнат несъответствия в качеството на уменията, включително във връзка с бъдещата автоматизация и роботизация, по-специално в сектора на цифровите технологии. Новите работни места ще изискват нови компетенции и значителни инвестиции, по-специално в професионални технически и цифрови умения на по-високо равнище, които се очаква да бъдат необходими след автоматизирането на сегашните механизирани работни места. Въпреки че през последните години има различни инициативи за въвеждане на всеобхватна стратегия за уменията, те все още не са се превърнали в една действително цялостна система.
- (11) Резултатите в областта на образованието продължават да зависят в много голяма степен от социално-икономическия произход на учещите. През 2016 г. беше въведена реформа за по-приобщаващо образование с подкрепата на Европейския социален фонд. Нейният успех ще зависи от наличието на достатъчно и устойчиво национално финансиране, по-нататъшното обучение на учителите и помощник-учителите и повишаването на осведомеността на обществеността за ползите от приобщаващото образование. Въпреки че като цяло въздействието на реформата за приобщаващо образование във връзка с участието на ромските деца в общото образование е положително, то остава ограничено. Ниските нива на инвестиции, ограничената привлекателност на учителската професия и социално-икономическите неравенства възпрепятстват завършването на по-висока образователна степен. Има недостиг на учители заради ниския престиж на професията, ниските, макар и увеличени наскоро заплати в сравнение с други професии и ограничените възможности за професионално развитие. Учителската професия продължава да бъде относително непривлекателна за талантивите млади хора. Предвид това недостигът на квалифицирани учители, съчетан с очакваните неблагоприятни демографски промени, показва, че в бъдеще наемането на учители и задържането им на работа може да бъде по-голямо предизвикателство.

- (12) Чехия е държава, през която преминава транзитния поток, и въпреки това завършването на европейските транспортни мрежи, включително коридорите на TEN-T, далеч не е приключило. Крайградската транспортна инфраструктура продължава да е незадоволителна, което ограничава достъпността на жилищата и способността на хората да пътуват до работа. Лошите транспортни връзки спъват също така стопанската дейност, особено в отдалечените региони. В районите на големите градове процесът на субурбанизация продължава, но крайградските транспортни мрежи изостават, особено по отношение на железопътната инфраструктура. Страната показва ниски резултати по отношение на нисковъглеродните аспекти, особено що се отнася до дела на енергията от възобновяеми източници в транспорта и използването на електрически превозни средства. Освен това планираният растеж на инфраструктурата за зареждане на електромобили може да е недостатъчен, за да задоволи бъдещото търсене. Повечето инвестиции в устойчив транспорт също биха могли да намалят замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване, смекчавайки неговото въздействие върху общественото здраве, особено в градските райони. Цифровата инфраструктура се подобрява, но разделението между градските и селските райони остава, тъй като едва 59 % от домакинствата в селските райони имат достъп до високоскоростни широколентови мрежи. Подновяването на инфраструктурата на по-старите мрежи от медни проводници и възможностите за фиксиран безжичен достъп няма да бъдат достатъчни за постигането на целите за свързаност до 2025 г. За да се посрещнат бъдещите нужди от свързаност, е необходимо да се предвидят инвестиции в мрежи с много висок капацитет (т.е. оптични влакна) и подходящи мерки по отношение на търсенето.
- (13) Енергоемкостта на чешката икономика продължава да е сред най-високите в Съюза, тъй като енергийната ефективност се подобрява съвсем бавно, по-специално при сградния фонд. Най-енергоемки са промишленият и жилищният сектор. Подобряването на енергийната ефективност ще осигури възможност за повишаване на конкурентоспособността на Чехия чрез намаляване на разходите за енергия на домакинствата и предприятията, развиване на по-чисти производства и достигане до по-високи нива от веригата за създаване на стойност. В сектора на енергетиката преобладават въглищата, които са и най-големият източник на емисии на въглероден диоксид, и това застрашава съществено качеството на въздуха на местно равнище. През последните 5 години емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително. По отношение на приспособяването към изменението на климата и предотвратяването на рискове липсват съответни действия за подходяща превенция, готовност и устойчивост при бедствия.
- (14) Административната и регулаторната тежест могат да възпрепятстват инвестициите. Според редица чешки дружества административната и регулаторната тежест са основна пречка пред инвестициите. Бързо променящото се законодателство и сложните административни процедури продължават да представляват основна пречка за извършването на стопанска дейност. Разходите за изпълнението на договори, честите промени на данъчните и трудовите разпоредби и трудното получаване на разрешителни за строеж са потенциален фактор, възпрепятстващ инвестициите в страната. Също така степента на административната тежест варира значително в отделните региони. Направени наскоро предложения целят да се опростят процедурите по планиране, особено по отношение на големи инфраструктурни проекти. Освен това правителството се подготвя за съставянето на нов закон за строителството до 2021 г. с участието на социалните партньори. Отговорността за надзора на пазара на продукти е разпределена между различни организации, дейността на които понякога се припокрива, а това създава предизвикателства за ефикасната координация и ефективното сътрудничество.
- (15) Наблюдава се подобрене по отношение на прозрачността и предоставяното обучение, но практиките за възлагане на обществени поръчки все още изостават, що се отнася до конкурентоспособността, заради многото процедури с една-единствена оферта, използването на критерии за качество и доверието в публичните институции. Преобладават решенията в областта на обществените поръчки, които продължават да се основават на най-ниската цена, тъй като все още не е приет стратегически подход. Все по-голям акцент се поставя върху централизираното възлагане на обществени поръчки и използването на споделен експертен опит, но тяхното въвеждане е доста бавно, въпреки доказвания им потенциал.
- (16) Чехия все още не е създала напълно функционираща екосистема за иновации, основана на национална научно-изследователска и развойна дейност. Страната продължава да бъде умерен новатор на равнището на Съюза, въпреки че научноизследователската и развойната дейност вече са по-интензивни. Възможно е това да се дължи на факта, че няма напълно съгласувана стратегия за публичните инвестиции, която да засили скромните резултати в областта на научните изследвания и да подобри сътрудничеството между частния сектор и академичните среди. Повишаването на производителността се дължи основно на големите чуждестранни дружества, а местните дружества изостават по отношение на генерирането на добавена стойност. Освен това общата факторна производителност, която представлява показател за степента на ефективност на капитала и труда, използвани в производството, се увеличава с относително бавни темпове. Поставянето на по-голям акцент върху иновациите на вътрешния пазар би могло да повиши производителността във всички сектори на икономиката, включително при малките и средните предприятия.

- (17) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Чехия да използва по възможно най-добрия начин тези фондове за установените сектори, като се отчитат регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (18) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията изготви подробен анализ на икономическата политика на Чехия и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Извършена бе и оценка на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите мерки, свързани с препоръките, отправени към Чехия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Чехия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (19) В контекста на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г. и становището ⁽⁶⁾ му е, че се очаква Чехия да спазва Пакта за стабилност и растеж,

ПРЕПОРЪЧВА на Чехия да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да подобри дългосрочната фискална устойчивост на пенсионната система и системата на здравеопазването. Да приеме все още неприетите мерки за борба с корупцията.
2. Да насърчи заетостта на жените с малки деца, включително чрез подобряване на достъпа до финансово достъпни детски заведения, и тази на групите в неравностойно положение. Да повиши качеството и приобщаващия характер на системите на образование и обучение, включително чрез насърчаване на придобиването на технически и цифрови умения и чрез популяризиране на учителската професия.
3. Да насочи икономическата политика във връзка с инвестициите към транспорта, по-специално неговата устойчивост, към цифровата инфраструктура, ниските въглеродни емисии и енергийния преход, включително енергийната ефективност, като се отчитат регионалните различия. Да намали административната тежест във връзка с инвестициите и да подкрепи конкуренция при възлагането на обществени поръчки, основаваща се в по-голяма степен на качеството. Да премахне пречките, които възпрепятстват развитието на напълно функционираща екосистема за иновации.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ По член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Дания за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за конвергенция на Дания за 2019 г.**

(2019/С 301/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Дания не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

- (2) Докладът за Дания за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Дания в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните за всяка държава препоръки, отправени към Дания през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) Дания представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 15 март 2019 г., а своята програма за конвергенция за 2019 г. — на 10 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление.
- (5) По отношение на Дания понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2019 г. правителството планира номинален дефицит 0,1 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. и 2020 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁵⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 0,5 % от БВП — продължава да се спазва през целия период на програмата до 2025 г. Съгласно програмата за конвергенция съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне до 33,4 % през 2019 г. и да остане стабилно през 2020 г., преди да се повиши до 37,8 % от БВП през 2025 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен през програмния период. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се предвижда структурното салдо да отбележи излишък от 0,9 % от БВП през 2019 г. и 1,0 % от БВП през 2020 г. — над средносрочната бюджетна цел. Рисковете са свързани с недостиг на приходи от променливи компоненти, по-специално от данъка върху печалбата на пенсионните фондове. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Дания да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г.
- (6) Системата за научни изследвания и иновации на Дания се характеризира с високи нива на инвестиции, здрава база на човешките ресурси и високи научни постижения. Въпреки това сферата на научните изследвания и иновациите в Дания е концентрирана в относително малък брой участници, като големи предприятия и фондации, предимно във фармацевтичната промишленост и сектора на биотехнологиите, което прави системата за научни изследвания и иновации потенциално уязвима на външни сътресения. Поради това може да се заключи, че има възможност за подобрение при инвестиране в разрастването на силно иновативни дружества.
- (7) Осигуряването на предлагане на работна ръка в период на демографски и технологични промени и справянето с недостига на работна ръка, по-специално на квалифицирани работници и специалисти в областта на ИКТ, е от ключово значение за насърчаване на устойчивия и приобщаващ растеж в Дания. Реформите и инвестициите за подобряване на привлекателността и за увеличаване по този начин на равнищата на участие в професионалното образование и обучение може да имат положително въздействие върху предлагането на квалифицирана работна ръка. Непрекъснатите инвестиции в образованието за възрастни, ученето през целия живот и уменията в областта на цифровите технологии също могат да спомогнат за справяне с това предизвикателство. Освен това, би било от полза да се насочат усилия върху по-доброто интегриране на маргинализираните групи и групите в неравностойно положение на пазара на труда. Това се отнася особено за младите хора с ниски образователни постижения, за хората с мигрантски произход, хората с намалена работоспособност и хората с увреждания. В допълнение към това, постиженията в областта на образованието на децата с мигрантски произход продължава да бъде предизвикателство.

⁽³⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 16.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (8) Въпреки висококачествените пътища задръстванията по пътищата се увеличават, особено в крайградските райони на големите градове. Освен това съществува необходимост за намаляване на въглеродните емисии на транспортния сектор, което показва наличието на възможности за инвестиции в устойчива транспортна инфраструктура с цел декарбонизация на транспортния сектор и намаляване на задръстванията, включително разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива. Правителството, изпълнявало предишния мандат, представи план за намаляване на задръстванията в крайградските райони на големите градове. Приемането на този план, чрез който се отпускат почти 112 милиарда датски крони (почти 6 % от БВП) за периода 2020—2030 г., все още предстои.
- (9) Въпреки че нивото на производителността в датската икономика продължава да е сред най-високите в Съюза, растежът на производителността намалява в продължение на десетилетия. Дружествата износители показват по-висок ръст на производителността, отколкото дружествата, защитени от конкуренцията на чуждестранни дружества. Въпреки факта, че Дания предприема мерки в подкрепа на растежа на производителността на дружествата в секторите на услугите, ориентирани към вътрешния пазар, ръстът на производителността и конкуренцията в тези сектори все още изостават. Дания е въвела мерки за засилване на конкуренцията във финансовия сектор и продължава да прилага стратегията за комуналните услуги.
- (10) След няколко години на висок ръст цените на жилищата изглеждат надценени, особено в основните градски райони. Увеличенията на цените на жилищата все пак стана по-умерено през 2018 г. Освен това, въпреки продължаващия спад, съотношението на дълга на домакинствата и разполагаемия доход продължава да е с най-висока стойност в Съюза. Делът на ипотечните кредити с променливи лихвени проценти и отсрочена амортизация постепенно намалява, но остава висок. Новите макропруденциални мерки изглеждат са ограничили увеличаването на новите ипотечни кредити с много висока стойност на съотношението на дълга и дохода и на съотношението на размера на кредита и стойността. През последните години датските органи са задействали и антицикличния капиталов буфер и са приложили мерки за повишаване на устойчивостта на банките, приели са реформа на данъка върху недвижимата собственост (в сила от 2021 г.) с цел да се сложи край на процикличната система за облагане с данък върху недвижимата собственост. Въпреки това съчетанието от много високи стойности на съотношението на заемите спрямо доходите, високата задлъжнялост с висока чувствителност по отношение на лихвения процент и надценените цени на жилищата поражда рискове за икономическата и финансовата стабилност и следователно осъществяването на непрекъснато наблюдение е обосновано.
- (11) Предотвратяването на изпирането на пари и на финансирането на тероризма се превърна в приоритет за Дания на фона на голям скандал, свързан с изпирането на пари, в който участва най-голямата финансова институция в Дания. Датският парламент е постигнал политически споразумения за засилване на надзора и за нов пакет за борба с изпирането на пари, който включва стратегия за борба с изпирането на пари и с финансирането на тероризма. Стратегията се основава на осем стълба, които включват засилване на сътрудничеството между надзорните органи, звеното за финансово разузнаване и други заинтересовани страни. Въпреки това продължават да съществуват предизвикателства и финансовият надзорен орган все още трябва да приеме допълнителни мерки и насоки относно начините за засилване на надзора в тези области. Следва да се обърне внимание на ефективното прилагане на тези мерки след тяхното приемане.
- (12) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде възможност на Дания да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на определени сектори, като бъдат отчетени регионалните различия.
- (13) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията изготви цялостен анализ на икономическата политика на Дания и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши оценка и на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите мерки, свързани с препоръките, отправени към Дания през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Дания, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

- (14) В контекста на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г. и становището ⁽⁶⁾ му е, че се очаква Дания да спази Пакта за стабилност и растеж,

ПРЕПОРЪЧВА на Дания да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да насочи усилията си върху свързаната с инвестиции икономическа политика в областта на образованието и уменията, научните изследвания и иновациите за разширяване на базата от иновации, за да се включат повече дружества, както и в областта на устойчивия транспорт за намаляване на задръстванията.
2. Да гарантира ефективен надзор и ефективно прилагане на уредбата за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Германия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Германия за 2019 г.**

(2019/C 301/05)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя надлежно взе предвид Европейският съдебен акт на социалните права, който беше провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който Германия беше посочена като една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз Германия следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката за еврозоната за 2019 г. в съответствие с препоръки 1 и 2 по-долу. По-специално, мерки, свързани с инвестициите, и подкрепа на растежа на заплатите ще спомогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната относно възстановяването на равновесието в еврозоната, а изместването на данъчната тежест от труда ще спомогне за изпълнението на третата препоръка за еврозоната относно функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Германия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Германия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Германия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбочен преглед в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ дава основание да заключи, че в Германия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално, бавно намаляващият излишък по текущата сметка продължава да бъде висок и има трансгранично значение. През 2018 г. излишъкът леко намалѐ вследствие на увеличеното вътрешно търсене и се очаква през следващите години той да продължи постепенно да намалява, като се запази на равнище над прага, определен в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси. Излишъкът отразява по-ниско равнище на вътрешни инвестиции спрямо спестяванията както в частния, така и в публичния сектор. Бяха предприети мерки за насърчаване на частните и публичните инвестиции, които значително нараснаха. Това допринесе за растеж, който се дължи в по-голяма степен на вътрешното търсене. При все това, очакваното нарастване на инвестициите и потреблението като дял от brutния вътрешен продукт (БВП) би могло да бъде по-голямо предвид на благоприятните условия за финансиране, изоставането при публичните инвестиции, особено на общинско равнище, както и наличното фискално пространство. Ръстът на заплатите малко се увеличи вследствие на свиването на пазара на труда, но въпреки това реалният ръст на заплатите остава умерен.
- (4) Германия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 16 април 2019 г., а своята програма за стабилност за 2019 г. — на 17 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоки относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Германия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира бюджетен излишък между $\frac{1}{2}$ и $\frac{3}{4}$ % от БВП през периода 2019—2023 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит в размер на 0,5 % от БВП — продължава да се изпълнява през целия период на програмата. Според програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква през 2019 г. да спадне под референтната стойност в Договора от 60 % от БВП и постепенно да намалее, като достигне 51¼ % от БВП през 2023 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 1,1 % от БВП през 2019 г. и 0,8 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Очаква се консолидираният държавен дълг да продължи да намалява устойчиво. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Германия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г. Същевременно, при спазване на средносрочната бюджетна цел, е важно фискалната и структурната политика да се използват с цел постигане на устойчива възходяща тенденция в публичните и частните инвестиции, по-специално на регионално и общинско равнище.
- (7) През 2018 г. се наблюдава стабилно увеличение на публичните и частните инвестиции, но съотношението на инвестициите остава под средното равнище за еврозоната. През 2018 г. публичните инвестиции нараснаха с 7,7 % в номинално изражение и 3,8 % в реално изражение, но все още са нужни повече усилия за преодоляване на изоставането в областта на инвестициите, особено за големи инвестиции в инфраструктура и образование. След период на отрицателен растеж, през последните три години реалният растеж на публичните инвестиции е положителен. Само през 2018 г. номиналните инвестиции на общинско равнище нараснаха с почти една пета. Това

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 19.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

отразява усилията на правителството за увеличаване на инвестициите. Въпреки това инвестициите на общинско равнище останаха по-ниски от обезценяването. Пзовавайки се на KfW Municipal Panel от 2019 г., изоставането в областта на инвестициите, натрупано до 2018 г., достигна 4 % от БВП. Заедно с благоприятната бюджетна позиция това показва, че са налице възможности за увеличаване на инвестициите на всички равнища на управление, по-специално на регионално и общинско равнище. Инвестициите в публична инфраструктура все още са възпрепятствани от ограничения по отношение на капацитета и планирането на общинско равнище. Бяха въведени мерки за преодоляване на тези ограничения, но все още е нужно време, за да се видят трайни резултати от тях. Освен това съществуват възможности за подобряване на цифровите обществени услуги и обществените поръчки. Частните инвестиции се увеличиха значително, но не за всички видове активи. Инвестициите в оборудване силно нараснаха в отговор на рекордно високото използване на капацитета. Жилищното строителство продължава да процъфтява. Строителният сектор обаче понастоящем отчита недостиг на капацитет и ценови увеличения. Нежилищното строителство нараства бавно в реално изражение, от което може да се предположи, че основната инфраструктура може да не е в крак с потребностите на икономиката.

- (8) Публичните разходи за образование възлизат на 4,1 % от БВП през 2017 г., което продължава да е под средното за Съюза равнище от 4,6 %. 9,3 % от общите държавни разходи бяха изразходвани за образование, което е също под средната стойност за Съюза от 10,2 %. Разходите за образование и научни изследвания останаха на равнище 9 % от БВП през 2017 г., което е под националната цел от 10 %. Макар че разходите за образование се увеличили в реално изражение, голямото изоставане в областта на инвестициите допълнително нарасна вследствие на демографските промени. Законодателните промени, позволяващи преки инвестиции от федералното правителство в областта на цифровото образование, в допълнение към средствата, отпуснати от федералните провинции (DigitalPakt), са обещаващи, но все още трябва да донесат резултати. Предизвикателства като все по-големият брой студенти, недостигът на учители, цифровизацията и по-нататъшното разширяване на образованието и грижите в ранна детска възраст ще изискват подходящо публично финансиране. Допълнителните разходи за образование и научни изследвания и иновации са изключително важни за увеличаване на потенциалния растеж на Германия и за адаптиране към промените в технологиите.
- (9) През последните години Германия постигна напредък по отношение на увеличаването на своя интензитет на научноизследователска и развойна дейност (НИРД), главно в резултат на увеличение на разходите за НИРД от страна на големите дружества, особено в секторите на средно- и високотехнологичното производство, и по-специално в автомобилния сектор. Интензитетът на НИРД на малките и средните предприятия (МСП) е значително под средния за Съюза и продължава да изостава. МСП се възползват в по-малка степен от сътрудничество с публичните научноизследователски институти в сравнение с големите предприятия. Тези два фактора волят до понижаване на равнището на бизнес иновациите, които са с тенденция към спад в дългосрочен план. Допълнителните инвестиции в НИРД са от съществено значение не само с оглед на засилването на иновационния капацитет на икономиката и повишаването на производителността, но също така и за улесняване на прехода към нисковъглеродна и кръгова икономика, по-специално по отношение на устойчивия транспорт, зелените енергийни технологии, екоиновациите и рециклирането, и за по-нататъшно подобряване на резултатите в сектора за публични научни изследвания и неговия принос за постигането на тези цели.
- (10) Цифровизацията на германската икономика напредва бавно и МСП продължават да въвеждат цифрови технологии с бавни темпове. Германия изостава в разгръщането на широколентов достъп с много голям капацитет (гигабитови скорости) на национално равнище, и по-специално в селските райони, където по-големи инвестиции биха могли да подобрят растежа на производителността. Само 9 % от домакинствата в Германия (в средата на 2018 г.) са покрити от висококачествени оптични кабелни мрежи за достъп в сравнение със средната за Съюза стойност от 30 %. Вместо това, модернизирването на съществуващите медни кабелни мрежи (векторирание) продължава да бъде предпочитаното технологично решение на заварения оператор. Въпреки че много от услугите се основават на много високоскоростна свързаност, през 2017 г. 23 700 бизнес парка не са свързани с оптична кабелна мрежа, а 28 % от всички дружества не разполагат с достъп до мрежи от поне 50 Mbps. Липсата на такава свързаност пречи на инвестициите, особено на МСП, много от които са разположени в селските и крайградските райони. Публичната намеса в разгръщането на свръхвисокоскоростна (≥ 100 Mbps) широколентова инфраструктура в селските райони продължава да бъде от решаващо значение и биха могли да бъдат проучени различни варианти извън субсидиите. Резултатите при цифровите публични услуги и в електронното здравеопазване също са много под средните за Съюза. През 2018 г. само 43 % от интернет потребителите в Германия са използвали електронни административни услуги (в сравнение със средно 64 % за Съюза). По отношение на електронното здравеопазване, 7 % от германците са използвали услуги в областта на здравеопазването и грижите, предоставяни онлайн (в сравнение със средно 18 % за ЕС). Електронната рецепта се използва от 19 % от общопрактикуващите лекари (в сравнение със средно 50 % за Съюза).
- (11) Необходими са повече инвестиции в транспортна инфраструктура и решения за екологично чиста мобилност, за да може Германия да се справи с предизвикателствата, свързани с качеството на въздуха и мобилността, както и за оказване на подкрепа за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптирането към него. Емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт през последните пет години се увеличават. Качеството на въздуха в Германия дава сериозна причина за безпокойство, особено в градските райони, където на пътното движение се падат около 60 % от вредните емисии на NO_x . Товарният транспорт може да се възползва от по-развити интермодални решения. Автомобилът остава най-често използваното превозно средство за ежедневно пътуване до работното място и средната продължителност на времето, прекарано в задръствания, е около 30 часа годишно. Според оценките задръстванията и търсенето на места за паркиране струват 110 млрд. евро годишно, или около 4 % от БВП на

Германия. Въпреки че в броя на новите регистрации на превозните средства, задвижвани с алтернативни горива, се наблюдава най-голямо увеличение, техният брой остава нисък. Съвместното ползване на автомобили и споделеното пътуване все още са малко разпространени. Съществени по размер публични и частни инвестиции ще бъдат необходими и с оглед на новите вериги за доставка на батерии и суровини от изключителна важност.

- (12) Електроенергийните мрежи на Германия се адаптират бавно към производството на енергия от възобновяеми източници и продължават да са необходими значителни инвестиции в мрежи за пренос и разпределение. Значителното забавяне при изпълнението на много проекти доведе до съществени разходи за германските и европейските електроенергийни мрежи и електроенергийните пазари. От 1 800-те километра проекти за мрежа, определени в Закона за разширяване на енергийната мрежа от 2009 г., едва около 800 км са изпълнени до второто тримесечие на 2018 г., отчасти вследствие на обществена съпротива. Закъснения в разширяването на мрежата ще доведат до по-високи разходи, свързани със задръствания, и до повече нарушения във функционирането на пазара както в Германия, така и в чужбина. Инвестициите в енергийни мрежи, които насърчават секторната интеграция, диверсификацията и подходящата мрежова инфраструктура са от решаващо значение за гъвкавостта на енергийната система и за по-добрата интеграция между различните сектори на икономиката с оглед на постигането на целите в областта на енергетиката и климата.
- (13) Жилищата в Германия са станали по-малко достъпни. От 2015 г. насам наемите и цените на жилищата са нараснали по-бързо от дългосрочната средна стойност, по-специално в големите градове. През 2017 г. 20 % от хората на възраст над 65 години в Германия са изправени пред прекомерни жилищни разходи (т.е. общите жилищни разходи представляват над 40 % от располагаемия им доход), в сравнение с 10 % от европейците на възраст 65 и повече години. За населението с най-ниски доходи коефициентът на прекомерни жилищни разходи беше с 10 процентни пункта над средното равнище за Съюза от 35,3 %. В отговор правителството предприе някои мерки, в т.ч. въвеждането на „спирачка“ с цел ограничаване на нарастването на наемите (Mietpreisbremse), схема за подпомагане за закупуване на ново жилище (Baukindergeld), както и изменение на основния закон на федерално равнище за финансова подкрепа за изграждане на социални жилища. При все това изграждането на нови жилища изостава значително от търсенето и е доста под целта на правителството от 375 000 нови жилища на година. Може да са необходими допълнителни мерки, като например ускоряване на изграждането на социални жилища, подобряване на възможностите за транспорт, както и реформиране на законодателството в областта на земеползването и строителството.
- (14) Германия се възползва в особено голяма степен от интеграцията във вътрешния пазар и играе важна роля в по-нататъшното му развитие. Въпреки това, пречките пред конкуренцията в сектора на бизнес услугите в Германия остават високи в сравнение с други държави членки. Това засяга различни области, в това число регулирани професии като архитектура, инженерство и правни услуги, където регулаторните ограничения, като например запазването на дейности и регулирането на цените и таксите, ограничават конкуренцията. Нерегулираните бизнес услуги обаче също срещат повече ограничения на общата бизнес среда в сравнение с други държави членки. Изменения в регулирането на бизнес услугите с цел увеличаване на конкуренцията ще повишат ефикасността и ефективността на инвестиционната и икономическата активност.
- (15) След като през предходните години бяха направени някои подобрения, през изминалата година напредъкът в реформата на данъчната система на Германия с цел насърчаване на вътрешните частни инвестиции и растеж беше слаб. Данъчната система продължава да е сложна, тя изкривява процеса на вземане на решения, например по отношение на участието на пазара на труда, инвестициите и финансирането, и би могла да предоставя по-ефикасни стимули за инвестиции и потребление. Повече напредък бе отбелязан в областта на данъчното облагане на труда, но той все още не е отразен в данните. Все още съществува потенциал за намаляване на данъчното облагане на труда с изкривяващ ефект чрез пренасочване на данъчното облагане от труда към източници на приходи, които са по-стимулиращи за приобщаващ и устойчив растеж. Данъчното облагане на доходите от труд през 2018 г. (данъчната тежест) продължи да бъде сред най-високите в Съюза, както за лицата със средни, така и за лицата с ниски доходи. Социалноосигурителните вноски на заетите лица са особено високи в сравнение с други държави и вноските за социално осигуряване като цяло представляват около две трети от данъчната тежест, докато подоходното облагане е една трета. От своя страна, приходите от екологичните данъци като дял от БВП са сред най-ниските в Съюза. Цената на капитала и средната ефективна ставка на корпоративния данък, които се различават в отделните региони, са сред най-високите в Съюза. Средната ефективна данъчна ставка възлизаше на 28,8 % (национална агрегирана стойност) в сравнение със средната стойност за Съюза от 20 %. Комбинацията от корпоративния подоходен данък, местния занаятчийски данък и данък „солидарност“ прави системата за корпоративно данъчно облагане сложна, с големи административни разходи и с изкривяващ ефект по отношение на равнището и местоположението на инвестициите. Освен това корпоративният данък изкривява решенията за финансиране в посока към финансиране с дълг, като според данни от 2017 г. то е на третото най-високо ниво в Съюза. Намаляването на капиталовите разходи за собствен капитал може да увеличи частните инвестиции и да засили сравнително неразвита пазар на рисков капитал.

- (16) Ситуацията на пазара на труда остава стабилна, макар че потенциалът на пазара на труда на някои групи не се оползотворява достатъчно. Равнището на заетостта при хората на възраст 20—64 години през четвъртото тримесечие на 2018 г. е сред най-високите в Съюза, като достигна 79,9 %. В началото на 2019 г. безработицата намаля до рекордно ниско равнище от 3,2 %. Високият процент свободни работни места и недостигът на работна ръка стават все по-очевидни и ограничават в значителна степен производството в някои региони и сектори. При все това потенциалът на някои групи на пазара на труда, като например жените и хората с мигрантски произход, не се използва достатъчно. Процентът на заетост на непълно работно време при жените в Германия е много висок — 46,7 %. Данъците върху труда в Германия остават относително високи, включително за лицата с по-ниски доходи. Специалните правила, уреждащи съвместното подоходно облагане на брачните двойки (Ehegattensplitting), намаляват стимулите за вторите работещи членове на домакинството да работят повече часове. Процентът на заетост сред хората с мигрантски произход е много по-нисък, отколкото сред хората с местен произход, като тази разлика е особено голяма при жените. Бяха предприети мерки в подкрепа на интеграцията на бежанците на пазара на труда, но липсата на владеене на немски език, липсващите или непрехвърлими квалификации, отговорностите за полагане на грижи за деца и роднини, както и липсата на опит с неофициалните правила на германския пазар на труда продължават да са предизвикателство.
- (17) Пенсионирването на поколенията на демографския бум има по-голямо отражение в Германия, отколкото в други държави членки. В дългосрочен план тези демографските промени ще обременят германските публични финанси, могат да поставят под въпрос адекватността на пенсиите и да увеличат сегашния ограничен дял на възрастното население (над 65 години), което е изложено на риск от бедност или социално приобщаване. До 2040 г. се очаква страната да бъде изправена пред едно от най-големите увеличения на разходите за публични пенсии като дял от БВП в Съюза (увеличение с 1,9 процентни пункта от БВП), докато съотношението на обезщетенията в общественото пенсионно осигуряване се очаква да намалее с 4,4 процентни пункта и да достигне 37,6 % според Доклада за застаряването за 2018 г. (Европейска комисия, 2018d). Благодарение на неотдавнашните пенсионни реформи равнищата на обезщетенията за определени групи нараснаха, но все още не е ясно дали постигнатите социални позиции са съизмерими със значителните фискални разходи, свързани с тях. Правителството също определи двоен праг (doppelte Haltelinie): максимален размер на вноската в пенсионноосигурителната схема в размер на 20 % и минимални коефициенти на заместване на дохода в размер на 48 % до 2025 г. Очаква се поддържането на тези прагове да изисква значителни фискални трансфери, с което бремето за по-младите поколения допълнително ще нарасне. В допълнение адекватността на доходите след пенсиониране на работниците с ниски доходи продължава да бъде проблем.
- (18) Въпреки нарастващия недостиг на работна ръка ръстът на реалните заплати остана умерен, докато номиналните доходи нараснаха с 3,1 % през 2018 г. В допълнение, концентрацията на ръст на заетостта при по-добре платените работни места на пълно работно време и намаляването на дела на пределната заетост на непълно работно време в общата заетост допринесоха за общия ръст на заплатите през 2018 г., който също малко надвишава ръста на производителността. Покритието на колективното договаряне продължи да намалява (с 2 процентни пункта от 2016 г. до 2017 г.) и достигна 49 % в западната и 34 % в източната част на страната. Покритието между отделните сектори се различава значително, като в публичния сектор и промишлеността то е по-добро, докато услугите са с много по-ниско покритие. Минималната работна заплата, която беше въведена през 2015 г., като цяло има положителен ефект върху нископлатените работници. Почасовите възнаграждения, които са в най-долната част на разпределението на заплатите, по-специално двата най-долни децила, се увеличиха значително. Въпреки това делът на нископлатените работници, който е 22,5 % през 2017 г., остава значително над средното равнище за Съюза. Броят на заетите лица само на т.нар. мини-работни места е намалял с 6,8 % през периода 2010—2018 г., а заетостта, която подлежи на социално осигуряване, е нараснала с около 18,1 % през същия период. Укрепването на условията за насърчаване на увеличаването на заплатите ще подкрепи вътрешното търсене и ще допринесе за възстановяването на равновесието в еврозоната.
- (19) Възходящата социална мобилност в сферата на образованието в Германия е ниска. Националните източници потвърждават наличието на слаб напредък в намаляването на влиянието на социално-икономическия произход върху образователните резултати. В миналото Германия постигна добри резултати в интегрирането на наскоро пристигнали мигранти и бежанци в образованието и обучението. Хората с мигрантски произход обаче обикновено са изправени пред по-големи предизвикателства, отколкото учениците с местен произход (напр. процент на преждевременно напускащите училище и трудности при намирането на места за чиракуване). Все по-хетерогенните класни стаи изискват решителни усилия за укрепване на учителската професия в условията на вече значителен недостиг на учители. Участието на работещите в обучение за възрастни е повод за безпокойство относно бъдещото функциониране на пазара на труда за работниците, по-специално за нискоквалифицираното възрастно население от 6,2 милиона души, което не разполага с основни умения за четене и писане.
- (20) Въпреки че броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, намаля от най-високата си стойност през 2014 г., продължават да съществуват предизвикателства в областта на равните възможности. По-специално, рискът от бедност или социално изключване през 2017 г. е бил с 67 процентни пункта по-голям за децата на нискоквалифицирани родители, отколкото за децата на висококвалифицирани родители. Тази разлика е значително по-висока от средната разлика в Съюза (53,9 процентни пункта).

- (21) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде възможност на Германия да се възползва по най-добрия начин от тези фондове по отношение на идентифицираните сектори, като вземе предвид регионалните различия.
- (22) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията извърши цялостен анализ на икономическата политика на Германия и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г. и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Германия, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Германия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.
- (23) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁷⁾, че се очаква Германия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (24) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки, направени по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръки 1 и 2 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на първата препоръка за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1 по-долу, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбаланси, свързани с излишъка по текущата сметка,

ПРЕПОРЪЧВА на Германия да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Като спазва средносрочната бюджетна цел, да използва фискалната и структурната политика за постигане на устойчива възходяща тенденция в публичните и частните инвестиции, по-специално на регионално и общинско равнище. Да съсредоточи инвестиционната икономическа политика върху образованието; научните изследвания и иновациите; цифровизацията и свръхвисокоскоростния широкополосов капацитет; устойчивия транспорт, както и енергийните мрежи и жилищата на достъпни цени, като отчита регионалните различия. Да измести данъчната тежест от труда към източници, които са по-малко вредни за приобщаващия и устойчив растеж. Да укрепи конкуренцията в сектора на услугите за предприятията и регулираните професии.
2. Да намали демотивиращите фактори за тези, които искат да работят повече часове, включително голямата данъчна тежест, особено за хората с ниски възнаграждения и втория работещ член на домакинството. Да предприеме мерки за гарантиране на дългосрочната устойчивост на пенсионната система, като същевременно се запази нейната адекватност. Да подобри условията за насърчаване на по-голям растеж на заплатите, като в същото време се зачита ролята на социалните партньори. Да подобри резултатите от образованието и равнището на уменията на групите в неравностойно положение.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Естония за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Естония за 2019 г.**

(2019/C 301/06)

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Естония не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 28.1.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз Естония следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката за еврозоната за 2019 г. в съответствие с препоръки 2 и 3 по-долу. По-специално съсредоточаването на свързаните с инвестициите мерки на икономическа политика в посочените области ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите.
- (3) Докладът за Естония за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Естония в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Естония през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) Естония представи националната си програма за реформи за 2019 г. на 30 май 2019 г., а програмата си за стабилност за 2019 г. — на 30 април 2019 г.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Естония понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. Програмата за стабилност за 2019 г. беше представена във основа на хипотеза за непроменена политика. Програмата предвижда да се премине от дефицит по консолидирания държавен бюджет от 0,6 % от БВП през 2018 г. към дефицит от 0,2 % от БВП през 2019 г. и 0,3 % от БВП през 2020 г., а след това да се отбележи дефицит от 0,7 % от БВП до 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — дефицит от 0,5 % БВП в структурно изражение — не се планира да бъде изпълнена през периода, обхванат от програмата за стабилност за 2019 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 5,3 % от БВП до 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен. Не са определени мерките, необходими за подкрепа на планираните цели за дефицита, което представлява риск за хипотезите относно прираста на приходите.
- (7) С оглед на прогнозата на Комисията от есента на 2018 г., в която се предвиждаше позиция, по-близка до средносрочната бюджетна цел през 2019 г. и съответстваща на правилата за размразяване на изискваната корекция, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не следва да надвишава 4,9 %, което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,3 % през 2019 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. има риск от значително отклонение от това изискване през 2019 г.
- (8) През 2020 г., с оглед на прогнозираната разлика от 2,7 % между фактическия и потенциалния БВП в Естония, както и поради това, че планираният растеж на БВП е под очаквания потенциален растеж, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не следва да надвиши 4,1 %, което съответства на структурна корекция от 0,6 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика има риск от значително отклонение от това изискване през 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че от 2019 г. трябва да се предприемат необходимите допълнителни мерки, за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 24.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

- (9) Предотвратяването на изпирането на пари се превърна в приоритет за Естония на фона на големите скандали, свързани с изпирането на пари. Естония укрепи своята рамка за борба с изпирането на пари и делът на депозитите на чуждестранни лица в естонския банков сектор намалва значително. Въпреки това продължават да съществуват предизвикателства. Въпреки че естонското правителство въведе допълнителни мерки и насоки за по-нататъшното укрепване на превенцията в тази област, парламентът на Естония все още не е приел законодателна инициатива, целяща увеличаване на капацитета на надзора по отношение на борбата с изпирането на пари. Следва да се обърне внимание на ефективното прилагане на тези мерки след тяхното приемане.
- (10) Недостигът на умения и несъответствието между търсените и предлаганите умения са сред основните пречки пред бизнес инвестициите и ограничават нарастването на производителността. През последните години Естония осъществи широкообхватни реформи, но тенденциите на пазара на труда и намаляването на населението в трудоспособна възраст представляват дългосрочни предизвикателства за системата на образование и обучение. Тези предизвикателства включват все още висок процент на преждевременно напускащи училище, непълна реорганизация на училищната мрежа; недостатъчната адекватност на висшето образование и професионалното образование и обучение за пазара на труда; и предизвикателствата, свързани със застаряването на учителите и ниската привлекателност на професията. Въпреки че участието в ученето за възрастни се подобрява, повишаването на квалификацията и преквалификацията на работната сила не се извършват достатъчно бързо, така че се наблюдава изоставане от тенденциите на пазара на труда. Недостатъчният капацитет за иновации е в центъра на набелязаните нужди от умения. Въпреки големия процент на специалистите в областта на информационните и комуникационните технологии, предприятията предоставят ограничено обучение за придобиване на умения в областта на цифровите технологии. Подобряването на адекватността на системата за образование и обучение за пазара на труда, включително чрез инвестиране в професионално ориентиране, справянето с преждевременното напускане на училище и по-доброто предвиждане на потребностите от умения биха спомогнали да се гарантира, че хората притежават правилните умения. Освен това подобряването на условията на труд на учителите, качеството на преподаването и образователните политики в отговор на демографските и икономическите тенденции ще укрепи капацитета на системата за образование и обучение.
- (11) Въпреки подобренията, бедността, социалното изключване и неравенството в доходите остават високи, особено сред по-възрастните хора. През 2017 г. около 42 % от лицата на възраст 65 и повече години са били изложени на риск от бедност и социално изключване в сравнение със средната стойност за Съюза от 15 %. Социалноосигурителните обезщетения все още не са ефективни за намаляване на бедността, а мрежата за социална сигурност е слаба. Предоставянето на качествени и достъпни социални услуги е възпрепятствано от слабата координация между службите в областта на здравеопазването и социалните грижи и от големите различия в способността на общините да набелязват нуждите от социални услуги и да ги предоставят. Хората също трябва да покрият голяма част от разходите за услугите, предоставяни от органите. Публичните разходи на Естония за дългосрочни грижи бяха по-малко от половината от средната стойност за Съюза (0,6 % от БВП в сравнение с 1,6 % от БВП през 2016 г.). Няма превантивни мерки или система за подпомагане, за да се намали тежестта върху лицата, полагащи неформални грижи. Делът на хората с неудовлетворени потребности от медицински грижи остава един от най-високите в Съюза (11,7 %), което свидетелства за проблеми с достъпността и ефективността на системата на здравеопазването. Тези предизвикателства сочат необходимостта от предоставяне на достъпни и качествени социални и здравни услуги по интегриран начин и от разработване на цялостна рамка за дългосрочни грижи. Инвестициите в подкрепа на социалното приобщаване, включително в социалната инфраструктура, биха насърчили приобщаващия растеж.
- (12) Разликата в заплащането между жените и мъжете от 25,6 % през 2017 г. остава сред най-високите в Съюза и е малко по-голяма в сравнение с предходната година. Освен това отражението на родителството върху заетостта на жените е значително над средното за Съюза (съответно 25,2 и 9,0 %). Дългите родителски отпуски често водят до по-бавно развитие на кариерата за жените. Наблюдава се тенденция жените да работят в икономически сектори и професии с по-ниско заплащане, въпреки че образователното им равнище е по-високо от това на мъжете. Неотдавнашните мерки добавиха гъвкавост към системата за предоставяне на родителски отпуск и обезщетения с цел улесняване на връщането на родителите на пазара на труда. Използването на услуги за детски грижи се подобрява. Въпреки това фактори като икономическата дейност, професията, възрастта, трудовия стаж или работното време обясняват само част от разликата в заплащането между жените и мъжете, като оставят необяснима разлика от 20 % спрямо средната стойност за Съюза от 11,5 %. Прозрачността при заплащането би могла да спомогне за по-доброто разбиране на причините за тази голяма разлика в заплащането на жените и мъжете. Продължаването на инвестициите в грижите за децата и активните мерки на пазара на труда биха спомогнали за заетостта на жените. Освен това ангажирането със социалните партньори и укрепването на техния капацитет продължават да бъдат важни в по-широк контекст.

- (13) Като периферна страна с ниска гъстота на населението добре функциониращата и взаимосвързана транспортна система е от ключово значение за икономическите дейности и износа на Естония. Транспортната инфраструктура на Естония е изправена пред някои недостатъци по отношение на свързаността и устойчивостта. Недостатъчно развити остават железопътният и интермодалният транспорт. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили през последните 5 години. Други иновативни и устойчиви решения биха могли да спомогнат за преодоляване на проблемите, свързани със задръстванията и с обществения транспорт. Синхронизирането на електроенергийната система на Естония с континенталната европейска мрежа е от ключово значение за гарантиране на сигурността на доставките на електроенергия в целия Балтийски регион. Инвестициите в инфраструктура биха спомогнали за подобряване на конкурентоспособността на естонските предприятия.
- (14) При ниските инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, особено от частния сектор, производителността на Естония изостава. Докато през 2017 г. публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност бяха малко под средните за Съюза, бизнес инвестициите бяха само 0,61 % от БВП — около половината от средната стойност за Съюза. Малък е дялът на предприятията, особено сред малките и средните предприятия (МСП), които отчитат дейности в областта на научните изследвания и иновациите. Намаляват разходите, които не са свързани с научноизследователската и развойната дейност, а сътрудничеството между научните и стопанските среди е слабо. Някои от тези фактори водят до снижаване на резултатите на страната в областта на иновациите и производителността. По-целенасочените инвестиции в научни изследвания, развитие и иновации, включително в дигитализация и автоматизация на предприятията, биха повишили производителността и конкурентоспособността на Естония. Същият резултат ще бъде постигнат, ако се определят по-добре приоритетите на научноизследователските теми в области, които са от значение за икономиката. Естонските органи разработиха и приложиха няколко мерки за преодоляване на недостатъците в системата за научни изследвания и иновации, но въздействието им до момента остава ограничено.
- (15) Продължават да съществуват предизвикателства в областта на ресурсната и енергийната ефективност. Показателите за екоинновации на Естония не отразяват напълно потенциала на страната, а комплексният ѝ резултат от 60 в областта на екоинновациите е с 40 % по-нисък от средната стойност за Съюза. Въпреки някои подобрения през последните години Естония е с три пъти по-ниска от средната за ЕС стойност по отношение на производителността на ресурсите, а разликата с останалата част от Съюза се увеличава. Само малка част от естонските МСП предприемат действия за подобряване на ресурсната си ефективност и стават по-екологосъобразни. Освен това икономиката е силно енергоемка, като равнищата на потребление на енергия са значително по-високи от средните за Съюза. Всички региони в Естония изостават в подобряването на ресурсната и енергийната ефективност. С дял от 0,4 % през 2017 г. Естония беше доста под националната си цел за дял от 10 % на енергията от възобновяеми източници в транспорта. Насърчаването на ресурсната и енергийната ефективност, по-специално в сградния сектор, и подкрепата за кръговата икономика, включително чрез увеличаване на инвестициите, биха допринесли допълнително за по-конкурентоспособна и устойчива икономика.
- (16) Процедурите по несъстоятелност в Естония отнемат около три години, а процентът на събирането на вземанията е малко над 40 %. Това задържа трудови и финансови ресурси в по-малко продуктивни предприятия. Нарушават се стимулите за инвестиране и предоставяне на финансиране на предприятията. Реформирането на рамката на несъстоятелността би било от значение, за да се съкрати продължителността на производството по несъстоятелност и да се увеличи процентът на събиране на вземанията за кредиторите. По-специално това би могло да включва насърчаване на използването на производства преди и след фазата на несъстоятелността и предотвратяване на поетапната ликвидация на дружествата.
- (17) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Естония да използва по най-добрия начин тези средства по отношение на набелязаните сектори, като се вземат предвид регионалните различия.
- (18) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията изготви подробен анализ на икономическата политика на Естония и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г., както и последващите действия по специфичните препоръки, отправени към Естония през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Естония, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.

- (19) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

ПРЕПОРЪЧВА на Естония да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 4,1 % през 2020 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Да осигури ефективен надзор и прилагане на рамката за борба с изпирането на пари.
2. Да отстрани недостига на умения и да насърчава иновациите чрез подобряване на капацитета и адекватността на системата за образование и обучение за пазара на труда. Да подобри адекватността на мрежата за социална сигурност и достъпа до финансово достъпни и интегрирани социални услуги. Да предприеме мерки за намаляване на разликата в заплащането между мъжете и жените, включително чрез подобряване на прозрачността на възнагражденията.
3. Да насочи свързана с инвестициите икономическа политика в областта на устойчивата транспортна и енергийна инфраструктура, включително междусистемните връзки, за насърчаване на научните изследвания и иновациите, както и за ресурсната и енергийната ефективност, като се вземат предвид регионалните различия.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
М. LINTILÄ

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Ирландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2019 г.**

(2019/C 301/07)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Ирландия ще бъде една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Ирландия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката за еврозоната за 2019 г., както е посочено в препоръки 1 и 3 по-долу. По-специално съсредоточаването на икономическата политика, свързана с инвестиции, в посочените области и въвеждането на данъчни мерки ще спомогнат по отношение на втората препоръка за еврозоната, що се отнася до подкрепата на инвестициите, подобрението на публичните финанси и борбата с агресивното данъчно планиране.
- (3) Докладът за Ирландия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Ирландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Ирландия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията я доведе до заключението, че в Ирландия са налице прекомерни дисбаланси. По-специално натрупаният висок частен и публичен дълг и нетните външни задължения правят Ирландия уязвима на сътресения, но променливите на потоците продължават да се подобряват. Размерът на частния дълг остава голям, но икономическият растеж продължава да спомага за намаляването му. Дейностите на многонационалните предприятия продължават да оказват влияние върху корпоративния дълг. Задължениостта на домакинствата изглежда като цяло в съответствие с основните икономически показатели, въпреки че е голяма в сравнение с располагаемия доход. Държавният дълг се очаква да остане низходящ, като дефицитът се приближава към балансирана позиция. В продължение на няколко години се наблюдаваше бързо увеличение на цените на жилищата, но напоследък темповете се забавиха. Цените на жилищата се обуславят до голяма степен от ограниченото предлагане, без да има явни признаци за надценяване. Макар и все още голям, размерът на необслужваните заеми намаля още повече, при все че дългосрочните просрочени задължения намаляват с по-бавни темпове.
- (4) Ирландия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 17 април 2019 г., а своята програма за стабилност за 2019 г. — на 29 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за страната препоръки бяха отразени при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове („ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Ирландия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и тя подлежи на правилото за дълга. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството очаква номиналният дефицит да се подобри до 0,2 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. и след това да продължи да се подобрява постепенно до 1,3 % от БВП през 2023 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 0,5 % от БВП — се планира да бъде постигната до 2020 г. Според програмата за стабилност съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне до 61,1 % през 2019 г. и да продължи да намалява, като достигне 51,6 % от БВП през 2023 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. В същото време мерките, необходими за подкрепа на планираните цели за дефицита от 2020 г. нататък, все още не са достатъчно конкретни.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 27.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл и без отчитане на еднократните и временните мерки, преизчислено от службите на Комисията с помощта на общоприетата методика.

- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Ирландия да се придържа към средносрочната бюджетна цел през 2019 г. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ от 7,0 % през 2019 г., което съответства на допустимо влошаване на структурното салдо с 0,3 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. Ирландия се очаква да се съобрази с препоръчаната фискална корекция през 2019 г.
- (8) През 2020 г. Ирландия би трябвало да постигне своята средносрочна бюджетна цел. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. това е съвместимо с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи в размер на 3,7 % ⁽⁸⁾, което съответства на годишна структурна корекция от 0,7 % от БВП. Според прогнозите Ирландия ще постигне средносрочната бюджетна цел. Очаква се консолидираният държавен дълг да продължи да намалява устойчиво, надхвърляйки изискванията на правилото за дълга. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Ирландия да спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г. С оглед на разликата в измерванията на БВП и вътрешното производство в Ирландия и свързаното с него въздействие върху съотношението на дълга към БВП на Ирландия, настоящите циклични условия в Ирландия и повишените външни рискове за страната, би било разумно да се използват всякакви извънредни приходи за по-нататъшното намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.
- (9) Публичните финанси бяха подобрени в контекста на здрав растеж на производството, но остават рискове от нестабилност на приходите и има възможност приходите да станат по-устойчиви на икономическите колебания и сътресения. Ограничаването на обхвата и на броя на данъчните разходи и разширяването на данъчната основа ще подобрят стабилността на данъчните постъпления в условията на икономическа нестабилност. Макар че Ирландия увеличи по-ниската ставка на данък добавена стойност върху туристическите дейности, някои от последните данъчни мерки бяха съсредоточени върху намаления и облекчения. Освен това Ирландия има допълнителен потенциал да подобри начина, по който нейната данъчна система може да подкрепя целите в областта на екологията. Тези усилия биха могли да включват намаляване на субсидиите за изкопаеми горива и отправянето на по-силен ценови сигнал към инвеститорите посредством ангажимент за планово увеличение на данъка върху въглеродните емисии през следващото десетилетие.
- (10) Борбата срещу агресивното данъчно планиране е от съществено значение за подобряване на ефикасността и справедливостта на данъчните системи, както е отбелязано в Препоръката от 2019 г. за еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Ирландия предприе мерки против агресивното данъчно планиране, но високото равнище на плащанията за дивиденди и авторски и лицензионни възнаграждения като процент от БВП показват, че данъчните правила на Ирландия се използват от предприятията, които прибягват към агресивно данъчно планиране. Ограниченото прилагане на данъци, удържани при източника (т.е. от лица пребиваващи в Съюза към такива, които пребивават в трети държави) върху дивиденди и авторски и лицензионни възнаграждения, направени от дружества със седалище в Ирландия, може да доведе до пълно избягване на данъчно облагане върху тези плащания, ако те не са обложени също в държавата на местоназначение.
- (11) Остават рискове за дългосрочната фискална устойчивост, породени от разходите, свързани със застаряването. Предвижда се разходите за здравеопазване да се повишат от 4,1 % от БВП през 2016 г. до 5,1 % през 2070 г., като през 2063 г. достигнат пиков дял от 5,2 %. При все че съществуват аспекти на системата за здравеопазване в Ирландия, които функционират добре или са се подобрили, системата е неефективна, изпитва трудности да отговори на търсенето и не предоставя координирано, интегрирано здравно обслужване. За да смекчи ескалиращия натиск на търсенето, ирландското правителство одобри стратегия за изпълнение Sláintecare, както и създаде служба за изпълнението на програмата Sláintecare, която през следващите 10 години да реформира и модернизира всеобхватно услугите на здравеопазването и социалните грижи на Ирландия. Планираната реформа представлява надеждна концепция за достъпна за всички и устойчива система на здравеопазването, за посрещане на нуждите на застаряващото население и за пренасочване на грижите в общността, като се поставя по-силен акцент върху превенцията. Това вероятно ще има положително въздействие за намаляване ролята на активното лечение, като по този начин здравеопазването стане по-ефективно от гледна точка на разходите. Изпълнението на тази стратегия обаче е застаршено от трудностите на здравната система по отношение на пазара на двойно здравно осигуряване, както и на ефективното управление на собствения бюджет, резултати и работна сила в краткосрочен план. За да се реализира концепцията Sláintecare в дългосрочен план, краткосрочните разходи също ще трябва да бъдат ограничени.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират. Целевият показател за разходите за Ирландия отразява корекция с цел да се коригира изкривяване в 10-годишния референтен процент на потенциалния растеж, породено от изключително високия темп на растежа на реалния БВП през 2015 г. Следвайки подхода, възприет от ирландските власти в изчисленията им за бюджета за 2017 г., Комисията използва средната стойност на потенциалния растеж през 2014 и 2016 г.

⁽⁸⁾ От 2019 г. нататък целевият показател за разходите отразява корекция с цел да се коригира изкривяване в 10-годишния референтен процент на потенциалния растеж, породено от изключително високия темп на растежа на реалния БВП през 2015 г.

- (12) Въпреки положените от правителството усилия за ограничаване на публичните разходи за пенсии, очаква се общият дефицит на пенсионната система да нарасне значително в дългосрочен план, в резултат на което пенсионните разходи да се увеличат от 5 % от БВП през 2016 г. до 6,6 % през 2070 г., като през 2053 г. достигнат пикова стойност от 7,5 %. Своевременното и пълно прилагане на представената пътна карта за реформа на пенсионната система е от възлово значение за повишаването на фискалната устойчивост на ирландската пенсионна система.
- (13) Увеличаването на инвестициите в умения, образование и обучение, както и в социално приобщаване е от съществено значение за подобряване на производителността и дългосрочния приобщаващ растеж на Ирландия. Затягането на пазара на труда и очертаващите се в някои сектори недостиг на умения и несъответствие между търсените и предлаганите умения изискват усилия за ангажиране на неактивните групи от потенциални работници и за инвестиране в неизползвания човешки капитал. Съществува възможност за насърчаване на повишаването на уменията и по-доброто адаптиране на образователните програми и професионалното обучение към нуждите на пазара на труда. Ниският процент на работната сила с основни цифрови умения налага допълнителни инвестиции в обучение на работното място и повишаване на уменията на по-възрастните работници. Инвестирането в достъп до качествени грижи за децата на приемливи цени, както и въвеждането на националната схема за грижи за децата ще спомогне за увеличаването на доста ниския процент на заетост на жените. Процентът на участие на хората с увреждания на пазара на труда е сред най-ниските в Европа. Броят на хората, които живеят в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, продължава да бъде един от най-високите в Съюза, поради което изпъква необходимостта от по-интегрирани и целенасочени стратегии за активизиране в подкрепа на тази конкретна група.
- (14) Годишните на слаби инвестиции след икономическия срив оказват своето влияние върху наличието на достъпни и социални жилища, както и на подходяща инфраструктура в областите на чистия транспорт и енергия, вода и свръхвисокоскоростни ширококолентови мрежи, като това, на свой ред, създава пречки пред стопанските инвестиции. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително в рамките на 5 години. Подобряването на инфраструктурата, в съчетание с териториалното устройство, може да бъде решаващ фактор за подобряване на предлагането на жилища, засилването на частните инвестиции, насърчаването на производителността и гарантирането на балансирано регионално икономическо развитие. Съобразената с бъдещето развитие свързаност и достатъчните умения в областта на цифровите технологии продължават да са от решаващо значение за ефективното използване на цифровите технологии от местните дружества, както и за процъфтяването на националния сектор на информационните и комуникационните технологии. Остават значителни предизвикателства по отношение на достъпа до свръхвисокоскоростни ширококолентови услуги, по-специално в селските райони. По-големите инфраструктурни инвестиции в чиста енергия, чисти обществен транспорт и водоснабдяване, както и по-интензивните усилия в областта на декарбонизацията, енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници и кръговата икономика биха подпомогнали Ирландия в нейния преход към нисковъглеродна и устойчива по отношение на околната среда икономика.
- (15) Макар че в резултат на стартирания национален план за развитие би могло да се стигне до осигуряването на допълнителна основна инфраструктура, слабият капацитет на строителния сектор може да се превърне в пречка пред своевременното ѝ предоставяне. Освен това диверсифицирането на морския транспорт и енергийните връзки с континентална Европа би могло да повиши устойчивостта на икономиката спрямо външни сътресения. Ирландия досега не успява да премахне зависимостта между своя икономически растеж и емисиите на парникови газове и замърсители на въздуха. Емисиите на парникови газове постоянно нарастват, по-специално в транспорта, селското стопанство, енергетиката и застроената среда. Липсата на напредък в тази област ще направи по-трудно за Ирландия да изпълни своите задължения по линия на Съюза, като същевременно увеличава цената на бъдещите действия.
- (16) Трайният недостиг на предлагането в съчетание с нарастващо търсене продължават да подхранват покачвания на цените на имотите. Въпреки че през 2017 г. цените не изглеждаха завишени, достъпността се превръща в повод за безпокойство. Недостигът на предлагане на жилища засяга също и социалното жилищно настаняване поради недостатъчните инвестиции и строежи през последното десетилетие. Докато търсенето на социални жилища се оценява на около 72 000 жилищни единици, за 2019 г. е планирано завършването на само 10 000. Предвидено е подпомагането на 17 000 домакинства чрез действащата в Ирландия схема за подпомагане на наемателите и на жилищното настаняване (Housing Assistance Payment or Rental Accommodation Scheme), но с това се рискува повишаване на наемите на частния пазар, на който предлагането и без това е ограничено. Голям брой социални жилища са недостатъчно заети, особено в района на Дъблин, отчасти поради остарели практики на „наследяване“ на жилището. Неадекватните комбинации на предоставяните видове социални жилища заедно с много ниския брой на достъпни жилища, чийто наем покрива единствено разходите за построяването им, са фактори, които допълнително усложняват положението. Това е важна причина за постоянното нарастване на броя на хората и семействата, живеещи в места за спешно настаняване, като бездомността достигна нови максимални стойности през февруари 2019 г.

- (17) Насърчаването на производителността на местните предприятия чрез иновации е от решаващо значение за поддържането на по-солиден и устойчив растеж на производителността в страната. Разходите за научноизследователска и развойна дейност на предприятията продължава да нарастват, но са все още под средното за Съюза и са силно концентрирани в предприятията, които са чужда собственост. Има възможности за адаптиране на политиките в областта на иновациите, така че да оказват по-добра подкрепа на ирландските малки и средни предприятия (МСП). Непряката подкрепа (т.е. данъчни кредити) остава основният инструмент на публична подкрепа за научноизследователската и развойната дейност в Ирландия (възлиза на 80 % от общото публично финансиране). Засилването на връзките между мултинационалните дружества и националните предприятия би могло да спомогне за подобряване на разпространението на иновациите в икономиката. Освен това по-тясното сътрудничество между предприятията и публичните научноизследователски центрове също би довело до увеличаване на потенциала за иновации.
- (18) Въпреки че ниските нива на публичната научноизследователска и развойна дейност продължават да предизвикват загриженост (1,05 % от БВП в сравнение със средно 2 % за Съюза), наскоро приетата програма „Future Jobs Ireland 2019“ (Бъдещи работни места — Ирландия (2019 г.) осигурява перспективна рамка за стимулиране на иновациите и технологичната промяна и подобряване на производителността на МСП. Нейното цялостно изпълнение обаче ще зависи от значително увеличение на публичните разходи за научни изследвания и иновации и превръщането на наскоро приетата програма в конкретни политически мерки. В сегашния му вид в този амбициозен списък от мерки все още липсват важни подробности и точни дати за изпълнение. Например за действия, които следва да бъдат предприети през 2019 г., не са определени мерки за повишаване на наличността на дългосрочни инвестиции в собствен капитал с цел подкрепа на местни дружества при разгръщането на тяхната стопанска дейност; съчетанието от политики за насърчаване на МСП да инвестират в нови технологии е комбинация от данъчен кредит и неданъчни стимули за насърчаване на МСП да инвестират в иновации, но относителният размер на тези мерки остава неизвестен. Програмата „Future Jobs Ireland 2019“ не включва конкретни действия и резултати, за да се преодолее разликата между Ирландия и други държави членки, когато става въпрос за внедряването на съобразени с бъдещето широколентови мрежи в съответствие с целите на Съюза за общество на гигабитов интернет до 2025 г. Очаква се националният план за широколентов достъп да спомогне за преодоляване на тази разлика.
- (19) Регионалните различия в Ирландия са значителни и нарастват през последното десетилетие. В Ирландия са налице доста високи регионалните икономически различия в сравнение с други държави членки по отношение на БВП на глава от населението. В периода 2000—2016 г. БВП на глава от населението в южния и източния регион се е увеличил със 74 %, което е с 63 процентни пункта повече, отколкото в пограничния, централния и западния регион, като разликата се ускорила след 2012 г. През 2016 г. БВП на глава от населението в южния и източния регион е 2,6 пъти по-висок от този в пограничния, централния и западния регион. Регионът на Дъблин, където живее 40 % от населението на Ирландия, е допринесъл с 62 процентни пункта за ръста на БВП през периода 2000—2016 г.
- (20) Регулаторните пречки пред предприемачеството (и по-специално някои правила, свързани с търговските имоти и правните услуги) засягат отрицателно навлизането и излизането на фирми на пазара, като по този начин се накърнява производителността на местните ирландски предприятия. Препятствията пред навлизането на пазарите на дребно представляват предизвикателство. Ирландия се класира сред първите пет държави с най-голям брой процедурни изисквания по отношение на откриването на обекти за търговия на дребно. Търговците на дребно са изправени пред процедурни пречки, които забавят и увеличават разходите за отварянето на нови магазини и могат да имат отрицателно въздействие върху пазарната структура и динамика.
- (21) Новият закон за регулиране на правните услуги предстои да бъде приложен, тъй като въвеждането на разпоредбите е все още засегнато от значителни закъснения, независимо че продължават подготовителни консултации. Остават несигурни възможностите за допускането на пряк достъп до услугите на баристър във връзка със спорове, както и на това юридически лица да стават партньори във всички видове адвокатски дружества. Независимо от това трябва да се избягват прекалено сложните правила за дейността и управлението на мултидисциплинарни дружества. Амбициозното прилагане на безсрочните трудови реформи е въпрос от първостепенен приоритет. Амбиция 2.3 от програмата „Future Jobs Ireland 2019“ се отнася до справянето с проблемите, свързани с разходите за правни услуги, но единственият резултат, предвиден за 2019 г., е ориентиран, а сроковете — неясни. Забавянето в прилагането на тази реформа допринася за високите разходи за правни услуги в Ирландия, което е в ущърб на предприятията, по-конкретно на МСП, както и на физическите лица. Тъй като правните услуги са значителен разход за другите бизнес услуги, ограниченията в този сектор допринасят за високите цени на другите услуги (например застраховките).

- (22) Процентите на необслужваните кредити продължават да намаляват, като са намалели с 4,4 процентни пункта до 5,5 % през годината до четвъртото тримесечие на 2018 г. Банките са на път да изпълнят своите цели за намаляване, подпомогани в това отношение от продажби на пакети от необслужваните кредити, усилия за реструктурирането им и повишение на цените на недвижимите имоти. Просрочията по дългосрочни ипотeki (над две години) остават относително високи, което води до запазването на процентите на необслужваните кредити над средното равнище за еврозоната. Бяха предложени няколко инициативи и проектозаконали, като например закона „няма продажба при несъгласие“, с цел справяне със социалните и икономическите последици от реструктурирането на необслужваните кредити, включително за уязвимите домакинства. През 2018 г. кредитният регистър започна да функционира изцяло по отношение на потребителските заеми, като той ще бъде от решаващо значение за оценката на това дали кредитополучателите могат да обслужват своите дългове. Процедурите по несъстоятелност и използването на съдебните и извънсъдебните варианти за реструктуриране на просрочени кредити остават ограничени. По-нататъшното намаляване на дългосрочните просрочени задължения, като същевременно се доразвиват инициативите относно уязвимите домакинства, без да се създават ненужни препятствия пред реструктурирането на необслужваните кредити, остава предизвикателство и изисква постоянно наблюдение.
- (23) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това би позволило на Ирландия да използва по най-добър начин тези средства по отношение на посочените сектори, като се отчитат регионалните различия.
- (24) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Ирландия и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г., както и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Ирландия, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Ирландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (25) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁹⁾, че се очаква Ирландия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (26) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1—3 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на втората препоръка за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1 по-долу, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия държавен дълг,

ПРЕПОРЪЧВА на Ирландия да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да постигне средносрочната бюджетна цел през 2020 г. Да използва извънредните приходи, за да ускори намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Да ограничи обхвата и броя на данъчните разходи и да разшири данъчната основа. Да продължи с действията по отношение на характеристиките на данъчната система, които потенциално улесняват агресивното данъчно планиране, като се съсредоточи по-специално върху изходящите плащания. Да се справи с очакваното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, като увеличи ефективността на разходите в здравеопазването и като осъществи напълно планираните пенсионни реформи.
2. Да предоставя персонализирана активна подкрепа за интеграцията и да способства за повишаване на квалификацията, по-специално за уязвимите групи и хората, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност. Да подобри наличността на достъпни и качествени грижи за децата.

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

3. Да съсредоточи икономическите политики, свързани с инвестиции, върху ниските въглеродни емисии и енергийния преход, намаляването на емисиите на парникови газове, устойчивия транспорт, водоснабдяването, цифровата инфраструктура и достъпните и социални жилища, като се вземат предвид регионалните различия. Да прилага мерки, включително предвидените в стратегията за бъдещите работни места, за диверсификация на икономиката и подобряване на производителността на ирландските предприятия — по-специално МСП, чрез стимулиране на научните изследвания и иновациите и чрез намаляване на регулаторните пречки пред предприемачеството.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Гърция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Гърция за 2019 г.**

(2019/С 301/08)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид Европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който Гърция е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“, в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).
- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимнообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз Гърция следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1 и 2 по-долу. За изпълнението на Препоръката за еврозоната ще помогнат по-специално реформите в съответствие с ангажиментите, поети за периода след приключването на програмата, и насочването на икономическата политика, свързана с инвестициите, към посочените области.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (3) Докладът за Гърция за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Гърция в изпълнението на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ е дал основание да заключи, че в Гърция са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. Установените дисбаланси са свързани по-специално с високия държавен дълг, отрицателната нетна международна инвестиционна позиция, големия обем на необслужваните кредити в счетоводните баланси на банките и все още високия процент на безработица. Освен това, за да се усети напълно тяхното въздействие, ще бъде необходимо започнатите през последните години задълбочени институционални и структурни реформи за модернизирване на икономиката и държавата да се прилагат постоянно в продължение на много години.
- (4) Гърция представи националната си програма за реформи за 2019 г. на 26 април 2019 г., а програмата си за стабилност за 2019 г. — на 30 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление ⁽⁵⁾.
- (6) Понастоящем спрямо Гърция се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга. Тя следва също така да поддържа стабилна фискална позиция, която гарантира спазване на целта по Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1226 на Съвета ⁽⁶⁾ за размер на първичния излишък от 3,5 % от brutния вътрешен продукт (БВП) за 2018 г. и в средносрочен план. През пролетта на 2018 г. Съветът не публикува специфична за Гърция препоръка в контекста на европейския семестър, тъй като в съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾ по онова време Гърция бе освободена от наблюдение и оценка в рамките на европейския семестър, предвид че изпълняваше програма за макроикономически корекции. Рамката за периода след приключването на програмата за Гърция предполага задействане на засилено наблюдение на Гърция заедно с повторното ѝ интегриране в европейския семестър за координация на икономическите и социалните политики, като същевременно се оптимизират полезните взаимодействия между засиленото наблюдение и европейския семестър.
- (7) В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира номинален излишък между 1,1 % и 1,7 % от БВП през периода 2019—2022 г. Правителството определи средносрочната си бюджетна цел — бюджетен излишък от 0,25 % от БВП в структурно изражение, считано от 2020 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁸⁾ се планира тази средносрочна бюджетна цел да бъде изпълнявана през целия програмен период и съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне постепенно до 153,3 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози бе потвърден от независим орган и е реалистичен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 1,9 % от БВП през 2019 г. и 0,8 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Очаква се консолидираният държавен дълг да продължи да намалява и да спазва преходното правило за дълга през 2019 г. и правилото за дълга през 2020 г. Като цяло въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. и следователно с изключение на новите мерки, приети след крайния срок, от Гърция се очаква да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г. Въз основа на същата прогноза беше счетено също така, че Гърция спазва целта за първичен излишък от 3,5 % от БВП, контролирана по линия на рамката за засилено наблюдение.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ COM(2014) 494 final.

⁽⁶⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1226 на Съвета от 30 юни 2017 г. за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2016/544 за одобряване на програмата за макроикономически корекции на Гърция (2015/1411) (ОВ L 174, 7.7.2017 г., стр. 22).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за засилване на икономическото и бюджетно наблюдение над държавите членки в еврозоната, изпитващи или застрашени от сериозни затруднения по отношение на финансовата си стабилност (ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

- (8) В програмата за стабилност и прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. не са включени новите постоянни мерки, обявени и приети скоро след съответното им представяне и крайни дати. Според оценката на Комисията фискалното въздействие на тези мерки ще надхвърли 1,0 % от БВП през 2019 г. и през следващите години. Счита се също така, че приемането на тези нови мерки представлява риск за договорената цел за първичен излишък, контролирана по линия на рамката за засилено наблюдение и определена с Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1226. Освен това се очаква новите мерки да доведат до намаляване на структурното салдо, което поражда опасения относно постигането на средносрочната бюджетна цел през 2020 г. През есента на 2019 г. ще бъде направена повторна оценка, която ще включва преразглеждане на приложимия референтен показател за процента на нарастване на нетните разходи през 2020 г. Според прогнозите консолидираният държавен дълг ще продължи да намалява, но е възможно да възникнат някои рискове за спазването на референтния показател за намаляването на дълга. В резултат на тези новоприети мерки ще бъде необходимо през есента да се направи повторна оценка.
- (9) След успешното приключване на своята програма за финансова помощ по линия на Европейския механизъм за стабилност Гърция подлежи на рамка за наблюдение след приключване на програмата, интегрирана в европейския семестър, както и на засилено наблюдение в съответствие с Регламент (ЕС) № 472/2013. Задействането на засиленото наблюдение по отношение на Гърция в съответствие с решения за изпълнение (ЕС) 2018/1192 ⁽⁹⁾ и (ЕС) 2018/338 ⁽¹⁰⁾ на Комисията потвърждава факта, че в средносрочен план страната трябва да продължи да приема мерки за справяне с източниците или потенциалните източници на макроикономически дисбаланси, като същевременно изпълнява структурни реформи за подкрепа на стабилен и устойчив икономически растеж. Гърция поема ангажимент в рамките на заседанието на Еврогрупата от 22 юни 2018 г. да продължи всички ключови реформи по програмата до пълното им завършване. Гърция се ангажира също така с изпълнението на специфични действия, свързани с фискалните и фискално-структурните политики, социалното подпомагане, финансовата стабилност, пазара на труда и продуктовете пазари, приватизацията и публичната администрация. Гърция подлежи на тримесечно отчитане на напредъка в изпълнението на ангажиментите, поети в рамките на засиленото наблюдение, като в случай на благоприятен доклад на шестмесечна основа може да се проправи пътят за освобождаване от мерките за опрощаване на дълга в годишен размер на 0,7 % от БВП. През април 2019 г. Еврогрупата постигна съгласие по освобождаването на първия транш от мерките за дълга, зависещи от осъществяването на определена политика, в размер на 970 милиона евро. Третият доклад за засиленото наблюдение, в който се оценява напредъкът на Гърция в изпълнението на поетите от страната ангажименти, беше публикуван на 5 юни 2019 г.
- (10) Реформите, които подобряват бизнес средата и качеството на институциите, по-специално ефективността на съдебната система, ще насърчат икономическата устойчивост в Гърция, ще подобрят платежната дисциплина и следва да се отразят съществено на инвестиционните решения и на привличането на предприятия. Въпреки неотдавнашните подобрения гръцката съдебна система все още е изправена пред предизвикателства и показва слабости, тъй като времето за вземане на решение често е прекалено дълго и натрупаните закъснения се отразяват върху производителността на съдилищата. Ето защо е от ключово значение да бъдат предприети по-нататъшни целенасочени действия в тази област, включително за да се улесни безпроблемното функциониране на финансовата система, както и за да се способства за освобождаването на инвестиционен потенциал.
- (11) Периодът от няколко години на недостатъчни инвестиции е довел до сериозни пропуски в инвестициите в Гърция. Увеличаването на стимулиращите растежа инвестиции ще бъде от основно значение като фактор за дългосрочен растеж и за намаляване на регионалните различия. Реформите във финансовия сектор, насочени към разширяване на предлагането на кредити, ще играят ключова роля за подкрепата на инвестициите. В доклада за страната за 2019 г. бяха посочени приоритетни области за инвестиции от публичния и частния сектор.
- (12) По-големите инвестиции в образование и обучение са от ключово значение за подобряването на производителността и дългосрочния приобщаващ растеж на Гърция, както и за преодоляването на пречките пред растежа в иновационните сектори. Гръцката образователна система е изправена пред няколко предизвикателства — недостатъчни ресурси, ниска степен на автономност, слаби резултати по отношение на основни (включително цифрови) умения и трайно несъответствие между търсените и предлаганите умения. На всички равнища се наблюдава съществена липса на необходимите за постигане на качествено подобрение на образователната система отчетност и наблюдение. Насърчаването на качествено и приобщаващо образование и обучение, създаването на по-тесни връзки между образованието и нуждите на пазара на труда, повишаването на привлекателността на професионалното образование и обучение, както и повишаването на участието в ученето през целия живот са важни за укрепването на устойчивия растеж.

⁽⁹⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1192 на Комисията от 11 юли 2018 г. относно задействането на засилено наблюдение за Гърция, ОВ L 211, 22.8.2018 г., стр. 1.

⁽¹⁰⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2019/338 на Комисията от 20 февруари 2019 г. относно продължаването на засиленото наблюдение на Гърция (ОВ L 60, 22.8.2019 г., стр. 17).

- (13) Въпреки неотдавнашните подобрения, делът на дълготрайно безработните лица, които през 2018 г. представляват 70 % от безработните в Гърция, е много висок, като притеснителни са също така и високото равнище на младежката безработица и слабо участие на жените на пазара на труда. Действията следва да бъдат съсредоточени върху подобряването на перспективите за заетост, насърчаването на участието на пазара на труда и подобряването на условията за създаване на работни места. Ефективният социален диалог и отговорното социално партньорство в Гърция могат да бъдат от полза за средата, в която се изпълняват трайните реформи, както и за ангажираността с тях, което ще доведе до по-добро функциониране на пазара на труда.
- (14) Макар и да са започнали реформи, Гърция се характеризира с голямо неравенство по отношение на доходите, а въздействието на социалните трансфери върху намаляването на риска от бедност е на едно от най-ниските равнища в Съюза (15,83 % през 2017 г. при средна стойност за ЕС от 33,98 %). Инвестициите следва да са насочени към подобряване на достъпа до приобщаващи, достъпни и висококачествени социални услуги, както и към разработване на центрове за дневни грижи. Подпомагането на най-нуждаещите се лица и насърчаването на социалната интеграция на децата, изложени на риск от бедност, на хората с увреждания, на мигрантите и на бежанците, като същевременно се обръща внимание на географските различия, ще подобри социалното приобщаване в Гърция.
- (15) През 2017 г. Гърция стартира широкообхватна реформа на системата за първични здравни грижи, която е от решаващо значение за осигуряването на достъп и изисква непрекъснати инвестиции чрез разгръщане на местни здравни звена (ТОМУ).
- (16) Гръцката транспортна система е изправена пред значителни предизвикателства. Тя разчита до голяма степен на пътищата и е силно зависима от петрола. Всички основни връзки се осъществяват около маршрута Атина—Солун. Транспортните разходи са все още високи, а качеството на услугите, стандартите за безопасност и навлизането на интелигентни транспортни системи продължават да са на ниско равнище. Необходимо е да се направят нови инвестиции, за да се увеличи мултимодалният транспорт и да се насърчат регионалната интеграция и градското развитие.
- (17) Третирането на твърдите отпадъци и на градските и промишлените отпадъчни води е основната област, която се нуждае от допълнителни инвестиции, за да може стандартите за опазване на околната среда на страната да бъдат приведени в съответствие с останалата част на Съюза. Управлението на твърдите отпадъци продължава да е основно структурно предизвикателство, като Гърция продължава да разчита в значителна степен на депониране и на механично-биологично третиране вместо на по-съвременни техники. Освен това делът на битовите отпадъци, които се рециклират, е едва около една трета от средната стойност за Съюза. Необходимо е също така да се инвестира в подобряването на пречистването на водите, в действия за справяне със засоляването на подпочвените води и в мерки за подкрепа с цел предотвратяване на наводненията и възстановяване на естественото течение на реките.
- (18) Развитите в недостатъчна степен инфраструктури повишават разходите за енергия на предприятията и домакинствата и възпрепятстват по-широкото използване на енергията от възобновяеми източници. Гърция е изправена пред особено в това отношение предизвикателство във връзка със свързаността на електроенергийната система на някои острови и връзката със съседните държави. По-нататъшното развитие на търговската газова инфраструктура ще спомогне за растежа на пазара. Реформата на пазарите на газ и на електроенергия следва да бъде насочена към извличането на ползи от тези нови инфраструктурни възможности.
- (19) Цифровата трансформация на икономиката и обществото продължава да представлява предизвикателство, като достъпът до високоскоростни широколентови мрежи и цифрови умения е слаб, а уменията в областта на цифровите технологии са доста под средното равнище за Съюза. Гърция трябва да инвестира по-специално в информационни и комуникационни технологии, включително за да компенсира спада на инвестициите по време на кризата. Недостатъчните високоскоростни широколентови връзки създават сериозни затруднения за динамичните предприятия, ориентирани към износ. Инвестициите в иновации и в уменията на хората не са достатъчни, за да се насърчи растежът на производителността, а липсата на умения в областта на цифровите технологии сред населението като цяло лишава хората от възможността да си намерят работа и възпрепятства развитието на иновационни предприятия.
- (20) Необходимо е да се подновят стратегиите за „интелигентна специализация“ на национално и регионално равнище, както и да се предприемат допълнителни мерки за преодоляване на най-неотложните слабости на системата за научни изследвания и иновации, за да се стимулират ориентирани към пазара инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, които остават ниски и се отразяват отрицателно на потенциала на Гърция за растеж. Напредъкът в научните постижения се възпрепятства от ниския интензитет на публичната научноизследователска и развойна дейност, липсата на система за финансиране, която се основава на резултатите, и слабите връзки между науката и предприятията. Необходимо е също така да се направят по-големи инвестиции, за да се насърчат ниските нива на технологично развитие, които се изразяват в много малък брой патентни в сравнение с други държави членки, както и за да се използва пълноценно потенциалът на стартиращите и развиващите се предприятия.

- (21) В междусекторно отношение е необходимо да се инвестира във възстановяването на необлагодетелствани градски райони, острови и планински райони, за да се противодейства на загубата и влошеното качество на физическия и човешкия капитал на страната по време на икономическата криза. Устойчивото преустройство на необлагодетелствани и/или деиндустриализирани райони в агломерациите Атина-Пирея и Солун и в някои основни периферни градски райони е специфичен приоритет в краткосрочен до средносрочен план. Дългосрочните приоритети включват разработване на устойчиви производствени дейности, модернизиране на системите за мобилност и сигурност, енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, опазване на околната среда и подобряване на устойчивостта на природни рискове и социално-икономически кризи. Действията следва да са насочени и към социалното приобщаване, интеграцията на мигрантите, придобиването на умения за намаляване на безработицата и културните дейности, за да се повиши привлекателността на необлагодетелстваните райони. Справянето с тези предизвикателства чрез интегрирани стратегии за обновяване на градската среда ще увеличи максимално шансовете за постигане на най-добрите икономически, социални и екологични резултати.
- (22) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Гърция да използва тези средства по възможно най-добрия начин за установените сектори, като се отчитат регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на инвестициите.
- (23) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Гърция и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г. и националната програма за реформи за 2019 г. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Гърция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (24) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение, че се очаква ⁽¹¹⁾ Гърция да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (25) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки, направени по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръки 1 и 2 по-долу. Тези препоръки също така допринасят за изпълнението на първите четири препоръки за еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Гърция да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да постигне устойчиво икономическо възстановяване и да се справи с прекомерните макроикономически дисбаланси, като продължава и завършва реформите в съответствие с ангажиментите, поети за периода след приключване на програмата в рамките на заседанието на Еврогрупата от 22 юни 2018 г.

⁽¹¹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да насочи икономическата политика във връзка с инвестициите към устойчивия транспорт и логистика, опазването на околната среда, енергийната ефективност, проектите за енергия от възобновяеми източници и междусистемни връзки, цифровите технологии, научноизследователската и развойната дейност, образованието, уменията, пригодността за заетост, здравеопазването и обновяването на градските райони, като се отчитат регионалните различия и необходимостта да се гарантира социално приобщаване.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Испания за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Испания за 2019 г.**

(2019/C 301/09)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че България е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Испания следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—4 по-долу. По-специално мерките за подобряване на производителността ще спомогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната по отношение на подобренията на производителността за възстановяване на равновесието в еврозоната, като се използват извънредните приходи за намаляване на публичния дълг, насочването на икономическата политика по отношение на инвестициите към посочените области ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната във връзка с възстановяването на буферите и подпомагането на инвестициите, а мерките за подобряване на уменията и пригодността за заетост ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната по отношение на функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Испания за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Испания в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Испания през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Испания са налице макроикономически дисбаланси. Наличието на голямо натрупване на вътрешен и външен дълг, който е както публичен, така и частен, и високото равнище на безработица в контекста на слаб растеж на производителността продължават да представляват уязвими области с трансгранично значение. Намалването на дълга на частния сектор напредва, но необходимостта да се намали задлъжнялостта продължава да е значителна. Въпреки продължителния стабилен растеж на brutния вътрешен продукт (БВП) държавният дълг като дял от БВП остава висок. Безработицата продължи своя бърз спад, но равнището ѝ остава много голямо, а високата степен на сегментация на пазара на труда между срочните и безсрочните трудови договори възпрепятства по-бързия растеж на производителността на труда. След наблюдавания между 2012 г. и 2015 г. силен импулс за провеждане на реформи развитието на политическия контекст през изминалата година допринесе за още една година на ограничен напредък в прилагането на специфичните за държавата препоръки от предходните години. Настоящата благоприятна икономическа ситуация дава възможност за осъществяване на необходимите реформи, така че испанската икономика да стане по-устойчива и да се повиши растежът на производителността.
- (4) На 30 април 2019 г. Испания представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) В програмата за стабилност за 2019 г. се отчитат предприетите действия за прилагане на превантивните и коригиращите инструменти, предвидени в испанския Закон за стабилността. В нея обаче не се съдържат планове за автоматично прилагане на тези инструменти и за преразглеждане на правилото за разходите в Закона за стабилността с цел да се засили приносът му за фискалната консолидация, особено при икономически подем. В областта на обществените поръчки амбициозното изпълнение на Закона за обществените поръчки, приет през 2017 г., ще бъде от решаващо значение за подобряването на ефикасността на публичните разходи и за подпомагането на предотвратяването на нередности. По-специално е важно новата структура за управление, а именно Независимата служба за регулиране и надзор, да може ефективно да изпълнява възложените ѝ задачи, както и цялостната Национална стратегия за възлагане на обществени поръчки да бъде приета в кратки срокове с активното участие на възлагащите органи и възложителите на национално, регионално и местно равнище. И накрая, през 2019 г. е заложено да бъдат направени редица прегледи на разходите, а изпълнението на препоръките, произтичащи от тях, следва да спомогне за повишаване на ефикасността на публичните разходи.
- (6) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 33.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

- (7) След навременната и трайна корекция на прекомерния дефицит и Решение (ЕС) 2019/1001 ⁽⁶⁾ на Съвета за отмяна на процедурата при прекомерен дефицит спрямо Испания се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга. В него се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет да нарасне от -2,5 % от БВП през 2018 г. до -2,0 % от БВП през 2019 г. и да се постигне балансиран бюджет през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁷⁾ не се планира средносрочната бюджетна цел за балансирано състояние на бюджета в структурно изражение да бъде постигната в рамките на срока на програмата за стабилност за 2019 г. Съгласно програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 97,1 % през 2018 г. до 95,8 % през 2019 г., преди да достигне 88,7 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. Рисковете за постигането на фискалните цели, определени в програмата за стабилност за 2019 г., се отнасят най-вече до приходната част, при която има голяма несигурност относно доходността или шансовете за приемане на много от мерките по отношение на приходите.
- (8) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Испания да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁸⁾ не надвишава 0,6 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,65 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. има риск от значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г.
- (9) Предвид факта, че съотношението на консолидирания държавен дълг на Испания към БВП е над референтната стойност по Договора (60 % от БВП) и че прогнозираната положителна разлика между фактическия и потенциалния БВП е 2,0 % от БВП, през 2020 г. номиналните нетни първични държавни разходи следва да не намаляват в съответствие със структурната корекция от 1,0 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. В същото време са налице признаци за това, че свободният капацитет в икономиката е подценен, като се прогнозира инфлацията да остане под 2 % през 2019 г. и 2020 г., както и застоят на пазара на труда да продължи (високо равнище на безработица и много висок дял на нежелана заетост на непълно работно време, временни служители, както и бедност сред работещите). Освен това от инструмента за проверка на достоверността става ясно също, че е налице висока степен на несигурност по отношение на прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП въз основа на общата методика. Поради това изглежда уместно да има годишна структурна корекция в размер на 0,65 % от БВП, съответстваща на максимален темп на растеж на нетните първични държавни разходи в размер на 0,9 %. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., при условие че политиките не претърпят изменения, съществува риск от значително отклонение от необходимата фискална корекция през 2020 г. Освен това през 2019 г. и 2020 г. не се очаква Испания да се съобрази с изискванията на преходното правило за дълга. Като цяло Съветът е на мнение, че от 2019 г. трябва да започнат да се предприемат необходимите мерки, за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Ще бъде важно всички извънредни приходи да се използват за допълнително намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.
- (10) Растежът на заетостта в Испания продължава да е стабилен. Безработицата продължава да намалява, но нейното равнище остава доста над средната стойност за Съюза, особено при младите хора и нискоквалифицираните лица. Продължава да се наблюдава съществена неравнопоставеност между половете в областта на заетостта и в продължителността на трудовия стаж. Това води до неизползван потенциал, особено предвид бързото застаряване на населението.
- (11) Макар и постепенно да намалява, равнището на продължаващото широко разпространено използване на срочни трудови договори, включително в секторите с по-малко сезонни и циклични дейности, е сред най-високите в Европа и може да възпрепятства потенциала за растеж и социалното сближаване в Испания. Младите хора, нискоквалифицираните лица и гражданите на трети държави са засегнати в най-голяма степен от това, предвид че често получават по-ниски социални обезщетения и че са изложени на по-висок риск от бедност. Срочните трудови договори са често за много кратък период от време и стимулират слабо както работниците, така и работодателите да инвестират в обучение, което от своя страна възпрепятства растежа на производителността. Преминването от срочен на постоянен трудов договор продължава да е трудно, а пречките пред трудовата мобилност намаляват възможностите за търсещите работа и възпрепятстват ефикасното ѝ разпределение на територията на страната.

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2019/1001 на Съвета от 14 юни 2019 г. за отмяна на Решение 2009/417/ЕО за съществуването на прекомерен дефицит в Испания (ОВ L 163, 20.6.2019 г., стр. 59).

⁽⁷⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

⁽⁸⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нитират.

- (12) Испания е засилила подкрепата за дългосрочно безработните лица, които все още представляват 6,4 % от активното население през 2018 г. Неотдавнашни инициативи са насочени към пригодността за заетост на младите хора чрез консултиране и професионално ориентиране, но през публичните служби по заетостта продължава да минава нисък дял от свободните работни места и са необходими допълнителни усилия, за да се подобри използването им за търсене и намиране на работа. По-специално в някои региони се работи слабо с работодателите, а инструментите за по-добро напасване на профилите на търсещите работа лица с потребностите на работодателите са все още в начална фаза на развитие. Партньорствата между публичните служби по заетостта и социалните служби напредват, но в някои региони сътрудничество между тях продължава да е ограничено. По-големите инвестиции в модерни публични служби по заетостта, придружени от подкрепа за трудовата мобилност, биха могли да допринесат за подобряване на пригодността за заетост и приспособимостта на работниците и да осигурят по-плавен преход на пазара на труда, като по този начин ще се подобрят производителността и дългосрочният приобщаващ растеж на Испания.
- (13) Усилията за укрепване на инспекциите по труда с цел борба със злоупотребата със срочни трудови договори дават известни резултати, а делът на безсрочните трудови договори в прираста на нетната заетост се увеличава. Работодателите обаче продължават да използват масово краткосрочни трудови договори. Последните данни сочат, че многобройните стимули в подкрепа на създаването на работни места имат ограничен ефект що се отнася до насърчаването на качествената заетост. Испания стартира ново оценяване с цел опростяване на системата, но резултатите все още не са на разположение. Конкурсите за набиране на персонал, целящи да се намали делът на срочната трудова заетост в публичния сектор на всички равнища на управление, трябва да се ускорят, за да се постигне целта от 8 % до края на конкурсите за наемане на служители през 2020 г. Въпреки че създаването на тристранни кръгли маси е добра стъпка към по-голямото участие на социалните партньори в разработването на политики, има възможност за по-задълбочени и навременни консултации.
- (14) Макар и да намалява, делът на хората, които са изложени на риск от бедност и социално изключване, както и неравенството по отношение на доходите продължават да бъдат над средните стойности за Съюза. Процентът на бедност сред работещите е висок сред лицата на срочни трудови договори, нискоквалифицираните работници и хората, родени извън ЕС. Макар и да намалява, процентът на детската бедност остава много висок. Капацитетът за осигуряване на социални трансфери, които са различни от пенсии, за намаляване на бедността остава сред най-ниските в Съюза, особено по отношение на децата. Като дял от БВП социалните разходи в Испания за домакинствата с деца са сред най-ниските в Съюза и не са насочени добре въпреки неотдавнашното леко увеличение на обвързаните с доходите семейни помощи за деца. Въпреки положителната тенденция, все още са налице значителни пропуски в покритието на хората с тежки и умерени зависимости. Националното подпомагане при безработица остава разпокъсано, тъй като се състои от множество схеми, насочени към различни групи търсещи работа лица. Неотдавнашните мерки за подобряване на покритието и защитата на подходящото подпомагане, предназначено за по-възрастни дългосрочно безработни лица (на или над 52 години), могат същевременно да отслабят стимулите за работа в рамките на тази конкретна група. В същото време в отделните региони са налице големи различия в условията за достъп, покритието и адекватността на регионалните схеми за минимални доходи, а ограничената преносимост на тези схеми между регионите намалява стимулите за трудова мобилност. В резултат на това голям брой нуждаещи се не получават подкрепа. Стартирането на системата за универсална социална карта ще направи системата за социални помощи по-прозрачна, а това ще осигури възможност за по-добра насоченост. Благодарение на икономическото възстановяване бедността продължава да е ограничена, но ситуацията изисква да се инвестира в политиките за социално приобщаване и социална инфраструктура (например социални жилища), за да се постигне приобщаващ растеж. Освен това Испания е изправена пред специфични предизвикателства, свързани с териториалното сближаване, като сериозното обезлюдяване и застаряването на населението в някои селски райони. Действията за насърчаване на предприемачеството, цифровизацията и социалната икономика могат да помогнат за справяне с тези предизвикателства като част от стратегиите за интегрирано териториално развитие.
- (15) По време на кризата испанската пенсионна система изигра важна роля за поддържането на жизнения стандарт на възрастните хора, които са изправени пред по-малък риск от бедност. Прогнозите в докладите за 2018 г. относно застаряването на населението и относно адекватността на пенсиите сочат, че реформите от 2011 г. и 2013 г. са спомогнали да се гарантират устойчивостта и относителната адекватност на пенсиите в дългосрочен план. При все това ако увеличаването на пенсиите продължи да се обвързва с инфлацията (както е решено през 2018 г. и 2019 г.), а прилагането на фактора за устойчивост — да се отлага, ще бъде необходимо да се предприемат компенсаторни мерки, за да се гарантира устойчивостта на пенсионната система в средносрочен до дългосрочен план. Освен това ще трябва да се предприемат действия както по отношение на основното предизвикателство, свързано с адекватността на доходите на бъдещите пенсионери, така и във връзка с продължителността и пълнотата на тяхното професионално развитие в условия на висока безработица и масово използване на срочни трудови договори и заетост на непълно работно време.

- (16) Постиганията на Испания в областта на иновациите и растежът на нейната производителност се възпрепятстват от ниските нива на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност и от несъответствията между търсените и предлаганите умения. Размерът на разходите за научноизследователска и развойна дейност в стопанския сектор в Испания е едва на половината от средното равнище за Съюза, особено при големите дружества. Налице са и значителни регионални различия. Тези различия се засилват от ниската и намаляваща степен на изпълнение на държавния бюджет за научноизследователска и развойна дейност, особено на заемите. Недостигът на умения и несъответствията между търсените и предлаганите умения представляват друга съществена пречка пред развитието и използването на модерни технологии, особено от малките и средните предприятия. Заетостта в сектора на високите технологии и на услугите с интензивно използване на знания е доста под средната стойност за Съюза в редица испански региони. Разработват се регионални стратегии за иновации с цел интелигентно специализиране и се рационализира управлението на националната политика за научни изследвания и иновации, но координацията между националните и регионалните органи при разработването, прилагането и оценяването на политиката продължава да бъде слаба. За да може резултатите на Испания в областта на иновациите да се подобрят, са необходими значителни инвестиции за насърчване на предприемачеството и стартиращите предприятия и за подпомагане на техния растеж и стимулиране на конкурентоспособността и на приспособяването на всички дружества, включително чрез цифровизация, към дейности с по-висока добавена стойност с цел разширяване на присъствието им на международните пазари. Необходимо е също така да се обърне по-голямо внимание на публично-частните партньорства, сътрудничеството между академичните и бизнес средите и трансфера на технологии, особено в полза на малките и средните предприятия, да се укрепи управлението на политиката за научни изследвания и иновации на различните равнища на държавно управление, както и да се осъществи по-тясно обвързване на инфраструктурата и проектите за научноизследователска и развойна дейност с регионалните и националните стратегии за иновации.
- (17) Въпреки че се подобрява, процентът на преждевременно напускане на училище остава много висок в Испания, като са налице значителни регионални различия. Има възможност за подобряване на образователните резултати, които се различават съществено в отделните региони. И двата фактора влияят отрицателно на дългосрочния потенциал за растеж на производителността. Усилията за реформиране на образователната система са в застой. Дружествата заявяват, че уменията, необходими за да се осъществят иновации, се намират трудно, особено по отношение на специалистите по информационни и комуникационни технологии. Испания одобри мерки за подобряване на дуалната система за професионално образование и обучение, която може да изиграе ключова роля за осигуряването на уменията и квалификациите, които са необходими, за да се поемат иновациите, но записването в тези системи все още е умерено. Равнището на завършилите висше образование в Испания е над средното за Съюза, но дипломантите намират трудно подходящи работни места. Развитието на човешкия капитал в рамките на всички нива на образование и обучение, включително висшето образование и професионалното обучение, както и по-тясното сътрудничество между сферата на образованието и предприятията с цел да се ограничат съществуващите несъответствия между търсените и предлаганите умения, би могло да стимулира достъпа на младите дипломанти до пазара на труда. Това би могло също така да осигури на дружествата уменията и квалификациите, необходими за повишаването на капацитета им за иновации и за осигуряването на възможност да се възползват в пълна степен от потенциала за растеж, който предлага цифровизацията. Преквалифицирането на работещите за придобиване на умения в сферата на цифровите технологии също би дало възможност на испанските дружества да останат конкурентни във все по-цифровизираната икономика. Всички посочени действия ще допринесат за намаляването на регионалните различия.
- (18) Ограничаващото и фрагментарно регулиране в Испания пречи на дружествата да се възползват от икономии от мащаб и утежнява производителността. Законът за единството на пазара продължава да бъде важен инструмент за решаването на тези проблеми. По-решителното прилагане на този закон и отстраняването на установените ограничения по отношение на услугите, по-специално някои професионални услуги, като тези в областта на гражданското строителство, архитектурата и правните услуги, ще подобрят възможностите за растеж и конкуренцията. Както се наблюдава в други сфери, в които регионите играят ключова роля за успешното осъществяване на реформи, една по-силна и устойчива координация между националните и регионалните органи би могла да направи по-ефективни политиките в тази област.
- (19) Непълните връзки за превоз на товари с железопътен транспорт и недостатъчната интеграция с пазарите на газ и електроенергия в Съюза пречат на Испания да се възползва пълноценно от единния пазар на Съюза. Поради това Испания трябва също така да инвестира допълнително в електроенергийни междусистемни връзки с останалата част на Съюза, за да постигне целта от поне 10 % от инсталираните си мощности за производство на електроенергия до 2020 г. Необходимо е също така да се направят инвестиции, за да се осигури възможност за по-широко използване на железопътния транспорт за превоз на товари, включително трансграничните връзки с Франция и Португалия и връзките с пристанища и логистични центрове.

- (20) Все още е налице значителен недостиг на инвестиции в областта на управлението на природните ресурси, за да се гарантира по-устойчив модел на развитие. Намаляването на енергийното потребление в сградите и развитието на интелигентни мрежи и на възможности за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници ще помогнат за по-добро управление на търсенето. Необходими са допълнителни усилия за насърчаване на устойчивия транспорт и кръговата икономика. Някои райони на Испания са сред районите в Европа, които са изложени в най-голяма степен на въздействието от изменението на климата, като в тях наличните водни ресурси са под натиск и са необходими допълнителни инвестиции в инфраструктура, за да се подобри управлението на водите, например за пречистване на отпадните води, спиране на течовете по мрежите и подобряване на водоснабдяването. Въпреки отбелязания през последните години стабилен напредък, все още е необходимо Испания да изпълни определени изисквания на законодателството на Съюза в областта на водите. Ако бъде постигнат напредък по всички посочени цели, това ще доведе до екологични, икономически и социални ползи за Испания.
- (21) По отношение на всички установени пропуски в инвестициите следва да се вземат под внимание специфичните регионални различия във връзка с нуждите от инвестиции. Териториалните различия в данните за БВП на глава от населението са умерени, но остават по-големи, отколкото преди кризата, най-вече поради асиметричното отражение от съкращаването на работни места в отделните региони. Понастоящем има най-големи регионални различия при трудовите и социалните показатели за резултатите, по отношение на които повечето испански региони се представят слабо в сравнение със средната стойност за Съюза. Големи териториални различия се наблюдават и при други социално-икономически показатели, като например иновациите, предприемачеството и конкурентоспособността. Икономическата политика във връзка с инвестициите следва надлежно да взема предвид регионалните различия по отношение на нуждите от инвестиции.
- (22) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Испания да използва тези средства по възможно най-добрия начин за установените сектори, като се отчитат регионалните различия и особеното положение на най-отдалечения регион на Канарските острови. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (23) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Испания и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г., както и последващите действия по препоръките, отправени към Испания през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Испания, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (24) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (25) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1 — 4 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на първата, втората и третата препоръка за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия държавен дълг,

ПРЕПОРЪЧВА на Испания да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 0,9 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,65 % от БВП. Да предприеме мерки за укрепване на фискалната рамка и рамката за обществените поръчки на всички равнища на управление. Да съхрани устойчивостта на пенсионната система. Да използва извънредните приходи, за да ускори намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

2. Да гарантира, че службите по заетостта и социалните служби имат капацитет да предоставят ефективна подкрепа. Да насърчи преминаването към безсрочни трудови договори, включително чрез опростяване на системата от стимули за наемане на работа. Да подобри подкрепата за семействата, да намали разпокъсаността на националната помощ за безработица и да преодолее пропуските в покритието на регионалните схеми за минимални доходи. Да намали преждевременното напускане на училище и да подобри образователните резултати, като се отчитат регионалните различия. Да засили сътрудничеството между сферата на образованието и предприятията, за да се подобри осигуряването на подходящи за пазара на труда умения и квалификации, по-специално в областта на информационните и комуникационните технологии.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към насърчаването на иновациите, ефективността на ресурсите и енергийната ефективност, модернизирането на железопътната инфраструктура за превоз на товари и разширяването на междусистемните връзки за електроенергия с останалата част от Съюза, като се отчитат регионалните различия. Да повиши ефективността на политиките в подкрепа на научните изследвания и иновациите.
4. Да продължи да насърчава прилагането на Закона за единството на пазара, като гарантира, че на всички равнища на управление правилата, уреждащи достъпа и упражняването на икономически дейности, по-специално в областта на услугите, са в съответствие с принципите на този закон, и като подобри сътрудничеството между администрациите.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Франция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Франция за 2019 г.**

(2019/C 301/10)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 21 ноември 2018 г. Комисията също прие Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Франция е една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Франция следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—4 по-долу. По-специално мерките за използване на извънредните приходи с цел намаляване на публичния дълг, рационализирането на публичните разходи и насочването на икономическата политика, свързана с инвестициите, към определените области, ще помогнат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на възстановяването на фискалните буфери, подобряването на публичните финанси и подкрепата за инвестициите. Мерките за опростяване на данъчната система и за намаляване на регулаторните ограничения ще помогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната по отношение на бизнес средата. Накрая, мерките за подобряване на пригодността за заетост ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната по отношение на функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Франция за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Франция в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Франция през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ дава основание да заключи, че във Франция са налице макроикономически дисбаланси. Установените дисбаланси са свързани по-специално с големия държавен дълг и слабата динамика на конкурентоспособността в условия на слабо повишение на производителността.
- (4) На 26 април 2019 г. Франция представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондове с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Франция понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира номиналният дефицит да се повиши от 2,5 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до 3,1 % от БВП през 2019 г. и постепенно да се понижи на 1,2 % от БВП през 2022 г. Планираното увеличение на номиналния дефицит през 2019 г., което се потвърждава от прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., се дължи главно на еднократното въздействие върху увеличението на дефицита от преобразуването на данъчния кредит за заетост и конкурентоспособност в постоянно намаление на социалноосигурителните вноски на работодателите. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 0,4 % от БВП — не се планира да бъде постигната през периода, обхванат от програмата за стабилност за 2019 г. Според програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне от 98,4 % от БВП през 2018 г. на 98,9 % от БВП през 2019 г. и след това да спадне до 96,8 % от БВП през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Същевременно необходимите мерки в подкрепа на планираните цели за дефицита от 2020 г. не бяха уточнени.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 39.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (7) На 5 юни 2019 г. Комисията публикува доклад по член 126, параграф 3 от Договора, тъй като през 2019 г. планираният в програмата за стабилност за 2019 г. номинален дефицит е в нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП и, въз основа на предоставените данни, преходното правило *prima facie* за дълга не е спазено през 2018 г. В доклада се прави заключението, че след оценка на всички фактори от значение, критериите за дефицита и за дълга, определени в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, следва да се считат понастоящем за спазени.
- (8) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Франция да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи (?) не надвишава 1,4 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. има риск от значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г.
- (9) През 2020 г., с оглед на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП на Франция над 60 % от БВП и прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП от 0,7 %, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи следва да не надвишава 1,2 %, което съответства на годишна корекция на структурното салдо в размер на 0,6 % от БВП, произтичащи от общоприетата корекционна матрица на изискванията в рамките на Пакта за стабилност и растеж. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., ако политиката не бъде променена, през 2020 г. съществува риск от значително отклонение от това изискване. Според прогнозите Франция няма *prima facie* да се съобрази с преходното правило за дълга през 2019 г. и 2020 г. Като цяло, Съветът е на мнение, че следва да се вземат необходимите мерки, считано от 2019 г., за да бъдат спазени разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Ще бъде важно всички извънредни приходи да се използват за допълнително намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.
- (10) Усилията за консолидиране на държавните финанси намалиха само умерено съотношението на публичните разходи, което със своите 56 % през 2018 г. остана сред най-високите в Съюза. Устойчивото намаляване на публичния дълг ще зависи от способността на правителството да ограничи своите разходи. От 2017 г. насам правителството въведе обновена стратегия за фискална консолидация през петгодишния президентски мандат. Нейният успех ще зависи от постигането на планираните цели за разходите, определени за централните и местните органи на управление, както и за здравеопазването.
- (11) Разходите за здравеопазване непрекъснато се увеличаваха с течение на времето. Общо разходите се изчисляват на 11,5 % от БВП през 2017 г., което е най-високото равнище сред държавите — членки на ЕС, членуващи в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). През есента на 2018 г. беше обявена нова реформа на здравеопазването, а на 13 февруари 2019 г. беше представен проектозакон. Нейният успех ще зависи от създаването на ясна правна и организационна уредба, която да осигурява правилните стимули и да насърчава сътрудничеството между от участници от публичния и частния сектор. Обявената реформа в здравеопазване не включва преразглеждане на нормата за растеж на здравните разходи (*Objectif National de Dépenses d'Assurance Maladie*, ONDAM). Тази разходна норма покрива една трета от разходите за социално осигуряване. Въпреки че тази цел бе постигната от 2010 г. насам, целта ONDAM вече бе увеличена три пъти от 2017 г. насам. Тя беше увеличена за периода 2018—2020 г. от първоначалната цел за 2,1 % растеж до ревизирана цел за 2,3 % в закона за бюджета за 2018 г., а в закона за бюджета за социална сигурност за 2019 г. беше допълнително увеличена до 2,5 %. Това ще отрази в известна степен допълнителните разходи, които ще бъдат направени във връзка с „Ma santé 2022“.
- (12) На местно равнище публичните разходи са надвишили планираната цел за увеличение през 2017 г. От 2014 г. публичните разходи на местното управление във Франция се ръководят от норма за разходите, в която се посочват годишни необвързващи цели за тяхното нарастване както за оперативните публични разходи, така и за нуждите от финансиране на местно равнище (*Objectif d'évolution de la Dépense Locale*). През 2018 г. тази разходна норма беше придружена от правно обвързващи договорни споразумения, валидни през периода 2018—2020 г., между държавата и 71 % от 322-те най-големи местни органа на властта. Ограниченото намаляване на броя на общините обаче може да попречи нормата за разходите да бъде спазена. Териториалната реформа от 2014—2016 г. намали наполовина броя на регионите, но броят на общините е намалял незначително и е останал над 34 000, т.е. най-големият в Съюза.

(?) Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (13) За изпълнението на обновената стратегия за фискална консолидация, провеждана от правителството през петгодишния президентски мандат, също е необходимо да се изпълнява все още не напълно определената програма Public Action 2022. Тази програма има за цел да осигури значително повишаване на ефективността на държавните разходи, като в същото време подобри функционирането на националната публична администрация. Правителството даде ясен приоритет на методологичните и свързаните с процеса аспекти, но не се съсредоточи върху предварителното и всеобхватното количествено определяне на потенциалните икономии. Въпреки че този подход може да произтича от сложен процес на реформи и необходимостта общественият дебат да бъде смекчен по чувствителни въпроси, той също така затруднява оценката в количествено отношение на цялостната стратегия и приноса ѝ за фискалната консолидация. По-специално не е ясно как точно и по какъв график програмата за реформи, включително плановите за преобразуване на министерствата, които включват широк набор от разнообразни мерки, ще допринесе с конкретни действия за много специфичната цел съотношението на разходите към БВП да бъде намалено до 2022 г. Като цяло наличните данни показват частично спазване на насоките за прегледите на разходите, договорени през 2016 г. в Еврогрупата.
- (14) Рисковете за устойчивостта на консолидирания държавен дълг остават големи в средносрочен план. Големият консолидиран държавен дълг и структурният дефицит на консолидирания държавен бюджет поставят предизвикателства пред устойчивостта, особено в средносрочен план. Фискална консолидация, изразяваща се в решително подобрене на структурното първично салдо на Франция, би била от съществено значение за предотвратяването на тези рискове. Намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП също ще подобри перспективите за растеж и устойчивостта на френската икономика.
- (15) Планираната пенсионна реформа би могла да спомогне за намаляване на консолидирания държавен дълг в средносрочен план и благодарение на това може да намали рисковете за устойчивостта на дълга. Бюджетното равновесие на пенсионната система зависи силно от макроикономическите хипотези. Според последния годишен доклад на френския консултативен съвет по пенсиите (*Conseil d'orientation des retraites*) пенсионните разходи са били 13,8 % от БВП през 2018 г. и се очаква да достигнат 13,8 % през 2022 г., преди да останат в диапазона между 11,8 % и 13,8 % до 2070 г., в зависимост от предполагаемия темп на растеж за промяната на БВП и заетостта с течение на времето. Във Франция съществуват едновременно 40 различни пенсионни схеми. Тези схеми се прилагат за различни групи работници и функции съобразно различни набори от правила. До края на годината се очаква проектозакон за постепенното уеднаквяване на правилата на тези схеми с цел функционирането на пенсионната система да бъде опростено, по-специално да се подобри нейната прозрачност, справедливост и ефективност.
- (16) Равнището на заетост продължи да нараства и достигна 71,3 % през 2018 г. Равнището на безработицата намалва допълнително, като достигна 9,1 % през 2018 г., но остава доста над средната за Съюза (6,8 %) и средната за еврозоната (8,2 %). Освен това френският пазар на труда остава силно сегментиран. Почти 85 % от новонаетите лица са на временни договори, а процентът на преминаващите към постоянни договори е сред най-слабите в Съюза. Принудителната заетост на непълно работно време също е много висока — 42,3 % от общата работа на непълно работно време през 2018 г. Планираната реформа на системата за обезщетения при безработица (*Unédic*) има за цел да преодолее сегментацията на пазара на труда, като намали стимулите за наемане на твърде краткосрочни договори и пренаемане и да намали задлъжнялостта на системата. Преговорите между социалните партньори относно системата за обезщетения при безработица започнаха през есента на 2018 г. Целта беше i) да се намали задлъжнялостта на системата, ii) да се преразгледат стимулите за започване на работа от безработните и iii) да се намери механизъм за стимулиране, чрез който да се намалят стимулите за наемане на твърде краткосрочни договори. Социалните партньори обаче не постигнаха съгласие по нов набор от правила. Реформата сега е в ръцете на правителството, което се ангажира до лятото на 2019 г. да обяви кои мерки ще бъдат възприети.
- (17) Условието на пазара на труда за уязвимите групи остават сравнително по-трудни, отколкото за други групи. Равнището на заетост за родените извън ЕС лица достигна 57,5 % през 2018 г. (спрямо 73,1 % за родените във Франция), е едно от най-ниските в Съюза. Данните сочат, че хората с мигрантски произход обикновено са в неравностойно положение през процеса на набиране на персонал. Тяхната географска концентрация в бедни квартали също буди безпокойство. Жителите на районите в най-неблагоприятно положение (като *Quartiers prioritaires de la politique de la ville*), включително на хората с мигрантски произход, продължават да се сблъскват с трудности на пазара на труда, като безработицата при тях достигна 24,7 % през 2017 г. Въпреки мерките, предприети от публичните власти, въздействието на социално-икономическия и мигрантския произход върху учебните резултати е сравнително голямо и възпрепятства интеграцията на пазара на труда.

- (18) Нискоквалифицираните и младите хора също остават в неравностойно положение на пазара на труда. Безработицата сред нискоквалифицираните лица е намаляла през 2017 г. за първи път от 2008 г. насам, но през 2018 г. е била 16,2 %, което е далеч над равнищата отпреди кризата. Младежката безработица (на възраст 15—24 години) е намаляла с 1,6 процентни пункта през 2018 г. до 20,7 %, но все още е доста над средната за Съюза от 15,2 %. Равнището на безработица сред нискоквалифицираните млади хора все още е много високо — 35,6 % през 2018 г. Ефективната активна подкрепа за намиране на работа, включително интензивните консултации за намиране на работа и подкрепата при набирането на персонал, достъпът до действия за повишаване на квалификацията, иновативните мерки за достигане до най-уязвимите млади хора, които не участват в никаква форма на образование, заетост или обучение и по-решителните действия срещу дискриминационните практики са от възлово значение за насърчаване на равните възможности на пазара на труда. Най-отдалечените региони са изправени пред допълнителни предизвикателства и заслужават особено внимание.
- (19) Тъй като условията на пазара на труда се подобряват, няколко показателя сочат несъответствие между търсените и предлаганите умения. Въпреки че безработицата и непълната заетост продължават да са високи, недостигът на квалифицирани работници се увеличава, особено в конкретни сектори. Недостигът на умения и липсата на умения са възлови фактори, обясняващи незаетите свободни работни места. По данни от френската служба *Rôle Emploi* през 2017 г. от 3,2 милиона регистрирани свободни работни места 150 000 са били анулирани поради липсата на кандидати. Данните сочат, че през кризата и последващото възстановяване увеличаването на несъответствията между търсените и предлаганите умения е допринесло за по-бавното намаляване на безработицата и до по-висока дългосрочна безработица. Подобряват се резултатите на пазара на труда от първоначалното професионално образование и обучение. През 2018 г. правителството въведе всеобхватен набор от действия за подобряване на достъпа до начално и продължаващо обучение и за преразглеждане на управлението и финансирането на системата за професионално образование и обучение. В допълнение към тези реформи планът за инвестиции в уменията (*Plan d'investissement dans les compétences*) има за цел да обучава и да предоставя интензивни напътствия на 1 милион млади хора, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение, и на 1 милион нискоквалифицирани лица, търсещи работа, през периода 2018—2022 г.
- (20) Като цяло френската система за социална закрила е ефективна, що се отнася до намаляването на неравенството и бедността. Делът на хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, се е понижил още повече до рекордно ниско равнище от 17,1 % през 2017 г. в сравнение със средно 22,4 % в Съюза. Неравенството в доходите обаче остава значително над равнището отпреди кризата. Освен това възходящият преход между квантилите в доходите се е забавил, особено в най-ниския квантил. Някои групи, сред които семействата с един родител и хората, родени извън Съюза, са изправени пред повишен риск от бедност и социално изключване. Консултациите за бенефициерите на минимални доходи не винаги са достатъчни. Наблюдават се големи териториални различия. Допълнителни и по-добре координирани инвестиции в социалното приобщаване, както е предвидено в националната стратегия за борба с бедността, представена през септември 2018 г., биха могли да помогнат за справянето с тези предизвикателства. Въпреки че ефективността на здравеопазването е добра, като цяло регионалните различия по отношение на достъпа до услуги биха могли да се възползват от допълнителни инвестиции, особено в най-отдалечените региони.
- (21) Въпреки неотдавнашните инициативи, според европейския индекс за развитие на иновациите Франция не е успяла да намали разликата си с лидерите на Съюза в областта на иновациите. Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност са останали стабилни, а новите предприятия срещат затруднения да се развиват. Като цяло Франция не е на път да постигне своята обща цел за интензивност на научноизследователската и развойната дейност от 3 % за 2020 г., а равнището на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност от стопанския сектор все още е значително под целта от 2 %. Публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност са над средните за Съюза и включват широк набор от преки и непреки схеми за подпомагане на усилията на предприятията за научни изследвания и иновации, сред които схемата за данъчен кредит в научноизследователската и развойната дейност (*Crédit d'Impôt Recherche*), която е една от най-благоприятните сред държавите от ОИСР. Като цяло обаче резултатите от екосистемата за научноизследователска и развойна дейност и иновации все още не съответстват на големия размер публична подкрепа. Въпреки че наскоро бяха оценени съществуващите инструменти, включително *Crédit d'Impôt Recherche*, една подробна оценка на цялостната комбинация от политики ще помогне за изпълнението на бъдещата политика. Съветът по иновациите (*Conseil de l'innovation*), създаден през юли 2018 г., е натоварен с надзора на мерките за опростяване, които включват по-добра координация между подкрепата за иновациите на регионално, национално и европейско равнище. По-тесните връзки между науката и бизнеса, по-специално чрез схеми за трансфер на знания, също биха могли да спомогнат за разпространяването на иновациите, тъй като резултатите на Франция продължават да са по-слаби от средните за Съюза по отношение на публичната научноизследователска дейност и развитието, финансирани от предприятията. Подкрепата за клъстерите за конкурентоспособност (*pôles de compétitivité*) беше подновена за четвърта фаза (2019—2022 г.), а приоритет ще бъде

даден на организациите на клъстери, свързани добре с други структури на местно равнище, съсредоточени върху националните промишлени приоритети и с опит в проекти на Съюза. Фондът за иновации и промишленост (*Fonds pour l'innovation et l'industrie*), финансиран чрез приватизации, също ще спомогне за предоставянето на финансиране за изкуствен интелект. Навременното разработване на свързаните технологии, като например интернет на предметите, мрежите 5G, високопроизводителните изчислителни технологии и, в по-общ план, основаната на данни икономика, ще бъдат един от възловите фактори за успеха на тези инициативи. Сред регионите съществуват и големи различия по отношение на регионалните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност и резултатите в областта на иновациите. Няколко селски региона или региони в индустриален преход се нареждат под средното за Съюза равнище. Най-отдалечените региони заемат последните места в класирането.

- (22) Понастоящем Франция работи добре в областта на енергийната политика и политиката за смекчаване на последиците от изменението на климата и продължава да е на път да постигне своята цел за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г. Въпреки това тя трябва да увеличи значително своите инвестиционни усилия, за да постигне целите си за 2020 г. в областта на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност, както и своите по-амбициозни цели за 2030 г. в областта на климата и енергетиката, особено във връзка с използването на възобновяемите енергийни източници и енергийното саниране на сградния фонд. Тъй като повече от половината от настоящото финансиране за тези инвестиции е публично, икономическите и регулаторните условия ще трябва да направят финансирането на проекти по-жизнеспособно за частния сектор, за да се използват значителните възможности за инвестиции. Ускореното навлизане на възобновяемите енергийни източници в сектора на отоплението и охлаждането е с особено голям неизползван потенциал. Големите нужди от инвестиции се отнасят също до енергийната ефективност на сградите. Такъв е по-специално случаят с обновяването на жилищния сектор, което представлява голям дял от общия недостиг на инвестиции в областта на климата, тъй като по-голямата част от жилищния фонд е стара и съдържа от 7 до 8 милиона „топлинни цедки“ (представляващи около 20 % от общия брой жилища). Процентът на сградния фонд, за който е докладвано, че отговаря на високите стандарти за енергийна ефективност, е по-малък за предприятията във Франция (25 %), отколкото за Съюза като цяло (39 %) през 2017 г. В енергийния сектор преобладават значителни регионални различия. В почти всички региони енергийната интензивност намалява, но с различен темп, а по отношение на навлизането на енергията от възобновяеми източници съществуват значителни различия. Допълнителните инвестиции в междусистемни връзки биха могли да допринесат за по-голяма интеграция на вътрешния енергиен пазар на Съюза, като същевременно се засили конкуренцията и се улесни внедряването на енергията от възобновяеми източници, по-специално на Иберийския полуостров.
- (23) Пътната карта за кръгова икономика през 2018 г. (*Feuille de Route pour l'Économie Circulaire*) е амбициозна политическа рамка за ефективност на ресурсите, чието изпълнение ще зависи от осигуряването на съответните инвестиции. Въпреки че приносът на рециклираните материали към общото търсене на материали (степен на кръговата употреба на материалите) е доста над средната за Съюза (19,5 % спрямо 11,7 % през 2016 г.), процентът на рециклиране на битовите отпадъци все още е малко под средния за Съюза (41,8 % спрямо 46,4 % през 2016 г.). В това отношение приемането на закон за кръговата икономика ще бъде стъпка напред, включително за по-широка употреба на вторичните суровини, по-специално на пластмасите. Необходимо е да се насърчават нови ресурсно-ефективни бизнес модели и производствени процеси, включително промишлена симбиоза, по-специално сред малките и средните предприятия. Постигането на тази цел може да се улесни чрез разработването на новаторски финансови инструменти и финансиране за екологичните иновации.
- (24) Инвестициите за подобряване на свързаността, особено в по-неблагоприятните региони, биха могли да спомогнат за преодоляване на неравенствата във Франция. Резултатите на Франция са под средните за Съюза по отношение на достъпа до бързи широколентови мрежи, а бързото навлизане на широколентовия достъп е слабо (средно 20 % от домакинствата спрямо 41 % в Съюза през 2018 г.). Използването на мобилни широколентови услуги също все още е под средното за Съюза. Покритието с широколентов достъп варира значително в различните региони и остава ограничено в няколко селски района и най-отдалечените региони. Планът на Франция за свръхвисокоскоростен широколентов достъп (*Plan France Très Haut Débit*) и свързаните с него мерки се очаква да допринесат значително за това страната да постигне целите си за свързаност. От съществено значение ще бъде да се следи отблизо прилагането на тези мерки, особено в области със слабо покритие, като се има предвид предимно децентрализираният подход и потенциалните пречки, в случай че липсват достатъчно квалифицирани работници, които да разгърнат мрежата.

- (25) Въпреки продължаващите усилия за повишаване на сигурността за данъкоплатците (*Loi pour un État au service d'une société de confiance*, закон за ESSOC) и опростяването на системата френската данъчна система продължава да бъде сложна, което тежи на бизнес средата. Данъчният кодекс обхваща системи с различни ставки и данъчни разходи (данъчен кредит, освобождаване от данъци, данъчни облекчения). Тази сложност често има за цел постигането на конкретни политически цели, като например облекчаване на данъчната тежест върху най-уязвимите домакинства и стимулиране или коригиране на конкретно поведение. Тя обаче рискува да доведе до загуба на четивност, поради което се увеличават разходите за спазване на данъчното законодателство и правната несигурност, което вреди на привлекателността на Франция, като същевременно се създават вратички за избягване на данъци.
- (26) Рационализирането на данъчните разходи и намаляването на броя на малките данъци може допълнително да спомогне за опростяване на данъчната система. През 2019 г. общите данъчни разходи се оценяват на 4 % от БВП. За разлика от предишната многогодишна рамка в настоящата бюджетна рамка (2018—2022 г.) не се предвижда ограничаване на данъчните разходи. Вместо това в нея се задава необвързваща цел от 28 % за съотношението на данъчните разходи към сумата на нетните данъчни приходи и данъчните разходи. Въпреки че в закона за бюджета за 2018 г. е предвидено съотношението на данъчните разходи да е под целта (28 %), посочена в многогодишната бюджетна рамка за периода 2018—2022 г., очаква се това съотношение да се увеличи в бъдеще (25,5 % в края на 2018 г. и 26 % през 2019 г.).
- (27) В бюджета за 2019 г. е заложено намаление на общия размер на данъчните разходи под 100 милиарда евро, с което се слага край на петгодишен период на постоянно увеличение на обема. Между 2018 г. и 2019 г. обаче броят на данъчните разходи се е увеличил от 457 на 474. През 2018 г. Сметната палата препоръча съществуващите данъчни разходи да бъдат рационализирани и изтъкна липсата на контрол и оценка за тях. Трябва да продължат усилията за премахване на данъците, които носят ограничени приходи или които са неефективни. В закона за бюджета за 2019 г. бяха премахнати 26 данъка, носещи малки приходи, 20 бяха премахнати през 2019 г. на обща стойност 132 милиона евро, а през 2020 г. ще бъдат премахнати още 6 за общо 208 милиона евро. Очаква се премахването на малките данъци да продължи през 2020 г. със същото темпо.
- (28) Други данъци върху производството продължават да са в тежест на предприятията. През 2016 г. данъците върху производството възлизаха на 3,1 % от БВП, повече от Италия (1,4 %), Испания (1,0 %) и Германия (0,4 %). Тези данъци имат различни данъчни основи (оборот, добавена стойност, заплати, земя и сгради) и могат да увеличат общите производствени разходи. Това би могло да окаже отрицателно въздействие върху конкурентоспособността, по-специално в производствения сектор. Законът за бюджета за 2019 г. предвижда само един данък върху производството (*forfait social*), събиран на национално равнище и възлизащ на 660 милиона евро годишно (след като бъде напълно въведен през 2020 г.).
- (29) Въпреки напредъка и приемането на амбициозни реформи продължават да съществуват пречки пред навлизането на пазара, а конкуренцията в услугите за предприятия и регулираните професии продължава да бъде слаба. Новият индекс на ОИСР за рестриктивност на търговията с услуги в рамките на ЕИП показва, че равнището на регулаторните ограничения във Франция е по-високо от средното за Европейското икономическо пространство (ЕИП) в сектори като счетоводните, правните и дистрибуторските услуги. Основните пречки възникват под формата на ограничителни изисквания за разрешения, запазени дейности, дялово участие и права на глас. В сектора на търговията на дребно Франция осъществи редица реформи за намаляване на регулаторната тежест. Въпреки това редица оперативни ограничения все още засягат ефикасността на търговията на дребно и ги поставят в неблагоприятно положение в сравнение с електронната търговия. В националната програма за реформи за 2019 г. са въведени подробни нови мерки за засилване на конкуренцията в някои специфични сектори на услугите (като училища за управление на МПС, дружествата за управление на недвижими имоти и продажба на резервни части за автомобили). На 4 април 2019 г. Органът за защита на конкуренцията представи своето становище, за да се облекчат ограниченията върху разпространението на лекарства, като същевременно се запази високото равнище на защита на общественото здраве.
- (30) Пречките в услугите доведоха до слаба конкуренция, големи маржове на печалба и високи цени, които вредят на конкурентоспособността на цялата икономика. Във Франция броят на навлизащите и напускащите пазара предприятия във възлови услуги за предприятия е по-малък в сравнение с останалата част от Съюза. Липсата на конкуренция в услугите заедно с високите разходи за труд спомогнаха за запазването на високи цени, по-специално в сделките с недвижими имоти, жилищното настаняване, общественото хранене, правните и счетоводните услуги. Тъй като разходите за тези услуги се поемат и от други фирми, които ги използват като производствени фактори, те представляват допълнителен елемент в тежест на конкурентоспособността на Франция, включително в промишлеността.

- (31) Законът РАСТЕ (*loi relative à la croissance et la transformation des entreprises*) има за цел да подпомогне растежа и трансформирането на предприятията. Това ще намали броя на праговете, с които се сблъскват предприятията, докато се разрастват, въпреки че оставащите прагове са с по-широк обхват и са по-скъпи за преодоляване. Със закона се въвежда също петгодишен преходен период, преди да се приеме, че е достигнат праг, а малките и средните предприятия се насърчават да използват стимули и схеми за участие на служителите в зависимост от резултатите на предприятието. Накрая, в него се предвиждат опростени процедури за основаване или регистриране на предприятия и се въвеждат нови правила, за да се помогне на предприемачите да получат втори шанс. Със закона се намаляват също времето и разходите за процедурите по несъстоятелност, по-специално за малките и средните предприятия, като те стават по-предвидими. Според собствените оценки на френската администрация потенциалното въздействие на закона РАСТЕ върху БВП е увеличение с 0,32 % до 2025 г. и с 1 % в дългосрочен план. Неговото пълно и навременно прилагане продължава да бъде от възлово значение, за да се извлекат ползите от тази реформа.
- (32) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Франция да използва по най-добрия начин тези средства за идентифицираните сектори, при отчитане на регионалните и териториалните различия и специфичното положение на най-отдалечените региони.
- (33) В рамките на европейския семестър от 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Франция и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Франция през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика във Франция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (34) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (35) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1—4 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на първата и втората препоръка за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия държавен дълг,

ПРЕПОРЪЧВА на Франция да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да гарантира номинален темп на растеж на нетните първични разходи, който не надвишава 1,2 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от БВП. Да използва извънредните приходи, за да ускори намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Да постигне икономии на разходи и повишаване на ефективността във всички подсектори на държавното управление, включително да уточни напълно и проследи изпълнението на конкретните мерки, необходими в контекста на Public Action 2022. Да реформира пенсионната система, за да уеднакви постепенно правилата на различните пенсионни режими, с цел да се повиши тяхната справедливост и устойчивост.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да насърчи интеграцията на пазара на труда за всички търсещи работа, да осигури равни възможности със специален акцент върху уязвимите групи, включително хората с мигрантски произход, както и да отстрани недостига на умения и несъответствието между търсените и предлаганите умения.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновациите (като същевременно подобри ефикасността на публичните схеми за подкрепа, включително схемите за трансфер на знания), енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и междусистемните връзки с останалата част на Съюза, както и към цифровата инфраструктура, като вземе предвид териториалните различия.
4. Да продължи да опростява данъчната система, по-специално като ограничи използването на данъчните разходи, да премахне допълнително неефикасните данъци и да намали данъците върху производството. Да намали регулаторните ограничения, по-специално в сектора на услугите, и да приложи изцяло мерките за стимулиране на растежа на предприятията.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Хърватия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Хърватия за 2019 г.**

(2019/C 301/11)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 21 ноември 2018 г. Комисията също прие Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Хърватия ще бъде една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Хърватия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Хърватия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Хърватия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. Той включваше също така задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, резултатите от който бяха публикувани също на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ дава основание да заключи, че в Хърватия са налице макроикономически дисбаланси, свързани с високите равнища на публичния, частния и външния дълг в контекста на нисък потенциален растеж. През последните години обаче дисбалансите намаляват, подпомагани от стабилния номинален растеж и разумната фискална политика. Негативната нетна външна позиция се подобрява поради запазващия се излишък по текущата сметка. Публичният дълг е намалял значително в сравнение с пиковото си равнище през 2015 г. Продължава да намалява дългът на частния сектор, въпреки че се очаква темпото на намаляването му да се забави поради възстановяването на растежа на кредитите и инвестициите. Финансовият сектор има добра капитализация и е рентабилен, но делът на необслужваните кредити остава висок, въпреки че бележи спад. Политическите действия се засилват, но цялостното прилагане на структурните мерки продължава да бъде от решаващо значение за укрепването на устойчивостта на икономиката. Въпреки постигнатия известен напредък, все още има проблеми с пълнотата, точността и графика на икономическата и държавната финансова статистика.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 44.

- (3) На 18 април 2019 г. Хърватия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за държавата препоръки до известна степен бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо Хърватия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и тя подлежи на правилото за дълга. Като се започне от излишък по консолидирания държавен бюджет от 0,2 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2018 г., в програмата за конвергенция за 2019 г. се планира номиналното салдо да намалее до -0,3 % от БВП през 2019 г. и след това постепенно да се подобри до излишък от 0,8 % от БВП през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁵⁾, средносрочната бюджетна цел, която бе променена от структурен дефицит в размер на 1,75 % от БВП през 2019 г. на 1 % от БВП през 2020 г., се очаква да продължи да бъде преизпълнявана през програмния период. Според програмата за конвергенция за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 71,6 % от БВП през 2019 г. на 68,5 % през 2020 г. и да продължи да спада до 62 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен. Въпреки това планираните бюджетни цели изглеждат предпазливи. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се предвижда салдо по консолидирания държавен бюджет от 0,1 % и 0,5 % от БВП съответно през 2019 г. и 2020 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо ще се задържи на -0,8 % от БВП през 2019 г. и на -0,5 % от БВП през 2020 г., което остава над средносрочната бюджетна цел. Според прогнозите през 2019 г. и 2020 г. Хърватия ще изпълни правилото за дълга. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Хърватия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и 2020 г.
- (6) През декември 2018 г. парламентът на Хърватия прие Закона за фискалната отговорност. Неговата цел е укрепване на структурата и определяне на мандат на Комисията по фискална политика и определяне на числово изразени фискални правила, включително правило за структурното бюджетно салдо. През март 2019 г. мандатът на Националната сметна палата бе подсилен чрез въвеждане на механизми за санкциониране в случаи на неспазване на нейните препоръки и разширяване на обхвата на нейните одити. Фискалната рамка ще бъде укрепена допълнително с приемането на изменения Закон за бюджета. Очаква се това да доведе до подобряване на бюджетното планиране, събирането на фискални данни и критериите за емитиране на държавни гаранции.
- (7) Териториалната разпокъсаност на хърватската публична администрация се отразява на нейната ефективност и води до задълбочаване на различията между регионите. Множество малки органи за местно управление често страдат от липса на достатъчни финансови и административни ресурси, за да предоставят услугите в обхвата на техните правомощия. Това води до големи различия в предоставянето на обществени услуги между силните и слабите във финансово и административно отношение местни органи в Хърватия. На равнище централно правителство органите предприемат стъпки към опростяване на тромата система от държавни агенции, но законовата рамка, чрез която ще се постигне по-голяма хомогенност на системата, все още не е приета. Планира се отговорностите на поделенията на централната администрация, работещи на местно равнище, да бъдат прехвърлени към администрациите в съответните региони.
- (8) Системата за здравеопазване е натрупала още дългове през 2018 г., което представлява риск за публичните финанси. За финансирането на системата се разчита на вноски от работещата част от населението и на трансфери от държавния бюджет, въпреки че последните продължават да бъдат на равнище, което е недостатъчно за пълно покриване на разходите. Очаква се финансовото положение на здравната система да се подобри благодарение на увеличаването на здравната застрахователна премия, въведено през 2019 г., и на акцизите върху тютюневите изделия, въведени през декември 2018 г. Текущото функционално интегриране на болниците и действията, насочени към подобряване на първичните грижи, могат да доведат до повишаване на ефективността на разходите, но изпълнението става бавно.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (9) На рамката за определяне на заплатите липсва последователност в публичната администрация и публичните услуги, което се отразява върху равното третиране и възпрепятства централния контрол върху разходите за заплати в публичния сектор. Няколко пъти бе отлагано ново законодателство за определяне на заплатите на държавните служители. Целта на закона е да се постигне по-голяма хармонизация в публичната администрация чрез въвеждане на общи таблици за заплатите и коефициенти за сложност на работата, основани на по-последователни длъжностни характеристики и рамки за компетентностите. В Хърватия има рамка за социален диалог, но работните методи и процедури трябва да се подобрят с оглед на реалния социален диалог. Фрагментарността на профсъюзите също води до отслабване на ефективността на социалния диалог.
- (10) През 2018 г. равнището на безработицата продължи бързо да намалява. Младежката безработица също се понижи значително, но остава висока. Въпреки това равнищата на активност и заетост в Хърватия остават ниски, като значителна роля за неактивността играят ранното пенсиониране и поемането на отговорности, свързани с полагане на грижи. Достъпът до заетост трябва да се подобри, например чрез предвиждане и предоставяне на подходящи умения. Много фактори за неактивност все още са налице и изглежда, че настоящите мерки за подпомагане на навлизането на хората на трудовия пазар не са достатъчни. Капацитетът на институциите на пазара на труда остава ограничен, а сътрудничеството между службите по заетостта, социалните служби и други имащи отношение към въпроса заинтересовани страни е слабо. През 2019 г. в сила влезе важен пакет от реформи на пенсионната система. Основните цели на реформата са три: i) да се преодолеят структурните несъответствия, довели до несправедливо отношение към някои групи пенсионери; ii) да се повиши адекватността на пенсионната система чрез удължаване на професионалния живот; и iii) да се подсили институционалната структура и резултатността на втория пенсионен стълб.
- (11) Социално-икономическите различия са важен фактор за образователното равнище в Хърватия. Резултатите на страната в областта на образованието са под средните за Съюза, особено що се отнася до образованието и грижите в ранна детска възраст, основните умения, висшето образование, участието в програмите за учене за възрастни и съответствието между трудовия пазар и професионалното образование и обучение. В Хърватия се извършва реформа на учебните програми като пилотен проект, но тази реформа ще достигне пълния си потенциал само ако бъде приложена цялостно и бъде съпроводена от обучение на учителите.
- (12) Въпреки все още относително високата безработица, в някои сектори на икономиката има недостиг на работна ръка, основно поради недостиг на умения. Подобряването на цифровите умения може да доведе до повишаване на производителността и преодоляване на недостига на някои умения. Недостатъчното съответствие между професионалното образование и обучение и нуждите на трудовия пазар допринася за ниското равнище на заетост сред завършилите образование. Участието на студенти в програми, които включват учене в процеса на работа, е слабо. Очаква се създаването на регионалните експертни центрове и експерименталните програми за дуална система на обучение да доведат до подобряване на качеството на професионалното образование и обучение и до улесняване на установяването на нуждите от умения. Участието в програми за обучение на възрастни, предлагани като част от мерките за подпомагане на намирането на работа или обучение, е ниско. Това важи особено за най-силно нуждаещите се от образование, като нискоквалифицирани и безработни лица.
- (13) Процентът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, намалява, но въпреки това остава по-висок от средното за Съюза. Рискът е особено голям за възрастните хора и лицата с увреждания. Капацитетът на социалните обезщетения за намаляване на бедността остава слаб в сравнение със средното за Съюза равнище. Властите предприеха стъпки за подобряване на регистрирането на социалните обезщетения, предоставени на местно равнище, чрез хармонизиране на тяхната класификация. Това би трябвало да доведе до по-точна информация за предоставените в страната обезщетения, което може да се използва за повишаване на ефективността на системата за социална закрила при оказването на помощ на най-силно нуждаещите се лица.
- (14) Транспортната мрежа е небалансирана, като изоставането при железопътната инфраструктура е значително, а това води до ниско качество на услугата и възпрепятства мобилността на работещите. Общественият транспорт в по-малките градове страда от липса на подходяща инфраструктура. Емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните пет години. Целът на възобновяемите източници на енергия в транспортния сектор е доста под целта от 10 % за 2020 г. Необходими са допълнителни усилия и инвестиции за ефективно намаляване на големия процент автомобили, движещи се с енергия от изкопаеми горива, насърчаване на интермодалността и, като цяло, ограничаване на нарастващите емисии на парникови газове от транспортния сектор.
- (15) Високата енергоемкост на Хърватия може да бъде понижена чрез инвестиции в енергийна ефективност и интелигентни енергийни системи. Особено внимание следва да се обърне на намаляването на енергийното потребление на сградите и на повишаването на енергийната ефективност на мрежите за отопление на окръжно равнище. Инвестициите във възобновяеми източници на енергия, като например вятърна и слънчева енергия, имат значителен потенциал в сектора на отоплението и охлаждането. Тяхното стимулиране ще даде възможност за засилване на енергийната независимост на островите в Хърватия в съответствие с инициативата „Чиста енергия за островите в ЕС“. Освен това Хърватия е особено уязвима от рискове в областта на климата, по-специално наводнения и горски пожари.

- (16) Инвестициите могат също така да стимулират прехода към кръгова икономика. Те са необходими, за да се подпомогне разделното събиране на отпадъци и рециклирането като алтернативи на депонирането на отпадъци, за разработване на алтернативи на суровини и увеличаване на търсенето на рециклирано съдържание и за повишаване на обществената осведоменост за практиките и поведението в областта на устойчивото потребление. Освен това са необходими значителни инвестиции за гарантиране на събирането и преработката на отпадъчни води в агломерации над 2 000 еквивалент жители. Инвестициите в мрежата за водоснабдяване може да допринесат за намаляване на течовете на питейна вода и за спазване на изискванията за качество, които все още не са изпълнени.
- (17) Капацитетът за изследвания и иновации и въвеждането на високи технологии се нуждаят от инвестиции с цел подобряване на резултатите в областта на иновациите и стимулиране на нарастването на производителността, което е възпрепятствано от фрагментарните и неефективни политики в областта на изследванията и иновациите. Стратегията на Хърватия за интелигентна специализация за периода 2016—2020 г. има за цел стимулиране на иновациите, преодоляване на фрагментарността на системата и организиране на изследователските и развойни дейности на базата на основни икономически приоритети. Очаква се по-нататъшно ускоряване на нейното прилагане. Инвестициите могат да подкрепят сътрудничеството между университетите и предприятията, да дадат възможност за трансфер на технологии и търговска реализация на резултатите от научните изследвания и да допринесат за укрепване на управлението.
- (18) Мерките за подобряване на корпоративното управление в държавните предприятия бележат бавен напредък. Приет бе нов кодекс за корпоративно управление и бяха възложени планиране в средносрочен план и отчитане на резултатите. Въпреки това съчетанието от силно присъствие на държавни предприятия в много сектори и тяхната ниска рентабилност и производителност продължава да бъде тежест за икономиката. През 2018 г. списъкът на дружествата, които представляват специален интерес, бе намален допълнително и в момента повече дружества официално отговарят на условията за продажба, но няма ясна приватизационна стратегия. Усилията на властите явно са насочени към освобождаване от голямото оставащо количество миноритарни дялове и активирането на непроизводствените активи. Смята се, че корупцията е широко разпространена и се увеличава. Липсват ефективни инструменти за предотвратяване и санкциониране на корупцията, по-специално на местно равнище. Запазва се необходимостта от укрепване на механизмите за надзор и санкциониране за назначенията в местни публични дружества.
- (19) Прекомерните административни и законодателни изисквания и парафискалните (неданъчни) такси са бремене за предприятията, особено за малките предприятия. Идентифицирането на административната тежест приключи, а това дава възможност на властите да пристъпят към прилагане на необходимите мерки за подпомагане. Намаленията на парафискалните такси се бавят. Големият брой прекомерно регулирани професионални услуги е пречка за конкуренцията. В някои сектори бе постигнат напредък, по-специално при таксиметровите услуги, но в сила остават прекомерни ограничения за много важни за икономиката професии.
- (20) Въпреки напредъка, значителните забавяния и продължителните производства в гражданските и търговските съдилища водят до намаляване на правната сигурност, а неефективността на наказателното правосъдие е пречка за борбата срещу икономическите и финансови престъпления. Възприемането на съдебната власт като независима е пропъжляло да се влошава. Измененията в закона за Държавния съдебен съвет бяха приети през 2018 г. С изключение на Висшия търговски съд, продължаващото намаляване на забавянията се дължеше предимно на по-малкия брой новозаведени дела. В някои съдилища се изпробва комуникация по електронен път, но предстои това да се направи в национален мащаб.
- (21) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, и по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това би дало възможност на Хърватия да се възползва максимално от тези средства в определените сектори, като вземе под внимание различията между регионите. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези фондове е важен фактор за успеха на тези инвестиции. Институционалната структура за обществени поръчки се нуждае от укрепване, за да се подобри спазването и да се даде възможност на стратегическите обществени поръчки да постигнат политическите цели и да се гарантират ефективни публични разходи.
- (22) В контекста на европейския семестър през 2019 г. Комисията извърши цялостен анализ на икономическата политика на Хърватия и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите мерки, свързани с препоръките, отправени към Хърватия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за устойчивата фискална и социално-икономическа политика в Хърватия, но и съответствието им с правилата и насоките на Съюза. Това отразява необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

- (23) В светлината на тази оценка, Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г. и неговото становище е ⁽⁶⁾, че се предвижда Хърватия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (24) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и конвергентната програма за 2019 г. Неговите препоръки, отправени съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръки 1 — 4 по-долу. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия държавен дълг,

ПРЕПОРЪЧВА на Хърватия да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да укрепи бюджетната рамка и да извършва мониторинг на условните пасиви на централно и местно равнище. Да намали териториалната разпокъсаност на публичната администрация и да рационализира функционалното разпределение на компетенциите.
2. Да постигне резултати във връзка с образователната реформа и да подобри достъпа до образование и обучение на всички равнища, както и тяхното качество и приложимост на пазара на труда. Да консолидира социалноосигурителните обезщетения и да подобри капацитета им за намаляване на бедността. Да укрепи мерките и институциите в областта на трудовия пазар и тяхната координация със социалните служби. Да въведе — в консултация със социалните партньори — хармонизирани рамки за определяне на заплатите в публичната администрация и публичните услуги.
3. Да ориентира свързаната с инвестиции икономическа политика към изследванията и иновациите, устойчивия градски и железопътен транспорт, енергийната ефективност, възобновяемите източници на енергия и инфраструктурата в областта на околната среда, като се вземат предвид различията между регионите. Да повиши капацитета на администрацията да изготвя и прилага обществени проекти и политики.
4. Да подобри корпоративното управление в държавните предприятия и да ускори продажбите на такива предприятия и непроизводствените активи. Да засили предотвратяването и санкционирането на корупцията, по-специално на местно равнище. Да намали продължителността на съдебните производства и да подобри комуникацията по електронен път в съдилищата. Да намали най-обременяващите парафискални такси и прекомерното регулиране на пазара на продукти и услуги.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Италия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Италия за 2019 г.**

(2019/C 301/12)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който посочва, че Италия е една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз, Италия следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—5 по-долу. По-специално мерките в областта на публичната администрация, правосъдието и конкуренцията ще подпомогнат изпълнението на първата препоръка за еврозоната по отношение на устойчивите продуктови пазари и качеството на институциите; съсредоточаването на свързаната с инвестициите икономическа политика в посочените области и използването на извънредните приходи за намаляване на публичния дълг ще подпомогнат изпълнението на втората препоръка за еврозоната, що се отнася до подкрепата на инвестициите и възстановяването на буферите; мерките за подобряване на пригодността за заетост и за изместване на данъчната тежест от производствените фактори ще подпомогнат изпълнението на третата препоръка за еврозоната, що се отнася до функционирането на пазара на труда, а мерките за подобряване на счетоводните баланси на банките ще подпомогнат изпълнението на четвъртата препоръка за еврозоната, що се отнася до намаляването на необслужваните кредити.
- (3) Докладът за Италия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Италия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Италия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Италия са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-конкретно големият държавен дълг и продължителната слаба динамика на производителността носят бъдещи рискове с трансгранично значение. Особено важно е да бъдат предприети действия за намаляване на риска от неблагоприятни последици за италианската икономика и икономическия и паричен съюз предвид мащаба и трансграничното значение на икономиката на Италия.
- (4) На 19 април 2019 г. Италия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат взети под внимание взаимовръзките между тях. Националната програма за реформи на Италия за 2019 г. разглежда само отчасти структурните въпроси, повдигнати в специфичните за държавата препоръки за 2018 г., и често липсват подробности за малкото на брой нови поети ангажменти, които тя съдържа, както и за графиката за тяхното изпълнение. Стратегията ѝ за реформи обаче се основава на големи реформи, които вече се подготвят в различни области, и това показва широка приемственост в сравнение с предходните национални програми за реформи.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Италия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. В програмата си за стабилност за 2019 г. правителството очаква номиналният дефицит да нарасне от 2,1 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. на 2,4 % през 2019 г. и след това постепенно да намалее до 2,1 % през 2020 г. и до 1,5 % до 2022 г. Тези прогнози включват допускане за повишение на ДДС (1,3 % от БВП през 2020 г. и 1,5 % от БВП от 2021 г.), прието като „предпазна клауза“ с цел постигане на бюджетните цели от 2020 г. нататък. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, която беше променена от

⁽⁴⁾ ОВ С 136, 12.4.2019 г., стр. 48.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

балансирана бюджетна позиция в структурно изражение през 2019 г. на излишък в размер на 0,5 % от БВП в структурно изражение от 2020 г. нататък, не се планира да бъде постигната в рамките на периода на изпълнение на програмата. След като съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП нарасна през 2018 г. (на 132,2 % от БВП от 131,4 % през 2017 г.), в програмата за стабилност за 2019 г. се очаква то да се увеличи с 0,4 процентни пункта от БВП на 132,6 % през 2019 г. и да намалее до 128,9 % до 2022 г. Тези прогнози включват допускане, че приходите от приватизация ще достигнат 1 % от БВП през 2019 г. и 0,3 % през 2020 г. Макроикономическият сценарий, на който се основават тези бюджетни прогнози, е реалистичен. През последните години обаче увеличенията на ДДС, приети като „предпазни клаузи“, систематично бяха отменяни без подходящи алтернативни мерки за финансиране, а целите по отношение на приватизацията не бяха постигнати в пълна степен. На базата на непроменени политики, прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. предвижда по-нисък растеж на номиналния БВП и по-висок бюджетен дефицит за 2020 г. в сравнение с очакваното в програмата за стабилност за 2019 г. Прогнозата на Комисията не включва увеличението на ДДС, прието като „предпазна клауза“ през 2020 г.

- (7) На 5 юни 2019 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазване на правилото за дълга от страна на Италия през 2018 г. В доклада се заключава — след като бяха разгледани всички съответни фактори — че критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, следва да се счита за неспазен, и че поради това е оправдана процедура при прекомерен дефицит, основана на дълга.
- (8) Вследствие на искането, отправено в преразгледания проект на бюджетен план за 2019 г., в програмата за стабилност за 2019 г. се потвърждава, че последиците за бюджета от срутването на моста „Моранди“ в Генуа и от изключително неблагоприятните климатични условия, настъпили през 2018 г., са значителни и представляват подходящо доказателство за обхвата и естеството на тези допълнителни бюджетни разходи. По-специално в програмата за стабилност за 2019 г. се посочва, че бюджетът за 2019 г. съдържа извънредни разходи в размер на около 0,2 % от БВП във връзка с програма за извънредна поддръжка на пътната мрежа и превантивен план за ограничаване на хидрогеоложките рискове. Поради пряката връзка със срутването на моста „Моранди“ в Генуа и неблагоприятните климатични условия през 2018 г. специфичното третиране на разходите за извънредна поддръжка на пътната мрежа и за предотвратяване на хидрогеоложките рискове може да се обмисли при прилагането на клаузата за „необичайно събитие“. Според Комисията допустимите допълнителни разходи през 2019 г. възлизат на 0,18 % от БВП за тези мерки. Разпоредбите в член 5, параграф 1 и член 6, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 позволяват да се поемат тези допълнителни разходи, тъй като срутването на моста „Моранди“ в Генуа и изключително неблагоприятните климатични условия се считат за необичайни събития, отражението им върху публичните финанси на Италия е съществено и устойчивостта няма да пострада, ако бъде допуснато временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. През пролетта на 2020 г. ще бъде направена окончателната оценка, включително на допустимите суми, въз основа на наблюдаваните данни за 2019 г., предоставени от италианските органи.
- (9) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Италия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁷⁾ не надвишава 0,1 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. Това заключение не се променя дори и въздействието върху бюджета, породено от програмата за извънредна поддръжка на пътната мрежа след срутването на моста „Моранди“ в Генуа и от превантивен план за ограничаване на хидрогеоложките рискове вследствие на изключително неблагоприятните климатични условия, да се извади от изискването на предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (10) Тъй като съотношението на консолидирания държавен дълг на Италия е над 60 % от БВП и очакваната разлика между фактическия и потенциалния БВП е в размер на – 0,1 %, се очаква през 2020 г. нетните първични държавни разходи да намалят с 0,1 % в номинално изражение, което съответства на структурната корекция от 0,6 % от БВП, произтичаща от матрицата на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика, съществува риск от значително отклонение от изискването през 2020 г. Италия на пръв поглед няма да спази правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. На пръв поглед се очаква Италия да не спази правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. Нещо повече, високото съотношение на публичния дълг на Италия от около 132 % от БВП означава, че за покриването на разходите по обслужването на дълга се запелят значителни средства за сметка на разходи, стимулиращи в по-голяма степен растежа, включително образованието, иновациите и инфраструктурата. Като цяло Съветът е на мнение, че необходимите мерки трябва да бъдат предприети от 2019 г., за да бъдат спазени разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Ще бъде важно всички извънредни приходи да се използват за допълнително намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.
- (11) Данъчната система на Италия продължава да тежи силно на факторите на производство, което е в ущърб на икономическия растеж. Големата данъчна тежест върху труда и капитала действа възпиращо на заетостта и инвестициите. В бюджета за 2019 г. е намалено данъчното облагане на самостоятелно заетите работници и малките предприятия. В него обаче също така временно е увеличена данъчната тежест върху дружествата на съвкупно равнище, по-специално върху финансовите институции. Данъчните основи, които вредят на растежа в по-слаба степен, като например недвижимото имущество и потреблението, не се използват достатъчно, което предоставя възможност за изместване на данъчната тежест от труда и капитала по неутрален за бюджета начин. Постоянният данък върху недвижимото имущество при първо жилище беше отменен през 2015 г., включително за домакинствата с високи доходи. Освен това стойностите на земята и на имотите (или „кадастралните“ стойности), които служат за база за изчисляването на данъка върху недвижимото имущество, са в голяма степен остарели и все още не е проведена реформа за привеждането им в съответствие с текущите пазарни стойности. Броят и големината на данъчните разходи, по-специално при намалените ставки на данъка върху добавената стойност, са високи и тяхното рационализиране беше систематично отлагано през последните години. Освен това е възможно тежестта за спазващите изискванията предприятия и домакинства да бъде намалена посредством намаляване на сложността на данъчния кодекс и подобряване на цялостното спазване на данъчното законодателство. По-конкретно неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС (разликата между теоретичните приходи от ДДС и действително събраните приходи от ДДС) е сред най-високите в Съюза. Една от причините за това е високото равнище на отклонение от данъчно облагане, което свързано в особена степен с неиздаването на документи за плащане и фактури. Задължителното електронно изпращане на квитанции за всички търговски сделки с крайните потребители е положителна стъпка към преодоляването на неизпълнението на потенциалните приходи. Законовите прагове за плащанията в брой обаче бяха увеличени през последните години, което може да подежда възпиращо на използването на електронни плащания. От своя страна, насърчаването на електронните плащания може да увеличи стимулите за издаване на документи за плащане и фактури и по този начин да подобри спазването на данъчното законодателство.
- (12) Разходите на Италия за пенсии, които възлизат на около 15 % от БВП през 2017 г., са сред най-високите в Съюза и се очаква да нараснат в средносрочен план поради влошаващия се коефициент на възрастова зависимост. Бюджетът за 2019 г. и постановлението за прилагане на новата схема за ранно пенсиониране през януари 2019 г. отстъпват от елементи на минали реформи на пенсионната система, което влошава устойчивостта на публичните финанси в средносрочен план. Тези нови разпоредби ще увеличат допълнително пенсионните разходи в средносрочен план. Между 2019 г. и 2021 г. новата схема за ранно пенсиониране („квота 100“) ще позволи на хората да се пенсионират при навършване на 62 години, ако са плащали осигурителни вноски в продължение на 38 години. В допълнение към това обхватът на съществуващите разпоредби за ранно пенсиониране бе увеличен, включително чрез спиране до 2026 г. на индексацията спрямо очакваната продължителност на живота на изискваната минимална осигурителна вноска, която бе въведена с предходни реформи на пенсионната система. За тези разпоредби в бюджета за 2019 г. са заделени средства в размер на 0,2 % от БВП през 2019 г. и 0,5 % от БВП през 2020 г. и 2021 г., но през следващите години се очакват и допълнителни разходи. Високото равнище на публичните разходи за пенсии ограничава другите социални и стимулиращи растежа разходи, като например образованието и инвестициите, и ограничава маржовете за намаляване на като цяло високата данъчна тежест и високия публичен дълг. Освен това увеличаването на възможността за ранно пенсиониране може да повлияе отрицателно на предлагането на работна ръка в контекст, в който Италия вече изостава от средното равнище за Съюза за участието на по-възрастните си работници (на възраст 55—64 години) в заетостта, което ще затрудни потенциалния растеж и ще влоши устойчивостта на публичния дълг. За да се ограничи нарастването на разходите за пенсии, следва да бъдат изцяло проведени вече приетите реформи на пенсионната система, насочени към ограничаване на имплицитните задължения, произтичащи от застаряването на населението. Освен това могат да бъдат постигнати икономии чрез предприемане на мерки по отношение на високите пенсионни права, които не съответстват на осигурителните вноски, като същевременно се зачитат принципите на справедливост и пропорционалност.

- (13) Въпреки забавянето на икономическия растеж, заетостта продължи да се увеличава през 2018 г., макар и с малко по-бавен темп в сравнение с предходната година. Броят на заетите лица достигна 23,2 милиона души в края на годината, като това равнище надвишава равнището отпреди кризата. Равнището на заетост (на лицата на възраст 20—64 години) достигна 63 % миналата година, но все още е много под средната стойност за Съюза (73,2 %). Освен това регионалните различия са значителни и пазарът на труда продължава да е сегментиран, като делът на срочните договори е нараснал още през 2018 г. Безработицата намаля до 10,6 %. Дълготрайната и младежката безработица остават високи и затрудняват потенциалния растеж и социалното сближаване. Неактивността е по-разпространена сред жените, нискоквалифицираните работници и младите хора. Освен това делът на младите хора (на възраст 15—24 години), които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение, който е 19,2 % през 2018 г., е най-високият в Съюза. Принудително намаленото работно време също е широко разпространено, което показва наличието на продължаващ застои на пазара на труда.
- (14) Неравенството по отношение на доходите и рискът от изпадане в бедност са високи с големи различия в регионален и териториален аспект. През 2017 г. 28,9 % от населението е било изложено на риск от бедност или социално изключване. Тази стойност е над равнищата отпреди кризата и значително над средната стойност за Съюза за 2017 г. (22,4 %). Децата, особено тези с мигрантски произход, са особено силно засегнати. Бедността сред работещите е висока и се увеличава, по-специално сред срочно наетите работници и хората с мигрантски произход. Самостоятелно заетите лица, които представляват 20,8 % от работната сила (при средна стойност за Съюза 13,7 %), като цяло са по-слабо защитени от социалните рискове в сравнение с наетите лица. Достъпът до финансово достъпни и подходящи жилища също представлява предизвикателство, а предоставянето на социални услуги продължава да е слабо развито и фрагментирано. Въздействието на социалните трансфери върху намаляването на бедността и на неравенството е сред най-слабите в Съюза. Въведената през 2018 г. схема за борба с бедността беше заменена с нова схема (граждански доход), която запазва подхода на активно приобщаване при спазване на определени условия. Значителната административна тежест в областта на заетостта и социалните услуги представлява предизвикателство за изпълнението на реформата. Реалното ѝ въздействие ще зависи от това доколко ефективно политиките успяват да повишат заетостта или да накарат хората за започнат обучение, от степента, в която се предоставят персонализирани социални услуги, и от упражнявания контрол. По-конкретно реалният капацитет да се достигне до най-нуждаещите се лица ще повлияе на въздействието върху намаляването на бедността и социалното изключване. Резултатите, постигнати в областта на здравната система, като цяло са добри, въпреки че разходите са под средните за Съюза. При все това предоставянето на здравни грижи е много различно в отделните региони — това се отразява на достъпа, равнопоставеността и ефикасността — и може да бъде подобрено чрез по-добро управление и чрез наблюдение на предоставянето на стандартни равнища на обслужване. Осигуряването на повече домашни грижи, грижи в рамките на общността и дългосрочни грижи е от ключово значение за оказването на подкрепа на хората с увреждания и други групи в неравностойно положение.
- (15) Недекларираният труд е широко разпространен в Италия, особено в южните региони. Според изчисленията на Националния статистически институт скритата икономика се оценява на около 210 милиарда евро (12,4 % от БВП) през 2016 г. Около 37,2 % от тези средства са свързани с недекларирания труд. Това засяга по-специално уязвимите групи, като например мигрантите, жените и ненавършилите пълнолетие лица. Новата агенция „Инспекция по труда“, която функционира от 2017 г., обърна специално внимание на явлението *caporalato* в сектора на селското стопанство, което се характеризира с високо равнище на нередностите и с риск от трудова експлоатация, особено на незаконните мигранти. Необходими са засилен мониторинг на мерките, предприети наскоро, и допълнителни действия за борба с недекларирания труд и трудовата експлоатация и тяхното предотвратяване, както и за да се гарантират справедливи и безопасни условия на труд. На последно място, важно е да се гарантира, че приважването в действие на гражданския доход увеличава в максимална степен стимулите за редовна работа и превръщането на недекларирания труд в редовна заетост, както чрез внимателен мониторинг, така и чрез положителни стимули.
- (16) Подобряването на публичните служби по заетостта чрез предоставяне на повече ресурси и по-качествени услуги е от решаващо значение за провеждането на реформата във връзка с новата схема за граждански доход. В този контекст на новата схема за граждански доход за лицата с ниски доходи и безработните лица ефективните активни политики по заетостта са важен инструмент за намаляване на напрежението в рамките на пазара на труда и за стимулиране на хората да търсят работа. В това отношение е изключително важно службите по заетостта да разполагат с достатъчен квалифициран персонал. Ефективната помощ при търсене на работа, насочена към усъвършенстване на обучението и

повишаването на квалификацията, е от решаващо значение за подобряване на трудовата мобилност и предоставяне на работниците на подходящите умения за бъдещите предизвикателства на пазара на труда и за все по-предизвикателната и по-конкурентна работна среда. Неотдавна бяха предприети няколко мерки за повишаване на ефективността на активните политики по заетостта, като например определянето на показатели за мониторинг и минимални стандарти, приемането на стратегия за дълготрайно безработните лица и разработването на качествен инструмент за профилиране. При все това общата ефективност на публичните служби по заетостта и способността им да намират работа за хората остават слаби, резултатите се различават значително в отделните региони и интеграцията със социалните и образователните политики е ограничена. Сътрудничеството с работодателите също е слабо.

- (17) Разликата в заетостта между мъжете и жените в Италия продължава да е една от най-високите в Съюза и заетостта при жените, макар и да нараства леко, е значително по-ниска от средната за Съюза (53,1 % спрямо 67,4 % през 2018 г.). Инвестициите в услугите за полагане на грижи и в участието на жените на пазара на труда продължават да са недостатъчни, както и мерките за насърчаване на равните възможности и подходящите политики за равновесие между професионалния и личния живот. Все още липсва всеобхватна стратегия за насърчаване на участието на жените на пазара на труда. Въпреки че задължителният отпуск по бащинство беше много слабо увеличен от 4 на 5 дни, системата за родителски отпуск продължава да е неподходяща. Това, заедно със слабо развитите грижи за деца и услуги за дългосрочни грижи, често не позволява на жените с деца или с други членове на семейството, нуждаещи се от грижи, да работят. През 2017 г. едва 28,6 % от децата на възраст под три години са участвали във формално образование в ранна детска възраст, което е много под средната стойност за Съюза. Инвестициите в грижите за деца, в здравеопазването и в дългосрочните грижи следва да са съобразени с големите различия в достъпността на услугите в географски план. Освен това високата данъчна тежест за вторите работещи членове на домакинствата намалява финансовите стимули за жените да започнат работа. По-голямото участие на жените на пазара на труда, както и по-голямото участие като цяло, може да насърчи икономическия растеж чрез увеличаване на предлагането на работна ръка, да доведе до намаляване на бедността и да смекчи социалните и финансовите рискове, произтичащи от застаряването на населението.
- (18) Първоначално предвидената реформа на рамката за колективно договаряне имаше за цел да приведе възнагражденията и заплатите в по-голямо съответствие с икономическите условия на регионално равнище и на равнище предприятия. През март 2018 г. Confindustria подписа рамково споразумение с трите основни италиански синдикални организации (Cgil, Cisl и Uil) с цел разширяване на договарянето на второ ниво. Освен това споразумението увеличава правната сигурност, като определя по-ясни правила за представителството на социалните партньори в преговорите и въвежда подобрен алгоритъм за определяне на минималните работни заплати. Първото споразумение за прилагане относно представителността, здравето и безопасността при работа беше подписано в края на 2018 г. от сдружението на работодателите и трите основни синдикални организации.
- (19) Инвестициите в образованието и уменията са от жизненоважно значение за насърчаването на интелигентния, приобщаващ и устойчив растеж. Застоят в производителността на Италия е засегнат от слабостите на системата за образование и обучение и от слабото търсене на умения на високо равнище. Подобряването на качеството на системата за образование и обучение представлява съществено предизвикателство. Делът на отпадналите ученици (преждевременно напускане на училище) остава доста над средното равнище за Съюза (14,5 % спрямо 10,6 % през 2018 г.) и се наблюдават големи регионални и териториални различия в образователните резултати. Докато делът на финансирането, предназначено за началното и средното образование, е до голяма степен в съответствие със средната стойност за Съюза, полагането на допълнителни усилия за привличане, ефективен подбор и мотивиране на учителите може да допринесе за подобряване на резултатите от обучението. Системата за подбор е прекалено основана на знанията вместо на уменията, а компонентът, свързан с обучението, е ограничен. Освен това заплатите на италианските учители остават ниски в сравнение с международните стандарти и тези на работниците с висше образование. Увеличенията на заплатите са по-бавни, отколкото при колегите в други държави, а перспективите за професионално развитие са по-ограничени и се основават на единен план за кариера. Освен това повишенията се базират единствено на прослуженото време, не на заслугите. Това прави преподавателската професия особено непривлекателна за

висококвалифицираните лица и води до обезсърчаване на преподавателите, което от своя страна влияе отрицателно на резултатите от обучението на учащите. През последните години системата за професионални стажове набра скорост, но въведените мерки ограничиха действието ѝ. Учащите и възрастните в Италия са сред лицата с най-лоши резултати в Съюза от гледна точка на ключовите компетентности и основните умения. Участието на възрастните в обучение е силно ограничено и намалява в контекст, в който разликата в заетостта между висококвалифицираните и нискоквалифицираните лица е една от най-високите в Съюза. Повишаването на квалификацията е особено необходимо в областта на цифровите умения. До момента напредъкът, постигнат в развитието на цифровите умения и инфраструктурата в областта на цифровите технологии, е ограничен. Инвестициите в човешкия капитал са предпоставка за увеличаването на публичните и частните инвестиции, а настоящите мерки за повишаване на цифровите умения и обучението за възрастни не се характеризират с всеобхватен подход. Равнището на основните и напредналите цифрови умения е под средното за Съюза — едва 44 % от лицата на възраст между 16 и 74 години притежават основни цифрови умения (57 % за Съюза).

- (20) Слабите инвестиции в уменията забавят прехода на Италия към икономика, основана на знанието, възпрепятстват растежа на производителността и ограничават потенциала за подобряване на неценовата конкурентоспособност и растежа на БВП. Разликите в образованието също служат за обясняване на по-ниската производителност на микро- и малките предприятия в Италия в сравнение с партньорските държави. Висшето образование страда от недостиг на финансиране и на персонал, а обхватът на висшето образование с професионална насоченост е ограничен въпреки високата пригодност за заетост. Делът на завършилилите висше образование продължава да е нисък (27,9 % от населението на възраст 30—34 години през 2018 г.) и е съчетан с относително ниско наличие на завършили висше образование лица, особено в научните и техническите области. Целенасочените инвестиции в уменията са предпоставка за увеличаването както на публичните, така и на частните инвестиции, особено в нематериални активи. Необходимо е да се насърчават проучванията в области, свързани със секторите с интензивно използване на знания, и да се подсилват специфичните умения, като например тези в сферата на цифровите технологии и на финансите.
- (21) Прилагането от страна на по-малките предприятия на стратегии за увеличаване на производителността, като например иновация на продукти, процеси и организация, продължава да е ограничено, особено в Южна Италия. Инвестициите в нематериални активи са значително под средната стойност за Съюза от началото на 21-и век. Разходите на предприятията за научноизследователска и развойна дейност са почти една втора от средното равнище за еврозоната. Публичната подкрепа за разходите на предприятията за научноизследователска и развойна дейност продължава да е слаба, въпреки че се подобрява благодарение на нарасналата роля на данъчните стимули. Публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност също са под средните за еврозоната. Слабите иновации също могат да забавят прехода към зелена икономика. Подобряването на резултатите на Италия, постигнати в областта на иновациите, изисква допълнителни инвестиции в нематериални активи, както и да се постави по-силен акцент върху трансфера на технологии, като се вземат предвид регионалните слабости и размерът на предприятията. Наскоро бяха обявени някои мерки в бюджета за насърчаване на иновативните технологии. Публичната подкрепа за разходите на предприятията за научноизследователска и развойна дейност може да бъде подобрена чрез балансирана комбинация от преки и косвени мерки и чрез задълбочена оценка на съществуващите временни данъчни стимули, за да се направят постоянни най-ефективните от тях. Мерките за подпомагане на знанията (като например технологичните клъстери) и на сътрудничеството между предприятията помагат по-специално на по-малките предприятия да се справят с тези трудности и да повишат ниската си производителност.
- (22) Необходими са инвестиции за подобряване на качеството и устойчивостта на инфраструктурата на държавата. В транспортния сектор Италия не е изпълнила стратегията си за инвестиции в инфраструктурата (*Connettere l'Italia*). Напредъкът, постигнат при осъществяването на планираните инвестиции в железопътната, пътната и устойчивата градска мобилност, е много малък. Това се дължи на административни забавяния, на неефективност при разходването на средствата, на непълно прилагане на Кодекса за обществените поръчки и концесиите и на съдебни спорове. Информационното табло за транспорта в Съюза показва, че качеството на инфраструктурата на Италия е под средното за Съюза. Нейното състояние определено поражда безпокойство, както показва срутването на моста „Моранди“ в Генуа. Правителството даде приоритет на поддръжката и безопасността с план за наблюдение на поддръжката на цялата инфраструктура и създаването на нова агенция, отговаряща за безопасността на железопътната и пътната инфраструктура. Във връзка с това за 2019 г. на Италия бяха предоставени 1 милиард евро съгласно фискалните правила на Съюза, предназначени за инвестиционен план за обезопасяване на пътната инфраструктура, подобна на моста „Моранди“. Инвестициите в устойчив транспорт и устойчива инфраструктура също са начин за справяне с екологичните предизвикателства. Необходими са устойчиви зелени инвестиции, за да бъдат постигнати до 2030 г. амбициозните цели на Съюза в областта на енергетиката и климата. Интегрираният национален план в областта на енергетиката и климата е основен източник на насоки за определянето на

нуждите от инвестиции в областта на декарбонизацията и енергетиката. Необходими са инвестиции за подобряване на енергийната инфраструктура, което ще допринесе за постигането на по-устойчива, по-чиста, по-сигурна и по-гъвкава енергийна система, като същевременно се засилва пазарната интеграция и се намаляват разликите в цените. Италианската електропреносна мрежа все още не е способна да поема увеличени обмени през границите и да се справя с мащаба на променливите възобновяеми енергийни източници, както е предвидено за 2030 г. Необходими са инвестиции в предотвратяването на хидрогеоложки и сеизмични рискове, за да се намалят разходите при извънредни ситуации, включително за инфраструктурата. За 2019 г. на Италия бяха предоставени 2,1 милиарда евро по отношение на фискалните правила на Съюза, за да се гарантира предотвратяването на големи хидрогеоложки рискове. На последно място, правят се недостатъчни ефективни инвестиции в управлението на отпадъците и водната инфраструктура в Южна Италия, като същевременно продължават да съществуват рискове от недостиг и суша. Разпокъсаността на сектора, заедно със слабия кредитен профил на по-малките оператори, продължава да е пречка пред инвестициите. Инвестициите, включително в ответни мерки по отношение на изменението на климата, устойчивостта на околната среда и предотвратяването на рисковете, както и свързаността в селските райони също ще допринесат за преодоляването на регионалните различия. Широколеновата мрежа в селските райони също е по-слабо развита. Що се отнася до покритието със свръхвисокоскоростен широколенов достъп до интернет (100 Mbps и над 100 Mbps), Италия все още изостава (с едва 24 % в сравнение със средната стойност за Съюза от 60 %) и се намира близо до последното място (на 27-о място) с все още много умерен темп на растеж. Както покритието със свръхвисокоскоростен широколенов достъп, така и използването на такъв достъп показват резултати, които са много под средните за Съюза.

- (23) Слабият капацитет на публичния сектор, особено на местно равнище, за управление на финансирането представлява пречка пред инвестициите в различните сектори поради сложните процедури, припокриването на отговорности и лошото управление на публичната заетост. Неподходящите умения в публичния сектор ограничават капацитета за оценка, подбор и управление на инвестиционни проекти. Това затруднява също така изпълнението на фондовете на Съюза, където Италия изостава в сравнение със средната стойност за Съюза. По-ниското качество на управлението в Южна Италия сериозно ограничава нейния капацитет за разходване на средствата и създаване на политики. Подобряването на административния капацитет е предпоставка за ефективното осъществяване на публичните инвестиции и за използването на средствата на Съюза и има положителни външни ефекти върху частните инвестиции и растежа на БВП. Такива подобрения могат да окажат по-голямо въздействие върху инвестициите в областта на широколеновия достъп, транспорта, управлението на водите и кръговата икономика, особено в Южна Италия, която изостава главно от гледна точка на инвестициите в нематериални активи. Подобряването на административния капацитет на централните и местните органи ще окаже положително въздействие върху планирането, оценката и мониторинга на инвестиционните проекти, както и върху установяването и преодоляването на есенциални проблеми.
- (24) Повишаването на ефективността на публичната администрация на Италия и на способността ѝ да реагира на нуждите на предприятията ще повлияе положително на бизнес средата, на инвестициите и на способността на предприятията да се възползват от възможностите за иновации. През 2015 г. бе приет всеобхватен закон за реформа на публичната администрация. Реформата имаше за цел да бъдат премахнати повечето източници на неефективност, като например продължителността и сложността на процедурите, липсата на прозрачност, неефективното управление на публичната заетост, неефективното управление на предприятията, които са публична собственост, и слабата цифровизация. До края на 2017 г. бе проведена по-голямата част от реформата, която понастоящем се прилага, подпомагана от новия закон *Concretezza*. При все това непоследователното планиране, оскъдните финансови ресурси и недостатъчната координация забавят въвеждането на цифрови обществени услуги в ключови области, като системите за онлайн плащания, което ще допринесе за намаляване на сложността и увеличаване на прозрачността. Високата средна възраст и ниските средни цифрови умения на служителите в публичната администрация допълнително забавят този процес. Когато обаче се комбинират ясни цели с ефективно прилагане, резултатите са очевидни, какъвто беше случаят с бързото развитие на електронния пазар за публичните администрации и електронното фактуриране. Реформата на публичната администрация от 2015 г. предвиждаше също така нова рамка за реформа на управлението на местните обществени услуги. Въпреки това през ноември 2016 г. Конституционният съд на Италия обяви процедурата за приемането на редица законодателни актове за противоконституционна, включително тази за местните обществени услуги. Поради това е необходима нова законодателна инициатива за насърчаване на ефективността и качеството на местните обществени услуги, включително чрез даване на приоритет на конкурентните оферти пред вътрешните решения или преките безвъзмездни средства.

- (25) В актуализирания текст на Икономическия и финансов документ 2018 (NADEF 2018) подготовката на проекти и подобряването на качеството на проектния цикъл се определят като критични фактори за възобновяване на ефективните разходи за инвестиции в Италия. В същия документ се докладва за създаването на специален фонд за безвъзмездни средства за подготовка и преглед на ключови инфраструктурни проекти. Друг фонд за безвъзмездни средства беше предвиден за подготовка на по-малки проекти, изпълнявани от местните органи. Все още обаче не са издадени постановления за изпълнение за двата фонда, а средствата, предвидени за тях, може да се окажат по-ниски от първоначално посочените в DEF 2018. В закона за бюджета за 2019 г. се споменава създаването на *Centrale per la progettazione*, но този орган все още не функционира и създаването му изглежда изисква полагането на по-дългосрочни усилия. Що се отнася до функционалността, не е ясно как *Centrale per la progettazione* ще взаимодейства с общините и другите местни органи.
- (26) Подобряването на бизнес средата ще подпомогне предприемачеството, а предоставянето на по-добри рамкови условия за конкуренция ще благоприятства по-ефикасното разпределение на ресурсите и увеличаването на производителността. Годишният закон за конкуренцията за 2015 г., който бе приет през август 2017 г., трябва да се прилага правилно. Освен това в някои сектори, като например бизнес услугите и търговията на дребно, продължават да съществуват значителни пречки пред конкуренцията. Подобряването на качеството на регулаторната рамка ще осигури равни условия както за иновативните платформи, така и за традиционните оператори, което ще позволи да се разгърне пълният потенциал на икономиката на сътрудничеството и да се осигури по-лоялна конкуренция във всички сектори. Увеличаването на конкурентните процедури за възлагане на договори за обществени услуги и концесии за достъп до обществени блага ще повлияе положително на качеството на услугите. Липсата на регулаторна стабилност в областта на системата за възлагане на обществени поръчки може да застраши някои ключови ползи от предишните реформи и да допринесе за отлагане на инвестициите. Пазарният надзор върху продуктите се извършва от различни организации, характеризира се с много припокривания и не притежава системи за ефективна координация. Това намалява ефективността на контрола с цел предотвратяване на нелоялната конкуренция от страна на предприятия, които не спазват изискванията.
- (27) Ниската ефективност на системата за гражданско правосъдие на Италия продължава да поражда безпокойство. През 2017 г. времето, необходимо за решаване на граждански и търговски съдебни спорове на всички инстанции в Италия, все още бе най-високото в Съюза. Въпреки че продължителността на производствата на първа инстанция показва увеличение в сравнение с 2016 г., проведените по-рано реформи започват да въздействат положително на продължителността на делата на по-висока инстанция, но все още съществува възможност за ограничаване на злоупотребите в съдебния процес и за осигуряване на по-ефективно функциониране на съдилищата. Във Върховния касационен съд големият брой новозаведени дела и малкият дял приключени дела в данъчното отделение влияят отрицателно на ефективността на Съда и пораждат опасения относно съдебната система в областта на данъчното облагане на първа и втора инстанция. Като цяло адекватното прилагане на по-простите процесуални правила може да помогне за решително ускоряване на гражданските дела. Във връзка с това беше обявена реформа за рационализиране на гражданското производство, но тя все още не е представена пред парламента. Други предизвикателства са все още ограниченото и непоследователно използване на филтъра за недопустимост за обжалванията на втора инстанция, многобройните свободни работни места за административен персонал и оставащите разлики между съдилищата, що се отнася до ефективността на управлението на делата.
- (28) Италия наскоро отбеляза известен напредък в подобряването на рамката си за борба с корупцията, включително чрез по-добра защита на лицата, сигнализиращи за нередности, засилване на ролята на националния орган за борба с корупцията при прилагането на рамката, както и нов закон за борба с корупцията от януари 2019 г. Целта на този нов закон е да се даде тласък на разкриването и потискането на корупцията чрез по-строги санкции, по-добри техники на разследване и схема за намаляване на отговорност или освобождаване от отговорност за лицата, които изобличават корупцията. Законът премахва също така давностните срокове след постановена присъда на първа инстанция, но едва от 2020 г. Това е дългоочаквана положителна стъпка в съответствие с международните стандарти. Потискането на корупцията в Италия обаче продължава да е неефективно главно поради факта, че продължителността на наказателните производства остава прекомерна при липсата на така необходимата реформа на наказателното съдопроизводство, включително системата за обжалване, за да се избегнат злоупотребите с правото на съдебен процес. Освен това продължават да съществуват пропуски в нормативната уредба за прокуратурата за конкретни престъпления, като например присвояването на публични средства.

- (29) Италианските банки продължиха да постигат добър напредък в коригирането на счетоводните си баланси въпреки подновения пазарен натиск. Въпреки това, поради голямата им експозиция към държавните облигации, нестабилността на пазара се е отразила неблагоприятно на капиталовите им позиции, като оказва натиск върху разходите за финансиране и затруднява достъпа им до необезпечено финансиране на едро. Продължаващото намаляване на наследените необслужвани кредити и кредити, които вероятно няма да бъдат погасени, остава оправдано, особено за малките банки и банките от второ ниво, за да се защити допълнително финансовата стабилност и да се засили кредитирането на икономиката. Постигането на напредък по отношение на спазването на регулаторните изисквания във връзка с финансирането от страна на банките, особено по-малките от тях, също ще повиши устойчивостта на системата на външни сътресения. Важно е също да се обърне внимание на структурно ниската рентабилност на банките чрез подобряване на ефективността и оптимизиране на бизнес модела. Своевременното изпълнение на постановленията, с които се извършва реформа в областта на несъстоятелността, ще допринесе за ускоряване на все още бавните процедури за налагане на възбрана и изпълнение по обезпеченията и ще повиши допълнително устойчивостта на банковия сектор. Всяко обезщетение, предоставено от държавата на акционерите и притежателите на подчинен дълг на дребно на банките, които са били предмет на процедури за административна ликвидация в миналото, следва да има за цел единствено коригиране на социалните последици от извършените в миналото неправомерни продажби. Управлението в банковата система следва да бъде допълнително подоброено чрез бързо завършване на реформата от 2015 г. на големите кооперативни банки, след като бъде осигурена правна яснота.
- (30) Банковият кредит остава основният източник на корпоративно финансиране. Достъпът на по-малките и иновативните предприятия до кредити обаче все още е силно затруднен, особено в Южна Италия. Капиталовият пазар е слабо развит в сравнение с други държави членки. Това се дължи и на фактори, които ограничават търсенето, като например слабото финансово образование, страха от загуба на контрол върху бизнеса и тежките административни изисквания. През последните няколко години бяха въведени няколко мерки за подобряване на достъпа до финансиране, насочени предимно към банковото кредитиране, въпреки че пазарните мерки, като например мини-облигациите, алтернативният инвестиционен пазар, рисковият капитал и пряката публична подкрепа също помогнаха на по-малките и иновативните предприятия да получат достъп до финансиране. Премахването на отчисленията за корпоративния дялов капитал с бюджета за 2019 г. може да намали стимулите за предприятията да използват финансиране със собствен капитал. Ефективното насърчаване на небанковия достъп до финансиране изисква да се вземат предвид нуждите на по-малките и иновативните предприятия, както и способността на инвеститорите за оценка на инвестиционните проекти. Диверсифицирането на източниците на финансиране ще осигури по-добра защита на инвестициите на предприятията от сътресения в банковия сектор, като в същото време подкрепя иновациите и растежа.
- (31) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Италия да използва тези средства по най-добрия начин за идентифицираните сектори, като взема предвид регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (32) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Италия и го публикува в доклада за държавата за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Италия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика във Италия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (33) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (34) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки, отправени съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръки 1 — 5 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на първите четири препоръки за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 1, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбаланси, свързани с големия държавен дълг,

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Италия да предприеме през 2019 г. и 2020 г. следните действия:

1. Да гарантира номинално намаление на нетните първични държавни разходи в размер на 0,1 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 0,6 % от БВП. Да използва извънредните приходи за ускоряване на намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Да премести тежестта на данъчното облагане от труда, включително чрез намаляване на данъчните разходи и реформиране на остарелите кадастрални стойности. Да се бори с отклонението от данъчно облагане, особено под формата на неиздаване на фактури, включително чрез укрепване на задължителното използване на електронни плащания, включително чрез по-ниски законови прагове за плащанията в брой. Да проведе изцяло предходните реформи на пенсионната система, за да намали дела на пенсиите от публичните разходи и да освободи средства за други социални и стимулиращи растежа разходи.
2. Да увеличи усилията за борба с недекларирания труд. Да гарантира, че активните политики по заетостта и социалните политики са ефективно интегрирани и достигат по-специално до младите хора и уязвимите групи. Да подкрепя участието на жените на пазара на труда чрез цялостна стратегия, включително чрез достъп до качествени грижи за деца и дългосрочни грижи. Да подобри образователните резултати, включително чрез подходящи и целенасочени инвестиции, и да насърчава повишаването на квалификацията, включително чрез подобряване на цифровите умения.
3. Да съсредоточи свързаната с инвестициите икономическа политика върху научните изследвания и иновациите, както и върху качеството на инфраструктурата, като взема предвид регионалните различия. Да подобри ефективността на публичната администрация, включително чрез инвестиране в уменията на служителите в публичния сектор, чрез ускоряване на цифровизацията и чрез повишаване на ефективността и качеството на местните обществени услуги. Да предприеме мерки във връзка с ограниченията по отношение на конкуренцията, по-специално в сектора на търговията на дребно и в сферата на бизнес услугите, включително чрез нов годишен закон за конкуренцията.
4. Да намали продължителността на гражданските дела на всички инстанции чрез прилагане и рационализиране на процесуалните правила, включително на тези, които са в процес на разглеждане от законодателя, и със специален акцент върху режимите на несъстоятелност. Да подобри ефективността на борбата с корупцията, като проведе реформа на процесуалните правила с цел намаляване на продължителността на наказателните съдопроизводства.
5. Да насърчи реструктурирането на счетоводните баланси на банките, по-специално на малките и средните банки, чрез подобряване на ефективността и качеството на активите, продължаване на намаляването на необслужваните кредити и диверсифициране на финансирането. Да подобри небанковото финансиране за по-малките и иновативните предприятия.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Кипър за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Кипър за 2019 г.**

(2019/C 301/13)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 21 ноември 2018 г. Комисията прие и Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Кипър ще бъде една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

(2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Кипър следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—5 по-долу. По-специално, мерките за намаляване на административната тежест ще помогнат да се отговори на първата препоръка за еврозоната по отношение на бизнес средата и подобряване на производителността за възстановяването на равновесието в еврозоната; насочването на икономическата политика, свързана с инвестиции в посочените области, ще помогне да се отговори на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестиции; данъчните мерки и мерките за повишаване на уменията ще помогнат да се отговори на третата препоръка за еврозоната по отношение на борбата срещу агресивното данъчно планиране и функционирането на пазара на труда; мерките за подобряване на функционирането на дружеството за управление на активи ще помогнат да се отговори на четвъртата препоръка за еврозоната по отношение на намаляването на необслужваните заеми.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (3) Докладът за Кипър за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Кипър в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Кипър през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Кипър са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. В частност, от основно значение е държавата членка да се справи с големите запаси от частен, държавен и външен дълг и необслужвани кредити.
- (4) Кипър представи националната си програма за реформи за 2019 г. на 15 април 2019 г., а програмата си за стабилност за 2019 г. — на 30 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондове с доброто икономическо управление.
- (6) За Кипър понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В програмата за стабилност за 2019 г. се предвижда салдото на консолидирания държавен бюджет, което се превърна в дефицит от 4,8 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2018 г., като по този начин превиши референтната стойност по Договора от 3 % от БВП, да достигне изпишък в номинално изражение от 3,0 % от БВП през 2019 г. и от над 2,0 % от БВП през периода на програмата. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, определена при балансирано в структурно отношение състояние на бюджета, се планира да бъде постигната през периода 2019—2022 г. След като се повиши до около 102,5 % от БВП през 2018 г., съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне до 95,7 % през 2019 г. и да продължи неотклонно да намалява след това, като достигне до 77,5 % към 2022 г., съгласно програмата за стабилност за 2019 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Подценени са рисковете по отношение на макроикономическите и бюджетните предвиждания, представени в програмата за стабилност, главно във връзка с външните развития, както и с потенциалните фискални последици от решенията на Съда по предходни фискални реформи и с нуждите от финансиране на държавните болници през първите години от изпълнението на националната здравна система. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. салдото по консолидирания държавен бюджет се планира да отчете изпишък от 3,0 % от БВП през 2019 г. и 2,8 % от БВП през 2020 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо ще се задържи на 1,1 % от БВП през 2019 г. и на 0,7 % от БВП през 2020 г., което остава над средносрочната бюджетна цел. Според прогнозите Кипър ще спазва правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Кипър да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 година.
- (7) На 5 юни 2019 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, въз основа на предоставените данни номиналният дефицит е в нарушение на референтната стойност от 3 % от БВП през 2018 г. В доклада се заключава, че не следва да се вземат допълнителни мерки, водещи до решение относно наличието на прекомерен дефицит. Липсата на ефективност в публичната администрация и местните власти продължава да бъде предизвикателство въпреки постигнатия известен напредък в областта на електронните административни услуги. Това оказва въздействие върху бизнес средата. Висящи остават възлови законодателни предложения за решаване на проблема. Сред тях са проектозаконали за реформата на публичната администрация и на органите на местното управление. Слабостите в уредбата за управление на държавните предприятия биха могли да улеснят натрупването на публични условни пасиви и да възпрепятстват инвестиционния капацитет в основни обществени услуги, като например телекомуникациите и енергетиката. Ограничаването на разходите за заплати в публичния сектор, което беше фактор от решаващо значение за фискалната консолидация в Кипър, обосновава продължаването на мярката.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 55.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

- (8) Борбата срещу агресивното данъчно планиране е от съществено значение за подобряване на ефикасността и справедливостта на данъчните системи, както е отбелязано в Препоръката от 2019 г. за еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Кипър предприе мерки срещу агресивното данъчно планиране, но високите равнища на плащания по дивиденди и лихви (спрямо БВП) показват, че данъчните правила на Кипър могат да бъдат използвани от дружества, които практикуват агресивно данъчно планиране. Липсата на данъци, удържани при източника върху изходящите (т.е. от лица, пребиваващи в Съюза, към такива, които пребивават в трети държави) дивиденди, лихви и, в много случаи, авторски и лицензионни възнаграждения, изплащани от предприятия, базирани в Кипър, на лица, пребиваващи в трети държави, може да доведе до пълно пропускане на данъчно облагане върху тези плащания, ако те не са обложени също в юрисдикцията на местоназначение. Липсата на такива данъци, заедно с правилата, уреждащи данъчната регистрация на дружествата като местни лица, могат да улеснят агресивното данъчно планиране. Режимът за приспадане на фиктивните лихви трябва да се следи отблизо, за да се предотврати всякаква злоупотреба с него за целите на агресивното данъчно планиране. И накрая, две схеми — Scheme for Naturalisation of Investors in Cyprus by Exception и Residence by Investment Scheme (Схема за натурализация на инвеститори в Кипър по изключение и схема за разрешение за пребиваване в Кипър срещу инвестиране) — дават право на ниска лична данъчна ставка върху доходите от чуждестранни финансови активи и не изискват лицето да прекарва значително време в юрисдикцията, предлагаща схемата. Те са посочени от ОИСР като мерки с потенциално висок риск, с които се злоупотребява с цел заобикаляне на автоматичния обмен на информация за финансови сметки.
- (9) Бяха приложени съществени мерки в рамките на всеобхватна стратегия за необслужваните заеми. Това доведе до значително намаляване на необслужваните заеми в банковия сектор, главно поради продажба и ликвидация на Cyprius Cooperative Bank и прехвърлянето на нейния портфейл от необслужвани заеми към държавното дружество за управление на активи. Освен това беше подобро законодателството в областта на продажбата на заеми и беше приет закон за обезпечаването на заеми. С цел да се увеличи до максимум постъпленията от продажбата на активи, и в крайна сметка да се спомогне за намаляването на дълга на частния сектор, от съществено значение за държавното дружество за управление на активи е да разполага с ефективна управленска структура, високоспециализирано управление, оперативна независимост от кипърската държава, както и ясно определени цели в съответствие с ангажиментите, поети от правителството в контекста на решението за държавна помощ относно продажбата на Cyprius Cooperative Bank, което е одобрено от Европейската комисия. Освен това е важно да се създаде подходяща рамка за надзор на придобиващите кредит дружества, тъй като броят на придобиващите кредит дружества, включително държавното дружество за управление на активи, се е увеличил и за в бъдеще се планират още продажби на портфейли от необслужвани заеми. Освен това управленският и административният капацитет на надзорните органи на застрахователните и пенсионните фондове е все още слаб. Интегрирането на тези надзорни органи следва да приключи бързо. В по-общ план надзорната уредба за капиталовите пазари трябва да бъде засилена, предвид относително значителните трансгранични дейности на дружествата за небанкови финансови услуги и експоненциалното нарастване на лицензирани дружества през последните години.
- (10) Заетостта нараства, безработицата спада и краткосрочният капацитет на публичните служби по заетостта да улесняват активната подкрепа за заетостта се подобрява. Въпреки това все още съществува проблемът за устойчивостта в дългосрочен план на капацитета на публичните служби по заетостта, тъй като допълнителните служители са били наети само за две години. През 2018 г. делът на младите хора, които не участват във форма на заетост, образование или обучение, е сред най-високите в Съюза. Ниската ефикасност на публичните служби по заетостта и ограниченото им разгръщане и участие в мерки за активизиране за подпомагане на хората да намерят работа продължават да представляват предизвикателство. Ето защо съществува възможност да се засили подкрепата за информираност и активизиране в полза на достъпа до заетост, по-специално за младите хора и трайно безработните лица. Това включва насърчаване на самостоятелната заетост и социалната икономика, както и модернизиране на институциите и услугите на пазара на труда, за да се спомогне на хората да придобият умения, които съответстват по-добре на нуждите на пазара на труда.
- (11) Недостигът и несъответствията на умения са сред основните пречки пред бизнес инвестициите, което подчертава необходимостта да се инвестира повече в обучението на неизползван и недостатъчно използван потенциал от работна ръка, по-добро съгласуване на образователните програми с потребностите на пазара на труда, и инвестиране в инфраструктура, която осигурява съответствие между професионалното образование и потребностите на пазара. Напредъкът по изключително важни реформи в образованието и обучението, като например подобряването на назначенията и оценяването на учителите, е неравномерен. Образователните резултати остават ниски, както и участието в образованието и грижите в ранна детска възраст, което стана по-малко достъпно за домакинствата, тъй като доходите им по време на кризата спаднаха с по-бързи темпове, отколкото разходите за грижи за децата. Продължаването на усилията за модернизиране на системата на образование и обучение на всички равнища ще спомогне за подобряване на резултатите в сферата на образованието и увеличаване на потенциала за устойчив растеж в Кипър. Преразглеждането на учебните програми за професионално образование и обучение е обещаваща стъпка за намаляване на несъответствията между търсените и предлаганите умения на пазара на труда. Въпреки това често срещаните несъответствия между търсените и предлаганите умения за завършилите висше образование и слабо участие в обучението за възрастни, особено за ниско квалифицираните, сочат необходимост от мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация.

- (12) Кипър постигна напредък в здравеопазването, като прие законодателство за учредяване на новата Национална здравна система. Новата система има за цел да подобри достъпа, да въведе всеобщо здравно осигуряване, да намали високото равнище на преките плащания от страна на пациентите и да повиши ефективността на предоставянето на грижи в публичния сектор. Преди системата да започне да функционира пълноценно през 2020 г., налице са големи предизвикателства, свързани с изпълнението и нуждите от инвестиции. Запазването на дългосрочната устойчивост на системата, включително осигуряването на финансова и оперативна автономия на обществените болници, както е планирано, остава от изключително важно значение. Мерки, насочени към модернизирането и повишаването на ефективността на доставчиците на здравно обслужване, включително първичните здравни грижи, въвеждането на електронно здравеопазване и създаването на национална организация по лекарствата биха довели до по-нататъшно укрепване на системата на здравеопазването. Равнището на дългосрочните грижи е ниско и продължава да бъде предизвикателство поради застаряването на населението.
- (13) Слабите екологични показатели на Кипър са основен проблем и държавата продължава да е уязвима по отношение на изменението на климата. Кипър трябва значително да подобри системата си за управление на отпадъците и кръговата икономика. Образоването на отпадъци продължава да бъде на значително по-високо ниво от средното за Съюза и от 2014 г. насам се увеличава. С настоящите съоръжения за третиране на отпадъци не се постига висока степен на рециклиране и липсата на икономически инструменти като такси за депониране прави рециклирането икономически непривлекателно. Управлението на водите, по-специално в градските райони, се характеризира с недостатъци. Недостигът на вода, в комбинация с прекомерното водочерпене на подземни води, е основното предизвикателство за Кипър. Що се отнася до градските отпадъчни води има значително количество отпадъчни води, които все още се изхвърлят без събиране или пречистване — само около половината от общите отпадъчни води се подлагат на вторично пречистване. Сушите и недостигът на вода са въпроси с първостепенна важност и една неубедителна политическа реакция би могла да окаже въздействие върху икономиката на селските райони и туризма на Кипър. Поради това, за смекчаване на неблагоприятните последици от изменението на климата, запазване и възстановяване на естествената му среда и осигуряването на устойчив икономически растеж в дългосрочен план, от съществено значение за Кипър са устойчивото управление и ефективното използване на неговите природни ресурси, както и по-строгото прилагане на законодателството в областта на околната среда и климата.
- (14) Кипър може да използва много по-оптимално своите възобновяеми енергийни източници, по-специално слънчевата енергия, и да преодолее сегашната си енергийна неефективност. Делът на енергията от възобновяеми източници в Кипър е 9,72 % през 2017 г., като целта за 2020 г. е 13 %. Някои жилищни и търговски сгради, построени без никакви или с ниски нива на топлинна защита, най-вече в градска среда, са значителен източник на енергийна неефективност. Рамковите условия за инвестиции в сектора на енергията от възобновяеми източници се подобриха, и са въведени няколко мерки, включително монтаж на фотоволтаични системи и схеми за подкрепа за малките и средните предприятия (МСП) и домакинствата. Кипър обаче все още не се е възползвал в пълна степен от значителния си потенциал в производството на енергия от възобновяеми източници, по-специално от слънчеви централи. Използването на пътищата за вътрешен транспорт създава редица предизвикателства в областта на политиката, най-вече борбата за намаляване на замърсяването на въздуха и на емисиите на парникови газове, и води също така до тежки задръствания в градските зони през върхови часове и по пътищата до и от пристанищата. С 2,7 % дял през 2016 г. Кипър също така изостава в използването на възобновяеми енергийни източници в транспорта и може да има затруднения при постигането на обвързващата цел от 10 % до 2020 г.
- (15) Инвестирането в цифровата икономика и в подобряването на уменията на работниците в областта на цифровите технологии е от съществено значение за повишаване на производителността. Кипър се нарежда на едно от последните места по отношение на индекса на Европейската комисия за 2019 г. за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI). Само 50 % от кипърците на възраст между 16 и 74 години притежават основни умения в областта на цифровите технологии и специалистите по ИКТ все още представляват по-малък дял от работната сила в сравнение със средната стойност за Съюза като цяло (2,3 % спрямо 3,7 %), което възпрепятства разгръщането на потенциала на цифровата икономика. Ниска е степента на взаимодействието онлайн между публичните органи и гражданите, като само 50 % от кипърците взаимодействат онлайн. Електронната търговия се подобрява, но все още е под средната стойност за Съюза.
- (16) Кипър остава умерен новатор, като резултатите в областта на иновациите намаляват от 2010 г. насам. Публичните и частните разходи за научноизследователска и развойна дейност са сред най-ниските в Съюза, като по този начин се възпрепятства способността на научноизследователските центрове и стопанския сектор да правят нововъведения. Взаимодействието между академичните среди и предприятията също е твърде ограничено. Повишаването на капацитета на стопанския сектор за иновации и подобряването на достъпа до финансиране и инвестиции, насочени към ясно определени области на интелигентна специализация е от решаващо значение за подобряването на конкурентоспособността на Кипър и на МСП в частност.
- (17) Административната тежест е висока, особено за инициране на стратегически инвестиции. Има възможност за значително опростяване на процедурите за получаване на разрешения за стратегически инвестиции, а съответното законодателство все още не е прието.

- (18) Изпълнението на плана за действие за растеж доведе до известен напредък в областта на предприемачеството и достъпа до финансиране на МСП. Въпреки това, мерките за финансова подкрепа за МСП все още се основават предимно на безвъзмездни средства и банково финансиране, подкрепяни от фондове на Съюза и/или от национални фондове. Алтернативните източници на финансиране, като рисков капитал, дялово финансиране и колективно финансиране остават незначителни за кипърските предприятия. По-добра координация на подкрепата за бизнеса би могла да подобри използването. Приватизационните усилия за привличане на чуждестранни инвестиции, повишаващи производителността, в много случаи са в застой, и само при някои проекти за приватизация се постига постепенен напредък.
- (19) Все още съществуващата неефективност в съдебната система продължава да се отразява на изпълнението на договорните задължения и пречи на бързото разрешаване на граждански и търговски дела и разследването на тежки престъпления. Тромавите и загубили актуалност гражданскопроцесуални правила и незадоволителното изпълнение на съдебните решения влияят върху стимулите на банките да използват законодателните уредби за несъстоятелността и принудителното изпълнение с цел да намалят своите обеми от необслужвани заеми. Започна провеждането на поредица от реформи за решаването на най-критичните проблеми в съдебната система, по-специално остарелите гражданско-процесуални правила, ниската степен на специализация и цифровизация на съдилищата, приключването на множеството натрупани за разглеждане дела и липсата на обучение през цялата кариера на съдиите, но напредъкът остава бавен. Реформата следва да бъде в съответствие с ангажиментите, поети от правителството в контекста на решението за държавна помощ относно продажбата на Cyprus Cooperative Bank, което е одобрено от Европейската комисия. Подобрените законодателни уредби за несъстоятелността и принудителното изпълнение бяха приети през 2018 г. Решителното прилагане на новите закони, заедно с осигуряването на ефективна съдебна система и по-стриктно прилагане на съдебните решения следва да спомогнат за подобряване на дисциплината на погасяване на дългове. От декември 2017 г. насам е в сила национална стратегия за борба с корупцията, която беше подсилена от одобрението на национален хоризонтален план за действие срещу корупцията от Съвета на министрите през май 2019 г. Проектозакони за създаването на нова независима агенция за борба с корупцията и защита на лицата, сигнализиращи за нередности, са представени в парламента, но все още предстои да бъдат приети. Тези закони ще допринесат за укрепването на националната уредба за борба с корупцията. Реформите за борба с корупцията следва да се ускорят чрез бързото изпълнение на плана за действие за борба с корупцията. Трябва да се запази независимостта на прокуратурата и да се засили капацитетът на правоприлагащите органи.
- (20) Въпреки някои усилия за намаляване на забавянето в издаването на актове за собственост процедурата остава много бавна. Все още липсва структурно решение за справяне с недостатъците на системата за сделки с недвижима собственост (т.е. издаването и прехвърлянето на актове за собственост). Това е от основно значение за улесняване на процедурите за принудителното изпълнение и за предоставяне на възможност за реализиране на обезпечения.
- (21) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде възможност на Кипър за оптимално използване на фондовете на ЕС по отношение на определени сектори, като се отчитат териториалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (22) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията изготви подробен анализ на икономическата политика на Кипър, който беше публикуван в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г., както и последващите действия по препоръките, отправени към Кипър през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Кипър, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (23) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁷⁾, че се очаква Кипър да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (24) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1—5 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на първата, третата и четвъртата препоръка за еврозоната,

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪЧВА на Кипър да предприеме следните действия през 2019 и 2020 година:

1. Да приеме ключови законодателни реформи за подобряване на ефикасността в публичния сектор, по-специално по отношение на функционирането на публичната администрация, управлението на държавните предприятия и местните органи за управление. Да промени характеристиките на данъчната система, които могат да улеснят агресивното данъчно планиране от страна на мултинационални дружества и физически лица, по-специално с помощта на изходящи плащания от мултинационални дружества.
2. Да улесни намаляването на необслужваните заеми, включително чрез създаване на ефективна структура на управление за държавното дружество за управление на активи, като направи стъпки за подобряване на дисциплината на плащане и засилване на надзора върху придобиващите кредит дружества. Да укрепи капацитета за надзор в небанковия финансов сектор, включително чрез пълното интегриране на надзорните органи на застрахователните и пенсионните фондове.
3. Да приключи реформите, предназначени да увеличат ефективността на публичните служби по заетостта, и да увеличи подкрепата за информираност и активизиране в полза на младите хора. Да постигне напредък по изпълнението на реформата на системата за образование и обучение, включително оценката на учителите, да увеличи ангажираността на работодателите и участието на учащите в професионалното образование и обучение, както и напредък в сферата на достъпното образование и грижите в ранна детска възраст. Да предприеме мерки, за да гарантира, че националната здравна система ще започне да функционира през 2020 г., както е предвидено, като същевременно запази нейната устойчивост в дългосрочен план.
4. Да насочи свързаната с инвестициите икономическа политика към устойчивия транспорт, околната среда, по-специално управлението на отпадъците и водите, енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници, цифровизацията, включително уменията в областта на цифровите технологии, научните изследвания и иновациите, като се вземат предвид териториалните различия в рамките на Кипър. Да приеме законодателство за опростяване на процедурите за получаване на необходимите разрешителни и лицензи за стратегическите инвеститори. Да подобри достъпа до финансиране за МСП, и да възобнови изпълнението на приватизационни проекти.
5. Да активизира усилията за подобряване на ефективността на съдебната система, включително функционирането на административното правосъдие и преразглеждането на гражданските процедури, засилването на специализацията на съдилищата и създаването на функционираща система за електронно правосъдие. Да предприеме мерки за засилване на правоприлагането при събиране на вземания и да осигури надеждни и бързи системи за издаването и прехвърлянето на актове за собственост и на права върху недвижимо имущество. Ускоряване на реформите за борба с корупцията, гарантиране на независимостта на прокуратурата и засилване на капацитета на правоприлагащите органи.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Латвия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за 2019 г.**

(2019/C 301/14)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Латвия като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

(2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимнообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Латвия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—4 по-долу. По-специално, насочването на икономическата политика, свързана с инвестициите, към посочените области и мерките за подобряване на уменията ще спомогне за изпълнението на първата препоръка за еврозоната, касаеща подобряването на производителността, а ребалансирането и данъчните мерки ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната, касаеща функционирането на пазара на труда.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (3) Докладът за Латвия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Латвия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Латвия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) Латвия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 15 април 2019 г., а своята програма за стабилност за 2019 г. — на 17 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондове с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Латвия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира подобрене на номиналното салдо от дефицит в размер на 1,0 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до дефицит от 0,5 % от БВП през 2019 г. и 0,4 % от БВП през 2020 г. и 0,2 % от БВП през 2021 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, определена като дефицит от 1 % от БВП в структурно изражение, се планира да бъде постигната през 2019 г., като се вземе предвид допуснатото отклонение, свързано с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение. Според програмата за стабилност за 2019 г. общото съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 33,1 % от БВП през 2022 г. Прогнозите за растежа на БВП от програмата за стабилност за 2019 г. изглеждат реалистични. Рисковете за състоянието на бюджета са балансирани.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Финландия да постигне своята средносрочна бюджетна цел през 2019 г., като вземе предвид обезщетенията, свързани с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ от 4,8 % през 2019 г., което съответства на подобрене в структурното салдо с 0,2 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се очаква Латвия да се доближи до своята средносрочна бюджетна цел през 2019 г., като се вземе предвид допуснатото отклонение, свързано с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение. Така настоящата оценка сочи, че има риск от известно отклонение през 2019 г. В същото време прогнозният номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи понастоящем показва риск от значително отклонение от това изискване през 2019 г. Макар вече да не се предвижда структурното салдо да бъде близко до средносрочната бюджетна цел, при отчитане на допуснатото отклонение, свързано с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение, в бъдещите оценки ще трябва да се вземе предвид евентуалното отклонение от изискването.
- (8) През 2020 г., с оглед на прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП на Латвия от 1,3 %, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи следва да не надвишава 3,5 %, което съответства на корекция на структурното салдо в размер на 0,5 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика се очаква Латвия да се доближи до своята средносрочна бюджетна цел. Така настоящата оценка сочи, че има риск от известно отклонение през 2020 г. В същото време прогнозният номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи понастоящем показва риск от значително отклонение от това изискване през 2020 г. Макар вече да не се предвижда структурното салдо да бъде близко до средносрочната бюджетна цел, в бъдещите оценки ще трябва да се вземе предвид евентуалното отклонение от изискването. Като цяло Съветът е на мнение, че Латвия трябва да бъде готова да предприеме допълнителни мерки от 2019 г. нататък, за да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 60.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (9) Данъчните приходи като дял от brutния вътрешен продукт на Латвия са малки в сравнение със средните за Съюза стойности и ограничават до известна степен предоставянето на обществени услуги, по-специално в здравеопазването и социалното приобщаване. Облагането на капитала и имуществото е относително недостатъчно, а замразяването на стойностите, използвани за изчисляване на данъците върху земята и собствеността, ще намали допълнително приходите от тях. В същото време, въпреки че бе намалена, данъчната тежест върху труда продължава да бъде висока за лицата с ниски работни заплати в сравнение със средната стойност за Съюза. От различни оценки става ясно, че делът на сивата икономика през последните години е намалял. Въпреки това делът на отчитаната в недостатъчна степен икономическа активност е по-голям в Латвия, отколкото в другите балтийски държави. По-специално недостатъчното деклариране на заплати („заплати в плик“), особено в сектора на строителството, представлява голям дял от сивата икономика.
- (10) След закриването на третата по големина банка в резултат на твърденията за изпиране на пари, Латвия затегна разпоредбите, отнасящи се до клиентите нерезиденти. В резултат на това депозитите на нерезиденти, които са основният източник на риск от изпиране на пари в Латвия, намаляха значително от май 2018 г. насам, но все още има предизвикателства, свързани с борбата с изпирането на пари. Освен това Латвия представи подробен план за действие с цел да подобри своята стратегия за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Сред основните приоритети, включени в плана за действие, са подобряването на надзора, основан на анализ на риска, осигуряването на необходимите човешки ресурси за надзорните органи и осигуряването на ефективен обмен на информация и сътрудничество между разследващите органи и частния сектор. След като бъдат приети, трябва да се обърне внимание на ефективното прилагане на тези мерки. Накрая, капацитетът на правоприлагащите и съдебните органи също трябва да бъде увеличен.
- (11) Латвия е изправена пред предизвикателства във връзка с изпълнението на няколко от принципите за социална закрила и активно приобщаване, предвидени в европейския стълб на социалните права. В Латвия неравенството в доходите голямо, тъй като преразпределянето чрез данъчната и осигурителната система е слабо. Адекватността на социалните помощи остава слаба, а въздействието на социалните трансфери върху бедността и намаляването на неравенството е ограничено. Рискът от бедност сред възрастните хора и хората с увреждания е относително голям и се увеличава поради това, че обезщетенията не се увеличават колкото заплатите. Процентът на изложените на риск от бедност или социално изключване на възрастните хора е 49,0 % през 2018 г. (средна стойност за Съюза: 18,2 %), а за хората с увреждания 40,7 % през 2017 г. (средна стойност за Съюза: 29,3 % през 2017 г.). Обезщетенията от държавното обществено осигуряване за хората с увреждания и минималните пенсии за старост не са преразглеждани от 2006 г. насам. Реформата на минималния доход, обявена през 2014 г., не бе проведена, което се отразява отрицателно на най-бедните домакинства. Достъпът до дългосрочни грижи също продължава да бъде слаб. По тази причина са необходими инвестиции за справяне със социалното изключване, включително хранителни и материални помощи за най-нуждаещите се. Освен това са необходими инвестиции, включително в инфраструктура, за подобряване на достъпа до грижи за деца, дългосрочните грижи, заетостта и другите социални услуги, както и за да е възможно здравните и социалните услуги да бъдат интегрирани, което включва прехода от институционални грижи към грижи в рамките на общността. Целът на хората, живеещи в изключително лоши жилищни условия, е сред най-големите в Европа (15,2 % спрямо 4,0 % средно през 2017 г. в Съюза), а социалното жилищно настаняване е оскъдно. Необходими са инвестиции за подобряване на предлагането на жилища на достъпни цени.
- (12) Макар общите равнища на заетост да са високи и да се повишават, числеността на персонала се влияе отрицателно от неблагоприятното демографско развитие и емиграцията. Освен това заетостта е различна в отделните региони и сред равнищата на уменията. Възрастните хора с остарели умения срещат повече трудности. Ниското равнище на уменията в областта на цифровите технологии сред работната сила ограничава тяхното използване от предприятията и потенциала за иновации. Участието на възрастните в обученията и участието на безработните в активни мерки за заетост е по-слабо от средното за Съюза.
- (13) Образователната система е изправена пред предизвикателството да консолидира ресурсите, като същевременно подобрява качеството и ефективността. Въпреки че образователната система на Латвия функционира добре по отношение на учебните резултати, достъпът до качествено образование продължава да зависи от местожителството и вида учебно заведение. Напредна реформата на учебните програми в областта на професионалното образование и обучение, предназначена за приважането им в съответствие с изискванията за нови умения, а средата, в която функционират професионалните училища, се подобрява значително. Въпреки това привлекателността остава слаба, като процентът на записаните ученици и равнището на заетост на наскоро дипломираните се са под средните за Съюза.

- (14) Гарантирането на предлагането на умения е една от основните области, в които търсенето на инвестиции продължава да бъде значително. Необходимо е да се постигне съответствие между инвестициите, включително чрез инфраструктура, за да се подобрят качеството, ефективността и съответствието на образованието и обучението с пазара на труда, както и да се насърчи ученето през целия живот, особено гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация. Инвестиции са необходими също за подобряването на достъпа до заетост, включително за подобряването на осведомеността относно активните политики за заетост и техния обхват, за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, както и за нейната секторна и регионална мобилност. В по-широк контекст укрепването на капацитета на социалните партньори е важно за насърчаването на справедливи условия на труд и за постигането на резултати по европейския стълб на социалните права.
- (15) Слабите публични разходи за здравеопазване и нездравословният начин на живот са основните причини за незадоволителното здравно състояние на населението. Наскоро увеличеното финансиране за здравеопазването премахна някои ограничения на достъпа, свързани с годишните ограничения за ползването на услуги и дългите периоди на чакане. Публичното финансиране на здравеопазването обаче остава доста под средното за Съюза. Навременият и равен достъп до здравеопазване е ограничен. Според самите пациенти това води до неудовлетворени големи потребности от грижи поради големите преки плащания от страна на пациентите, особено за уязвимите групи, както и до неравенство по отношение на възможностите. Реформите за повишаване на ефективността и качеството на здравеопазването напредват, но са на ранен етап и следва да бъдат ускорени, включително чрез ефективни мерки за превенция, оптимизиране на болничния сектор, укрепване на първичните медицински грижи и подобряване на управлението на качеството. Освен това Латвия е изправена пред недостиг на здравни работници, особено на медицински сестри, което затруднява предоставянето на обществено здравеопазване и създава рискове за успеха на реформите в здравеопазването. Ако влезе в сила разделението на здравните услуги в две кошници („пълно осигуряване“ и „минимално осигуряване“), съществува риск равнопоставеният достъп до здравеопазване да бъде ограничен още повече, което да доведе до неблагоприятни последици за здравето. Необходимо е да се постигне съответствие между инвестициите в здравеопазването, включително в инфраструктурата, за да се разшири достъпът, финансовата достъпност и качеството на здравеопазването, да се подобри здравословното състояние на населението и да се гарантира по-здравословен и по-дълъг трудов живот.
- (16) Латвия инвестира малко в научноизследователска и развойна дейност и недостигът на инвестиции в иновации е важен. През 2017 г. делът на Латвия в разходите за научноизследователска и развойна дейност е сред най-малките в Съюза и през последното десетилетие е бил стабилен до голяма степен. Освен това финансирането за научни изследвания се основава почти изцяло на средства от фондовете на Съюза. В резултат на това постиженията на Латвия в областта на иновациите са умерени с няколко силни позиции, като например нейната информационна, комуникационна и технологична инфраструктура, но резултатите ѝ изостават по отношение на човешките ресурси, сътрудничеството между публичния и частния сектор и инвестициите в интелектуална собственост.
- (17) Все още са налице значителни пропуски в инвестициите, за да бъдат преодолени регионалните различия. Продължават да съществуват значителни икономически различия между Рига и останалите региони на Латвия. Макар Латвия като цяло да се доближава до равнищата в Съюза, разликата в икономическите резултати между столичния регион и другите региони не е намаляла след присъединяването на Латвия към Съюза. Конкурентоспособността и качеството на обществените услуги се различават значително в отделните латвийски региони, което оказва влияние върху тяхната териториална привлекателност. Следователно инвестициите следва да отстранят значителните регионални различия в мобилността и цифровата инфраструктура, по-специално връзките от типа „последна миля“. Различията в свързаността в трансевропейската транспортна мрежа и с периферните и граничните региони все още са изключително ясно изразени с отрицателно въздействие върху икономическите дейности и износа на Латвия. Налице е също недостиг на инвестиции, за да бъдат завършени проектът „Rail Baltica“ и възловите проекти в областта на електроенергийната инфраструктура, които са част от плана за междусистемни връзки в балтийския енергиен пазар. Освен това, за да се ускори енергийният преход в Латвия, е необходимо да се инвестира в ефективно използване на ресурсите. Необходимо са повече усилия за подобряване на цялостната енергийна ефективност, по-специално в жилищния и транспортния сектор.
- (18) Неотдавнашното приемане на закона за лицата, сигнализиращи за нередности, представлява положителна стъпка, а органът за борба с корупцията в страната също се активизира напоследък, за което свидетелства разкриването на редица големи дела за корупция. Все още се смята обаче, че вземането на решения от правителството е повлияно от фаворитизъм, а процесът на възлагане на обществени поръчки се възприема като податлив на корупция поради липсата на прозрачност, по-специално в общините и държавните и общините предприятия. Измененията в закона за защита на конкуренцията, които влизат в сила от 1 януари 2020 г., ще ограничат способността на държавните и общинските предприятия да засягат неблагоприятно конкуренцията с дейностите си. Законодателните изменения в режима за конфликт на интереси могат да доведат до злоупотреби. Приетият наскоро етичен кодекс не обхваща политическите назначения.

- (19) Обществените услуги не са адаптирани към намаляващото и застаряващо население. Поради намаляването на населението и урбанизацията обществените услуги не се използват достатъчно в селските райони. В публичната администрация, образованието и здравните услуги са необходими стратегии за запазване на достъпа до качествени услуги в слабонаселените и обезлюдяващи се региони, като същевременно се гарантира по-голяма ефективност. Наскоро бе обявена обща административна териториална реформа, която да бъде проведена до декември 2021 г. Навременното изпълнение на тази реформа би могло да допринесе за повишаването на отчетността и ефективността на публичния сектор, още повече в контекста на оперативната програма за фондовете на Съюза, която трябва да бъде одобрена до 2020 г.
- (20) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Латвия да използва по най-добрия начин тези средства за идентифицираните сектори, като се отчитат регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (21) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Латвия, който беше публикуван в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Латвия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Латвия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.
- (22) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да предприеме следните действия в периода 2019—2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 3,5 % през 2020 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,5 % от БВП. Да намали данъчното облагане за лицата с ниски доходи, като прехвърли тежестта към други източници, по-специално капитала и недвижимото имущество, и като подобри спазването на данъчното законодателство. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на уредбата за борба с изпирането на пари.
2. Да обърне внимание на социалното изключване, по-специално като подобри адекватността на обезщетенията за осигуряване на минимален доход, минималните пенсии за старост и подпомагането на доходите на хората с увреждания. Да повиши качеството и ефективността на образованието и обучението, по-специално на нискоквалифицираните работници и на търсещите работа, включително като засили участието в професионалното образование и обучението за възрастни. Да подобри достъпността, качеството и разходната ефективност на системата за здравеопазване.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към иновациите, предоставянето на жилища на достъпни цени, транспорта, по-специално към неговата устойчивост, ефективното използване на ресурсите и енергийната ефективност, енергийните междусистемни връзки и цифровата инфраструктура, като вземе предвид регионалните различия.
4. Да засили отчетността и ефективността на публичния сектор, по-специално по отношение на местните органи, държавните и общинските предприятия и режима на конфликт на интереси.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Литва за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Литва за 2019 г.**

(2019/C 301/15)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Литва като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз Литва следва да гарантира пълното и своевременното изпълнение на Препоръката за еврозоната за 2019 г. в съответствие с препоръки 2 и 3 по-долу. По-специално, инвестиционните мерки ще спомогнат за изпълнението на втората препоръка за еврозоната, що се отнася до подкрепата на инвестициите, а мерките за образованието ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната относно функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Литва за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Литва в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Литва през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) Литва представи националната си програма за реформи за 2019 г. на 10 май 2019 г., а програмата си за стабилност за 2019 г. — на 30 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Понастоящем спрямо Литва се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира да постигне номинален излишък от 0,4 % от брутния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. и 0,2 % от БВП през 2020 г., преди очакваното допълнително намаляване до 0,1 % от БВП през 2021 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел от 1 % от БВП в структурно изражение е преизпълнена през целия период на програмата. През 2017 г. на Литва беше предоставено и временно отклонение, свързано с изпълнението на структурните реформи. Това отклонение се пренася за следващ период от три години. Според програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 34,2 % от БВП през 2018 г. до 32,9 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. В същото време мерките, необходими за постигане на планираните цели за излишък от 2020 г. нататък, все още не са достатъчно конкретни. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отбележи дефицит от 1 % от БВП през 2019 г. и 0,9 % от БВП през 2020 г. в съответствие със средносрочната бюджетна цел. Същевременно развитието на разходите следва да бъде наблюдавано внимателно в краткосрочен и средносрочен план, особено с оглед на възможни бъдещи рискове по отношение на солидността на приходите. Като цяло Съветът е на мнение, че се очаква Литва да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и 2020 г.
- (7) През юни 2018 г. правителството прие пакет от законодателни актове за прилагане на цялостен пакет от шест структурни реформи, обхващащи ключовите области на образованието, здравеопазването, данъчното облагане, неформалната икономика, пенсиите и иновациите.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 64.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (8) Литва продължи да предприема мерки за борба със сивата икономика и за подобряване на спазването на данъчното законодателство. Въпреки че тези мерки показаха обнадеждаващи резултати, цялостното спазване на данъчното законодателство остава слабо. Литва все още има една от най-големите разлики между потенциалните и реално събраните приходи от ДДС в Съюза. Допълнителното повишаване на спазването на данъчното законодателство ще повиши приходите и ще направи данъчната система по-справедлива. Не бяха предприети мерки за разширяване на данъчната основа към източници, които са по-малко вредни за растежа. Екологичните данъци и данъците върху недвижимото имущество остават под средното за Съюза и не се предвиждат промени в данъчното облагане на автомобилите, нито в таксата за ползване на пътищата за частни пътници.
- (9) От 2018 г. насам публичните пенсии автоматично се индексират спрямо ръста на заплатите. Очаква се това да доведе до намаляване на публичните разходи за пенсии от 6,9 % от БВП през 2016 г. на 5,2 % през 2070 г. Поради прогнозирания спад в заетостта обаче адекватността на пенсиите се очаква да намалее, тъй като пенсионните обезщетения няма да съответстват на ръста на заплатите. Съотношението между пенсионното обезщетение и работната заплата, което изразява коефициента на средната пенсия спрямо средната работна заплата, се очаква да спада постоянно, като сегашното му равнище е вече е едно от най-ниските в Съюза. В действащото законодателство се посочва, че когато това съотношение намалява, правителството трябва да предложи коригиращи мерки. Поради несигурността относно точното естество и графика на тези бъдещи мерки, те не се отчитат в прогнозите в доклада относно застаряването на населението. Те обаче представляват риск за устойчивостта на публичните финанси. Ако общото съотношение между пенсионното обезщетение и работната заплата остане непроменено до 2070 г., разходите за пенсии ще се увеличат до 7 % от БВП вместо да намалят до 5,2 %, както се предвижда. Поради това съществува несигурност относно начина, по който ще се прилага на практика пенсионното законодателство, и относно последиците от него за фискалната устойчивост и адекватността на пенсиите с течение на времето.
- (10) Големият дял на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, заедно с нарастващото неравенство по отношение на доходите, продължават да бъдат основни предизвикателства за Литва, които възпрепятстват перспективите ѝ за приобщаващ икономически растеж. Въпреки продължителния икономически растеж, много членове на литовското общество (напр. възрастните хора, хората с увреждания, децата, домакинствата на самотни родители и безработните) са изложени на особено висок риск от бедност и социално изключване. Въпреки че мрежата за социална закрила беше подобрена през последните години, общата корективна сила на литовската данъчна система и система за социална сигурност и на разходите за социална закрила като дял от БВП остава сред най-ниските в Съюза. Бяха предприети някои първи стъпки за справяне с високото равнище на бедност и неравенство по отношение на доходите, като например въвеждането на „сумата за нуждите от минимално потребление“, увеличението на всеобщите детски надбавки и индексацията на пенсиите за старост. Трайно високите равнища на бедност и неравенство обаче показват, че страната все още трябва да измине дълъг път към сближаване спрямо средното равнище на социална сигурност в Съюза и че е необходимо да се инвестира в мерки за преодоляване на социалното изключване. Стратегиите за активно включване на уязвимите групи са по-ефективни, когато съчетават по-добра адекватност на схемите за минимални доходи и пенсии, мерки за активизиране на пазара на труда и по-добро предоставяне на социални услуги, включително грижи за децата и социално жилищно настаняване.
- (11) Пазарът на труда стана по-свит в резултат на икономическия растеж, но и поради неблагоприятното демографско развитие, включително емиграцията. За смекчаване на ефекта от намаляването на населението в трудоспособна възраст са необходими инвестиции в човешки капитал и подобрен достъп до пазара на труда за всички. Предвид трайния недостиг на умения и несъответствието между търсените и предлаганите умения важно е Литва да ускори реформите за подобряване на качеството и ефективността на системите на всички равнища на образование и да осигури справедлив достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение. Демографският спад поставя под натиск училищната мрежа. Демографската промяна изисква стратегии за запазване на достъпа до висококачествено образование за всички, като същевременно се гарантира ефективността на училищната мрежа и се подпомагат учителите, засегнати от училищната консолидация. Все още са необходими значителни стъпки за консолидиране на мрежата за висше образование, включваща повече от 40 държавни и частни университети и колежи. Необходимо е доставчиците на услуги в областта на професионалното образование и обучение да модернизират учебните си програми и да отговарят по-добре на нуждите на местните и регионалните пазари на труда. Ефективното и лесно достъпно учене за възрастни, мерките за преквалификация и повишаване на квалификацията, заедно с предоставянето на социални услуги, биха могли да доведат на навлизането на повече хора на пазара на труда. Участието в ученето за възрастни остава ниско — 6,6 % през 2018 г., което е значително под средното за Съюза равнище от 11,1 %. Литовската икономика има потенциал да се възползва от инвестиции в повишаване на уменията, включително цифрови умения, иновации и по-добра интеграция на хората в неравностойно положение на пазара на труда (например лицата с увреждания и по-възрастните, безработните или неактивните възрастни). В по-широк контекст укрепването на капацитета на социалните партньори е важно, за да се насърчи тяхната ангажираност.
- (12) Слабите здравни резултати и ниските инвестиции в здравеопазването са трайни предизвикателства. Все още съществува значителен потенциал за рационализиране на използването на ресурсите чрез допълнително преминаване от болнични към извънболнични грижи. Потреблението на болнични услуги продължава да бъде високо, с висок процент на хоспитализиране за хроничните заболявания, съчетани с относително ниски проценти на заетост на

легловата база. По-нататъшната рационализация на използването на ресурсите на болниците, заедно с целеви инвестиции за укрепване на първичните грижи, включително относно здравните работници, са необходими за повишаване на ефикасността и за подобряване на здравните резултати. Качеството на грижите продължава да бъде една от основните причини за лошите здравни резултати. Мерките за подобряване на качеството на грижите са фрагментирани, като са налице много ниска степен на акредитиране в сектора на първичните грижи и липса на прилагане на системата за акредитация в болниците. Особено ниски са инвестициите в мерки за профилактика на болестите. Освен това липсва цялостна визия на стъпките, предприети за укрепване на мерките за профилактика на болестите на местно равнище, и те са възпрепятствани от липсата на системно сътрудничество между службите за обществено здравеопазване и за първични грижи. На последно място, ниските разходи за здравеопазване, съчетани с относително високите неофициални плащания и високите преки плащания от страна на пациентите, имат отрицателни последици за равенството по отношение на достъпа до здравеопазване.

- (13) Бяха предприети някои мерки за борба с корупцията, но все още липсва интегриран регистър на декларациите за интереси. През 2018 г. беше прието законодателство за прилагане на закона за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, а в процес на обсъждане е нов закон за регулиране на лобирането. Продължават да съществуват нередности в борбата с корупцията в системата на здравеопазването.
- (14) Инвестициите като дял от БВП в Литва остават под средните стойности и в Съюза, и в другите балтийски държави. Равнището на иновациите и капацитетът на предприятията за усвояване на технологии в Литва са ниски. Необходими са по-високи равнища на инвестиции в областта на научните изследвания и иновациите, особено в частния сектор. Това ще повиши производителността, която въпреки неотдавнашното нарастване, остава доста под равнището на Съюза. Недостигът на специалисти в областта на информационните и комуникационните технологии показва необходимостта от инвестиции в цифрови умения, които подкрепят конкурентоспособността, иновациите и капацитета на Литва да усвоява технологии и насърчават преминаването към икономика, основана на знанието и с висока добавена стойност.
- (15) Икономиката е сравнително ресурсоемка, с висока зависимост от вноса на енергия и материали. Производителността на ресурсите е ниска, а потреблението на енергия е високо, особено в жилищния и транспортния сектор. Увеличаването на инвестициите в енергийна ефективност, по-специално в сектора на сградите, и във вътрешно производство на енергия от възобновяеми източници би спомогнало икономиката да стане по-екологосъобразна и би я поставило на пътя на по-устойчив растеж, като същевременно намали зависимостта от вноса на енергия.
- (16) Литва все още страда от слаб международен достъп по отношение на железопътния, автомобилния, морския и въздушния транспорт и трябва да бъде допълнително интегрирана в останалата част на Европа. По-добрата транспортна свързаност би увеличила производителността на икономиката и би ѝ позволила да се възползва в пълна степен от вътрешния пазар. Ефективността на транспортния сектор е далеч под средната за Съюза от гледна точка на обхвата на пътната и железопътната мрежа на TEN-T, инвестициите за научни изследвания и иновации в транспортния сектор, аспектите, свързани с устойчивостта, и пътната безопасност. В железопътния трафик преобладават потоците изток-запад, докато оста север-юг остава недоразвита. Поради това са необходими значителни инвестиции за разработването на устойчива, подходяща за изменението на климата, интелигентна, сигурна и интермодална мрежа TEN-T и за достъпността ѝ, както и за насърчаване на устойчива градска мобилност. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните пет години. Синхронизирането на електроенергийната система на Литва с континенталната европейска мрежа е от ключово значение за гарантиране на сигурността на доставките на електроенергия в целия Балтийски регион.
- (17) Регионалните различия в Литва са по-големи от средните за Съюза и се задълбочават през последните две десетилетия. Ползите от бързото икономическо сближаване в Литва са силно концентрирани в двете метрополни области. Предимно селските региони, които обхващат по-голямата част от територията и където живее близо 55 % от населението, търпят значителен спад на населението, съчетан с намаляващ достъп до качествени обществени услуги. Значителните социално-икономически различия в страната показват, че някои региони имат различни инвестиционни нужди. Предизвикателство продължава да бъде и нарастването на връзките между съседните територии в Литва, включително транспортните и цифровите връзки.

- (18) За да се подобри ефикасността на публичните инвестиции, литовските органи актуализираха правилата за изготвяне и подбор на инвестиционни проекти, финансирани от държавния бюджет. От 2018 г. насам всички нови инвестиционни проекти следва да бъдат проверявани с анализ на разходите и ползите и да отговарят на допълнителни критерии за подбор. Това е важна първа стъпка, но е необходимо повече, за да се постигне максимално въздействие на публичните инвестиции върху увеличаването на потенциала за дългосрочен растеж и преодоляването на нарастващите регионални различия. Органите започнаха преразглеждането на системата на държавно бюджетиране с цел удължаване на времевия хоризонт за бюджетиране и укрепване на връзката между разходите и общите икономически цели. От решаващо значение е да се гарантира, че новата система за стратегическо планиране на инвестициите е готова за бюджетния процес за периода 2021—2023 г. и за началото на новия цикъл на финансиране от Съюза през 2021 г.
- (19) Литва не разполага с единна стратегия за научни изследвания и иновации. Тази област се характеризира с фрагментирани политики и множество схеми за подкрепа, при които липсва синергия. Освен съществуването на няколко изпълнителни агенции, които не възприемат съгласуван подход в подкрепа на политиките в областта на научните изследвания и иновациите, е налице и сложна система на управление, която изглежда ограничава достъпа на ползвателите до набора от налични инструменти. Това състояние на нещата е особено вредно за сътрудничеството между научната и стопанската дейност и възпрепятства иновационната дейност. Новото разделение на отговорността за политиката в областта на научните изследвания и иновациите между министерството на икономиката и иновациите и министерството на образованието и науката все още не допринася за съгласувана политическа рамка със синергични схеми за подпомагане, която би съществувала, ако се въведе обслужване на едно гише за потенциални бенефициери.
- (20) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Литва да използва по най-добрия начин тези средства по отношение на набелязаните сектори, като се вземат предвид регионалните различия.
- (21) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Литва и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Освен това Комисията направи оценка на програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г. и последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Литва през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Литва, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (22) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁷⁾, че Литва се очаква да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж,

ПРЕПОРЪЧВА на Литва да предприеме следните действия в периода 2019—2020 г.:

1. Да подобри спазването на данъчното законодателство и да разшири данъчната основа към източници, които са по-малко вредни за растежа. Да се справи с неравенството в доходите, бедността и социалното изключване, включително чрез подобряване на данъчната система и системата за социална сигурност.
2. Да подобри качеството и ефикасността на всички равнища на образование и обучение, включително ученето за възрастни. Да повиши качеството, финансовата достъпност и ефективността на системата на здравеопазването.

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

3. Да насочи свързаната с инвестициите икономическа политика към иновациите, енергийната и ресурсната ефективност, устойчивия транспорт и енергийните междусистемни връзки, като се вземат предвид регионалните различия. Да стимулира растежа на производителността чрез подобряване на ефективността на публичните инвестиции. Да разработи съгласувана политическа рамка за подкрепа на сътрудничеството между научната и стопанската дейност и да консолидира изпълнителните агенции в областта на научните изследвания и иновациите.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Люксембург за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Люксембург за 2019 г.**

(2019/C 301/16)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията също прие Доклада за механизма за предупреждение, в който Люксембург не е посочен като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).
- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимнообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Люксембург следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката от 2019 г. за еврозоната, както е посочено в препоръки 1 — 4 по-долу. По-специално, съсредоточаването на свързаната с инвестициите икономическа политика в посочените области и намирането на решение на проблема с изходящите плащания ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите и агресивното данъчно планиране, а мерките за подобряване на участието на по-възрастните хора на пазара на труда ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната по отношение на гарантирането на адекватна и устойчива система за социална закрила.
- (3) Докладът за Люксембург за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Люксембург в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Люксембург през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 68.

- (4) На 30 април 2019 г. Люксембург представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (наричани по-долу „ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Понастоящем по отношение на Люксембург се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира намаление на номиналния излишък от 2,4 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до 1,0 % от БВП през 2019 г., последвано от почти постоянно нарастване, достигайки излишък от 2,2 % от БВП през 2023 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, която е променена от структурен дефицит от 0,5 % от БВП през 2019 г. на излишък в структурно отношение от 0,5 % от БВП през 2020 г., е преизпълнена през целия период на програмата. Според програмата за стабилност за 2019 г. съотношението държавен дълг/БВП се очаква да остане доста под предвидената в Договора референтна стойност от 60 % от БВП. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен за целия период, обхванат от програмата за стабилност за 2019 г., с изключение на 2023 г., за която е реалистичен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 0,9 % от БВП през 2019 г. и 0,5 % от БВП през 2020 г., което по-специално за 2020 г. е по-ниско в сравнение с това в програмата за стабилност за 2019 г., но все още е над или в съответствие със средносрочната бюджетна цел. Същевременно в краткосрочен и средносрочен план внимателно следва да се наблюдава развитието на разходите, особено с оглед на евентуалните бъдещи рискове за стабилността на приходите. Като цяло Съветът е на мнение, че се очаква Люксембург да се съобрази с разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и 2020 г.
- (7) Въпреки неотдавнашните реформи, разходите на Люксембург, свързани със застаряването на населението (разходи, свързани с пенсиите, здравеопазването и дългосрочните грижи) се очаква да нараснат значително в дългосрочен план. Ако се допусне, че няма да се правят промени по политиката на текущата система, това може да изложи на риск устойчивостта на публичните финанси в дългосрочен план. Това е така, независимо от настоящото ниско равнище на държавния дълг и натрупаните резерви в системата на социалното осигуряване, от които се очаква да осигурят жизнеспособността на системата до 2041 г. Препоръки относно това предизвикателство са отправяни към Люксембург от 2011 г. насам, но до момента е постигнат ограничен напредък. В доклада си от 2018 г. правителствената работна група по пенсиите обсъди различни начини за подобряване на дългосрочната устойчивост на пенсионната система, включително постепенно повишаване на размера на вноската, повишаване на пенсионната възраст в съответствие с очакваната продължителност на живота и насърчаване на постепенното пенсиониране. Докладът предлага разностранна стратегия на калибрирани реформи с цел гарантиране на дългосрочната устойчивост на системата, като същевременно се сведе до минимум въздействието върху икономиката и пенсионерите. Прогнозираното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, също така застрашава дългосрочната устойчивост на системите на здравеопазване и дългосрочни грижи. Повече от три четвърти от разходите за дългосрочни грижи се осигуряват от публични източници. Системата за дългосрочни грижи следва да остане финансово стабилна до 2030 г., ако размерът на вноската се повишава постепенно от 1,4 % на 1,7 %, съгласно анализ, извършен през 2013 г. от Главна инспекция „Социално осигуряване“, за да се поддържат разходите в съответствие с дела на хората в състояние на зависимост. Въпреки това, въздействието по отношение на дългосрочната фискална устойчивост все още не е ясно. За да поддържат социалното сближаване и публичните финанси в дългосрочен план, демографските политики ще трябва да се съгласуват с политиките в областта на образованието и обучението, като възприемат цялостен подход към отчитането на предизвикателствата и възможностите на както на демографските промени, така и на промените в цифровата икономика, предвид очакваното въздействие от застаряването на населението върху предлагането на работна ръка в близко бъдеще. Напоследък се очертава недостиг на работна ръка в някои сектори, което би могло да възпрепятства растежа на производителността и да намали дългосрочния потенциал за растеж.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

- (8) Въпреки добрите като цяло резултати на пазара на труда, равнището на заетостта е в застои и специфични групи все още срещат особени трудности на пазара на труда. По-специално равнището на заетост на по-възрастните хора остава особено ниско и са необходими допълнителни мерки за подобряване на тяхното участие на пазара на труда. Схемите за ранно пенсиониране, които насърчават работниците да напуснат работа, все още са широко разпространени, като през 2017 г. 57,5 % от наскоро предоставените пенсии са ранно отпуснати пенсии за възраст. През 2018 г. правителството отмени една от предпенсионните схеми, която позволяваше на хората да се пенсионират при навършване на 57 години, но ефектът от тази реформа бе отслабен чрез облекчаване на ограниченията върху други предпенсионни схеми. Ниските равнища на активност на хората в напреднала възраст са резултат до голяма степен от сравнително силните за тази възрастова група финансови фактори, възпиращи започването на работа и произтичащи от данъчната система и системата за социална сигурност. Насърчаването на заетостта на по-възрастните работници изисква всеобхватна стратегия, включително мерки, които да им помогнат да останат на работа по-дълго. „Пактът за възрастта“ — проектозакон, внесен в парламента през април 2014 г., който има за цел да насърчи дружествата с над 150 служители да наемат и задържат на работа по-възрастни работници посредством мерки за управление на фактора „възраст“, все още е в процес на разглеждане в парламента.
- (9) Макар че Люксембург запазва ангажимента си за подобряване на регулаторната среда за сектора на бизнес услугите, според показателя за рестриктивност на Комисията ⁽⁷⁾ регулаторните бариери са все още високи в няколко сектора, като например правни, счетоводни, архитектурни и инженерни услуги. Също така съгласно индекса на ОИСР на рестриктивността на търговията с услуги в рамките на ЕИП, публикуван през декември 2018 г., равнището на регулаторните ограничения в Люксембург по отношение на други държави членки, е по-висок от средната стойност за единния пазар за тези сектори.
- (10) Икономическият модел на Люксембург се характеризира с високи резултати, намиращи израз в силен и траен растеж на квалифицираните работни места. Това се подкрепя от високите нива на производителността, които до голяма степен отразяват повишаването на ефективността вследствие на участието на световните пазари, по-специално във финансовия сектор. Въпреки това, ръстът на производителността е в застои през последните години, спъван от ниските равнища на бизнес инвестициите в иновации и цифрова интеграция. Стратегията на Люксембург за диверсифициране на икономиката чрез развиването на ключови сектори с интензивно използване на знания с цел преход към основана на данни икономика притежава голям потенциал за стимулирането на инвестиции с висока добавена стойност и за даването на тласък на растежа на производителността. В този контекст публичните инвестиции остават високи и са съсредоточени върху посочените сектори, включително силен сектор на информационните и комуникационните технологии. Това обаче не спомогна за стимулиране на частните инвестиции в иновациите и цифровизацията. Увеличаването на инвестициите в научните изследвания и иновациите, както и в цифровата интеграция, особено на дружествата, и по-специално на малките и средните предприятия, е важно за подобряването на растежа на производителността и за по-нататъшното диверсифициране на икономиката на Люксембург. Разработването на последователна и интегрирана национална рамка за политики и инструменти за подкрепа на научните изследвания и иновациите, включително за определяне на приоритетите въз основа на надеждна оценка на очакваните икономически въздействия, е от съществено значение, за да се даде възможност на Люксембург да оползотвори пълния потенциал на своята иновационна екосистема.
- (11) Увеличаването на инвестициите в умения, по-специално в уменията, свързани с информационните и комуникационни технологии, пригодността за заетост, образованието и обучението, в това число по-доброто съгласуване на образователните програми с потребностите на пазара на труда и насърчаване на технологичните и цифровите трансформации, е от значение за подобряване на производителността, заетостта и потенциала за дългосрочен растеж на Люксембург, а също и за насърчаване на равните възможности.
- (12) Замърсяването на въздуха и задръстванията в пиковите часове все още представляват сериозни проблеми за Люксембург от гледна точка както на конкурентоспособността, така и на опазването на околната среда. Освен това емисиите на въглероден диоксид от автомобилния транспорт допринасят за изменението на климата. Според националните прогнози от 2017 г., представени на Комисията, се очаква, че при липсата на допълнителни мерки Люксембург няма да успее да постигне своята цел за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г. с 3 процентни пункта, както и целта си за 2030 г. с 20 процентни пункта. Броят на трансграничните работници, които понастоящем представляват около 45 % от работната сила на Люксембург, ниското данъчно облагане на транспортните горива и високите цени на жилищата насърчиха увеличеното използване на автомобили и са пречка за подобряване на качеството на въздуха и условията на движение по пътищата. От друга страна, използването на алтернативни горива при новите леки автомобили, продадени в Люксембург, е нараснало през последните няколко години.

(7) SWD(2016) 436 final.

- (13) Недостатъчното предлагане на жилища може да се отрази отрицателно на привлекателността на Люксембург. Силното търсене на жилища продължава да е продикувано от нарастването на населението, благоприятните условия за финансиране и високия брой на трансграничните работници. Предлагането на жилища и инвестициите в тях изглеждат недостатъчни, ограничени от недостатъчното наличие на терени и ниската гъстота на застрояване, дължащи се до голяма степен на липсата на стимули за собствениците на земя за изграждане на нови жилища или за продажба. Предлагането на социални жилища също така изглежда недостатъчно, като свидетелства за необходимост от значителни инвестиции, за да се смекчи нарастващото напрежение на жилищния пазар. В това отношение мерките на политиката, определени в правителствената програма за периода 2018—2023 г., имат за цел увеличаване на предлагането на жилища. Те включват промени в законите за градоустройството, за да се увеличат терените за застрояване и да се развият финансово достъпни и социални жилища.
- (14) Борбата срещу агресивното данъчно планиране е от съществено значение за подобряване на ефикасността и справедливостта на данъчните системи, както е отбелязано в Препоръката от 2019 г. за еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на ЕС. Люксембург предприе мерки срещу агресивното данъчно планиране, но високият дял от БВП на плащанията на дивиденди, авторски и лицензионни възнаграждения и лихви показва, че данъчните правила на държавата могат да се използват от дружества, които прибягват към агресивно данъчно планиране. Болшинството от преките чуждестранни инвестиции се държат от „дружества със специална цел“. Липсата на данъци, удържани при източника (т.е. от лица пребиваващи в Съюза към такива, които пребивават в трети държави) върху изходящи лихви и авторски и лицензионни възнаграждения, както и освобождаването от удържани при източника данъци върху плащанията на дивиденди при определени обстоятелства могат да доведат до пълно избягване на данъчно облагане върху тези плащания, ако те не са обложени също в държавата на местоназначение.
- (15) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това би позволило на Люксембург да използва по най-добър начин тези средства по отношение на посочените сектори.
- (16) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Люксембург, който беше публикуван в доклада за страната от 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г. и националната програма за реформи за 2019 г., както и последващите действия по препоръките, отправени към Люксембург през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Люксембург, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (17) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение⁽⁸⁾, че Люксембург се очаква да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж,

ПРЕПОРЪЧВА на Люксембург да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да увеличи равнището на заетост на по-възрастните работници чрез укрепване на техните възможности за заетост и пригодността им за заетост. Да подобри дългосрочната устойчивост на пенсионната система, включително чрез допълнително ограничаване на ранното пенсиониране.
2. Да намали пречките пред конкуренцията в регулираните професионални бизнес услуги.
3. Да съсредоточи икономическата политика, свързана с инвестиции, върху насърчаване на цифровизацията и иновациите, стимулиране на развитието на уменията, подобряване на устойчивия транспорт и увеличаване на предлагането на жилища, включително чрез увеличаване на стимулите и премахване на пречките пред строителството.
4. Да предприеме действия по отношение на характеристиките на данъчната система, които потенциално улесняват агресивното данъчно планиране, по-специално посредством изходящи плащания.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Унгария за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Унгария за 2019 г.**

(2019/C 301/17)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Унгария като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Унгария за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Унгария в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Унгария през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 72.

- (3) На 30 април 2019 г. Унгария представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за държавата препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо Унгария понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. В програмата си за конвергенция за 2019 г. правителството планира подобрене на номиналния дефицит до 1,8 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. от 2,2 % през 2018 г. Планира се дефицитът след това да продължи постепенно да се подобрява до 1,2 % през 2021 г. и да се достигне балансирана бюджетна позиция през 2023 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁵⁾ Унгария ще бъде близо до средносрочната си бюджетна цел — която беше променена от структурен дефицит от 1,5 % от БВП през 2019 г. до 1,0 % от БВП от 2020 г. — през 2022 г. и ще я постигне през следващата година. Според програмата за конвергенция отношението на дълга към БВП се очаква да спадне постепенно до под 60 % до края на 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен за 2019 г. и подчертано оптимистичен от 2020 г., което създава рискове за изпълнението на целите по отношение на дефицита. Същевременно мерките, необходими за подкрепа на планираните цели за дефицита от 2020 г. нататък, все още не са достатъчно конкретизирани.
- (6) На 22 юни 2018 г. Съветът установи, в съответствие с член 121, параграф 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз, че през 2017 г. в Унгария се наблюдава значително отклонение от курса на корекции към постигане на средносрочната бюджетна цел. С оглед на установеното значително отклонение, на 22 юни 2018 г. Съветът издаде препоръка⁽⁶⁾ Унгария да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁷⁾ не надвишава 2,8 % през 2018 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо в размер на 1,0 % от БВП. На 4 декември 2018 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2018/2028⁽⁸⁾, с което се констатира, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на неговата препоръка от 22 юни 2018 г. и издаде преработена препоръка⁽⁹⁾. В препоръката от 4 декември 2018 г. Съветът поиска от Унгария да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи не превишава 3,3 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 1,0 % от БВП. На 14 юни 2019 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2019/1003⁽¹⁰⁾, с което се констатира, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 4 декември 2018 г. Освен това въз основа на данни за резултатите за 2018 г. в Унгария беше констатирано значително отклонение от препоръчаната корекция през 2018 г.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл и без отчитане на еднократните и временните мерки, преизчислено от службите на Комисията с помощта на общоприетата методика.

⁽⁶⁾ Препоръка на Съвета от 22 юни 2018 г. с цел коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Унгария (ОВ C 223, 27.6.2018 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

⁽⁸⁾ Решение (ЕС) 2018/2028 на Съвета от 4 декември 2018 г. с което се констатира, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 22 юни 2018 г. (ОВ L 325, 20.12.2018 г., стр. 29).

⁽⁹⁾ Препоръка на Съвета от 4 декември 2018 г. с цел коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Унгария (ОВ C 460, 21.12.2018 г., стр. 4).

⁽¹⁰⁾ Решение (ЕС) 2019/1003 на Съвета от 14 юни 2019 г., с което се констатира, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 4 декември 2018 г. (ОВ L 163, 20.6.2019 г., стр. 64).

- (7) В съответствие с член 121, параграф 4 от Договора и член 10, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 5 юни 2019 г. Комисията отправи предупреждение към Унгария, че през 2018 г. се наблюдава значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. На XX юни 2019 г. Съветът прие последваща препоръка ⁽¹¹⁾, с която се потвърждава необходимостта Унгария да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи не превишава 3,3 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 1,0 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от отклонение от посочената препоръка през 2019 г.
- (8) В препоръката си от 14 юни 2019 г. Съветът препоръчва Унгария да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи не превишава 4,7 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 0,75 % от БВП. Това ще означава, че Унгария е поела подходящ курс на корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменени политики съществува риск от отклонение от препоръчаната корекция през 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че ще бъдат необходими съществени допълнителни мерки, считано от 2019 г., за съобразяване с разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, в съответствие с препоръката на Съвета от 14 юни 2019 г., с оглед на коригиране на констатираното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел.
- (9) Общото равнище на заетост се подобри значително на фона на силната икономическа експанзия, но не беше еднакво благоприятно за всички групи. Разликите в заетостта и заплащането между групите от умения и мъжете и жените остават големи в сравнение със средните стойности за Съюза. Разликата в заетостта между жените и мъжете е широко разпространена отчасти поради ограничените доставки на качествени грижи за деца. Резултатите на пазара на труда за различни уязвими групи, включително ромите и хората с увреждания, са слаби. Въпреки свиването си, схемата за наемане на работа в публичния сектор, която не е ефективна в намирането на работни места за участващите в нея на основния пазар на труда, остава значителна по обем. Други политики за подпомагане на безработните или неактивните лица да намерят работа или обучение, са недостатъчно целенасочени. Развитието на цифровите умения би могло да спомогне за подобряване на пригодността за заетост. Неотдавна предприетите мерки са насочени към връщане на повече пенсионираните работници към работните места и увеличаване на броя им с течение на времето. Общото положение на Унгария по отношение на бедността се подобрява от 2013 г. насам. Продължителността на обезщетенията за безработица е най-късата в Съюза — най-много три месеца, което е много под средното време, необходимо за намиране на работа.
- (10) Делът на изложените на риск от бедност и социално изключване хора намалява. Налице е ясна промяна, изразяваща се в преминаване от социални помощи към семейно подпомагане, свързано с работа, и обезщетения в натура, които обаче не са насочени към бедните в достатъчна степен. Въпреки разширяването на субсидиите за придобиване на жилище, предлагането на социални жилища не се е подобрило.
- (11) Образователните резултати са под средните за Съюза и се характеризират с големи териториални различия. Преждевременното напускане на училище е над средното равнище за Съюза, а процентът на завършилите висше образование е под средното за ЕС равнище. Образователната система възпрепятства социалната мобилност. Учениците се разпределят на ранен етап в различните видове училища, като има големи различия в образователните резултати и професионалното развитие. Делът на началните училища с мнозинство на участие на ромите се е увеличил от 10 % през 2008 г. на 15 % през 2017 г. Въздействието на неотдашните мерки, насочени към равномерното разпределение на учениците в неравностойно положение между училищата, е ограничено поради освобождаването на недържавните училища от задължението да вземат ученици в неравностойно положение. Децата в неравностойно положение обикновено са съсредоточени в професионални гимназии, в които преобладават по-слаби основни умения, по-висок процент на преждевременно напусналите училище, и по-ниско заплащане и по-слаби перспективи за професионално развитие. Слабото участие на групите в неравностойно положение, по-специално на ромите, в качествено образование е пропусната възможност за укрепване на човешкия капитал. Недостигът на учители също продължава да бъде предизвикателство. Заплатите на учителите са се увеличили през последните години, но все още са относително ниски в сравнение с тези на други завършили висше образование. Малкият брой на студентите, участващи във висшето образование, не съответства на засиленото търсене на висококвалифицирани работници и на премията за висше образование, която е най-висока в Съюза. Унгарските институции за висше образование са с най-ниската финансова автономност в Съюза. Освен това, изменението на Закона за висшето образование от април 2017 г., чрез което бяха определени допълнителни изисквания за дейността на международните университети в Унгария, породиха допълнителни опасения относно академичната свобода. През 2018 г. унгарският университет, заемащ най-високо място в международната класация, изрази намерението си да напусне страната поради регулаторната несигурност, създадена с това изменение.

⁽¹¹⁾ Препоръка на Съвета от 14 юни 2019 г. с цел коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Унгария (ОВ С 210, 21.6.2019 г., стр. 4).

- (12) Здравните резултати изостават в сравнение с повечето други държави членки, което отразява едновременно нездравословния начин на живот и ограничената ефективност на предоставянето на здравни грижи. Разпространението на тютюнопушенето, прекомерната употреба на алкохол и затлъстяването е едно от най-високите в Съюза. Унгарците са сред тези, за които има най-голяма вероятност в Съюза да пострадат от преждевременна смърт поради лошото качество на въздуха. Броят на смъртните случаи, които могат да бъдат избегнати, е един от най-високите в Съюза, което се дължи отчасти на недостатъчния скрининг и управление в областта на първичните здравни грижи. Съществуват значителни социално-икономически различия по отношение на достъпа до качествени грижи. Публичните разходи за здравеопазване са под средните за Съюза и гражданите се основават на преките плащания за достъпа до качествени здравни грижи, което застрашава да увеличи допълнително социално-икономическото здравно неравенство. Системата остава ориентирана към болничната помощ, като се наблюдават слабости при първичните здравни грижи, по-специално при ранното откриване и предотвратяване на хронични заболявания. Значителният недостиг на здравен персонал, по-специално на общопрактикуващи лекари и медицински сестри, възпрепятства достъпа до грижи в по-бедните райони.
- (13) Увеличаването на капацитета за научни изследвания и иновации би могло да подобри скромните резултати на Унгария в областта на иновациите и да повиши производителността. Ниското равнище на натрупване на интелектуални активи е отразено в малкия брой заявки за патенти, търговски марки и промишлени дизайни, малкия брой иновативни предприятия и ниското равнище на интернационализация на малките и средните предприятия. Малките предприятия са особено склонни да се въздържат от иновации, което възпрепятства тяхното участие в световните вериги за създаване на стойност. НИРД на бизнес сектора се концентрира в няколко големи, предимно чуждестранни дружества, и се ползва от щедра правителствена подкрепа. Подпомагането на сътрудничеството между науката и бизнеса би допринесло за по-добри резултати в областта на иновациите и трансфера на технологии. Качеството на публичната научна сфера страда от неефективни политики в областта на научноизследователската и развойната дейност, както и от недостатъчно финансиране, тъй като разходите на публичния сектор в тази област са доста под средното за Съюза равнище. Неотдавнашните мерки на политиката, насочени към намаляване на финансирането и ограничаване на независимостта на академичните и научноизследователските форуми, създават несигурност в тези форуми, които могат да доведат до емиграцията на най-изявените научноизследователски таланти и водят до риск от постоянен спад в качеството на научните изследвания.
- (14) Слабата свързаност на местния обществен транспорт и високата цена за пътуване до работното място допринасят за безработица в необлагодетелстваните региони. Лошото състояние на пътната и железопътната мрежа затруднява мобилността и намалява пътната безопасност, като повече от половината от пътната мрежа е в лошо състояние, особено в необлагодетелстваните региони. Транспортните мрежи са съсредоточени в Будапеща, докато местните мрежи и трансверсалните връзки в страната не са добре развити. Задръстванията по пътищата представляват все по-голямо предизвикателство и пречка за производителността в градските райони на Унгария. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните 5 години.
- (15) Енергийната ефективност в жилищния сектор продължава да бъде слаба. Електроенергийната мрежа трябва да бъде подготвена за нарастващата роля на децентрализираното производство на електроенергия от възобновяеми източници. Половината от територията на Унгария е значително изложена на рискове, свързани с изменението на климата, включително суши и наводнения, което създава нуждата от инвестиции в управлението на водите на основните реки. Замяряването на въздуха и качеството на водата продължават да бъдат безпокойство. Основните източници на замърсяване са емисиите на твърдо гориво в жилищния сектор, емисиите от селското стопанство и транспорта. Кръговата икономика все още е в начален етап, рециклирането на битови отпадъци е недостатъчно развито и икономическите инструменти не са в състояние да се справят с унгарските предизвикателства в областта на околната среда.
- (16) Не са преодолени и опасенията във връзка с предотвратяването и преследването на корупцията. Няколко показателя сочат, че през последните години излагането на Унгария на корупция се е увеличило. Рисковете от корупция и фаворизиране нарушават разпределението на ресурсите, тъй като те не са насочени към най-производителните предприятия. Функционирането на прокуратурата е от решаващо значение за борбата с корупцията. Въпреки че изглежда, че мерките за борба с корупцията по ниските етажи на властта се прилагат с известен успех, все още няма признаци за решителни действия за наказателно преследване на корупция, в която са замесени високопоставени длъжностни лица или техния непосредствен кръг, когато възникнат сериозни обвинения. Отчетността за решенията за приключване на разследвания са повод за безпокойство, тъй като не съществуват ефективни средства за правна защита за оспорване на такива решения. Предотвратяването на корупцията е възпрепятствано от прилагането от страна на публичните институции на ограничения, включително възпиращи такси за достъп до информация.

- (17) Независимостта, ефикасността и качеството на съдебната система са от решаващо значение за привличането на бизнеса и за създаването на условия за икономически растеж. Механизмите за взаимен контрол на властите, които са от решаващо значение за гарантирането на независимостта на съдебната власт, са подложени на допълнителен натиск в рамките на системата на обикновените съдилища. Националният съдебен съвет се сблъсква с все по-големи предизвикателства при неутрализирането на правомощията на председателя на Националната съдебна служба. Това повдигна въпроси за последиците за независимостта на съдебната власт. По отношение на Закона за административните съдилища се отбелязва, че правителството внесе законопроект за отмяна на Закона за влизането в сила и преходните правила за административните съдилища на 30 май 2019 г.
- (18) Рамката за обществените поръчки се подобри през последните години, но продължават да са налице пречки пред конкуренцията. Те включват използването на процедури с ограничена публичност, и системни нередности в тръжните процедури, по-специално свързани с неподходящи критерии за подбор и възлагане и неравносечно третиране на оференти. Макар някои показатели да показват подобрения, броят на процедурите с един-единствен оферент все още е висок. Ефективното използване на електронните обществени поръчки може допълнително да подобри ефективността и прозрачността.
- (19) Унгарските структури за социален диалог и процеси продължават да са слабо развити и не дават възможност за пълноценно участие на социалните партньори в разработването и прилагането на политиките. Недостатъчната ангажираност на заинтересованите страни и ограничената прозрачност подкопават доказателствената база за разработване на политики, както и тяхното качество. Това води до чести и непредвидими промени в нормативната уредба и възпира инвестициите с висока добавена стойност.
- (20) Бяха предприети мерки за допълнително подобряване на данъчната система, но някои предизвикателства все още са налице. Данъчната тежест върху труда е намаляла, но остава висока за лицата с ниски доходи. Специфичните за отделните сектори данъци и голям брой малки данъци усложняват данъчната система и повишават разходите за привеждане в съответствие, особено за по-малките предприятия.
- (21) Регулаторните пречки и държавната намеса в продуктовите пазари възпрепятстват избора на ефикасни предприятия и ограничават конкуренцията. Органите продължават да възлагат някои услуги на държавни предприятия или частни дружества, създадени специално за тази цел. Някои специални закони и мерки и *ad hoc* освобождавания от надзор на конкуренцията възпрепятстват функционирането на пазара и пречат на инвестициите. Непредвидимостта на правната рамка е допълнителен проблем, особено в сектора на търговията на дребно, който през последните години претърпя чести промени в нормативната уредба. През изминалата година беше въведено законодателство, предвиждащо специално допълнително разрешение за промени в използването или проектирането на помещения за търговия на дребно. Регулирането на професиите също остава ограничително. Липсата на конкуренция в тези сектори може да се окаже пагубна за иновациите и ефективността.
- (22) Борбата с агресивното данъчно планиране е от съществено значение за това данъчните системи да станат по-ефикасни и справедливи. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Унгария е предприела мерки срещу агресивното данъчно планиране, но се наблюдават относително високи входящи и изходящи капиталови потоци чрез дружества със специална инвестиционна цел, които нямат или имат малък ефект върху реалната икономика. Липсата на удържани при източника данъци върху изходящи (т.е. от лица, пребиваващи в Съюза, към лица, пребиваващи в трети държави) дивиденди, лихвени и лицензионни плащания от дружества със седалище в Унгария може да доведе до това въпросните плащания изобщо да не подлежат на данъчно облагане, ако те не подлежат на данъчно облагане в юрисдикцията на получателя.
- (23) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде възможност на Унгария да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на определени сектори, като бъдат отчетени регионалните различия.

- (24) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Унгария, който беше публикуван в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите мерки, свързани с препоръките, отправени към Унгария през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Унгария, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (25) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г., като становището му ⁽¹²⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Унгария да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира спазването на препоръката на Съвета от 14 юни 2019 г. с оглед на коригирането на значителното отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел.
2. Да продължи интегрирането на пазара на труда на най-уязвимите групи, по-специално чрез повишаване на квалификацията и подобряване на адекватността на социалното подпомагане и на обезщетенията за безработица. Да подобри резултатите в сферата на образованието и увеличаване на участието на групите в неравностойно положение, в частност ромите, в качествено общо образование. Да подобри здравните резултати чрез подкрепа на превантивните здравни мерки и укрепване на първичните здравни грижи.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, в областта на научните изследвания и иновациите, нисковъглеродната енергетика, транспортната инфраструктура и управлението на отпадъците, и енергийната ефективност и ефективното използване на ресурсите, като се отчитат регионалните неравенства. Да подобри конкуренцията в областта на обществените поръчки.
4. Да укрепи рамката за борба с корупцията, включително чрез подобряване на прокурорските усилия и достъпа до публична информация, и да утвърди независимостта на съдебната власт. Да подобри качеството и прозрачността на процеса на вземане на решения чрез ефективно използване на социалния диалог и участие на други заинтересовани страни и чрез редовни и подходящи оценки на въздействието. Да продължи да опростява данъчната система, като същевременно я укрепва срещу риск от агресивно данъчно планиране. Да подобрява конкуренцията и регулаторната предвидимост в сектора на услугите.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽¹²⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Малта за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Малта за 2019 г.**

(2019/C 301/18)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Малта като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очетани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз, Малта следва да гарантира пълното и своевременното изпълнение на Препоръката за еврозоната за 2019 г. в съответствие с препоръки 2 и 3 по-долу. По-специално насочването на икономическата политика, свързана с инвестиции в посочените области и данъчни мерки, ще помогне да се отговори на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите и борбата с агресивното данъчно планиране.
- (3) Докладът за Малта за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Малта в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Малта през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) Малта представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 16 април 2019 г., а своята програма за стабилност за 2019 г. — на 30 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за държавата препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Малта понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството планира намаление на номиналния излишък от 2 % от брутния вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до 0,9 % от БВП през 2019 г., последвано от леко увеличение до 1,0 % от БВП през 2020 г. и допълнително до 1,1 % от БВП през 2021 г. и 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — балансиран бюджет в структурно изражение — продължава да бъде преизпълнена през целия програмен период. Според програмата за стабилност съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под заложената в Договора референтна стойност от 60 % от БВП и постепенно да намалее от 46 % от БВП през 2018 г. до около 33 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 0,6 % от БВП през 2019 г. и 0,8 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Като цяло, становището на Съвета е, че се очаква Малта да спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 и 2020 г. Същевременно развитието на разходите следва да бъде наблюдавано внимателно в краткосрочен и средносрочен план, особено с оглед на възможни бъдещи рискове по отношение на солидността на приходите.
- (7) Увеличаването на разходите, свързани със застаряването на населението, представлява риск за дългосрочната устойчивост на публичните финанси. Публичните разходи, свързани със застаряването на населението, в областта на пенсионната и здравната система се очаква да нараснат значително в сравнение с други държави членки, което показва риск от нарастване на дълга в дългосрочен план. Няколко мерки имат за цел да увеличат адекватността на пенсиите чрез засилване на стимулите за частните пенсионни спестявания и за доброволните професионални пенсии. Текущите усилия спомогнаха за увеличаване на предлагането на работна сила и за удължаване на трудовия живот с положително въздействие върху заетостта на жените и по-възрастните работници. През 2018 г. правителството направи корекции, за да включи вноските, направени след навършване на пенсионна възраст, и позволи на самостоятелно заетите пенсионери и пенсионерите, работещи на непълно работно време, на възраст под 65 години да плащат вноски, пропорционални на техните доходи, като по този начин се насърчава по-дългият трудов живот.

⁽⁴⁾ ОВ C 320, 10.9.2018 г., стр. 76.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл и без отчетане на еднократните и временните мерки, преизчислено от службите на Комисията с помощта на общоприетата методика.

Въпреки това законоустановената пенсионна възраст, която постепенно се увеличава от сегашните 63 години, след 2027 г. ще остане непроменена на 65 години, независимо от прогнозирания допълнителен ръст на продължителността на живота. Групата за пенсионна стратегия, създадена през 2018 г., се очаква да публикува доклад до декември 2020 г., в който да очертае препоръки за подобряване на адекватността и устойчивостта на пенсионната система. Що се отнася до здравеопазването, понастоящем се предприемат мерки за децентрализиране на услугите от болниците към първичната медицинска помощ и за подобряване на предоставянето на услуги за дългосрочни грижи. Настоящите планове за разширяване на капацитета за извънболнични грижи на обществените болници могат да помогнат за справяне с дългите периоди на чакане за определени специалисти. Въпреки това досега все още не са напълно използвани други мерки за намаляване на ненужните направления към специалисти и за пренасочване на неподходящото използване на спешната медицинска помощ към извънболничните грижи, което пречи на подобряването на ефективността на системата. Въвежда се нова концепция за центрове за първични медицински грижи и се правят инвестиции за постепенно разширяване на използването на електронното здравеопазване с цел да се децентрализират услугите от болниците към първичните медицински грижи. С оглед на нарастващото търсене на дългосрочни грижи, през 2017—2018 г. бяха въведени нови видове услуги за грижи в общността и в домашни условия. Въпреки своя потенциал, мерките в областта на пенсиите и здравеопазването все още не са оказали въздействие върху фискалната устойчивост.

- (8) През последното десетилетие в Малта се наблюдава отчетливо пренасочване към сектора на услугите със силен акцент върху международно ориентираните области, като финансовите услуги, туризма и дистанционните хазартни игри. Разрастването на сектора на услугите допринесе за икономическия растеж и за голям излишък по текущата сметка. В същото време нарастващата зависимост от сектори, които се считат за уязвими спрямо рисковете за финансовия интегритет, създава предизвикателства за рамката на управление, като поставя под напрежение капацитета за надзор и правоприлагане. По-специално, размерът на финансовия и хазартния сектор, усилията за привличане на оператори на криптовалути изискват ефективно прилагане на нормативната уредба за борба с изпирането на пари. Неотдавнашното увеличаване на човешките и бюджетните ресурси на отдела за анализ и финансово разузнаване, както и укрепването на неговите процедури и процеси, са положителни стъпки. Управленските слабости, особено в борбата с корупцията, могат да се отразят неблагоприятно и върху бизнес средата и да повлияят отрицателно на инвестициите. По-специално, съществува риск от конфликт на интереси на различни нива на управление. Освен това звеното за борба с икономическите престъпления към полицията в момента не разполага с достатъчно персонал. В този контекст е важно да се създаде подсилена законодателна рамка, съчетана със своевременно и цялостно прилагане. Подобряването на управленската рамка и осигуряването на ефективно прилагане са ключов елемент за запазването на привлекателността на Малта и за защитата на икономиката от рискове, свързани с репутацията.
- (9) Застрахователният сектор е изложен на рискове от пасивен надзор, при които сътрудничеството между националните и външните надзорни органи е от съществено значение. За разлика от банковия сектор, дъщерните дружества в застрахователния сектор подлежат на вътрешен надзор, т.е. застрахователните дружества, регистрирани в Малта и осъществяващи дейност в други държави, са под прекия надзор на малтийския регулатор. Въпреки това капацитетът за надзор все още не е достатъчно засилен. В допълнение, сложността на застрахователните бизнес модели и продукти, съчетана с увеличения интерес към създаването и разширяването на специализирани застрахователни инструменти, изисква строг надзор.
- (10) В момента се извършват реформи, насочени към по-нататъшно подобряване на независимостта на съдебната власт и на съдебната система. Съдебната система продължава да е изправена пред редица предизвикателства. Това включва по-специално създаването на нова прокурорска служба, независима от главния прокурор и полицията, както беше препоръчано и от Комисията за демокрация чрез право към Съвета на Европа (Венецианската комисия) в становище относно Малта, прието през декември 2018 г. Освен това една засилена рамка за управление, включително ефективно правоприлагане в съдебната система и в областта на борбата с корупцията, е предпоставка за извличане на максимална полза от инвестициите.
- (11) Делът на иновативните предприятия все още изостава. Научните изследвания и иновациите трябва да бъдат укрепени чрез интелигентна специализация, така че това да допринесе за растежа на производителността. Малта все още не е формулирала последователна, всеобхватна и дългосрочна стратегия за конкурентоспособността, чрез която националната икономика да се придвижи нагоре по веригата за създаване на стойност. Като се има предвид специализацията на Малта в бързо разрастващите се услуги и нейните амбиции в областта на технологията на блок-веригата, от решаващо значение е да се инвестира дори още повече в административен и надзорен капацитет. Освен това подобряването на резултатите от иновациите в Малта ще изисква допълнителни инвестиции в нематериални активи, включително научноизследователска и развойна дейност (НИРД), справяне с недостига на умения и засилване на връзките между науката и бизнеса, като всичко това е съчетано с по-ефективно управление на системата за научни изследвания и иновации.

- (12) Малта трябва да насърчава преминаването към по-устойчива икономика с ефективно използване на ресурсите, например чрез инвестиране в неизползвания потенциал за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници, цикъла на управление на водите, управлението на отпадъците, борбата с нарастващите емисии от климатичните инсталации, действията в областта на климата и устойчивата мобилност, която ще намали емисиите от автомобилния транспорт. Поради ограничения избор на алтернативни начини за придвижване и пътуване до работното място, както и поради високата степен на използване на автомобилите, пътните задръствания представляват един от най-слабите аспекти на бизнес средата в Малта и продължават да бъдат голямо предизвикателство. Освен това емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили през последните 5 години. Целът на възобновяемите енергийни източници в енергийния микс се е увеличил до 7,2 % през 2017 г., което е малко над индикативната крива от 6,5 % за 2017/2018 г. Крайното енергопотребление на Малта обаче непрекъснато се увеличава. Необходими са допълнителни инвестиции в различните сектори в краткосрочен план, за да се постигнат националните цели за 2020 г. в областта на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност. За разработването на нови/усъвършенствани технологии, насочени към околната среда и изменението на климата, следва да се прилагат мерки за финансиране или подпомагане на НИРД. Екологичните и социалните разходи за бума на жилищния пазар изискват по-строг мониторинг. Спрямо депонирането на строителни отпадъци следва да се прилагат принципите на кръговата икономика, за да се ограничи неговото въздействие върху околната среда. Икономическите и социалните последици от увеличаването на разходите за жилищно настаняване изискват внимание.
- (13) Равнището на заетост в Малта, което сега е над средното за Съюза, продължава да се увеличава. Специален акцент в тази област би бил от полза за хората с увреждания. Разликата между жените и мъжете по отношение на заетостта продължава да бъде най-голямата в Съюза и участието на жените на пазара на труда силно спада при жените на възраст след 40 години, което се дължи до голяма степен на отговорностите за полагане на грижи. Увеличаването на подкрепата на пазара на труда за безработните лица, които полагат неформални грижи, би могло да спомогне за преодоляване на тази разлика. Нарастващото използване на чуждестранен персонал за справяне с недостига на работна ръка и умения създава социални предизвикателства и предизвикателства по отношение на устойчивостта. Инициативите на политиката в областта на пазара на труда, уменията и социалното приобщаване се нуждаят от по-добър мониторинг и оценка.
- (14) Малта инвестира сравнително големи суми в образованието и обучението, и въпреки че като цяло участието и постиженията са се увеличили, това все още не е довело до по-добри резултати за всички. Инвестиционната стратегия се нуждае от допълнителен акцент върху коригирането на неравностойното социално положение, за да бъде в съответствие с принципа на Европейския съюз на социалните права по отношение на качествено и приобщаващо образование. Предприетите през последното десетилетие мерки доведоха до намаляване на преждевременното напускане на училище, но процентът все още е един от най-високите в Съюза. Неотдавнашните мерки са насочени също така към подобряване на приобщаващия характер на висшето образование, но в момента нивото на завършилите остава под средното за Съюза и води до предизвикателства във връзка с уменията. Участието в обучението за възрастни нараства, но все още е ниско за нискоквалифицираните и неактивните лица.
- (15) Борбата срещу агресивното данъчно планиране е от съществено значение за подобряване на ефикасността и справедливостта на данъчните системи, както е отбелязано в Препоръката от 2019 г. за еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Малта предприе мерки срещу агресивното данъчно планиране, но високото равнище на плащанията за дивиденди и авторски и лицензионни възнаграждения като процент от БВП показват, че данъчните правила на Малта могат да се използват от предприятията, които прибегват към агресивно данъчно планиране. Липсата на данъци, удържани при източника (т.е. от лица, пребиваващи в Съюза, към такива, които пребивават в трети държави), върху дивиденди, лихви и авторски и лицензионни възнаграждения, направени от предприятия със седалище в Малта, може да доведе до пълно избягване на данъчно облагане върху тези плащания, ако те не са обложени също в държавата на местоназначение. Въпреки че режимът на Малта за приспадане на фиктивните лихви ще спомогне за намаляване на склонността към задлъжняване, правилата за борба със злоупотребите на схемата, в комбинация с високи лихви и основан на запасите режим, налагат внимателно наблюдение с цел предотвратяване на всякакви злоупотреби с цел агресивно данъчно планиране. Въпреки че програмата за индивидуални инвеститори и програмата за визи и разрешения за пребиваване на Малта не дават автоматично пребиваване за данъчни цели, ако определени изисквания са изпълнени, доходът може да бъде освободен от облагане под режима на непробиваващи лица, ако доходът не се прехвърля към Малта, без да има съществени изисквания за физическо присъствие. Те могат да улеснят практиките на агресивно данъчно планиране и са посочени от ОИСР като мерки, при които има потенциално висок риск от злоупотреба с цел заобикаляне на автоматичния обмен на финансова информация.
- (16) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Малта да използва по най-добрия начин тези средства за идентифицираните сектори.

- (17) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Малта и го публикува в доклада за страната от 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Малта през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Малта, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (18) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁷⁾, че се очаква Малта да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

ПРЕПОРЪЧВА на Малта да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира фискалната устойчивост на системата на здравеопазването и пенсионната система, включително чрез ограничаване на ранното пенсиониране и адаптиране на законоустановената пенсионна възраст с оглед на очакванията за удължаване на продължителността на живота.
2. Да коригира елементите от данъчната система, които могат да улеснят агресивното данъчно планиране от страна на физически лица и мултинационални компании, по-специално чрез изходящи плащания. Да укрепи цялостната рамка на управление, включително чрез продължаване на усилията за разкриване и преследване на корупцията. Да запази постигнатия текущ напредък по укрепване на нормативната уредба за борба с изпирането на пари, по-специално по отношение на прилагането. Да укрепи независимостта на съдебната власт, по-специално гаранциите за съдебните назначения и уволнения, и да създаде отделна прокурорска служба.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към сферата на научните изследвания и иновациите, управлението на природните ресурси, ресурсната и енергийната ефективност, устойчивия транспорт, намаляването на задръстванията по пътищата и приобщаващото образование и обучение.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2019 г.**

(2019/C 301/19)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който посочва, че Нидерландия е една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз Нидерландия следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1 и 3 по-долу. По-специално инвестиционните мерки и мерките в подкрепа на растежа на заплатите ще подпомогнат изпълнението на първата препоръка за еврозоната, що се отнася до възстановяването на равновесието в еврозоната, данъчните мерки ще подпомогнат изпълнението на втората препоръка за еврозоната, що се отнася до борбата срещу агресивното данъчно планиране, а намаляването на склонността към задължняване на домакинствата ще подпомогне изпълнението на четвъртата препоръка за еврозоната, що се отнася до намаляването на преференциалното данъчно третиране на дълга при данъчното облагане.
- (3) Докладът за Нидерландия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Нидерландия по изпълнението на специфичните препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, и напредъкът на държавата по изпълнението на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-конкретно високото равнище на частния дълг и големият излишък по текущата сметка представляват източници на дисбаланси от трансгранично значение. Подкрепено от икономическия растеж, съотношението на частния дълг към БВП продължи тенденцията си към намаляване както за дълга на предприятията, така и за този на домакинствата, въпреки че остава високо. При все това номиналният дълг на домакинствата бавно нараства на фона на покачващите се цени на жилищата.
- (4) На 29 април 2019 г. Нидерландия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат взети под внимание взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление..
- (6) Спрямо Нидерландия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В програмата си за стабилност за 2019 г. правителството планира намаляване на излишъка по консолидирания държавен бюджет от 1,5 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. на 0,0 % от БВП през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит в размер на 0,5 % от БВП — продължава да се преизпълнява през целия период на програмата. Според програмата за стабилност за 2019 г. се очаква съотношението на държавния дълг към БВП да намалее от 52,4 % от БВП през 2018 г. на 44,6 % от БВП през 2022 г. Макроикономическият сценарий, на който се основават тези бюджетни прогнози, е реалистичен. Съгласно прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се очаква структурното салдо да намалее от излишък в размер на 0,8 % от БВП през 2018 г. на 0,7 % от БВП през 2019 г. и 0,2 % от БВП през 2020 г. — над средносрочната бюджетна цел. Очаква се консолидираният държавен дълг да продължи да намалява устойчиво. Като цяло Съветът е на мнение, че се очаква Нидерландия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и 2020 г. Същевременно, като се спазва средносрочната бюджетна цел, ще бъде важно да се използват фискални и структурни политики, за да се подпомогне увеличението на инвестициите.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 80.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл и без отчитане на еднократните и временните мерки, преизчислено от службите на Комисията с помощта на общоприетата методика.

- (7) Що се отнася до фискалната устойчивост, очакваното увеличение на публичните разходи за дългосрочни грижи показва средни по размер рискове за дългосрочната устойчивост. През 2015 г. правителството премести в общинската сфера голяма част от системата за дългосрочни грижи, за да се подобри нейната ефективност и да намалее публичните разходи. Трябва да се наблюдава въздействието на тази реформа върху фискалната устойчивост.
- (8) От ноември 2018 г. средствата на Фонда за гарантиране на депозитите, който е независим правен субект, са преместени от отделна сметка в нидерландската централна банка в сметка в министерството на финансите. Нидерландският Фонд за гарантиране на депозитите се захранваше постепенно със средства и до този момент беше събрал около 1 милиард евро, като до 2024 г. банките трябваше да внесат още 4 милиарда евро, които трябваше да бъдат инвестирани в диверсифициран портфейл от нискорискови активи в съответствие с Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г.⁽⁷⁾ (Директива относно схемите за гарантиране на депозити). Прехвърлянето на сметката на фонда намалява равнището на brutния дълг, но няма отражение върху бюджетния дефицит. След това прехвърляне министерството на финансите ще може да използва средствата за финансиране на държавните разходи, но ще трябва да ги предостави, ако се наложи да се плаща на вложителите или да се финансират интервенции в съответствие със законоустановения му мандат, което може да се отрази на финансовата стабилност.
- (9) Домакинствата в Нидерландия съчетават големи неликвидни активи в областта на жилищата и пенсиите с голяма задължнялост. Дългите счетоводни баланси на домакинствата ги правят уязвими на финансови и икономически сътресения. Голямата задължнялост на домакинствата се обяснява с щедрите данъчни облекчения за лихвите по ипотеките, но и с липсата на добре функциониращ среден сегмент на пазара на отдаване под наем и с високите задължителни пенсионни спестявания. Едно от ключовите предизвикателства за справянето с голямата задължнялост на домакинствата е свързано с жилищния пазар, където липсата на гъвкавост и водещите до нарушения стимули, трупани в продължение на десетилетия, формират моделите на жилищното финансиране и на спестяванията в сектора. От 2012 г. се прилагат редица мерки, които отчасти преодоляват този проблем. Обявеното ускоряване на намалението на данъчното приспадане на лихви по ипотеките е включено в закон и ще започне да се прилага през 2020 г. Въпреки това данъчното облекчение за плащанията по ипотеките продължава да е щедро и да води до значителна склонност към задължняване на домакинствата. Същевременно частният пазар на отдаване под наем, който е единственият несубсидиран сегмент, остава слабо развит, възлизайки на 13 % от общата стойност на жилищата. Липсата на добре функциониращ среден сегмент на пазара на отдаване под наем насърчава домакинствата по-скоро да закупуват вместо да наемат, което води до високи съотношения на дълга към дохода и до финансова уязвимост.
- (10) Въпреки че пенсионната система показва добри резултати по отношение на адекватността на пенсиите и фискалната устойчивост, тя страда от недостатъци от гледна точка на справедливостта между поколенията, прозрачността на пенсионните права и гъвкавостта. Освен това професионалните пенсионни вноски са високи и варират в зависимост от резултатите, постигнати от пенсионните фондове. Поради това тя може да повлияе проциклично на разходите на домакинствата. Провеждането на реформа на пенсионната система може, в рамките на жизнения цикъл, да доведе до по-ниски задължителни пенсионни вноски и до по-стабилно потребление (или „изглаждане на потреблението“). Правителството възнамерява да проведе съществена реформа на втория стълб на пенсионната система, за да подобри обхвата и създаде по-прозрачна, по-гъвкава и по-справедлива в актюерски аспект система. Успоредна реформа на институциите на жилищния пазар и на пенсионната система има потенциала да съкрати счетоводните баланси на домакинствата и да намали уязвимостта на сектора на домакинствата по отношение на финансови и икономически сътресения с благоприятни последици за макроикономическата устойчивост и икономическия растеж.
- (11) Въпреки ниската безработица, високото равнище на свободните работни места и нарастващия недостиг на работници, номиналният растеж на заплатите остана умерен до момента (1,1 % през 2017 г. и 2,4 % през 2018 г.). Заплатите в колективните трудови договори се увеличиха средно с 2,1 % през 2018 г., докато заплатите в публичния сектор нараснаха с по-бързи темпове (с 3 % през втората половина на 2018 г.). Освен това бяха сключени колективни трудови договори, което доведе до номинално увеличение в размер на 7 % в рамките на две години за всички държавни служители в централното управление. Предоставено бе допълнително финансиране, за да се увеличат заплатите на учителите в началните училища. Освен това правителството прие няколко данъчни мерки, които намаляват данъчната тежест върху труда и имат за цел увеличаване на нетния разполагаем доход на домакинствата на работещите. Допълнителното увеличаване на разполагаемия доход на домакинствата чрез укрепване на условията, подкрепящи растежа на заплатите, и чрез реформа на втория стълб на пенсионната система, за да стане тя по-прозрачна, по-справедлива между поколенията и по-устойчива на сътресения, ще подпомогне вътрешното търсене и ще допринесе за възстановяването на равновесието в еврозоната.

⁽⁷⁾ Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 149).

- (12) Борбата срещу агресивното данъчно планиране е от съществено значение за подобряване на ефикасността и справедливостта на данъчните системи, както е отбелязано в Препоръката от 2019 г. за еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Нидерландия е предприела мерки срещу агресивното данъчно планиране, но високото равнище на плащанията през Нидерландия на дивиденди, авторски и лицензионни възнаграждения и лихви показва, че данъчните правила на държавата се използват от дружества, които прибегват към агресивно данъчно планиране. Голяма част от преките чуждестранни инвестиции се държи от „дружества със специална цел“. Липсата на удържани при източника данъци върху изходящи (т.е. от лица, пребиваващи в Съюза, към такива, които пребивават в трети държави) лихви и авторски и лицензионни възнаграждения може да доведе до пълно избягване на данъчно облагане на тези плащания, ако те не подлежат на облагане в юрисдикцията на получателя. Обявяването на програмата за реформи в областта на данъчното облагане, включително удържаните при източника данъци върху лихви и авторски и лицензионни възнаграждения в случай на злоупотреба или плащания към юрисдикции с ниски данъчни ставки, е положителна стъпка към намаляване на агресивното данъчно планиране и следва да се наблюдава отблизо.
- (13) Растежът на заетостта през последните години се дължи предимно на временна заетост и самостоятелна заетост, въпреки че растежът на работните места за работници с постоянни договори наскоро изпревари растежа на работните места за временна заетост. При все това делът на гъвкавата заетост остава висок и представлява значителен дял от пазара на труда. Високият процент на временните договори и бързото увеличение на самостоятелно заетите лица без служители се наблюдават в контекста на големи различия в приложимото трудово законодателство и защитата на труда, както и на различия в данъчното законодателство и законодателството в областта на социалната сигурност. Беше приет пакет от мерки (Закон за пазара на труда в равновесие — *Wet Arbeidsmarkt in Balans*), за да се улесни наемането на постоянни служители и да се намали гъвкавостта на гъвкавите договори. Изпълнението на тези мерки (които следва да влязат в сила през 2020 г.) следва да се наблюдава отблизо. Освен това бяха оповестени мерки за облекчаване на задължението на работодателите да продължат да плащат заплати в продължение на две години в случай на заболяване. До момента обаче не са приети други конкретни мерки. Поради това някои от тези институционални фактори продължават да създават финансови стимули за служителите да започнат да работят като самостоятелно заети лица или благоприятстват използването на статуса на самостоятелно заето лице без служители. Самостоятелно заетите лица са по-често недостатъчно застраховани срещу инвалидност, безработица и старост, което може да повлияе на устойчивостта на системата за социална сигурност в дългосрочен план. Освен това изпълнението на мерки за борба срещу фиктивната самостоятелна заетост е отложено до 2020 г.
- (14) Въпреки че пазарът на труда отчита като цяло добри резултати, насърчаването на равните възможности в областта на заетостта и активното приобщаване остава важно предизвикателство, особено за хората с мигрантски произход, за тези, които извършват дейност в периферията на пазара на труда, и за тези, които са икономически неактивни. Освен това продължава да съществува неоползотворен потенциал от работна ръка, по-специално сред големия брой жени, работещи на непълен работен ден.
- (15) Техническите и цифровите умения и квалифицираните специалисти са от решаващо значение за способността на икономиката на Нидерландия да създава иновации и за растежа на производителността. Това показва, че е необходимо да се инвестира повече в обучението, включително обучението за придобиване на цифрови умения, както и да се насърчават гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и преквалификация. Подобряването на способността на обществото да създава иновации също се нуждае от инвестиции, които да подкрепят образованието в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката. Освен това увеличаването на инвестициите в уменията, образованието и обучението е от ключово значение за подобряване на достъпа до пазара на труда и на пригодността за заетост на лицата, намиращи се в периферията на пазара на труда, като същевременно се насърчават равните възможности и активното приобщаване.
- (16) Въпреки че интензитетът на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност за Нидерландия е нараснал до над 2 %, той все още е доста под националната цел от 2,5 % и равнището на държавите с най-добри резултати. От гледна точка на производителността Нидерландия е една от държавите с най-добри резултати в много сектори. Поради това постоянният растеж на производителността зависи в много голяма степен от иновациите. Той ще бъде подпомогнат от допълнителни инвестиции в научноизследователската и развойната дейност и в иновациите, особено в частния сектор.
- (17) Енергийният преход и намаляването на емисиите на парникови газове изискват значителни инвестиции, за да се гарантира икономическо развитие, което е по-устойчиво и което използва ресурсите по-ефективно. Нидерландия вероятно ще преизпълни целите си за 2020 г. в областта на намаляването на емисиите на парникови газове, но за да постигне целите за 2030 г., ще трябва да предприеме допълнителни мерки. Целите за 2020 г. за ефективността на първичната енергия и енергията от възобновяеми източници няма да бъдат постигнати без допълнителни мерки. Целта за енергията от възобновяеми източници, която Нидерландия трябва да постигне до 2023 г. и която е определена от целта на Нидерландия в енергийното споразумение, би трябвало да е постижима благодарение на инвестициите във ветроенергийни паркове в морето. Правителството предвижда да приеме до края на 2019 г. национален план в областта на енергетиката и климата, който ще съдържа преглед на нуждите ѝ от инвестиции до 2030 г. за различните измерения на енергийния съюз, включително енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност, сигурността на доставките, както и смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него.

- (18) Задръстванията остават предизвикателство в Нидерландия, която е гъсто населена и добре оборудвана държава и ключов участник в сферата на логистиката на Съюза с най-голямото пристанище в Съюза (в Ротердам) и едно от най-големите летища (в Схипхол). Проблемът бе смекчен чрез изграждането на допълнителна инфраструктура, но продължава да съществува с високи социални разходи и огромни загуби на време в задръстванията.
- (19) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от потребностите, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Нидерландия да използва тези средства по най-добрия начин за идентифицираните сектори.
- (20) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Нидерландия и го публикува в доклада за държавата за 2019 г. Освен това тя направи оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Нидерландия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Нидерландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (21) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение⁽⁸⁾, че се очаква Нидерландия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (22) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1 и 3 по-долу. Тези препоръки ще допринесат и за изпълнението на Препоръката от 2019 г. за еврозоната, и по-специално на първата и четвъртата препоръка за еврозоната. Фискалните политики, упоменати в препоръка 3, допринасят, наред с друго, за преодоляването на дисбалансите, свързани с излишъка по текущата сметка,

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме през 2019 г. и 2020 г. следните действия:

1. Да намали склонността към задлъжняване на домакинствата и нарушенията на жилищния пазар, включително чрез подкрепа на развитието на частния сектор за отдаване под наем. Да предприеме мерки вторият стълб на пенсионната система да стане по-прозрачен, по-справедлив между поколенията и по-устойчив на сътресения. Да приложи политики за увеличаване на разполагаемия доход на домакинствата, включително чрез укрепване на условията, подкрепящи растежа на заплатите, като същевременно защита ролята на социалните партньори. Да предприеме мерки по отношение на характеристиките на данъчната система, които може да улесняват агресивното данъчно планиране, по-специално посредством изходящите плащания, а именно като изпълни обявените мерки.
2. Да намали стимулите за самостоятелно заетите лица без служители, като същевременно насърчава подходящата социална закрила за самостоятелно заетите лица, и да се бори срещу фиктивната самостоятелна заетост. Да подсили всеобхватното учене през целия живот и да повиши уменията, по-специално на лицата, намиращи се в периферията на пазара на труда, и на неактивните лица.
- (3) Като спазва средносрочната бюджетна цел, да използва фискални и структурни политики, за да подпомогне увеличението на инвестициите. Да съсредоточи свързаната с инвестициите икономическа политика върху научноизследователската и развойната дейност, по-специално в частния сектор, върху енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и стратегиите за намаляване на емисиите на парникови газове и върху премахването на участниците с недостиг на транспортен капацитет.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Австрия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Австрия за 2019 г.**

(2019/C 301/20)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя надлежно взе предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Австрия като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Австрия следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—3 по-долу. По-специално съсредоточаването на икономическата политика, свързана с инвестициите в посочените области, ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната относно подкрепата за инвестициите, докато препоръката за пренасочване на данъчното облагане от труда е насочена към третата препоръка за еврозоната относно функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Австрия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Австрия в изпълнението на специфичните за страната препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, и напредъкът на Австрия по отношение на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 24 април 2019 г. Австрия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоки относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Понастоящем по отношение на Австрия се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството очаква номиналното салдо да се подобри от излишък в размер на 0,1 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до 0,3 % от БВП през 2019 г. и постепенно да намалее до балансирана бюджетна позиция през 2023 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит в размер на 0,5 % от БВП — продължава да се преизпълнява през целия период на програмата. Според програмата за стабилност съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква постепенно да спадне от 73,8 % от БВП през 2018 г. до 59,8 % от БВП през 2023 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен. Рисковете, залегнали в основата на средносрочното бюджетно планиране, изглеждат умерени и са свързани главно с обявеното реализиране на икономии на разходи в публичната администрация, които ще се използват за финансиране на планираната реформа на данъка върху доходите на физическите лица и корпоративния данък.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Австрия да постигне средносрочната бюджетна цел през 2019 г., като вземе предвид допуснатото отклонение, свързано с необичайни събития, за които се предоставя временно отклонение. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ от 2,9 %, което съответства на подобрение на структурното салдо с 0,3 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да се подобри от – 0,1 % от БВП през 2019 г. до 0,0 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Австрия се очаква да спазва правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че през 2019 г. и 2020 г. се очаква Австрия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 84.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл и без отчитане на еднократните и временните мерки, преизчислено от службите на Комисията с помощта на общоприетата методика.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (8) В дългосрочен план Австрия е изправена пред средни рискове за фискалната устойчивост. Тези рискове са свързани с прогнозираното увеличение на публичните разходи за здравеопазване, дългосрочни грижи и пенсии. Докато в Австрия покритието на здравните услуги като цяло е високо, се предвижда разходите за обществено здравеопазване да се увеличат с 1,3 процентни пункта до 8,3 % от БВП до 2070 г. и следователно повече от средната стойност за Съюза от 0,9 процентни пункта. Разходите за дългосрочни грижи се очаква да се удвоят от 1,9 % на 3,8 % от БВП до 2070 г. Въвеждането на тавани за разходите чрез Закона за финансово уравниване от 2017 г. и реформата на първичната здравна помощ, насочена към намаляване на прекомерната зависимост от болничния сектор, започнаха да дават резултати по отношение на проблема с устойчивостта. Приетият неотдавна Закон за организацията на социалната сигурност може да доведе до икономии на управленски и административни разходи, но ще генерира първоначални разходи. Качеството и рентабилността ще бъдат допълнително подпомогнати от по-ефективните обществени поръчки (например тръжна процедура в целия Съюз, използване на критерии за възлагане, различни от цената, и обединяване на оферти от различни региони) и от по-широкото използване на решения за електронно здравеопазване. В областта на дългосрочните грижи неотдашните мерки на политиката, като например решението за премахване на задължението пациентите да използват собствени частни средства за финансиране на дългосрочни болнични грижи, се очаква по-скоро да повишат разходите, отколкото да ги ограничат.
- (9) Разходите за пенсии ще достигнат най-висока точка през 2036 г., с равнище от 1,2 процентни пункта от БВП над референтната стойност за 2016 г. Предишните реформи успешно осигуриха стимули за по-късно пенсиониране (между 2014 г. и 2017 г. ефективната възраст на напускане на пазара на труда се е увеличила с 1,5 години за мъжете и с 1 години за жените). Въпреки това премахването на разликата между законоустановената и ефективната пенсионна възраст продължава да бъде предизвикателство, а по-дългият трудов живот следва да се насърчава. В допълнение, коригирането на минималната възраст за ранно пенсиониране и минималната възраст за пенсиониране на законоустановена пенсионна възраст би спомогнало за по-ефективното подобряване на дългосрочната устойчивост в контекста на застаряващото общество. Автоматичното обвързване на законоустановената пенсионна възраст с по-високата продължителност на живота в бъдеще може да намали публичните разходи за пенсии. Това намаление се оценява на 2,4 процентни пункта от БВП през 2016—2070 г., като по този начин се компенсира увеличението, до което би довела непроменената политика.
- (10) Фискалният федерализъм на Австрия води до значително несъответствие между отговорностите за извършване на разходи и отговорностите за събиране на приходи на поднационално равнище. Вместо да се разчита на данъчна автономия, поднационалните бюджети се захранват от сложна система за споделяне на данъци и междуправителствени трансфери. Това възпрепятства фискалната прозрачност и политическата отчетност и предоставя малко стимули за ефективно изразходване на публични средства. Със Закона за междуправителствените фискални отношения от 2017 г. бяха въведени редица промени с цел рационализиране на фискалните отношения между различните равнища на управление. Промените включват опростяване на разпределението на общите данъци, определяне на собствен източник на приходи за провинциите (*Länder*), както и постигане на съгласие за по-нататъшни реформи за по-прозрачно разпределение на законодателните и изпълнителните отговорности между равнищата на управление. Що се отнася до последните, пакетът за разпределение на компетенциите (*Kompetenzbereinigungspaket*) представлява първа стъпка към разграничаване на отговорностите, тъй като с него областите на споделената политика се разпределят, като отговорността за тях се възлага или (изключително) на федералното равнище, или на провинциите (*Länder*) и се намаляват взаимните права на одобрение. Законът обаче засяга само ограничен брой области на политиката.
- (11) Данъчната структура на Австрия се характеризира с голяма тежест върху труда (данъци за заплати и социалноосигурителни вноски). Ако данъчните етажи не се индексират с инфлацията, с времето тази тежест се очаква да нарасне. През 2017 г. делът на данъците върху труда в общите данъчни приходи възлиза на 55,3 % и е сред най-високите в Съюза (средно 49,7 %). Неотдашните реформи, като например намаляването на социалноосигурителните вноски за лицата с ниски доходи и работодателите и облекчаването на данъчното облагане за работещите родители по силата на новата схема Family Bonus plus, помогнаха за намаляване на данъчната тежест върху труда. Все още са налице възможности за прехвърляне на данъчния микс към източници, които подкрепят по-приобщаващ и устойчив растеж. По-специално се счита, че периодичните данъци върху недвижимата собственост са относително благоприятни за растежа и прогресивни, тъй като лицата с по-високи доходи вероятно разполагат с повече жилищно имущество. Поради в голяма степен остарялата данъчна основа обаче приходите от периодичните данъци върху недвижимата собственост в Австрия продължават да са ниски и на нива доста под средните за Съюза. Преоценката на данъчната основа би помогнала за генерирането на повече приходи и би разрешила проблемите, свързани със справедливостта, които възникват при отделяне на стойностите на земята и недвижимото имущество от пазарните цени. Ефективните, добре проектирани данъци върху богатството също биха могли да направят данъчната система по-справедлива, особено в контекста на значителните неравенства в разпределението на богатството в Австрия и при липсата на данъци върху наследството и даренията. И накрая, екологичните данъци помагат да се интернализират отрицателните външни последици от използването на ресурсите и замърсяващите дейности, свързани със здравето и климата. В този контекст следва да бъде преразгледано сегашното преференциално данъчно третиране на тези дейности.

- (12) Пазарът на труда се подобрява. Неизползваният потенциал на човешкия капитал обаче възпрепятства производителността и дългосрочния растеж, като мерки в тази област са особено необходими по отношение на жените, нискоквалифицираните работници, по-възрастните работници и хората с мигрантски произход. Въпреки като цяло високото равнище на заетост при жените (71,7 % за Австрия спрямо 67,4 % за Съюза през 2018 г.) броят на работните места на пълно работно време остава доста нисък. Заетостта на непълно работно време при жените е значително по-висока от средната за Съюза (47,6 % за Австрия спрямо 30,8 % за Съюза през 2018 г.) и е свързана главно с недостатъчния брой детски заведения и високия дял на жените, извършващи неплатена работа, свързана с полагането на грижи. Настоящата система на услуги за грижи за деца и на отпуските по семейни причини не допринасят в достатъчна степен за равни възможности за мъжете и жените на пазара на труда. Допълнителните инвестиции във финансово достъпни целодневни грижи за деца и целодневни училища ще помогнат на повече жени да работят на пълно работно време, ще спомогнат за това потенциалът на жените на пазара на труда да се използва по-пълноценно и ще подобрят производителността и дългосрочния приобщаващ растеж. Заетостта на непълно работно време при жените също обяснява значителен дял от некоригираната разлика в заплащането на жените и мъжете, която остава видимо над средното за Съюза равнище (19,9 % за Австрия спрямо 16,0 % за Съюза през 2017 г.). Други важни фактори за това несъответствие са прекомерно високият дял на жените в нископлатените сектори, сегрегацията, свързана с избора на образование, недостатъчното представителство на жените на ръководни и надзорни позиции и прекъсванията в кариерата. Като цяло значителната разлика между половете по отношение на пенсионните доходи (40,5 % за Австрия спрямо 35,2 % за Съюза през 2017 г.) е до голяма степен резултат от тези неравенства по отношение на доходите, генерирани по време на трудовия живот. Освен това малко заетите лица, по-голяма част от които са жени, не са обхванати от системата за обезщетения за безработица. Високите равнища на безработица сред нискоквалифицираните лица сочат недостатъчно използване на потенциала на пазара на труда. Над 44 % от всички безработни са завършили само основно образование (до прогимназиален етап на основното образование, *Pflichtschule*). Активните политики на пазара на труда, които насърчават повече хора да работят или да търсят работа, включително възможности за учене през целия живот, продължават да бъдат от решаващо значение за реализирането на трудовия потенциал на работниците с мигрантски произход и нискоквалифицираните възрастни лица. Участието на социалните партньори в процеса на вземане на решения в тези области на политиката по традиция е силно, но въпреки това се поставя под въпрос.
- (13) Недостигът на квалифицирана работна ръка показва необходимостта от повече инвестиции в общо образование и обучение. Учебните резултати на учениците в неравностойно положение не са се подобрили. Продължава да има голяма разлика в резултатите на студентите със и без мигрантски произход. Изпитите на национално равнище през 2016 г. показаха, че равнището на основни умения представлява предизвикателство с оглед на това, че около една четвърт от учениците в 8-и клас не постигат или само частично постигат образователните стандарти по немски език. Резултатите на учениците със слаб социално-икономически или мигрантски произход на националните изпити почти не са се подобрили. Неотдавнашните международни изпити потвърдиха също така задълбочаващите се различия в областта на четенето при учениците от семейства с по-нисък социално-икономически статус или мигрантски произход. В програмата за международна оценка на учениците, учениците, родени в Австрия, постигат по-добри резултати от мигрантите от първо поколение, като разликата е еквивалентна на почти три години обучение. Неотдавнашните реформи в образованието отчасти подкопават предишните усилия за реформи и не съответстват на най-добрите практики на Съюза и ОИСР. В този контекст разпространението на целодневното училищно образование се забави, а селектирането и разпределянето по групи с различни постижения в общото училищно образование се засилват. Необходими са инвестиции за преодоляване на различията в образователните резултати, дължащи се на социално-икономическия или мигрантски произход. Макар че резултатите на Австрия по отношение на уменията в областта на цифровите технологии на нейните граждани са над средните в Съюза, тя изостава спрямо държавите с най-добри резултати. В икономиката все повече се наблюдава недостиг на квалифицирани специалисти в областта на информационните технологии, тъй като нарастващото търсене не е задоволено чрез достатъчно предлагане на компютърни специалисти.
- (14) Австрия е страна, която инвестира значително в научноизследователска и развойна дейност и има амбициозни национални цели. Резултатите в областта на научните изследвания и иновациите обаче не са на равнището на тези на водещите новатори в Съюза⁽⁸⁾. Увеличението на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност не води до еквивалентно подобрение в резултатите в областта на иновациите и растежа на производителността. По-специално, Австрия отчита слаби резултати при заетостта в бързо растящите новаторски предприятия. Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност биха били по-ефективни, ако те се превръщат изцяло във високи постижения в научната област и в авангардни иновации. За тази цел следва да се създадат условия за повече и по-добри връзки между науката и бизнеса и да се насърчи сътрудничеството в областта на приоритетите за интелигентна специализация между различните региони и с други държави. Освен това допълнителните инвестиции биха могли да генерират силно увеличение на производителността и резултати в областта на иновациите, включително що се отнася до екологичните иновации, капацитета за иновации на малките и средните предприятия (МСП) и допълнителните нематериални активи.

⁽⁸⁾ Както са определени в Сравнителния анализ на европейските иновации от 2018 г. — *Лидер в иновациите*: SE, DK, FI, NL, UK, LU. *Силен новатор*: DE, BE, IE, AT, FR, SI.

- (15) Макар че Австрия има по-добри от средните за Съюза резултати, що се отнася до цялостния напредък в областта на цифровизацията, тя не достига до равнището на „лидер в иновациите в Съюза“. Това се отнася за използването на цифровите технологии, както и за тяхното развитие. Информационният и технологичният сектор в Австрия е сравнително малък и не отбелязва същия растеж като сходни сектори в страните „лидери в иновациите“. В допълнение в селските райони липсва високоскоростна връзка, което засилва разликите по отношение на цифровизацията и капацитета за иновации между регионите. Значителни разлики са налице и по отношение на цифровата инфраструктура в училищата, например за покритието на безжичните локални мрежи. Австрия е въвела няколко програми за финансиране с цел подобряване на високоскоростните интернет връзки в цялата страна. Съживяването на цялостната стратегия за цифровизация на Австрия ще предостави възможност за приемане на цели и показатели и за наблюдение на напредъка по отношение на необходимите публични и частни инвестиции в цифровизация.
- (16) Подобряването на енергийната ефективност и увеличаването на дела на възобновяемите енергийни източници ще засилят потенциала на Австрия за устойчив растеж и ще спомогнат за постигането на целите на страната за 2030 г. в областта на климата и енергетиката. За постигането на тези цели обаче са необходими допълнителни усилия. Освен това, публичните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност в областта на околната среда и енергетиката са под средните за Съюза. Подобряването на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници в МСП ще спомогне за намаляване на потреблението на енергия. Инвестициите в саниране на сгради, производство на електроенергия от възобновяеми източници и устойчива мобилност биха могли да дадат значителен тласък на икономиката на Австрия. Преходът към кръгова икономика изисква цялостна стратегия и повече инвестиции от страна на предприятията.
- (17) Въпреки неотдавнашния подем вследствие на благоприятния икономически климат, Австрия все още не е успяла да възстанови растежа на общата факторна производителност и да преодолее продължаващия десетилетия застой в този основен двигател на икономическия растеж и конкурентоспособността. Лостовете в подкрепа на растежа на производителността са свързани с цифровизацията и растежа на предприятията и конкуренцията в сектора на услугите. По-големите предприятия в Австрия внедряват цифрови технологии и бизнес модели с добри темпове, но по-малките предприятия изостават. Цифровизацията на по-малките предприятия, включително микропредприятията, е особено важна, тъй като те са гръбнакът на австрийската икономика. Значителното използване на програмата „KMU Digital“ показва търсенето и интереса сред МСП към съвети в областта на цифровизацията. Удължаването на срока на програмата и разширяването на нейния обхват биха били от полза, както и по-нататъшното съсредоточаване на политиката върху цифровизацията на предприятията в рамките на цялостната стратегия за цифровизация на Австрия.
- (18) Предприятията, които започват или разрастват дейността си в Австрия, и по-специално силно новаторските дружества, продължават да се сблъскват със структурни проблеми. Австрия изостава в сравнение с други подобни държави членки по отношение на заетостта в бързо разрастващите се новаторски предприятия. Това свидетелства за нуждата от по-добри условия за разрастване на новаторските предприятия, като този процес продължава да бъде възпрепятстван от фактори като средата за рисков капитал, която е по-слабо развита и разнообразна, отколкото в страните „лидери в иновациите“. Проблемно е финансирането на по-късните етапи, например под формата на рисков капитал и достъп до публичните капиталови пазари за разрастващите се предприятия. Новосъздаденият сегмент на МСП на виенската фондова борса е стъпка в правилната посока. Предприятията с високи темпове на растеж са от решаващо значение за разпространението на новите технологии и бизнес модели, включително цифрови такива, а оттука — за ръста на производителността.
- (19) В Австрия има значителни бариери пред достъпа и ограничителни правила за упражняването на бизнес услуги и регулирани професии. Те включват специфични изисквания за капиталово участие, широк набор от запазени дейности и интердисциплинарни ограничения. Регулаторните пречки, особено по отношение на ежедневното функциониране на магазините, допринасят за относително слабото развитие на сектора на търговия на дребно в Австрия. Голямата административна тежест продължава да е важен проблем за предприятията в Австрия. Продължаващите усилия за намаляване на тежестта и планираната оценка на австрийския Закон за търговското лицензиране (*Gewerbeordnung*) са важни инструменти за подобряване на бизнес средата. По-голямата конкуренция в сектора на услугите също би помогнала за справяне с предизвикателствата на Австрия в областта на разпространението на цифрови технологии и бизнес модели.
- (20) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Австрия да използва по най-добрия начин тези фондове в определените сектори при отчитане на регионалните различия.

- (21) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Австрия и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г., както и последващите действия по препоръките, отправени към Австрия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Австрия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза. Това отразява необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (22) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г. и е на мнение ⁽⁹⁾, че се очаква Австрия да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

ПРЕПОРЪЧВА на Австрия да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. да гарантира устойчивостта на здравеопазването, дългосрочните грижи и пенсионните системи, включително чрез адаптирането на законоустановената пенсионна възраст с оглед на очакваното нарастване на продължителността на живота; да опрости и рационализира фискалните взаимоотношения и компетенции между различните равнища на управление и да съгласува отговорностите за финансиране с отговорностите за извършване на разходи;
2. да измести данъчната тежест от труда към източници, които са по-малко вредни за приобщаващия и устойчив растеж; в постоянно сътрудничество със социалните партньори да подпомогне заетостта на пълно работно време сред жените, включително чрез подобряване на услугите за грижи за децата, и да подобри резултатите на пазара на труда за нискоквалифицираните лица; да повиши нивото на основни умения на групите в неравностойно положение, включително на хората с мигрантски произход;
3. да съсредоточи инвестиционната икономическа политика върху научноизследователската и развойната дейност, иновациите, цифровизацията и устойчивостта, с отчитане на регионалните различия; да подкрепи ръста на производителността чрез стимулиране на цифровизацията и растежа на предприятията и чрез намаляване на регулаторните бариери в сектора на услугите.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Полша за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Полша за 2019 г.**

(2019/C 301/21)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Полша не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

- (2) Докладът за Полша за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Полша в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните препоръки, отправени към Полша през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 26 април 2019 г. Полша представи националната си програма за реформи за 2019 г., а на 29 април 2019 г. представи програмата си за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха разгледани при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове („ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Понастоящем спрямо Полша се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2019 г. правителството планира леко влошаване на номиналното салдо — от дефицит в размер на 0,4 % от (брутният вътрешен продукт) БВП през 2018 г. до 0,6 % от БВП през 2022 г., с дефицит от 1,7 % от БВП през 2019 г. и излишък от 0,2 % от БВП през 2020 г. Преизчисленото структурно салдо, при дефицит в размер на 1,1 % от БВП, ще се доближи до средносрочната бюджетна цел, която е структурен дефицит от 1,0 % от БВП през 2022 г. Съгласно програмата за конвергенция за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее от 48,9 % от БВП през 2018 г. до 40,6 % през 2022 г. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. В същото време оперативните детайли на някои от мерките, необходими с цел подкрепа на планираните цели за дефицита от 2020 г. нататък, все още не са напълно конкретизирани.
- (6) В програмата за конвергенция за 2019 г. се посочва, че Полша е изпълнила компенсационни мерки, свързани със сушата, като тяхното въздействие върху бюджета през 2018 г. е било значително. В програмата за конвергенция се предоставят достатъчно доказателства за обхвата и естеството на тези допълнителни бюджетни разходи. Специфичното третиране на разходите, свързани със сушата, би могло да се вземе предвид при прилагане на клаузата за „необичайно събитие“. Според Комисията свързаните допустими допълнителни разходи през 2018 г. възлизат на 0,07 % от БВП. Разпоредбите, съдържащи се в член 5, параграф 1 и член 6, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97, позволяват обслужването на тези допълнителни разходи, тъй като изключителната суша се смята за необичайно събитие, въздействието ѝ върху публичните финанси на Полша е значително и устойчивостта няма да бъде засегната, като се даде възможност за временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. Ето защо размерът на изискваната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел за 2018 г. бе намален, за да се вземат под внимание тези допълнителни разходи.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Полша да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁵⁾ няма да надвиши 4,2 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. има риск от значително отклонение от препоръчаната корекция през 2019 г.

⁽³⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 88.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Нетните първични държавни разходи включват общите държавни разходи без разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от средства на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (8) През 2020 г., с оглед на прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП на Полша от 2,0 % от БВП, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не следва да надвишава 4,4 % в съответствие със структурната корекция от 0,6 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица от изисквания съгласно Пакта за стабилност и растеж. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. има риск от значително отклонение от това изискване през 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че от 2019 г. трябва да се предприемат необходимите допълнителни мерки, за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (9) Полша постигна значителен напредък по отношение на повишеното спазване на данъчното законодателство. В същото време страната се радва на силен икономически растеж, пазарът на труда е в подем, а делът на трудовите договори, които са предмет на социалноосигурителни вноски, постепенно се увеличава. Всички тези фактори допринесоха за увеличаване на публичните приходи. Част от увеличените приходи са от циклично естество и могат да отслабнат, когато макроикономическата среда се влоши. Същевременно публичните разходи се увеличиха през последните години като дял от БВП. Няколко нови категории разходи са с постоянен характер и тяхна промяна в близко бъдеще може би няма да бъде лесна. Освен това в бъдеще публичните финанси на Полша ще бъдат подложени на натиск за увеличаване на разходите, по-специално поради застаряването на населението. Тези фактори засилват необходимостта от нови инструменти за укрепване на управлението на разходите, включително редовна оценка на ефективността и ефикасността на разходите. При все че през 2018 г. Полша продължи да работи за подобряване на бюджетната система, цялостната реформа е сложна и ще се прилага поетапно в продължение на няколко години. Макар че като цяло фискалната рамка е силна, както и това че независими институции обхващат някои от функциите, които обичайно се изпълняват от фискални съвети, Полша остава единствената държава членка без независим фискален съвет. При все че Полша не е постигнала напредък в ограничаване на широкото използване на намалени ставки за данък добавена стойност, правителството започна реформа, която има потенциала да опрости ставките и да намали вероятността от грешки при тях.
- (10) До 2017 г. средната пенсионна възраст се увеличаваше вследствие на минали реформи, като например отнемането на възможностите за ранно пенсиониране и постепенното увеличаване на законоустановената пенсионна възраст. През 2018 г. средната пенсионна възраст намаля както при мъжете, така и при жените, което отразява намаляването на законоустановената пенсионна възраст в края на 2017 г. Продължаващото увеличаване на реалната възраст за пенсиониране е от решаващо значение за участието на пазара на труда и по този начин за икономическия растеж, като се има предвид намаляването на населението в трудоспособна възраст. От решаващо значение е също така да се гарантира адекватността на бъдещите пенсии, да се предотврати бедността в напреднала възраст и следователно да се подобри също фискалната устойчивост на пенсионната система. Намаляването на законоустановената пенсионна възраст на 60 години за жените и на 65 години за мъжете през есента на 2017 г. ще има значително отрицателно въздействие върху бъдещите равнища на пенсиите и ще доведе до значително различие между мъжете и жените в това отношение. Съществуващите преференциални пенсионни схеми водят до фискални разходи и до намаляване на мобилността на работниците между секторите. Специалната система за социално осигуряване за земеделски производители, субсидирана в размер на близо 0,8 % от БВП, възпрепятства трудовата мобилност и допринася за скритата безработица в селското стопанство.
- (11) Благоприятната макроикономическа среда спомогна за силните постижения на полския пазар на труда през последните години. Равнищата на заетост продължиха да се увеличават, като след няколко години на спад равнищата на безработица се стабилизираха на рекордно ниско равнище под 4 % през 2018 г. При все това участието на някои групи в работната сила, особено на нискоквалифицираните лица, лицата с увреждания и лицата, полагащи грижи за тях, както и на по-възрастните хора остава ниско в сравнение с другите държави членки. Полската система за социално осигуряване не осигурява достатъчно стимули за започване на работа. Детските надбавки намалиха бедността и неравенството, но имаха отрицателно отражение върху участието на родителите, предимно на жените, на пазара на труда поради техния размер и начина, по който са структурирани. Процентът на децата под тригодишна възраст, записани в детски заведения, остава сред най-ниските в ЕС. Освен това дългосрочните грижи се предоставят най-вече от членове на семейството без почти никаква институционална подкрепа, което не позволява на лицата, полагащи грижите, да работят. Намалената законоустановена пенсионна възраст насърчи някои по-възрастни работници да напуснат пазара на труда. Миграцията от държави извън ЕС спомогна да се посрещне увеличеното търсене на работна ръка, но има признаци, че може да е трудно да се постигне траен приток на работници мигранти.
- (12) Между 2015 г. и 2017 г. Полша предприе мерки за справяне със сегментирането на пазара на труда чрез ограничаване на възможността за злоупотреби с временната заетост, увеличаване на социалноосигурителните вноски по някои нестандартни трудови договори и въвеждане на минимално почасово заплащане за някои от тези договори. Макар делът на временните договори да намалява от 2015 г. насам благодарение на предприетите мерки и поради недостига на работници, като този процес се ускори през 2018 г., посоченият дял все още остава сред най-високите в Съюза. Не бяха предприети допълнителни законодателни промени, засягащи този въпрос, тъй като реформата на кодекса на труда в крайна сметка не беше приложена. Адекватността на бъдещите пенсии на работниците, които са самостоятелно заети, и лицата с определени нестандартни договори се явява като потенциален проблем.

- (13) Подкрепената с достатъчно инвестиции качествена система за образование и обучение в перспектива, обхващаща целия живот, може да бъде ключов фактор за подпомагане на бъдещите перспективи за растеж в Полша. Придобиването на умения и компетенции, които са необходими за намиране на работа в един бързо променящ се пазар на труда, е от решаващо значение за насърчаване както на участието в работната сила, така и на иновационния капацитет на икономиката. Процентът на участие на възрастните в образование и обучение е много по-нисък от средното за Съюза, а професионалното обучение в предприятията не се използва достатъчно. Това, в съчетание с някои слабости в цифровите умения, както и при уменията в областта на езиковата и математическата грамотност, особено сред възрастните, които нямат висше образование, пречи на тяхната пригодност за заетост. Недостатъчното качество на обучението на учителите и някои пропуски в техните умения е вероятно да имат отрицателно въздействие върху качеството на образованието. Налице са и слабости в системата за осигуряване на качество на висшето образование. Въпреки неотдавнашните реформи в професионалното образование и във висшето образование, все още липсва ефективна координация на ученето за възрастни и не е ясно въздействието на различните мерки на политиката върху качеството на предоставяните образование и обучение, както и на равнището на уменията.
- (14) Дългосрочните икономически перспективи на Полша зависят от развитието на потенциала на икономиката за иновации. Полша обаче все още се класира ниско по отношение на иновациите, като нискотехнологичните сектори представляват значителен дял от икономическата структура на страната и са налице големи регионални различия по отношение на резултатите в областта на иновациите. При все че са предприети някои мерки за подобряване на сътрудничеството между науката и бизнеса, продължават да съществуват редица финансови и нефинансови пречки. По-специално сложните административни процедури и ограничените умения на учените за управлението на съвместни публично-частни научноизследователски и развойни проекти продължават да бъдат основни препятствия. Клъстерите и формализираните корпоративни мрежи, особено между малките и средните предприятия и големите предприятия, играят ограничена роля за разпространението на иновативни решения. Реформата на висшето образование от 2018 г. подобрява някои аспекти на полската научна среда, но само частично засяга важни въпроси като разпокъсаността на сектора на научните изследвания, заплатите на изследователите или интернационализацията на полската наука. Брутните вътрешните разходи за научноизследователска и развойна дейност останаха приблизително на половината от средното за Съюза през 2017 г., като са налице значителни регионални различия.
- (15) Резултатите в областта на здравеопазването продължиха да се подобряват, но остават под средното за Съюза равнище, като средната продължителност на живота при мъжете е била по-ниска от тази на жените с 7,9 години през 2017 г., а разликата между най-високо и най-ниско образованите поляци е била 10 години през 2016 г. Достъпът до системата на здравеопазването и нейната ефективност са засегнати от ниските разходи и недостига на персонал. Броят на практикуващите лекари и медицински сестри спрямо броя на населението е сред най-ниските в Съюза, като една четвърт от медицинския персонал е над пенсионна възраст. Незадоволените потребности от медицински услуги са намалели през 2017 г., но остават сред най-високите в ЕС, а чакането за някои процедури се е увеличило значително от 2010 г. насам. Полша е разработила карти на потребностите от здравеопазване, но те все още не са се превърнали в инструменти за подпомагане на вземането на решения относно закупуването на здравни услуги и здравните инвестиции. Системата на здравеопазването продължава да се гради предимно на болничните грижи, като първичните и амбулаторните грижи остават недоразвити. Системата за дългосрочни грижи е слаба, без стандартизирани услуги и съгласуван стратегически подход. Повечето дългосрочни грижи се предоставят от лица, полагащи неформални грижи, като това често са членове на семейството с малка институционална подкрепа. През 2017 г. разходите за обществено здравеопазване на Полша възлизаха на 4,7 % от БВП, което е значително под средното за Съюза равнище от 7 % от БВП. Полша планира да увеличи постепенно тези разходи през следващите години. Това може да се окаже обаче труднопостижимо, като се има предвид, че наскоро обявените планове за увеличаване на социалните трансфери за домакинствата със средни и високи доходи ще ограничат фискалното пространство в бъдеще.
- (16) Макар че инфраструктурата в Полша се е подобрила значително, някои сектори все още показват значителни пропуски в свързаността. Инвестициите в пътища, които трябва да бъдат завършени до 2024 г. в съответствие с националната програма за изграждане на пътища, ще бъдат концентрирани основно в източната част на Полша, като някои северни региони ще останат в по-малка степен свързани. Все още има съществени празнини в трансевропейската мрежа на железопътния транспорт, като инвестициите в железопътния транспорт се извършват по-бавно от инвестициите в пътища. Процентът на загиналите по пътищата все още е сред най-високите в Съюза. Градовете са изправени пред растящи предизвикателства, свързани с мобилността, като например задръстванията и замърсяването на въздуха в резултат на нарастващия пътнически автомобилен парк и на големия дял на старите автомобили. Емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните пет години. Настоящите стимули за използването на колективни, активни видове транспорт с ниски емисии не са достатъчни за справяне с тези предизвикателства. Фиксираната интернет свързаност в Полша продължава да бъде една от най-ниските в Съюза, като високоскоростният широколентов достъп е наличен главно в големите градове.

- (17) Полската икономика е сред най-неефективните в Съюза от гледна точка на въглеродните емисии. Лошата изолация на обществените и частните сгради допринася за по-голямото потребление на енергия и по-високата енергийна бедност. В Полша се намират също градовете с най-замърсен въздух в Съюза, особено в южните и централните региони. Инвестирането в по-висока енергийна ефективност, по-специално в сградния сектор, увеличаването на дела на интензивното и по-чисто производство на енергия с ниски въглеродни емисии, както и подкрепата за намаляване на емисиите от транспорта биха намалили зависимостта от изкопаеми горива и ограничили замърсяването на въздуха, като същевременно се понижат социалните разходи и се подобри качеството на живот. Настоящата законодателна среда, включително законът за създаване на запаси на газ, законът за замразяване на цените на електроенергията и наредбите за вятърни генератори на сушата, може да възпрепятства инвестициите в пазарите на електроенергия и газ и да окаже влияние върху конкурентоспособността на енергийния сектор и енергоемките отрасли на Полша в дългосрочен план.
- (18) Качеството на новото и измененото законодателство, както и стабилната и предвидима бизнес среда са от голямо значение за запазването на благоприятни икономически условия и за подкрепата на растежа на частните инвестиции. Нестабилната регулаторна рамка и други пречки пред експанзията на дружествата оказват отрицателно въздействие върху инвестиционната дейност и производителността. Установяването на ефективен диалог с всички заинтересовани страни би спомогнало за подобряване на качеството на законодателството и — чрез ограничаване на броя на необходимите промени — би допринесло положително за стабилността на стопанската среда. Ето защо засилването на ролята на консултациите със социалните партньори и обществените консултации — чрез осигуряване на достатъчно време за консултации, повишено отчитане на становищата на заинтересованите страни, събрани по време на процеса, и максимално ограничаване на броя на законите без предвидени консултации — би спомогнало значително за свеждането до минимум на административната тежест в резултат на честите изменения в правото, за увеличаването на инвестициите и за насърчаването на устойчив икономически растеж в дългосрочен план. Гарантирането на принципите на правовата държава и на независимостта на съдебната система са също от първостепенно значение в този контекст. Припомня се, че през декември 2017 г. Комисията представи на Съвета мотивирано предложение да определи, че съществува очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Полша. Тези опасения са предмет на производства, които все още не са приключени от Съда на Европейския съюз и са в контекста на член 7 от ДЕС. Правната сигурност и доверието в качеството и предвидимостта на регулаторните, данъчните и другите политики, както и в институциите са важни фактори за инвестиционната среда.
- (19) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Полша да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на посочените сектори, като се вземат предвид регионалните различия.
- (20) През последните години се разшири силно ролята на държавата в банковия, застрахователния и енергийния сектор. Увеличената държавна собственост представлява ново предизвикателство за конкуренцията и за регулаторната рамка и рамката за управление. Поради това качеството на управлението и независимостта на регулаторите и надзора стават все по-важни, като се имат предвид потенциално конфликтните интереси и по-силните връзки между финансовия сектор и държавата.
- (21) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г., като становището му ⁽⁶⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

ПРЕПОРЪЧВА на Полша да предприеме следните действия през периода 2019—2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 4,4 % през 2020 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Да предприеме допълнителни стъпки за подобряване на ефикасността на публичните разходи, включително чрез подобряване на бюджетния бюджетната система.

⁽⁶⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

2. Да гарантира адекватността на бъдещите пенсионни обезщетения и устойчивостта на пенсионната система чрез приемане на мерки за увеличаване на действителната възраст на пенсиониране и извършване на реформа на преференциалните пенсионни схеми. Да предприеме стъпки за увеличаване на участието на пазара на труда, включително чрез подобряване на достъпа до грижи за деца и дългосрочни грижи, и да премахне оставащите пречки пред по-трайните форми на заетост. Да насърчава качествено образование и уменията, съобразени с пазара на труда, особено чрез учене за възрастни.
3. Да засили иновационния капацитет на икономиката, включително чрез подкрепа за научноизследователските институции и тяхното по-тясно сътрудничество с бизнеса. Да съсредоточи икономическа политика, свързана с инвестициите, върху иновациите, транспорта, особено по отношение на неговата устойчивост, цифровата и енергийната инфраструктура, здравеопазването и по-чистата енергия, като се вземат предвид регионалните различия. Да подобри регулаторната среда, по-специално чрез засилване на ролята на консултациите със социалните партньори и обществените консултации в законодателния процес.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Португалия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Португалия за 2019 г.**

(2019/C 301/22)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като имат предвид, че:

(1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя взе предвид европейския стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Португалия е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ (наричана по-долу „препоръка за еврозоната“), в която се определят пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

(2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимнообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Португалия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката за еврозоната за 2019 г., както е посочено в препоръки 1—4 по-долу. По-специално съсредоточаването на икономическата политика, свързана с инвестиции, в посочените области и използването на извънредните приходи за намаляване на държавния дълг ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите и възстановяването на буферите. Мерките за намаляване на сегментирането на пазара на труда, както и за повишаване на уменията и на ефективността на мрежата за социална сигурност ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната, що се отнася до функционирането на пазара на труда и системата на социална защита. Мерките за намаляване на регулаторната тежест ще спомогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната, що се отнася до подобряването на стопанската среда и на производителността във връзка с възстановяването на равновесието в еврозоната. Увеличаването на ефективността на производствата по несъстоятелност или оздравяване ще спомогне за изпълнението на четвъртата препоръка за еврозоната, що се отнася до необслужваните кредити.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (3) Докладът за Португалия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Португалия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за всяка държава препоръки, отправени към Португалия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Португалия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално високото равнище на натрупаните нетни външни задължения, частен и държавен дълг и високият дял на необслужваните кредити представляват слабости в условията на нисък ръст на производителността. Все още съществуват пропуски в политиката, особено по отношение на прилагането на набелязаните мерки за намаляване на необслужваните кредити и за подобряване на бизнес средата. Ще трябва да се наблюдават приемането и изпълнението на няколко плана за реформи, включително структурните реформи във фискалната област за укрепване на устойчивостта на публичните финанси.
- (4) На 30 април 2019 г. Португалия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (наричани по-долу „ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Понастоящем спрямо Португалия се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга. В своята програма за стабилност за 2019 г. Португалия планира да постигне номинален дефицит от 0,2 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г., излишък от 0,3 % от БВП през 2020 г. и по-нататъшно подобряване до постигане на излишък от 0,7 % от БВП до 2022 г. Тези планове включват само частично потенциалното увеличение на дефицита, до което водят мерките за подпомагане на банките от 2020 г. нататък. Въз основа на преизчисленото структурно салдо е планирано средносрочната бюджетна цел, която е променена от структурен излишък от 0,25 % от БВП през 2019 г. на балансирана бюджетна позиция в структурно изражение през 2020 г., да бъде постигната през 2020 г. В програмата за стабилност за 2019 г. се предвижда съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да достигне 118,6 % през 2019 г. и 115,2 % през 2020 г.; очаква се съотношението през 2022 г. да бъде 103,7 %. Макроикономическият сценарий, на който се основават тези бюджетни прогнози, е реалистичен за 2018 г. и 2019 г., а за следващите години — оптимистичен. В същото време мерките, необходими за подкрепа на планираните цели за дефицита от 2019 г. нататък, все още не са достатъчно конкретизирани.
- (7) Програмата за стабилност за 2019 г. не предоставя информация относно отражението върху бюджета от извънредните разходи във връзка с превантивните мерки за защита на националната територия срещу горски пожари вследствие на избухналите през 2017 г. мащабни горски пожари. С писмо от 9 май 2019 г. обаче португалските органи предоставиха достатъчно сведения за обхвата и естеството на тези допълнителни бюджетни разходи. По-специално в писмото се посочва, че в изпълнението на бюджета за 2018 г. са включени извънредни разходи в размер на около 0,04 % от БВП, свързани с превантивни мерки за защита на националната територия срещу горски пожари. В писмото от 9 май 2019 г. се посочват разходите, свързани с управлението на извънредни ситуации, класифицирани като еднократни мерки, както и разходите за превенция. Поради интегрирания характер на тези разходи и пряката връзка с мащабните горски пожари през 2017 г. специфичното третиране на разходите за предотвратяване на горски пожари би могло да се вземе предвид при прилагане на клаузата за „необичайно събитие“. Според Комисията допустимите допълнителни разходи през 2018 г. възлизат на 0,04 % от БВП за превантивни мерки. Разпоредбите, съдържащи се в член 5, параграф 1 и член 6, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97, позволяват посрещането на тези допълнителни разходи, доколкото безпрецедентните мащабни горски пожари се смятат за необичайни събития, отражението им върху публичните финанси на Португалия е значително и устойчивостта не би била засегната, ако се разреши временно отклоняване от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. Ето защо размерът на изискваната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел за 2018 г. е намален, за да се вземат под внимание тези допълнителни разходи.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 92.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

- (8) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Португалия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁶⁾ не надвишава 0,7 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от съществено отклонение от препоръчаната корекция през 2019 г.
- (9) Португалия следва да постигне своята средносрочна бюджетна цел през 2020 г., като се вземе предвид допуснатото отклонение, свързано с извънредните събития, за които е предоставено временно отклонение. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. това е съвместимо с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи от 1,5 %, което съответства на годишна структурна корекция от 0,5 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменени политики съществува риск от съществено отклонение от препоръчаната корекция през 2020 г. Същевременно Португалия се очаква да спазва преходното правило за дълга през 2019 г. в резултат на разрешеното годишно отклонение в размер на 0,25 %, но *prima facie* не се предвижда да спазва правилото за дълга през 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, необходимите мерки следва да се вземат още през 2019 г. Би било от значение да се използват всякакви извънредни приходи за допълнителното намаляване на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП.
- (10) Укрепването на фискалната устойчивост на Португалия зависи от трайната благоприятстваща растежа фискална консолидация. Независимо от това, налице са възможности за подобряване на качеството на публичните финанси и за увеличаване на ролята на разходите за растежа чрез подпомагане на инвестициите (вж. по-долу). Въпреки че се увеличи през 2018 г., публичните инвестиции останаха много ниски в сравнение със стандартите на Съюза и са неизменно под собствените цели на правителството. Прилагането на закона за контрол на поетите задължения, стриктното и навременно изпълнение на закона за бюджетната рамка и продължаващите усилия за рационализиране остават от решаващо значение за подобряване на контрола върху разходите и повишаване на тяхната ефективност. Неотдавнашните самостоятелни прегледи на разходите от долу нагоре в конкретни сектори доведоха до ограничени като цяло икономии от повишаването на ефективността. Наместо това, за да се постигне по-висока ефективност, прегледите на разходите следва да се превърнат в обичайна характеристика на бюджетната рамка на Португалия. Освен това са все още необходими по-задълбочени реформи за повишаването на ефективността, както и ясна насоченост „отгоре надолу“ към ограничаване на общите разходи. Това следва до голяма степен да се основава на стратегия за реформа на публичната администрация, целяща по-добро съгласуване на равнищата на публична заетост с необходимостта от предоставяне на ефективни услуги, което включва подпомагане на преразпределянето и преквалификацията на персонала и насърчаване на индивидуалните резултати и привлекателността на публичните служби за висококвалифицирания персонал.
- (11) Публичните финанси на Португалия са под непрекъснат натиск от неблагоприятни демографски тенденции, по-специално отрицателните последици от застаряването на населението, особено за устойчивостта на пенсионните и здравните системи. Макар че предишните реформи подобриха дългосрочната устойчивост на пенсионната система, текущите увеличения на специалните пенсии и реформите за ранно пенсиониране доведоха до допълнително увеличение на пенсионните разходи в допълнение към основната тенденция към нарастване на пенсията, породена от застаряването на населението. Общата устойчивост на пенсионната система може да бъде отрицателно повлияна, ако не се вземат адекватни компенсаторни мерки. През 2018 г. в сектора на здравеопазването продължи да бъде насърчавана разходната ефективност, включително чрез засилено използване на централизирани покупки и по-широко използване на генерични и биоподобни лекарствени продукти. В същото време трайно високите просрочени задължения на болниците са резултат от неадекватно планиране и изпълнение на бюджета и от слабости в счетоводния контрол и управленските практики. Временните намаления при просрочените задължения на болниците през 2018 г. се дължат основно на значителни извънредни мерки за изчистване на задълженията. Новата програма за 2019 г. има за цел структурно покриване на просрочените задължения на болниците чрез въвеждане на нов модел на управление за държавните болници в съчетание със значително увеличение на годишните им бюджети. Способността на тази програма да забави натрупването на просрочени плащания на болниците в краткосрочен план, и по този начин да доведе до структурно намаление на размера на техните задължения, зависи в изключително голяма степен от нейното навременно и ефективно изпълнение.
- (12) Повишаването на нетните приходи на държавните предприятия и намаляването на техния дълг би спомогнало за повишаване на устойчивостта на публичните финанси на Португалия. Органите планират нетните приходи на държавните предприятия като цяло да се доближат до равнище, близко до салдото през 2019 г., което означава забавяне в сравнение със заявеното по-рано, когато целта беше подобен резултат още през 2018 г. Освен това бяха забавени мерките за спазването на първоначалните планове за дейността и усилията за гарантиране на по-навременно, прозрачен и всеобхватен мониторинг, както бе бавно и превръщането им в корективни действия, когато това бе необходимо. По-специално не е гарантирано достатъчно равнище на предварителна прозрачност по отношение на финансирането на държавните предприятия чрез рекапитализации и заеми.

⁽⁶⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (13) Въпреки продължаващото изпълнение на някои мерки за намаляване на сегментирането на пазара на труда, като например укрепването на инспектората по труда и стартирането на програма за интеграция на работниците на несигурни работни места в публичния сектор, делът на временно наетите работници в Португалия надхвърля все още средния за Съюза. Повече мерки, съгласувани между правителството, представителите на работодателите и работниците, целящи намаляването на сегментирането на пазара на труда и насърчаването на колективното договаряне, все още не са приети от парламента и не са се превърнали в конкретно законодателство.
- (14) По-добрите условия на пазара на труда доведоха до по-нисък брой на изложените на риск от бедност или социално изключване. Въпреки това подобрение, неравенството в доходите остава високо, а въздействието на социалните трансфери върху намаляването на бедността е ограничено. Макар че неравенството в доходите в Португалия намалява, то остава значително по-високо от средното за Съюза. Адекватността на схемата за минимален доход е сред най-ниските в Съюза, като осигурява доходи, равни само на само 40 % от националния праг на бедност. Ако не бъде преразгледана, ниската ефективност на социалните трансфери може да бъде подложена на сериозни изпитания в случай на бъдещо забавяне на икономиката, което особено ще засегне уязвимите лица.
- (15) Ниското ниво на квалификация на работниците е пречка пред растежа на инвестициите и производителността. Около 50 % от населението на възраст 25—64 години има ниска степен на образование, което е значително над средното равнище за Съюза от 22 % през 2018 г. Слабата наличност на квалифициран персонал е според дружествата значителна пречка за инвестициите. По-специално по отношение на ученето за възрастни има възможност за допълнително ангажиране на ниско квалифицираните (чието участие в ученето е под средното за Съюза равнище) и за разширяване на целевите публични стимули за малките и средните предприятия да обучават своите служители. Уменията в областта на цифровите технологии представляват особено предизвикателство, като 50 % от португалското население не разполага с основни цифрови умения в сравнение със средната стойност за Съюза от 43 %. Инвестициите в образованието и обучението, включително инфраструктурата, са от ключово значение за подобряване на пригодността за заетост и социалната мобилност.
- (16) Продължават да действат мерки за увеличаване на броя на записаните във висшето образование, например значително увеличение на стипендиите, като част от усилията за повишаване на броя на завършилите висше образование. Сред лицата на възраст между 30 и 34 години в Португалия 33,5 % са завършили висше образование, което все още е под средното за Съюза равнище от 40,7 %. Този нисък процент е траен, особено на дипломираните лица в областта на информационните и комуникационните технологии, природните науки, математиката и статистиката, като това може да има отрицателни последици за растежа на производителността и за капацитета за иновации на Португалия. Макар че правителството се опитва да се справи с проблема чрез увеличаване на броя на учебните бройки в тези области и чрез извършване на преглед на системата за висше образование, са необходими повече усилия.
- (17) Делът на необслужваните кредити във финансовата система остава относително висок — 9,4 %. Независимо от това, повечето банки отбелязаха значителен напредък в изпълнението на целите за намаляване на необслужваните кредити, като общият брой на последните намалю с 50 % между върховата си стойност през юни 2016 г. и декември 2018 г.. Вторичният пазар на необслужвани активи набра скорост, като банките също така ускориха отписването на активи и необслужваните кредити. Разбивката на необслужваните заеми продължава да показва постоянно висок дял (65 %) на необслужваните корпоративни заеми. През последните няколко години органите предприеха редица правни и институционални реформи в областта на несъстоятелността и принудителното изпълнение на задълженията. Въпреки това, средната продължителност на производствата по несъстоятелност продължава да бъде висока, както и броят на висящите съдебни дела. Правните и съдебните рамки въздействат силно върху събирането на вземания и изгледите за ефективно изземване на обезпечението. Дългата средна продължителност на процедурите по събиране на вземания оказва натиск върху цените, прилагани от пазара към необслужваните активи.
- (18) Реформите, насочени към административно опростяване, са предимно ограничени до повсеместно прилагане на дематериализиране на процедурите и принципа за еднократност. Постиженията в административната модернизация следва да бъдат допълнени със значително административно опростяване. Следва да се даде приоритет по-специално на ограничаването на броя на документите, които трябва да се представят, както и това, разрешителните режими да се заменят с прости декларации за съответствие с приложимите условия, или — за по-чувствителните сектори — да се опростят разрешенията, като се намали времето за вземане на решения и се възприеме мълчаливото съгласие. Все още липсва рационализирането на процедурите за конкретни сектори. Все още съществуват прекомерни административни разходи, по-специално в строителния сектор. Освен това недостатъците при планирането и мониторинга на обществените поръчки възпрепятстват конкуренцията. Изпълнението на обществените поръчки би могло да се подобри чрез въвеждане на структурирано и количествено планиране и чрез осигуряване на по-строг надзор на етапа на изпълнение на договорите. Въпреки значителното намаляване на пряко възложените обществени поръчки между 2017 г. и 2018 г., тяхното използване продължава да бъде високо.

- (19) В контекста на програмата за оказване финансова помощ Португалия положи усилия за намаляване на регулаторната тежест за силно регулираните професии, по-специално с въвеждането на рамковия закон от 2013 г. В някои случаи обаче този напредък бе спрял или дори обърнат с приемането на подзаконовни актове за отделните професии и въвеждането на забрана за корпоративните групи. Преобладават регулаторните и административните ограничения за бизнес услугите и професионалните услуги, което поражда опасения относно конкуренцията, ценовите равнища, иновациите и качеството на услугите. До този момент не са оповестени планове за реформи в отговор на препоръките на Комисията относно регулирането на професионалните услуги или в отговор на прегледа на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 2018 г. относно оценката на конкуренцията при саморегулираните професии в Португалия (в сътрудничество с португалския орган за защита на конкуренцията).
- (20) Условието за достъп на предприятията до финансиране се подобряват през последните няколко години и понастоящем делът на предприятията, които отчитат достъпа до финансиране като основна трудност пред инвестициите, е в съответствие със средната стойност за Съюза. Португалските органи стартираха и засилиха редица инициативи в тази област, като например програмата Capitalizar и други програми, насочени към конкретни видове дружества или сектори. Въпреки това, португалските предприятия все още като цяло разчитат силно на собствените си ресурси за финансирането на инвестиции, като недостатъчна част от банковите заеми са за предприятия с по-висока производителност. Ниското ниво на инвестиция капитал на отделен работник представлява основна пречка за подобряване на производствената структура на португалската икономика. В този контекст е важно продуктивните инвестиции да се увеличат, като същевременно постепенно биват пренасочени към предприятията с потенциал за растеж и секторите с високи нива на производителност. Въпреки че през последните няколко години се увеличават и други източници на финансиране, като например рисковия капитал и собствения капитал, те остават значително по-ниски от средните за Съюза.
- (21) Съдебната система става по-ефективна, но продължава да е изправена пред критични предизвикателства като дълги процедури и голям брой висящи дела, по-специално в административните и данъчните съдилища. При все че продължават усилията за борба с корупцията, предотвратяването на корупцията продължава да бъде проблем, дължащ се на липсата на координирана стратегия и на разпокъсани отговорности.
- (22) Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност напоследък започнаха отново да нарастват, но все още са недостатъчни за повдигане на нивото на португалската национална система за научни изследвания и иновации. След години на спад делът на разходите за научноизследователска и развойна дейност спрямо БВП нарасна напоследък, като през 2017 г. интензивността на извършената от предприятията научноизследователската и развойната дейност надмина леко тази на публичната научноизследователска и развойна дейност. Малък напредък е постигнат в подобряването на икономическата структура на Португалия в посока на по-голям дял от добавена стойност в производството на високотехнологични продукти и в услугите, свързани с интензивно използване на знания. Насърчаването на инвестициите в нематериални активи, включително научноизследователска и развойна дейност, както и управленски умения, финансова грамотност и цифрови умения, така че да се даде възможност на предприятията да се разрастват, да увеличават капацитета си за иновации и да навлизат на експортни пазари, предлага на Португалия значителен потенциал за по-висок растеж на инвестициите и производителността.
- (23) Недостатъчните морски и железопътни връзки правят по-трудно за ориентираните към износ предприятия да се възползват в пълна степен от потенциала на единния пазар. Поради географското си положение Португалия е естествена входна точка за морския транспорт, особено при трансатлантическите маршрути. Навременните инвестиции в новите контейнерни терминали в Синиш и Барейру (Terminal Vasco da Gama), Леиксоеш и Берейро, както и приключването на текущите инвестиционни проекти в другите основни португалски пристанища (Виана-ду-Каштелу, Леиксоеш, Авейру, Фигейра-да-Фаш и Сетубал) биха увеличили капацитета за обработване на товари на тези пристанища. Железниците все още са недостатъчно използвани във връзките с Испания (както по коридора „Изток—Запад“, така и по „Север—Юг“). Разработването на цялостен иберийски план, който включва определяне на междинните етапи, терминалите, междусистемните връзки, които са необходими, за да се извлече полза от модернизиранията на испанската мрежа, както и внедряването на стандартното междурелсие на Международния съюз на железниците, ще спомогнат за по-високите резултати на международния железопътен транспорт на Португалия.
- (24) Инвестициите в ефективно използване на ресурсите и смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптирането към тях биха подпомогнали постигането на дългосрочен устойчив растеж. Предвиждането на неблагоприятните последици от изменението на климата, като наводнения и горски пожари, остава предизвикателство в Португалия. Продължават да са налице предизвикателства пред постигането на целта за енергийна ефективност за 2020 г., като последните данни за 2017 г. показват, че потреблението на енергия нараства. Все още има широк резерв за подобряване на енергийната ефективност на сградите и намаляване на потреблението на енергия в предприятията. По-добрата трансгранична енергийна свързаност би могла да позволи по-голяма конкуренция и да улесни навлизането на енергията от възобновяеми източници.
- (25) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това би позволило на Португалия да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на определените сектори, като се отчитат регионалните различия и особеното положение на най-отдалечените региони. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.

- (26) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Португалия, който беше публикуван в доклада за страната за 2019 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2019 г., националната програма за реформи за 2019 г. и последващите действия по препоръките, отправени към Португалия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Португалия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (27) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (28) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за стабилност за 2019 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1—4 по-долу. Тези препоръки допринасят също за изпълнението на препоръката за еврозоната за 2019 г., и по-специално първата, втората и четвъртата препоръка за еврозоната. Посочените в препоръка 1 по-долу фискални политики допринасят, наред с другото, за преодоляване на дисбаланси, свързани с високия държавен дълг,

ПРЕПОРЪЧВА на Португалия да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да постигне своята средносрочна бюджетна цел през 2020 г., като се вземе предвид допуснатото отклонение, свързано с извънредните събития, за които е предоставено временно отклонение. Да използва извънредните приходи, за да ускори намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Да подобри качеството на публичните финанси посредством даването на приоритет на разходите за стимулиране на растежа, като същевременно укрепи цялостния контрол на разходите, ефективността на разходите и съответното бюджетиране, с акцент по-специално върху трайното намаляване на просрочените задължения на болниците. Да подобри финансовата устойчивост на държавните предприятия, като същевременно осигури по-навременно, прозрачно и всеобхватно наблюдение.
2. Да приеме мерки за справяне със сегментирането на пазара на труда. Да подобри нивото на уменията на населението, по-специално неговата цифрова грамотност, включително чрез повишаване на съответствието на ученето за възрастни с нуждите на пазара на труда. Да увеличи броя на завършилите висше образование, особено в областта на науките и информационните технологии. Да подобри ефективността и адекватността на мрежата за социална сигурност.
3. Да съсредоточи свързаната с инвестиции икономическа политика върху научните изследвания и иновациите, железопътния транспорт и пристанищната инфраструктура, прехода към нисковъглеродна икономика и разширяването на енергийните междусистемни връзки, като се вземат предвид регионалните различия.
4. Да даде възможност за по-бързо изземване на обезпечението, обвързано с необслужваните заеми, чрез увеличаване на ефективността на процедурите по несъстоятелност и събиране на вземания. Да намали административната и регулаторната тежест върху предприятията, главно чрез намаляване на специфичните за секторите пречки пред лицензирането. Да разработи пътна карта за намаляване на ограниченията в силно регулираните професии. Да повиши ефективността на административните и данъчните съдилища, по-специално чрез намаляване на продължителността на производствата.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Румъния за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Румъния за 2019 г.**

(2019/C 301/23)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският съдебен акт за социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Румъния ще бъде една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 28.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

- (2) Докладът за Румъния за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Румъния в изпълнението на специфичните за страната препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽³⁾, последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, и напредъкът на Румъния по отношение на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него бе включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Румъния са налице макроикономически дисбаланси. Уязвимостта е свързана по-специално с намаляването на разходната конкурентоспособност и увеличаването на дефицита по текущата сметка в условия на експанзионистична фискална политика и непредвидима бизнес среда. Наскоро предприетите законодателни инициативи създават риск за функционирането на финансовия сектор и могат да навредят на частните инвестиции.
- (3) Румъния представи националната си програма за реформи за 2019 г. на 9 май, а на 8 май същата година представи програмата си за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо Румъния понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2019 г. правителството планира номинален дефицит от 2,8 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. и неговото постепенно намаляване след това до 2,0 % от БВП през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо ⁽⁵⁾ средносрочната бюджетна цел, определена при структурен дефицит от 1 % от БВП, не се планира да бъде постигната през програмния период. Според програмата за конвергенция съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 40 % към 2022 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е благоприятен. Освен това необходимите мерки в подкрепа на планираните цели за дефицита все още не са достатъчно конкретни.
- (6) На 22 юни 2018 г. Съветът установи, в съответствие с член 121, параграф 4 от Договора, че през 2017 г. в Румъния е настъпило значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. С оглед на установеното значително отклонение, на 22 юни 2018 г. Съветът публикува препоръка ⁽⁶⁾, в която препоръчва на Румъния да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 3,3 % през 2018 г. и 5,1 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,8 % от БВП за всяка година. На 4 декември 2018 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2018/2020 ⁽⁸⁾, с което констатира, че Румъния не е предприела ефективни действия в отговор на неговата препоръка от 22 юни 2018 г., и издаде преработена препоръка ⁽⁹⁾. В препоръката от 4 декември 2018 г. Съветът поиска от Румъния да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните

⁽³⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 98.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

⁽⁶⁾ Препоръка на Съвета от 22 юни 2018 г. с цел коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Румъния (ОВ С 223, 27.6.2018 г., стр. 3).

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвиденото от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нитират.

⁽⁸⁾ Решение (ЕС) 2018/2020 на Съвета от 4 декември 2018 г., с което се констатира, че Румъния не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 22 юни 2018 г. (ОВ L 323, 19.12.2018 г., стр. 16).

⁽⁹⁾ Препоръка на Съвета от 4 декември 2018 г. с оглед да се отстрани наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Румъния (ОВ С 460, 21.12.2018 г., стр. 1).

първични държавни разходи не превишава 4,5 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 1,0 % от БВП. На 14 юни 2019 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2019/1002 ⁽¹⁰⁾, с което констатира, че Румъния не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 4 декември 2018 г. Освен това въз основа на данните за резултатите за 2018 г. за Румъния бе установено значително отклонение от препоръчаната корекция през 2018 г. Съгласно член 121, параграф 4 от Договора и член 10, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 5 юни 2019 г. Комисията отправи предупреждение към Румъния, че през 2018 г. е отбелязано значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. На 14 юни 2019 г. Съветът прие последваща препоръка ⁽¹¹⁾, в която се потвърждава необходимостта Румъния да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 4,5 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 1,0 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от отклонение от посочената препоръка през 2019 г.

- (7) В своята препоръка от 14 юни 2019 г. Съветът препоръча на Румъния да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи не превишава 5,1 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 0,75 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменени политики съществува риск от отклонение от това изискване през 2020 г. Освен това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. се предвижда дефицит по консолидирания държавен бюджет над заложената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП през 2019 г. и 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че ще са необходими значителни допълнителни мерки, считано от 2019 г., за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж, в светлината на силно влошаващата се фискална перспектива, в съответствие с препоръката на Съвета от 14 юни 2019 г., с цел коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел.
- (8) В бюджетното планиране на Румъния редовно не се отчитат разпоредбите на националната фискална уредба. Националното правило за структурен дефицит изисква спазване на или сближаване със средносрочната бюджетна цел за структурен дефицит от най-много 1 % от БВП. През 2016 г. Румъния се отклони от средносрочната бюджетна цел и продължава да се разминава с нея в нарушение на националното правило за дефицита. Двете изменения на бюджета за 2018 г., приети през есента на 2018 г., отново се отклониха от няколко допълнителни правила, които забраняват увеличения на дефицита и разходните тавани по време на текущата бюджетна година. Бюджетът за 2019 г., приет от правителството през февруари 2019 г. и одобрен от парламента през март, отново се отклони от множество фискални правила, включително правилото за структурния дефицит. Освен това, както и през предходни години, органите не са изпратили актуализация на средносрочната фискална стратегия на Парламента до месец август — задължителния краен срок, като по този начин се подкопава неговата водеща роля. Също така, както и през предходни години, органите не отговарят на изискването да подпишат декларация, че бюджетът за 2019 г. и фискалната стратегия спазват фискалните правила и принципите на фискалната отговорност.
- (9) Данъчното законодателство все още се спазва слабо. Що се отнася до данъка върху добавената стойност, разликата между теоретично очакваните и действително събраните приходи остава много висока. Големият дял на неформалната икономика представлява допълнително предизвикателство за спазване на данъчното законодателство, като високите равнища на недекларирания труд лишават държавния бюджет от значителни ресурси. Освен това, разпространеното използване на плащания в брой улеснява отклонението от данъчно облагане. През последната година Румъния постигна ограничен напредък по изпълнение на препоръката, включвана многократно в специфичната за държавата препоръка — да подобри спазването на данъчното законодателство и събирането на данъци. Въвеждането на електронни касови апарати, свързани с информационната технологична система на данъчната администрация, напредва доста бавно. Данъчната администрация е в процес на създаване на система за оценка на риска за одит на данъкоплатците.
- (10) След няколко години на непрекъснати усилия за консолидиране на финансовия сектор финансовата стабилност отново беше нарушена през 2018 г. чрез поредица от правителствени и парламентарни законодателни инициативи. Във връзка с данъка върху активите на банките, приет от правителството чрез извънредна наредба в края на декември 2018 г., без оценка на въздействието или консултация със заинтересованите страни, бяха изразени редица сериозни опасения, свързани с неговото отрицателно въздействие върху състоянието на банките от гледна

⁽¹⁰⁾ Решение (ЕС) 2019/1002 на Съвета от 14 юни 2019 г., с което се констатира, че Румъния не е предприела ефективни действия в отговор на препоръката на Съвета от 4 декември 2018 г. (ОВ L 163, 20.6.2019 г., стр. 62).

⁽¹¹⁾ Препоръка на Съвета от 14 юни 2019 г. с оглед коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Румъния (ОВ C 210, 21.6.2019 г., стр. 1).

точка на пруденциалните изисквания, провеждането на паричната политика и в крайна сметка — на инвестициите и икономическия растеж. Начинът на неговото приемане и неговите разпоредби са оказали значително неблагоприятно въздействие върху обменния курс, способността на правителството да взема заеми на пазара и, в крайна сметка, върху възприемането от страна на заинтересованите страни на операционните рискове. Въпреки че някои спорни аспекти на данъка бяха изменени през март 2019 г., промените бяха отново приети чрез извънредна правителствена наредба и без оценка на въздействието. Аспектите на данъка върху общите активи на банките, които създаваха най-големи трудности, бяха премахнати. При новата формулировка обаче данъкът може да доведе до нарушаване на кредитните стимули, което би могло да доведе до неправилно разпределение на кредита за икономиката. Следва да бъдат оценени потенциалните последици от тези промени за трансмисионния механизъм на паричната политика. Няколко законодателни инициативи, приети от парламента в края на 2018 г., въпреки че бяха обявени за противоконституционни от Конституционния съд през март 2019 г., оказаха допълнителен натиск върху банковия сектор и засилиха общото възприемане на непредсказуема правна рамка. Опитът от миналото показва, че подобни инициативи могат да бъдат предложени отново от законодателя.

- (11) Новият закон за пенсиите, приет от парламента през декември 2018 г., вероятно ще създаде рискове за устойчивостта на публичните финанси. Точките за пенсия, т.е. основният параметър, използван за индексирането на пенсиите, се очаква да се увеличат с 15 % през септември 2019 г. и с 40 % през септември 2020 г. Законът за пенсиите би променил няколко параметъра, използвани за изчисляване на пенсионните обезщетения. По-специално се очаква стойността на пенсионните точки да се повиши, тъй като коефициентът на индексиране на съществуващите пенсии вече няма да се определя спрямо цените, а ще продължи постоянно да се образува от заплати и цени. Освен това периодът с внесени осигурителни вноски, който се използва за изчисляването на пенсията на лицето, ще бъде съкратен, което ще доведе до по-високи разходи за пенсии за новите пенсии. Същевременно премахването на корекционния индекс за новите пенсии (който частично обвързваше първата пенсия със заплатите) ще намали общото увеличение на разходите за пенсии, причинено от другите параметри. Остават нерешени някои структурни предизвикателства, които засягат адекватността на пенсиите. Действителната средна възраст на пенсиониране е близка до средната за Съюза, но е различна за мъжете и жените. Наред с това периодът с внесени осигурителни вноски е по-кратък за жените. Това води до значителна разлика в пенсиите на мъжете и жените.
- (12) Реформата на пенсионната система, въведена през 2008 г., постепенно се отменя. След многократни отлагания на предвидените увеличения на вноските в пенсионните фондове от втория стълб, които трябваше да достигнат 6 % от brutните възнаграждения до 2016 г., вноските бяха намалени до 3,75 % от brutното възнаграждение, считано от 2018 г. Пенсионните фондове от втория стълб бяха допълнително отслабени от набора от мерки, приети от правителството чрез извънредна наредба в края на 2018 г. Вноските в тези фондове станаха незадължителни след минимален период с внесени осигурителни вноски от пет години. Минималните капиталови изисквания за дружества за управление на пенсионни фондове от втория стълб бяха значително увеличени, което доведе до риск дружествата за управление на фондове да напуснат румънския пазар. Административните такси върху brutния размер на вноските също бяха значително намалени, което потенциално се отрази на финансовите резултати на дружествата за управление на фондове и увеличи вероятността от напускане на пазара. Това би могло да има отрицателни последици за развитието на местния капиталов пазар и за институционалните инвеститори, както и за лишаването на икономиката от много необходимия източник на дългосрочни инвестиции. Освен това отслабването или прекратяването на действието на втория стълб ще доведе до по-малко диверсифицирани пенсионни доходи и ще изложи пенсиите на по-високи политически и демографски рискове. През март 2019 г. чрез извънредна наредба правителството запази новите минимални капиталови изисквания за дружествата за управление на фондове, но отложи крайния срок за плащане на целия допълнителен капитал до декември 2019 г. През май 2019 г. правителството значително намали минималните капиталови изисквания за дружествата за управление на пенсионни фондове, което частично компенсира увеличението, извършено през декември 2018 г. Другите разпоредби в извънредната наредба от декември 2018 г., които застрашават жизнеспособността на пенсионните фондове от втория стълб, остават непроменени.
- (13) Предизвикателствата, свързани с качеството и приобщаващия характер на образователната система и системата за обучение, оказват отрицателно въздействие върху потенциала за приобщаващ растеж на Румъния. Въпреки увеличението на бюджета през 2019 г. разходите за образование продължават да бъдат сред най-ниските в Съюза, особено на нивата на образование, които са от ключово значение за предотвратяване на преждевременното напускане на училище (което се запазва на високо равнище), като се гарантират равни възможности и се преодоляват неравенствата на по-късен етап от живота. Участието в качествено образование и грижи в ранна детска възраст остава под средното за Съюза, отчасти поради липса на съоръжения. Това има последици за участието на жените на пазара на труда, както и за ранното придобиване на умения. Модернизирането на училищната мрежа и оптимизирането за справяне с демографските тенденции изостават, като 10 % от училищата са с прекомерен брой ученици, а 58 % имат свръхкапацитет. Придобиването на основни и цифрови умения е изправено пред значителни предизвикателства. Способностите на учителите да прилагат подход, ориентиран към учащите, не са достатъчно развити. Продължават да съществуват различия между градските и селските райони и уязвимите групи, включително ромите, продължават да имат ограничен достъп до висококачествено приобщаващо образование.

- (14) Пазарът на труда е подложен на все по-голям натиск, тъй като равнището на безработица (4,2 % през 2018 г.) е много ниско, като същевременно работната сила намалява и продължава да се наблюдава недостиг на умения. Коефициентът на икономическа активност на жените, особено на младите и тези на средна възраст, е нисък. Това се дължи основно на личните и семейните отговорности и на слабото участие на децата на възраст 0—3 години в системата за професионални грижи за деца. Активните политики на пазара на труда предоставят ограничен отговор на нуждите на пазара на труда, като мерките са насочени основно върху финансовите стимули, а не върху индивидуализирани и всеобхватни подходи. Забавянето на планираната реформа на публичната служба по заетостта се запазва като съществена пречка за модернизирания предоставяне на услуги на работодателите и безработните. Повишаването на уменията и интегрираните услуги също е слабо. Уменията не се развиват в съответствие с нуждите на разширяващите се икономически сектори, като 81 % от работодателите срещат трудности при попълването на свободните работни места. Секторът на ИКТ се разраства, а между 2014 г. и 2016 г. броят на румънците на възраст 20—29 години, които притежават диплома по природни науки, технологии, инженерство или математика, намаля. Понастоящем не съществува глобална или секторна оценка на потребностите от умения и прогнозирането на уменията остава неизползвано, което възпрепятства адаптирането на системата на образованието и обучението към нуждите на пазара на труда. Започна внедряването на дуална система на професионално образование и обучение с цел да се преодолее недостигът на умения. Професионалното образование и обучение обаче все още се разглежда като второстепенно от учениците и родителите, а относително ниското равнище на заетост на наскоро завършилите професионално образование и обучение показва, че то не съответства на нуждите на пазара на труда. Висшето образование не е съобразено в достатъчна степен с пазара на труда. Въпреки че делът на завършилите висше образование се е удвоил през последните десет години, той остава нисък.
- (15) Въпреки неотдавнашните подобрения бедността и неравенството в доходите продължават да са високи, а регионалните различия се задълбочават. Един от всеки трима румънски граждани все още е изложен на риск от бедност и социално изключване, като определени групи като деца, роми, хора с увреждания и възрастни хора са засегнати в по-голяма степен. Социалните услуги не са с достатъчно качество и покритие, разпределени са географски неравномерно и не са свързани с конкретните потребности на общностите. Само около 20 % от административните териториални единици имат лицензирани социални услуги. Услугите обикновено са концентрирани в по-богатите и градските райони, докато нуждите са по-неотложни в по-бедните, селските райони и области. Ограничената интеграция на заетостта, образованието, здравеопазването и социалните услуги не позволява устойчивото приобщаване на различни групи в неравностойно положение. На хората с увреждания е предоставена само ограничена подкрепа за независим живот и достъп до работа. Положението на ромската общност показва много малък напредък. Делът на живеещите при лоши жилищни условия е сред най-високите в Съюза и оказва неблагоприятно въздействие върху социалното приобщаване. Политиките в областта на жилищното настаняване са децентрализирани, без стратегическа рамка, и бедните общности често не разполагат с финансови ресурси. Социалният референтен индекс, използван като основа за повечето социални обезщетения, не е актуализиран от 2008 г. насам и освен това се е обезценил значително по отношение на минималната работна заплата. В резултат на това процентът на бедност за хората с нисък и много нисък интензитет на икономическа активност се е увеличил с 50 % от 2010 г. насам. Освен това социалната сигурност на работниците с нетипична форма на заетост е неадекватна. Един на всеки трима нетипични работници е изложен на риск от тежки материални лишения. Дневните и сезонните работници нямат официален достъп до социалноосигурителни права, свързани с безработица, отпуск по майчинство, трудови злоупотреби и професионални увреждания. Прилагането на реформата относно минималния доход за приобщаване, започната през 2016 г., която би увеличила обхвата и адекватността на социалното подпомагане, беше отложена отново за 2021 г.
- (16) Социалният диалог се характеризира с ниско покритие на колективните трудови договори, по-специално на секторно равнище, което се дължи и на настоящото определение на секторите. Компетентните органи започнаха планове за преразглеждане на определенията за икономически сектори, но все още не е постигнато съгласие. Освен рамката на колективното договаряне, навременното и значимо участие на социалните партньори по въпроси и реформи на политиките е ограничено. По-голямата част от социалния диалог се провежда официално в рамките на Икономическия и социален съвет и Комитета за социален диалог. Въпреки установената рамка за диалог и консултации обаче стабилността и ролята на тези институции отслабнаха през последната година.
- (17) След години на умерен растеж на заплатите понастоящем в Румъния се наблюдава един от най-високите темпове на нарастване на заплатите в Съюза. Това се дължи на правителствените политики за увеличаване на заплатите в публичния сектор и минималното трудово възнаграждение, рекордно ниския процент на безработица и структурния недостиг на работна ръка. Минималната работна заплата продължава да се определя несистематично, без обективен механизъм. Последователните увеличения през годините са довели до това, че една трета от наетите лица са получавали минимална работна заплата през 2017 г. — четири пъти повече в сравнение с 2011 г.
- (18) Здравната система е изправена пред множество предизвикателства. Недостатъчното финансиране, неефективното използване на публичните ресурси и липсата на реформа ограничават ефективността на системата на здравеопазването. Продължаващата емиграция доведе до значителен недостиг на лекари и медицински сестри. Здравната инфраструктура и разпространението на неофициалните плащания продължават да будят безпокойство. Достъпът до здравни услуги за живеещите в селските райони и за уязвимите групи е ограничен. Тези фактори от своя страна

имат отрицателно въздействие върху здравето на хората, което остава под средното за Съюза, въпреки неотдавнашните подобрения. Подобряването на грижите в общността е много необходимо, но се отлага. Пилотният проект за създаване на центрове за обществени грижи започна със закъснение, което се отрази на въвеждането на интегрирани услуги за полагане на грижи. Секторът за дългосрочни грижи не е готов да се справи с бързо застаряващото население. Услугите в домашни условия и амбулаторните услуги са много малко, като основно са съсредоточени в области с по-високи доходи. Покритието и публичните разходи за дългосрочни грижи са сред най-ниските в Съюза и достъпът до дългосрочни грижи, рехабилитация и палиативни грижи е недостатъчен.

- (19) Лошото качество на инфраструктурата, включително в секторите на транспорта, отпадъците и отпадъчните води, ограничава перспективите за растеж на Румъния. Въпреки значителните публични инвестиции след присъединяването на Румъния към Съюза, нейната физическа инфраструктура все още не е достатъчно развита. Общото състояние и надеждността на пътните и железопътните мрежи са много лоши. Инфраструктурата не е в крак с интензивността на трафика, генерирана от разширяващата се икономика. Пътната мрежа е сред най-слаборазвитите в ЕС и реформата на железопътния сектор изостава. Емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили значително през последните пет години. Освен това големият недостиг на инвестиции в поддръжката намали скоростта на влаковете и се отрази на сроковете за доставка на товарния железопътен транспорт. Градският транспорт страда от хроничен недостиг на финансиране, слаба организация в сектора и слаб административен капацитет на местните доставчици. Освен това в енергетиката, отпадъците, водите и инфраструктурата за отпадъчни води и енергийните междусистемни връзки продължават да се наблюдават недостатъци. Системата за управление на отпадъците продължава да се характеризира с много ниска степен на рециклиране на битови отпадъци и много високи нива на депониране на отпадъци. Продължават да съществуват предизвикателства за постигане на целта за енергийна ефективност, и по-специално все още има широк резерв за подобряване на енергийната ефективност на сградите.
- (20) Общият капацитет на Румъния по отношение на иновациите продължава да бъде малък, а бъдещата ѝ конкурентоспособност е поставена под въпрос от голямата разлика в производителността и в областта на иновациите между предприятията, които са собственост на чуждестранни лица, и местните дружества. Инвестициите на Румъния в научноизследователската и развойната дейност са най-ниските в Съюза (0,5 % от БВП), а публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност намаляха допълнително от 0,32 % от БВП през 2011 г. до 0,21 % от БВП през 2017 г., което пречи на изграждането на капацитет. В резултат на това качеството на публичната научна база продължава да бъде много ниско, а връзките между науката и бизнеса не са достатъчно развити. Тъй като броят на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката също е намалял допълнително, недостигът на умения представлява голямо предизвикателство за новаторския потенциал на румънската икономика. Цифровизацията е основно предизвикателство, за да могат румънските иновации и конкурентоспособност да се подобрят. Румъния е с незадоволителни резултати по отношение на много от компонентите на цифровата икономика и социалния индекс, включително цифровите обществени услуги, цифровите умения на общото население и цифровизацията на предприятията.
- (21) Румъния постигна ограничен напредък в отговор на специфичната за държавата препоръка да укрепи приоритизирането на проектите и подготовката на публичните инвестиции. Министерството на финансите отговаря за изготвянето на приоритетен списък с публични инвестиционни проекти на стойност над 100 милиона RON (21 милиона EUR) и за наблюдение на изпълнението им, но проектите се управляват от отрасловите министерства. Списъкът на приоритетните проекти понастоящем включва 136 проекта, най-вече в областта на транспорта. Повечето от тези приоритетни проекти биха могли да се съфинансират със средства от Съюза. Усвояването на средства от Съюза се задържа от фактори като ограничен административен капацитет за подготовка, поддръжане по приоритети и изпълнение на големи инвестиционни проекти. Въпреки че наскоро големи инфраструктурни проекти се подготвят и изпращат за одобрение от Европейската комисия, все още липсват някои важни проекти, като например автомагистралата Sibiu-Pitești (като се гарантира свързаността с коридорите на трансевропейската транспортна мрежа „Рейнско — Дунавски“ и „Ориент — Източно Средиземноморие“), а изпълнението като цяло продължава да изостава. Освен това усвояването на средствата от Съюза досега е било движено от проекти, подготвени за предходния програмен период, докато все още предстои да бъде напълно разработен набор от нови проекти за текущия период.
- (22) Ефективното възлагане на обществени поръчки е от ключово значение за постигане на важни цели на политиката в Румъния, включително ефективни публични разходи, модернизация на публичната администрация и насърчаване на иновациите, устойчив и приобщаващ растеж. Румъния отбеляза ограничен напредък в изпълнението на специфичните за държавата препоръки за подобряване на прозрачността на обществените поръчки. Ефективността на обществените поръчки продължава да бъде проблем, докато необратимостта на някои мерки, особено рационализирането на предварителния контрол, е изложено на риск. В националната стратегия за обществените поръчки се подчертава значението на единния предварителен контрол, осъществяван от Националната агенция за обществени поръчки. Съществува риск повтарящи се законодателни инициативи да подкопаят постигането на целите на стратегията. Предвидимостта и стабилността на законодателството в областта на обществените поръчки продължават да бъдат важни предизвикателства и националната стратегия за обществените поръчки не се прилага изцяло.

- (23) Провеждането на публични политики стана все по-непредсказуемо, което оказва натиск върху бизнес средата. Неотдавнашен пример е приемането от правителството чрез извънредна наредба на набор от широкообхватни мерки, засягащи функционирането на банковия сектор, управителите на пенсионни фондове от втория стълб и дружествата за енергийни и телекомуникационни услуги, без да се консултират заинтересованите страни или да се направи оценка на въздействието. Оценка на въздействието на нормативната уредба си остават формалност, въпреки че качеството им и реалното използване се различават значително в отделните сектори. Контролът на качеството на регулаторните оценки на въздействието и на разработването на политиките е ограничен. Не е налице устойчив механизъм за наблюдение на политиките с прозрачна система за докладване и последващи оценки. Важни законодателни инициативи често се обявяват непосредствено преди приемането. Участието на заинтересованите страни в изготвянето и прилагането на реформите е слабо и рядко съществува истински диалог, въпреки че необходимите за това институционални структури са налични. Троматите административни процедури засягат по-специално малките и средните предприятия. Например, тежките административни процедури за създаване на предприятия, както и регулаторните изисквания, наложени на доставчиците на услуги, включително на регулираните професии, възпрепятстват по-нататъшното развитие на пазара. Приемането на съответното законодателство относно управлението на човешките ресурси в публичната администрация все още се бави. Голямата разпокъсаност на отговорностите и ресурсите оказва влияние върху съгласуваността и достъпността на предоставяните обществени услуги, особено на местно равнище. Националните и регионалните стратегии за различните обществени услуги не намериха израз в интегрирани мерки на регионално и местно равнище. Финансирането на обществените услуги е неравномерно в различните части на страната и често не отговаря на местните нужди. Пренебрегват се фактори като единен стратегически подход за всеки вид услуга, съществуващи пропуски и необходимостта от разработване на нови услуги. На приходите на местните власти липсва стабилност и предвидимост. Бяха предприети ограничени действия за подобряване на баланса между децентрализирането на отговорностите и разпределянето на финансовите ресурси, за да се даде възможност на местните органи да предоставят качествени услуги. Необходими са допълнителни действия за повишаване на административния капацитет на местно равнище.
- (24) Държавните предприятия имат ключова роля в сектори с критична инфраструктура, като например енергетиката и железопътния транспорт. Техните икономически и финансови резултати напоследък се подобриха в условията на благоприятна макроикономическа среда. Въпреки това, прозрачността и оповестяването на финансовите и оперативните резултати не се подобриха и правилата за корпоративно управление продължават да се прилагат рядко. Конкретните примери включват многократното назначаване на временни управителни съвети, отклонявайки се от духа на закона, и неизползването на инструменти за правоприменение, предвидени в националното законодателство за дружествата, които не спазват изискванията. Не са намалели рисковете от значително отслабване на законодателството относно държавните предприятия. Това представлява обръщане на хода на напредъка, постигнат по отношение на специфичните за всяка държава препоръки от 2015 г. и 2016 г. В резултат на това ключовите условия за насърчване на ефективното използване на публичните ресурси са възпрепятствани и има възможност за деформиране на инвестиционните решения. Прехвърлянето на собствеността на няколко от по-големите държавни предприятия към новия държавен фонд за развитие и инвестиции ще изисква цялостно прилагане на строги правила за корпоративно управление както за фонда, така и за дружествата в неговия портфейл.
- (25) През изминалата година настъпиха промени, които породиха опасения по отношение на принципите на правовата държава и засилиха предишните сериозни опасения относно необратимостта и устойчивостта на напредъка, отбелязан по-рано от Румъния в реформата на съдебната система и борбата с корупцията по високите етажи на властта. Тези въпроси са предмет на мониторинг по механизма за сътрудничество и проверка. Понастоящем са в сила изменения на три законодателни акта в областта на правосъдието, които съдържат редица мерки за отслабване на правните гаранции за независимостта на съдебната власт. Те вероятно ще подкопаят както ефективността на ежедневната работа на съдиите и прокурорите, така и общественото доверие в съдебната система. Оказва се натиск върху съдебните институции и отделните магистрати, включително чрез създаването на специализирана секция по наказателно преследване за престъпления, за които се твърди, че са извършени от магистрати. Текущите стъпки за изменение на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс биха оказали отрицателно въздействие върху ефективността на наказателните разследвания и съдебните процеси и също така биха намалили обхвата на корупцията като престъпление. Други опасения са свързани с процесите на освобождаване и назначаване на висши магистрати. Неотдавнашни съобщения навеждат на мисълта, че мерките, свързани с реформата на съдебната система, може да бъдат преразгледани.
- (26) В рамките на механизма за сътрудничество и проверка Комисията продължава да наблюдава съдебната реформа и борбата с корупцията в Румъния. Ето защо тези области не са включени в специфичните за държавата препоръки за Румъния, но са важни за развитието на положителна социално-икономическа среда в страната.

- (27) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за справяне с някои от недостатъците, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде възможност на Румъния да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на определени сектори, като се отчетат регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (28) В контекста на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Румъния и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Румъния през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Румъния, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (29) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г., като становището му ⁽¹²⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (30) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за конвергенция за 2019 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени по-специално в препоръки 1, 2, 3 и 5 по-долу. Фискалните политики, посочени в препоръка 1 по-долу, допринасят, наред с другото, за преодоляване на дисбалансите, свързани с конкурентоспособността и външната позиция.

ПРЕПОРЪЧВА на Румъния да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да гарантира спазването на препоръката на Съвета от 14 юни 2019 г. с оглед на коригирането на значителното отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. Да гарантира пълното прилагане на фискалната рамка. Да засили спазването на данъчното законодателство и събирането на данъци.
2. Да запази финансовата стабилност и стабилността на банковия сектор. Да гарантира устойчивостта на държавната пенсионна система и дългосрочната жизнеспособност на пенсионните фондове от втория стълб.
3. Да подобри качеството и приобщаващия характер на образованието, по-специално по отношение на ромите и другите групи в неравностойно положение. Да подобри уменията, включително цифровите, по-специално като повиши степента на съответствие на професионалното образование и обучение и на висшето образование спрямо нуждите на пазара на труда. Да увеличи обхвата и качеството на социалните услуги и да завърши реформата на минималния доход за приобщаване. Да подобри функционирането на социалния диалог. Да гарантира, че минималната работна заплата се определя въз основа на обективни критерии, които са съобразени със създаването на работни места и конкурентоспособността. Да подобри достъпа до здравно обслужване и неговата разходна ефективност, включително чрез преминаване към амбулаторно лечение.
4. Да прилага икономическа политика, свързана с инвестициите, към сектора на транспорта, и по-специално по отношение на неговата устойчивост, енергията с ниски въглеродни емисии и енергийната ефективност, екологичната инфраструктура и иновациите, при отчитане на регионалните различия. Да подобри подготовката и подреждането по приоритети на големите проекти и да ускори тяхното изпълнение. Да подобри ефективността на обществените поръчки и да гарантира пълното и устойчиво прилагане на националната стратегия за обществените поръчки.
5. Да гарантира, че законодателните инициативи не подкопават правната сигурност, като подобри качеството и предвидимостта на процеса на вземане на решения, включително чрез консултации със заинтересованите страни, ефективни оценки на въздействието и рационализирани административни процедури. Да укрепи корпоративното управление на държавните предприятия.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽¹²⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Словения за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2019 г.**

(2019/C 301/24)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета на 21 ноември 2018 г. ⁽²⁾ Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Словения не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръката от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

(2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз Словения следва да гарантира пълното и своевременно изпълнение на Препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 1—3 по-долу. По-специално намаляването на регулаторните ограничения ще подпомогне изпълнението на първата препоръка за еврозоната, що се отнася до устойчивите пазари на продукти и услуги, а съсредоточаването на свързаната с инвестиции икономическа политика в посочените области ще подпомогне изпълнението на втората препоръка за еврозоната, що се отнася до подкрепата на инвестициите.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (3) Докладът за Словения за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Словения в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Словения през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 15 април 2019 г. Словения представи своята национална програма за реформи за 2019 г., а на 26 април 2019 г. — програмата си за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Прямо Словения понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. В програмата си за стабилност за 2019 г. правителството очаква номиналният излишък да нарасне на 0,9 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. и след това да достигне 1,2 % от БВП през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо средносрочната бюджетна цел, която беше променена от структурен излишък в размер на 0,25 % от БВП през 2019 г. на структурен дефицит в размер на 0,25 % от БВП от 2020 г. нататък, се планира да бъде постигната до 2021 г. ⁽⁶⁾ Според програмата за стабилност за 2019 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да продължи да намалява до 65,4 % от БВП през 2019 г. и до 54,7 % от БВП през 2022 г. Макроикономическият сценарий, на който се основават тези бюджетни прогнози, е благоприятен.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Словения да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 3,1 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 0,65 % от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г.
- (8) През 2020 г. Словения би трябвало да постигне своята средносрочна бюджетна цел. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. това е съвместимо с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи в размер на 4,0 %, което съответства на структурна корекция в размер на 0,5 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., базираща се на допускането, че политиките ще останат непроменени, се очаква Словения да се доближи до средносрочната си бюджетна цел през 2020 г. Поради това настоящата оценка сочи, че има риск от известно отклонение през 2020 г. Въпреки че понастоящем очакваният номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи сочи, че съществува риск от известно отклонение от изискването през 2020 г., той сочи, че съществува риск от значително отклонение от изискването през 2019 г. и 2020 г., взети заедно. Ако вече не се очаква структурното салдо да бъде близко до средносрочната бюджетна цел, при извършването на бъдещи оценки цялостна оценка ще трябва да вземе предвид евентуално отклонение от изискването. Според прогнозите Словения ще спазва правилото за дълга през 2019 г. и 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че необходимите мерки трябва да бъдат предприети през 2019 г. и че Словения трябва да бъде готова да предприеме допълнителни мерки от 2020 г., за да бъдат спазени разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 103.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи включват общите държавни разходи без разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от средства на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Бруто образуването на основен капитал, финансирано от държавата, се изглажда за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (9) Застаряването на населението ще натовари допълнително системите за здравеопазване и дългосрочни грижи на Словения. Финансирането за системата на здравеопазването не е пригодно да посрещне очакваното увеличение на разходите вследствие на застаряването на населението. До момента Словения не е приела всеобхватни мерки за гарантиране на качеството, достъпността и дългосрочната фискална устойчивост на здравеопазването в Словения. В рамките на стратегията на Словения за активен живот на възрастните хора се изготвя законопроект за дългосрочните грижи. Все още не е ясно обаче как предвидените мерки ще подобрят разходната ефективност, достъпността и качеството на грижите, с изключение на това, че се очаква да се увеличи разходната ефективност на обществените поръчки в областта на здравеопазването благодарение на подобрената координация. Инвестициите в структури и оборудване за здравеопазване и за дългосрочни грижи могат да спомогнат за облекчаване на бъдещия натиск върху системите за предоставяне на грижи.
- (10) Преодоляването на предизвикателствата във връзка с дългосрочната устойчивост и адекватност на пенсионната система става все по-неотложно, тъй като населението на Словения застарява по-бързо от това на повечето други държави членки. В документа „Отправни точки за модернизиране на системата за пенсионно осигуряване и осигуряване за нетрудоспособност в Република Словения“, приет през 2017 г. от Икономическия и социален съвет, социалните партньори и предходното правителство планираха да приемат до 2020 г. реформа, а в националната програма за реформи за периода 2019—2020 г. се споменава възможността за цялостна промяна на пенсионната система, за да се подпомогнат средносрочната и дългосрочната устойчивост на системата и подходящите равнища на пенсиите. В нея се определя също така целта да бъде удължен трудовият живот и да се предоставят по-добри възможности за използване на човешките ресурси на по-възрастните работници, но не се посочва по какъв начин и кога да бъде постигната тази цел. Коригирането на законоустановената пенсионна възраст в съответствие с нараналата очаквана продължителност на живота и насърчаването на по-късното пенсиониране ще направят системата по-устойчива. Осигуряването на подходящи пенсии продължава да е предизвикателство, тъй като някои получатели на пенсия все още се намират на или под прага на бедността. Почти 70 % от всички самостоятелно заети лица в Словения избират да плащат социални осигуровки в минимален размер, което им дава право само на минималната пенсия за старост. Адекватността на пенсиите може да бъде допълнително подобрена чрез увеличаване на обхвата на схемите за допълнително пенсионно осигуряване, чрез надлежно отчитане на променящото се професионално развитие и чрез намаляване на рисковете от бедност в напреднала възраст.
- (11) През 2019 г. заетостта продължи да нараства, а безработицата намаля още повече. Същевременно дълготрайната безработица продължава да е над равнищата от периода преди кризата и все още обхваща почти половината от всички безработни. Предизвикателствата остават по-специално за нискоквалифицираните и по-възрастните работници, тъй като активността им и равнището им на заетост остават сред най-ниските в Съюза. Участието им в ученето за възрастни е много слабо. Оценката на политиките, имащи за цел да насърчават хората да работят или да се обучават, показва, че повечето съществуващи програми функционират добре. Разходите в тази област и участието на нискоквалифицираните и по-възрастните безработни в програмите остават обаче ограничени. Поради това са особено важни инвестициите в ефикасни мерки за повишаване на пригодността за заетост на нискоквалифицираните и по-възрастните работници, включително в областта на цифровите умения. Повишаването на равнището на заетост на по-възрастните работници ще допринесе също за намаляване на натиска върху пенсионната система. Въпреки че реформата на пазара на труда от 2013 г. определено помогна на някои уязвими групи да започнат работа, временната заетост продължава да бъде проблем. Процентът на лицата, изложени на риск от бедност или социално изключване, намаля, но остава на равнище над средното за Съюза за възрастните хора.
- (12) Признаци за недостиг на работна ръка започнаха да се появяват във все повече сектори на икономиката. Несъответствието между уменията, които младите хора придобиват по време на образованието си, и уменията, които работодателите търсят, изглежда допринася за този недостиг. Заедно със слабостите във функционирането на екосистемите за иновации този недостиг затруднява индустриалната трансформация в приоритетните области на стратегията за интелигентна специализация, определена в рамките на консултации със заинтересованите страни. Развиването на цифровите умения на бъдещата работна сила е от решаващо значение, за да се посрещнат нуждите на икономиката.
- (13) Приети са или ще бъдат приети мерки, целящи да подобрят възможностите за финансиране на предприятията в Словения и да им предоставят алтернативи на банковите кредити. При все това предприятията в Словения продължават да разчитат в много голяма степен на банковите кредити и на паричните потоци, за да посрещат нуждите си от финансиране. Достъпът до собствен капитал от частни пазари остава слаб. Предлагането на рисков капитал се увеличава, но стартира от много ниско равнище. Пазарната капитализация на фондовата борса в Любляна е ниска и продължава да намалява. Ограниченият и слабо развит капиталов пазар, съчетан с неблагоприятни рамкови условия, включително ниската финансова грамотност на по-малките предприятия, възпира притока на собствен капитал и рисков капитал в страната. Трудният достъп до собствен капитал представлява пречка пред растежа за иновативните предприятия, но и за установените предприятия, които могат да извлекат полза от промяна във финансирането.

- (14) Предприятията в Словения са възпрепятствани от все още високата регулаторна и административна тежест в страната. Тази тежест се счита за основен проблем пред извършването на стопанска дейност в Словения. Тя е свързана с проблеми като разрешителни, изисквания за докладване, данъчни процедури и често продължителни търговски съдебни производства. Трудностите при наказателното преследване на икономическите и финансовите престъпления също се отразяват на бизнес средата. Словения е създала инструменти за намаляване на административната тежест, включително портала SPOT (Slovenska poslovna točka) и „единния документ“, които премахват няколко от констатираните тежести. Много от мерките за намаляване на тежестта обаче все още не са приети, а въздействието на някои от въведените мерки е под очакванията. Словения проведе също няколко реформи за либерализиране на ограничителните професионални изисквания. Въпреки това някои части на препоръките на Комисията от 2017 г. все още не са изпълнени, по-специално що се отнася до адвокатите и агентите за недвижими имоти.
- (15) Въпреки известния напредък съществуват слабости по отношение на конкуренцията и прозрачността в областта на обществените поръчки в Словения, както е видно по-конкретно от високия процент на договорите, сключени чрез процедури на договаряне (без покана за представяне на предложения). Продължават да са слаби защитните мерки срещу корупцията и тайните споразумения между оференти, по-специално при възлагането на обществени поръчки от местните администрации и от държавните предприятия. Независимият надзор на обществените поръчки не разполага с достатъчни правни защитни мерки срещу външен натиск или намеса, особено що се отнася до дисциплинарните производства и предложението за назначаване на членове на Националната комисия по преразглежданятия. Изпълнява се план за действие за повишаване на професионализацията на лицата, участващи в процедурите за възлагане на обществени поръчки, но професионализацията все още е слаба. Органите осъзнават, че икономическата престъпност и корупцията са причинили големи вреди през последните години, но някои реформи за борба с корупцията все още не са приети.
- (16) Въпреки частичната приватизация на „75 % минус една акция“ от акциите на най-голямата банка на Словения — Nova Ljubljanska Banka — държавното участие в икономиката все още е голямо, включително във финансовия сектор. Публикуваните вече планове за приватизация се изпълняват прекалено бавно. Процедурата по приватизация ще повиши жизнеспособността на предприятията в дългосрочен план и ще намали рисковете за публичните финанси и риска от нарушаване на конкуренцията и разпределението на ресурсите. Допълнителните продажби на акции на дружества, регистрирани на фондовата борса, също ще допринесе за развитието на капиталовия пазар в Словения.
- (17) Екосистемата за научни изследвания, развитие и иновации се нуждае от подобрения, за да започне да функционира изцяло, а мерките за подкрепа често не са съгласувани. Ограничената подкрепа за образованието по предприемачество и трансфера на технологии, както и — в по-общ план — слабото сътрудничество между науката и бизнеса затрудняват създаването и разрастването на иновативни предприятия. Повечето малки и средни предприятия в Словения имат малък капацитет за иновации, а делът на иновативните предприятия в Словения действително намалява и е под средната стойност за Съюза. Бавната цифрова трансформация на Словения ограничава растежа на производителността. Между източните и западните региони на Словения съществуват разлики по отношение на постигнатите резултати в областта на иновациите, които възпрепятстват сътрудничеството и създаването на контакти. Понастоящем Словения обръща напредъка, който е постигнала по изпълнението на целта за 2020 г., свързана с разходите за научноизследователска и развойна дейност, в момент, в който увеличаването на инвестициите в научни изследвания, развойна дейност и иновации ще засили потенциала на държавата за растеж. Словения привлича малък дял от международните студенти на всички равнища на образованието след средното образование, особено на равнище доктор, като същевременно международната мобилност на научните изследователи и мобилността между академичните среди и промишлеността остава ограничена.
- (18) За периода до 2030 г. Словения е определила цели по отношение на енергийната инфраструктура, енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници в своя проект на национален план в областта на енергетиката и климата, за чийто постигане са необходими подходящи инвестиции. По-специално икономиката на Словения се характеризира с по-голяма въглеродна интензивност от средната стойност за Съюза, а делът на възобновяемите енергийни източници от общото производство на енергия не се променя. Разработването на възобновяеми енергийни източници, различни от дървесината и водноелектрическата енергия, е особено бавно. Дяловете на промишлеността, услугите и жилищния сектор от общото крайно потребление на енергия в Словения са над средната стойност за Съюза. Освен това съществуващият капацитет за съхраняване на енергия е слабо развит, поради което не задоволява нуждите, произтичащи от неинтегрираното местно производство на възобновяеми енергийни източници.

- (19) Транспортът се е превърнал в най-големият източник на емисии на CO₂: делът му от общите емисии е над средния дял на този сектор в Съюза. Силната зависимост на Словения от автомобилния транспорт създава проблеми, изразяващи се във висока енергоемкост и висок въглероден интензитет, както и замърсяване на въздуха и пътнотранспортни произшествия. Железопътната инфраструктура, както и нисковъглеродната енергия и устойчивият транспорт като цяло могат да бъдат подобрени в голяма степен, което може да допринесе за намаляването на тези отрицателни последици. Продължава да съществува и значителен недостиг на инвестиции в областта на природните ресурси, имащи за цел да се гарантира по-устойчив модел на развитие. Икономиката на Словения зависи от нейната природна среда, която се влошава. Силната зависимост от вносни суровини, съчетана с ниски нива на рециклиране, затруднява прехода към кръгова икономика. Състоянието на системата за градски отпадъчни води, включително инфраструктурата за събиране и пречистване, не отговаря напълно на изискванията на Съюза. Големи части на икономиката на Словения са уязвими на природни бедствия, особено на наводнения.
- (20) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за премахване на някои от пропуските, установени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за държавата за 2019 г. Това ще позволи на Словения да използва тези средства по най-добрия начин за идентифицираните сектори, като взема предвид регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на страната за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.
- (21) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Словения и го публикува в доклада за държавата за 2019 г. Освен това тя направи оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Словения през предходните години. Комисията взе предвид не само значението им за прилагането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Словения, но и съответствието им с правилата и насоките на Съюза. Това отразява необходимостта от укрепване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез оказване на принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на национално равнище.
- (22) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е отразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Словения да предприеме през 2019 г. и 2020 г. следните действия:

1. Да постигне средносрочната бюджетна цел през 2020 г. Да приеме и проведе реформи в областта на здравеопазването и дългосрочните грижи, които гарантират качество, достъпност и дългосрочна фискална устойчивост. Да осигури дългосрочната устойчивост и адекватност на пенсионната система, включително чрез коригиране на законоустановената възраст за пенсиониране, ограничаване на ранното пенсиониране и други форми на ранно напускане на пазара на труда. Да увеличи пригодността за заетост на нискоквалифицираните и по-възрастните работници чрез повишаване на адекватността на образованието и обучението спрямо нуждите на пазара на труда и подобряване на ученето през целия живот и на мерките за активизиране, включително чрез по-добра цифрова грамотност.
2. Да подкрепя развитието на капиталовите пазари. Да подобри бизнес средата, като намали регулаторните ограничения и административната тежест. Да подобри конкуренцията, професионализацията и независимия надзор в областта на обществените поръчки. Да извърши приватизацията в съответствие със съществуващите планове.
3. Да съсредоточи свързаната с инвестициите икономическа политика върху научните изследвания и иновациите, ниските въглеродни емисии и енергийния преход, устойчивия транспорт, по-специално железопътния транспорт, и екологичната инфраструктура, като взема под внимание регионалните различия.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Словакия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2019 г.**

(2019/C 301/25)

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Словакия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Словакия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката от 2019 г. за еврозоната в съответствие с препоръки 2—4 по-долу. По-специално, мерките за справяне с корупцията и за подобряване на съдебната система ще спомогнат за изпълнението на първата препоръка за еврозоната по отношение на качеството на институциите, съсредоточаването на свързаната с инвестициите икономическа политика в посочените области ще спомогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите, а мерките за подобряване на уменията ще спомогнат за изпълнението на третата препоръка за еврозоната по отношение на функционирането на пазара на труда.
- (3) Докладът за Словакия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Словакия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Словакия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 25 април 2019 г. Словакия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Словакия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г. правителството очаква номиналното салдо да се подобри от дефицит в размер на 0,7 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2018 г. до балансиран бюджет през 2019 г. и да остане без промяна до 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, която беше променена от структурен дефицит от 0,5 % от БВП през 2019 г. до 1 % от БВП от 2020 г., се планира да бъде постигната през 2020 г. Според програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг спрямо БВП се очаква постепенно да намалее от 47,5 % през 2019 г. до 44,4 % към 2022 г. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. Същевременно необходимите мерки в подкрепа на планираните цели за дефицита от 2019 г. нататък не са съвсем конкретни. Бюджетът включва неопределена категория разходи, наречени бюджетни резерви (на обща стойност 0,7 % от БВП), което намалява предсказуемостта при изпълнението на бюджета.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Словакия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁷⁾ не надвишава 4,1 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,5 % от БВП. С оглед на прогнозата на Комисията от есента на 2018 г., в която се предвиждаше позицията, по-близка до средносрочната цел през 2019 г. и съответстваща на правилата за размразяване на изискваната корекция, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не следва да надвишава 4,6 %, което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,3 % през 2019 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. съществува риск от съществено отклонение от препоръчаната фискална корекция общо за 2018 г. и 2019 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 107.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (8) През 2020 г. Словакия би трябвало да постигне своята средносрочна бюджетна цел. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика това е съвместимо с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи в размер на 4,6 %, което съответства на корекция на структурното салдо от 0,3 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика съществува риск от значително отклонение от това изискване през 2019 г. и 2020 г. взети заедно. Според прогнозите през 2019 г. и 2020 г. Словакия ще изпълни правилото за дълга. Като цяло Съветът е на мнение, че от 2019 г. трябва да се предприемат необходимите допълнителни мерки, за да се спазят разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (9) Публичните финанси на Словакия са изправени пред средни по тежест рискове за финансовата устойчивост в дългосрочен план. Според доклада на Комисията от 2018 г. относно фискалната устойчивост ще се изисква общо подобрене от 2,5 процентни пункта от БВП в структурното първично салдо, за да се стабилизира съотношението на дълга спрямо БВП в дългосрочен план спрямо сценария, при който няма промяна в политиката. Това се дължи на прогнозираното увеличение на разходите за пенсии и здравеопазване, което води до повишаване на разходите, свързани със застаряването (съвместен принос от 1,8 процентни пункта от БВП). Тъй като раждаемостта е ниска, а средната продължителност на живота в Словакия се очаква да се увеличи още повече, коефициентът на възрастова зависимост (сравняване на възрастните хора с активното население — делът на населението, което работи или учи) почти ще се утрои до 2060 г. Докато през 2016 г. на всеки десет наети на работа лица се падаха само около трима неактивни на възраст над 65 години, според прогнозите това съотношение ще се увеличи и ще достигне повече от седем на всеки десет наети лица до 2060 г. (коефициент на икономическа възрастова зависимост). Въвеждането на автоматични корекции на пенсионната възраст спрямо очакваната продължителност на живота постепенно подобри дългосрочната устойчивост на пенсионната система. Това се разглежда като важен инструмент за гарантиране на справедливостта между поколенията и дългосрочната устойчивост. Опасенията във връзка с дългосрочната фискална устойчивост на пенсионните системи се увеличиха след приемането от Парламента на 28 март 2019 г. на конституционно изменение за определяне на таван на възрастта за пенсиониране (64 години за мъжете и за жените без деца, с намаление от половин година за жените за всяко от първите три деца), което означава, че автоматичните корекции, свързани с очакваната продължителност на живота, ще престанат да се прилагат след достигането на тази възраст. Според фискалния съвет на Словакия таванът ще доведе до допълнително увеличение на разходите с 1,6 % от БВП, от 8,6 % през 2016 г. на 11,4 % през 2070 г. в сравнение с увеличението до 9,8 %, предвидено в доклада от 2018 г. относно застаряването на населението. Това значително ще увеличи рисковете за устойчивостта. Към сегашния момент не са представени мерки за компенсиране и не е изчислено въздействието върху доходите на възрастните хора и върху бедността.
- (10) Въпреки постигнатия известен напредък в борбата с данъчните измами спазването на данъчното законодателство продължава да бъде предизвикателство и разликата между потенциалните и действителните приходи от ДДС беше повече от два пъти по-висока от средната за Съюза през 2016 г. Очаква се мерките, планирани в рамките на Третия план за действие, да доведат до положителни резултати, но някои от тях все още не са изпълнени. Например въвеждането на електронни данъчни декларации може да намали административната тежест за данъкоплатците, но неизпълнението на всички планирани мерки рискува да намали цялостното въздействие. В същото време една структурирана рамка от мерки на политиката може да спомогне за намаляване на честите промени в данъчния кодекс и да насърчи опростяването му. И накрая, потенциалът за приходи от екологичното и имущественото данъчно облагане не се използва в достатъчна степен в сравнение с другите държави членки.
- (11) Положителното развитие на пазара на труда продължава, белязано от нарастваща заетост и исторически ниски нива на безработица. Добър напредък бе отбелязан при изпълнението на плана за действие за дългосрочно безработните, който спомогна за намаляване на броя на дългосрочно безработните с една трета в рамките на две години. Въпреки това коефициентът на дългосрочната безработица остава над средния за Съюза, като засяга особено нискоквалифицираните хора, младежите и ромите. Въпреки понижаващите се коефициенти на безработица недостигът на квалифицирана работна ръка се превърна в основен проблем. Продължават да се наблюдават сериозни регионални различия на пазара на труда — по-висока е безработицата в три региона в източната част на Словакия, а недостигът на работна ръка е концентриран в западната част на страната. Необходимо е да продължи изграждането на капацитет за работодателите и профсъюзите, за да се насърчи по-активното им участие.
- (12) Ограничени са спектърът и ефективността на политиките за подобряване на пригодността за заетост. Бяха засилени обучението и програмите за преквалификация, но те са все още недостатъчни и не са насочени изцяло към дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение. Образователната система не допринася в достатъчна степен за социално-икономическото развитие и е недостатъчно финансирана на всички равнища. Качеството на образователните резултати, участието на ромите в приобщаващото общо образование от ранна детска възраст и ефективната интеграция на учениците от среда в неравностойно социално-икономическо положение в образованието и обучението (предвид растящия дял на преждевременно напускащите училище) са неотложни предизвикателства. Образователните резултати и равнището на основните умения остават слаби по

международните стандарти и върху тях силно въздействие оказва социално-икономическото положение на учащите. Предизвикателство е гарантирането на това, че на словашкото население се предоставя по-добър набор от умения за променящата се икономика и общество. Въпреки постепенното увеличение на заплатите до 2020 г. учителската професия продължава да бъде непривлекателна и е изправена пред нарастващ недостиг на кадри. Освен това качеството и релевантността на първоначалното обучение и възможностите за професионално развитие на учителите са ограничени. Текущите мерки за насърчаване на равнопоставеността и приобщаващото образование засега не отговарят на очакванията и не се наблюдава действителен напредък по отношение на десегрегацията на учениците от ромски произход. Правителството прие „национален план за реформи в областта на образованието и възпитанието“ (2018—2027 г.) и първия план за действие (2018—2019 г.) (заедно с прогнозен бюджет), както и ново законодателство за осигуряване на качеството на висшето образование. От решаващо значение ще бъде тези мерки да бъдат ефективно прилагани и наблюдавани, за да се установи дали те водят до очакваните резултати.

- (13) Ниският дял на заетост сред жените отразява факта, че дългият родителски отпуск рядко се ползва от мъжете, и върху него допълнително се отразяват ограниченият достъп и слабото наличие на детски заведения и до заведения за дългосрочни грижи, които са на достъпни цени. Особено за деца на възраст под три години общите проценти на записване в детските заведения са изключително ниски. Правителството прие ново решение относно задължителното участие в образованието и грижите в ранна детска възраст от пет годишна възраст, считано от 2020 г. Въпреки това са необходими допълнителни инвестиции и насърчаване на присъствието в детските заведения и заведенията за предучилищно образование.
- (14) Въпреки че делът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, е по-нисък от средния за Съюза, нивата са значително по-високи в редица области в Южна и Източна Словакия. Съществува значителна пречка пред достъпа до висококачествено и приобщаващо образование, при което регионалните различия се изразяват в особено големия дял на преждевременно напускащите училище. Други пречки се отнасят до достъпа на групите в неравностойно положение, по-специално ромите, както и на хората с увреждания и хората, които страдат от бездомничество и изключване от жилищно настаняване, до здравеопазване, дългосрочни грижи, социално жилищно настаняване и други основни услуги. Прилагането на интегриран подход е от съществено значение, за да се насърчи социалното приобщаване на тези групи.
- (15) Набират скорост реформите, насочени към подобряване на разходната ефективност на системата на здравеопазването, въпреки че степента на изпълнение варира в различните сфери на полагане на грижи. Мерките на политиката, предприети в контекста на прегледа на разходите за здравеопазване, постигнаха някои положителни резултати, главно след поредица от мерки за ограничаване на разходите в областта на фармацевтичните продукти и медицинските изделия. Все още обаче трябва да се повиши ефективността и да се предоставят по-добри грижи чрез стратегическо преразпределение на ресурсите между сферите на грижи. Предоставянето на здравни услуги продължава да зависи в прекомерна степен от болниците, които, въпреки редовното опрощаване на дълга, продължават да натрупват дългове и трудно да намират финансиране на инвестициите, необходими за подобряване на ефективността и качеството на грижите. Укрепването на първичната медицинска помощ е от ключово значение за намаляване на използването на болнични услуги, които могат да бъдат избегнати, но малкият брой общопрактикуващи лекари и ограниченият обхват на услугите, предлагани в сферата на първичната медицинска помощ, са пречка за подобряване на ефективността на системата на здравеопазването. Тъй като правителството предприе мерки за справяне с недостига на здравни работници, ще бъде важно тези усилия да се вметят в дългосрочна стратегия, насочена към постепенно децентрализиране на услугите по активно лечение, укрепване на първичните грижи и засилване на превантивните услуги.
- (16) Фрагментираната система за научни изследвания подкопава ефективността на публичните инвестиции в научно-изследователска и развойна дейност (НИРД) за повишаване на качеството на научните изследвания и не привлича частно финансиране. Политиката за научни изследвания и иновации страда от неефективна координация между министерствата и другите участници, което води до забавяния и неуспехи на важните реформи. Неоптималният процес на преобразуване на словашката академия на науките поради опасения относно непрекъснатостта на дейностите ѝ, което доведе до скриване на целия процес. Липсата или неуспехът на целенасочените мерки, заедно с ограничената ангажираност от страна на научноизследователските институции и ограничения научноизследователски капацитет, всички заедно допринасят за ниските частни разходи за НИРД. Като цяло НИРД продължава да бъде една от най-ниските в Съюза и е съсредоточена върху средно- и високотехнологичното производство — области, в които доминират многонационални дружества. Мерките за насърчаване на трансфера на знания, за засилване на капацитетите за иновации в промишлеността, както и за подобряване на сътрудничеството между предприятията и академичните среди, напредват бавно.

- (17) За да се увеличи производителността на Словакия и да се запази процесът на конвергенция, са необходими постоянни усилия за инвестиции и в цифровата и транспортната инфраструктура, както и в енергийната ефективност. Необходимо е да се подобрят основните фиксирани ширококоловови връзки и покритието на 4G, както и използването на свръхбърз ширококоловов достъп. Инвестирането в енергийна ефективност, по-специално в сектора на сградите и в екологичните технологии, може да бъде източник на „зелен“ растеж и ще спомогне за опазването на оскъдните екологични ресурси. Освен това, за да се даде възможност на по-слабо развитите региони да наваксат и да станат по-основани на знанието, конкурентоспособни и продуктивни, са необходими повече стратегически инвестиции, за да се отстранят недостатъците в инфраструктурата и да се подобрят транспортните мрежи. Словакия изостава по отношение на завършването на основната пътна и железопътна мрежа в рамките на трансевропейската транспортна мрежа, като например в коридора Рейн–Дунав. Слабостите в транспортната мрежа биха могли да бъдат преодоляни чрез подобряване на взаимосвързаността, мултимодалността и оперативната съвместимост на съществуващата обществена и градска транспортна мрежа, както и чрез насърчаване на устойчиви видове транспорт.
- (18) Тежките административни и регулаторни тежести могат да окажат отрицателно въздействие върху инвестициите и иновациите, особено за малките и средните предприятия (МСП). Въпреки усилията на правителството административната тежест не се намалява в достатъчна степен, а бизнес средата в Словакия губи позиции при сравнения в международен план. Качеството на законодателството и липсата на предсказуемост са повод за загриженост на предприятията. Тези предизвикателства следва да бъдат преодоляни чрез пълното разгръщане на стратегията на Словакия за по-добро регулиране (RIA2020) и укрепването на словашкия център за по-добро регулиране и на аналитичните способности на държавната администрация. Секторът на професионалните услуги в Словакия продължава да бъде силно регулиран. Рестриктивността на регулирането е над средно претеглената стойност за Съюза за адвокатите, представителите по индустриална собственост, строителните инженери, архитектите, счетоводителите, екскурзоводите и агентите по недвижими имоти.
- (19) Правителството значително реформира практиките в областта на обществените поръчки чрез преразглеждане на правната рамка, за да се опростят процедурите и да се намалят разходите по сделките. Приветства се поставянето на нов акцент върху професионализацията; общите ползите обаче се проявяват бавно. В контекста на недоверие към публичните институции публичните купувачи трябва да положат повече усилия, за да си възвърнат доверието от страна на предприятията, медиите и широката общественост. Това възпрепятства въвеждането на така необходимите новаторски практики. Усилията за увеличаване на използването на качествени критерии трябва да бъдат засилени, за да се постигне по-добро съотношение между качество и цена и да се подобри стратегическото използване на обществените поръчки.
- (20) Словашката публична администрация все още страда от неефективност и затруднения, причинени най-вече от неефективното сътрудничество между правителствените служби. Липсата на капацитет и стратегическо планиране, както и административната неефективност възпрепятстват гладкото изпълнение на ЕСИ фондовете. В резултат на това Словакия загуби финансиране в размер на 120 милиона евро за периода 2014—2020 г., като същевременно остава ниско разпределянето на средствата за крайните бенефициери. Освен това неоптималното изготвяне на проекти, финансирани от ЕСИ фондовете, доведе до забавяне на инвестициите и до много кратки срокове за процедурите за възлагане на обществени поръчки, което увеличи риска от нередности.
- (21) Корупцията продължава да представлява предизвикателство и е налице само ограничена решимост при преследването на случаи на корупция по високите етажи. Усилията за борба с корупцията се възпрепятстват от организационните и процедурните слабости на полицията и прокуратурата, както и от слабата защита на лицата, подаващи сигнали за нередности. Освен това продължава да бъде предизвикателство подобряването на ефективността на съдебната система, включително на нейната независимост. Въпреки някои подобрения по отношение на ефикасността и качеството продължават да съществуват опасения относно независимостта на съдебната система и забавянето на процеса на назначаване на съдии в конституционния съд би могло да засегне функционирането на съдебната система.
- (22) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Словакия да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на набелязаните сектори, като се вземат предвид регионалните различия. Укрепването на административния капацитет на Словакия за управление на тези средства е важен фактор за успеха на тези инвестиции.

- (23) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Словакия и го публикува в доклада за страната от 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Словакия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Словакия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.
- (24) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

ПРЕПОРЪЧВА на Словакия да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да постигне средносрочната бюджетна цел през 2020 г. Да запази дългосрочната устойчивост на публичните финанси, по-специално на здравните и пенсионните системи.
2. Да подобри качеството и приобщаващия характер на образованието на всички равнища и да насърчава уменията в съответствие с потребностите на пазара на труда. Да подобри достъпа до финансово достъпни и качествени грижи за децата и дългосрочни грижи. Да насърчи интеграцията на групите в неравностойно положение, по-специално ромите.
3. Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към областта на здравеопазването, научните изследвания и иновациите, транспорта, по-специално по отношение на устойчивостта му, цифровата инфраструктура, енергийната ефективност, конкурентоспособността на МСП и социалното жилищно настаняване, като отчита регионалните различия. Да увеличава използването на критерии, свързани с качеството и разходите през жизнения цикъл, при възлагането на обществени поръчки.
4. Да продължи да подобрява ефективността на съдебната система, като се съсредоточава върху укрепването на независимостта ѝ, включително по отношение на назначенията в съдебната система. Да увеличава усилията за откриване и наказателно преследване на корупцията, по-специално при мащабни случаи на корупция.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Финландия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Финландия за 2019 г.**

(2019/C 301/26)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше отчетен Европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 21 ноември 2018 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Финландия като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 21 март 2019 г. На 9 април 2019 г. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ⁽³⁾ („Препоръка от 2019 г. за еврозоната“), в която са очертани пет препоръки за еврозоната („препоръките за еврозоната“).

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 136, 12.4.2019 г., стр. 1.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз, Финландия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката за 2019 г. за еврозоната, както е посочено в препоръки 3 и 4 по-долу. По-специално, насочването на икономическата политика, свързана с инвестициите, към посочените области ще помогне за изпълнението на втората препоръка за еврозоната по отношение на подкрепата за инвестициите, а мерките за ограничаване на задлъжнялостта на домакинствата ще спомогнат за изпълнението на четвъртата препоръка за еврозоната по отношение на намаляването на частния дълг.
- (3) Докладът за Финландия за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Финландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽⁴⁾, последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, както и напредъкът на Финландия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 4 април 2019 г. Финландия представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за стабилност за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за държавата препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондове с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Финландия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2019 г., която беше представена въз основа на хипотеза за непроменена политика от предходното правителство малко преди парламентарните избори през април, правителството планира номинално салдо от $-0,3\%$ от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г., което представлява повишение от $-0,7\%$ от БВП спрямо 2018 г. Според правителството салдото се очаква да се подобри още през 2020 г. до 0% , след това отново да се влоши до $-0,1\%$ през 2021 г. и до $-0,3\%$ през 2022 г. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁶⁾ средносрочната бюджетна цел, определена като структурен дефицит от $0,5\%$ от БВП, се очаква въз основа на хипотеза за непроменена политика да продължи да бъде преизпълнявана през целия програмен период, като се вземат предвид допуснатите отклонения през 2019 г., свързани с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение. Съотношението между консолидирания държавен дълг и БВП, което достигна най-високата стойност — $63,4\%$ през 2015 г., спадна до $58,9\%$ от БВП през 2018 г. Съгласно програмата за стабилност за 2019 г. съотношението на дълга ще продължи да се понижава и ще достигне $57,4\%$ от БВП през 2021 г. Планира се то да нарасне отново през 2022 г. до $57,7\%$ от БВП. Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози като цяло изглежда реалистичен. Основните рискове за бюджетните прогнози са свързани с възможно по-големите от очакваните разходи, свързани със застаряването на населението, и по-високата инфлация.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Финландия да постигне средносрочната бюджетна цел през 2019 г., като се вземат предвид допустимите отклонения, свързани с осъществяването на структурните реформи, за които е предоставено временно отклонение. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁷⁾ от $2,9\%$ през 2019 г., което съответства на допустимо влошаване на структурното салдо с $0,2\%$ от БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. Финландия се очаква да бъде на равнището на своята средносрочна бюджетна цел през 2019 г., като се вземе предвид допуснатото отклонение във връзка с клаузата за структурните реформи.

⁽⁴⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 112.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁶⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и другите временни мерки, преизчислено от Комисията с помощта на общоприетата методика.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (8) През 2020 г., с оглед на прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП на Финландия от 0,8 %, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи следва да не надвишава 1,9 %, което съответства на корекция на структурното салдо в размер на 0,5 % от БВП, произтичаща от общоприетата корекционна матрица на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. при непроменена политика се очаква Финландия да бъде изложена на риск от известно отклонение през 2020 г. Като цяло Съветът е на мнение, че се очаква Финландия да спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и трябва да има готовност да предприеме допълнителни мерки, за да гарантира спазването на разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2020 г.
- (9) Поради застаряването на населението и намаляването на работната ръка разходите за пенсии, здравеопазване и особено за социални грижи (дългосрочни грижи) ще се увеличат през следващите десетилетия. Според доклада относно фискалната устойчивост за 2018 г. за прогнозното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, ще е необходима фискална консолидация в размер на 2 % от БВП, за да стабилизира в дългосрочен план съотношението на дълга спрямо БВП. Подготовката за реформа на регионалното управление, здравните и социалните услуги, предназначена за преодоляването на тези предизвикателства, както и за гарантирането на равен достъп и намаляването на времето за чакане, беше преустановена поради оставка на правителството на 8 март 2019 г. Съотношението на неудовлетворените потребности от медицински грижи във Финландия остава над средното за Съюза. По-специално, лицата, които не са част от работната сила, изпитват затруднения да получат необходимите медицински грижи поради дълги списъци с чакащи.
- (10) На фона на намаляването на населението в работоспособна възраст и все по-големия брой свободни работни места на пазара на труда се появява напрежение. В същото време равнищата на активност и заетост във Финландия са по-ниски, отколкото в другите скандинавски страни, а структурната безработица продължава да възлиза на 7 % през 2018 г. Това отчасти отразява „капаните“ на незаетостта и безработицата, които възпрепятстват по-доброто използване на работната сила. Сред пречките пред връщането на хората на работа са сложната система от обезщетения и съчетаването на различните видове обезщетения и надбавки. Обезщетенията намаляват бързо с повишаването на доходите, което поражда риска започването на работа да не бъде достатъчно привлекателно от финансова гледна точка. Несигурността във връзка с равнището на обезщетенията и срока за възстановяването им намалява привлекателността на работата по краткосрочни договори и работата на непълно работно време. Експериментът с основния доход, чиито предварителни резултати бяха публикувани през февруари 2019 г., предоставя известна информация за адаптирането на системата за социална сигурност, така че да съчетава по-ефективно обезщетенията с доходите.
- (11) Инвестициите в активното приобщаване, особено по отношение на групите, които са най-отдалечени от пазара на труда, са необходими за увеличаване на процента на участие сега, когато процентите на активност и заетост са близки до предкризисните равнища. Всеобхватни реформи, които имат за цел да стимулират участието в пазара на труда, биха могли да подобрят възможностите на пазара на труда за някои групи от населението. Това се отнася за хората с мигрантски произход, жените в детеродна възраст, нискоквалифицираните мъже, частично работоспособните и хората с увреждания. Някои услуги за безработните и неактивните лица са разпръснати между различни органи и доставчици. За да се помогне на тези групи да достигнат и да останат на пазара на труда са необходими индивидуализирани и интегрирани услуги и политики за активиране и рехабилитация. Дълготрайното полагане на грижи от страна на жените допринася за разликата в заетостта между половете и разликата в заплащането между жените и мъжете. Правителството започна процес за реформа на отпуска по семейни причини, но не го приключи.
- (12) Осигуряването на предлагане на работна ръка в период на демографски и технологични промени е от възлово значение за насърчаването на устойчив и приобщаващ растеж във Финландия. Инвестирането в умения, особено в онези, които са от значение за пазара на труда, ще помогне да се отговори на предизвикателствата, възникнали в резултат на структурна промяна в икономиката. Технологичните промени налагат непрекъснато обучение и преквалификация на работната сила чрез гъвкави форми на учене, включително чрез насочване на вниманието към учене, образование и обучение в зряла възраст. Това би трябвало да увеличи професионалната мобилност, да намали несъответствията между търсените и предлаганите умения и да спомогне за посрещане на бъдещите нужди на пазара на труда.
- (13) За Финландия има риск да не постигне целта от 50 % за рециклиране на битовите отпадъци за 2020 г. По-конкретно, битовите отпадъци все повече се изгарят (60 % през 2017 г. в сравнение с 55 % през 2016 г.).

- (14) Въпреки че публичните разходи за научно-изследователска и развойна дейност понастоящем се стабилизират, Финландия отчете най-резкия спад сред всички държави членки, от 2009 г. насам в инвестициите на частния сектор в научноизследователска и развойна дейност. Въпреки подобрението на макроикономическата ситуация през последните години инвестициите на частния сектор в научноизследователска и развойна дейност все още не са се възстановили. По-големият интензитет на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност е възлов фактор, позволяващ на структурната промяна да благоприятства икономическите сектори с интензивно използване на знания, както и да укрепи потенциала за дългосрочен растеж. Освен това сътрудничеството между висшите учебни заведения и стопанския сектор продължава да бъде една от основните пречки пред стимулирането на иновациите и пазарната им реализация.
- (15) Поради разпръснатото население, слабостите в областта на транспорта могат да попречат на хората да се местят, за да намерят работа. Стратегическите инвестиции в транспортната инфраструктура може да подобрят трудовата мобилност и по този начин да укрепят функционирането на пазарите на труда. Едновременно с това, тъй като транспортните разходи се отразяват относително силно на крайната цена на продуктите във Финландия в сравнение с други държави членки, инфраструктурните връзки може да повишат достъпа до пазари в чужбина.
- (16) Стратегическите инвестиции в декарбонизация на енергоемките отрасли и транспортния сектор ще спомогнат за постигането на дългосрочните икономически цели и целите по отношение на климата. Финландия е лидер в иновациите в областта на чистата енергия и в частните разходи за научноизследователски и развойни дейности в тази област. Допълнителни инвестиции в някои от нейните програми за чиста енергия до 2021 г., както са планирани в бюджета, биха помогнали на Финландия да постигне своите цели за постигане на въглеродна неутралност. Освен амбициозните цели на Финландия да увеличи дела на биогоривата, електрификацията е икономически ефективен вариант да намали въглеродните емисии в транспорта, предвид напредъка, постигнат в намаляването на въглеродните емисии в производството на електроенергия.
- (17) Ниските лихвени проценти и подобрената икономическа перспектива увеличиха общия обем на кредитирането, особено чрез дружества за жилищно настаняване (които предлагат различна форма на собственост върху жилище). Едновременно с това потребителските кредити се увеличават бързо и все по-голям дял от това кредитиране се отпуска от чуждестранни банки, финансови институции, различни от кредитните институции, дружества, предоставящи малки заеми, и чрез кредитиране между физически лица. Поради това дългът на домакинствата продължава да е на изключително високо равнище (67 % от БВП през 2017 г.). Дългът е предимно с променлив лихвен процент, което представлява риск, в случай че лихвените проценти се увеличат в средносрочен план. Финансовият надзорен орган на Финландия прие редица мерки за ограничаване нарастването на равнището на задлъжнялост на домакинствата. Въпреки това не се очаква скоро активно намаляване на задлъжнялостта, особено като се има предвид, че лихвените проценти продължават да бъдат ниски и доверието на потребителите е все още относително силно.
- (18) На този етап Финландия не разполага с всеобхватен (т.е. събиране както на положителни, така и на отрицателни данни за дължниците) кредитен регистър, в който да попадат основните ѝ банки. Неговата липса може да попречи на банките да имат ясна представа за общата задлъжнялост на домакинствата. През последната година бе извършена подготвителна работа за създаването на регистър от този вид.
- (19) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще даде на Финландия възможност да използва оптимално тези фондове в определените сектори, като взема предвид регионалните различия.
- (20) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Финландия и го публикува в доклада за страната от 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Финландия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика във Финландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (21) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2019 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Финландия да предприеме следните действия през 2019 и 2020 г.:

1. Да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 1,9 % през 2020 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,5 % от БВП. Да подобри разходната ефективност и равния достъп до социалните и здравните услуги.
2. Да подобри стимулите за приемане на предложена работа и да повиши уменията и активното приобщаване, по-специално чрез адекватни и добре интегрирани услуги за безработните и незаемите лица.
3. Да ориентира икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновации, ниските въглеродни емисии, енергийния преход и устойчивия транспорт, като вземе предвид регионалните различия.
4. Да засили наблюдението на дълга на домакинствата и да създаде система на кредитен регистър.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Швеция за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2019 г.**

(2019/C 301/27)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. В него надлежно беше взет предвид европейският стълб на социалните права, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Швеция ще бъде една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 28.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

- (2) Докладът за Швеция за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бе оценен напредъкът на Швеция в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г.⁽³⁾, последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Швеция през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В него беше включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 27 февруари 2019 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Швеция са налице макроикономически дисбаланси. По-специално надценените във висока степен жилища в съчетание с продължаващото нарастване на задлъжнялостта на домакинствата създават рискове от неуправляема корекция. Високата задлъжнялост на домакинствата като дял от БВП продължава да нараства. През втората половина на 2017 г. цените на жилищата претърпяха корекция, като след това постепенно се стабилизираха. При все това показателите за определяне на стойността сочат, че цените на жилищата продължават да са високи в сравнение с основните икономически показатели. Въпреки че банковият сектор изглежда добре капитализиран, евентуална неуправляема корекция би могла да се отрази отрицателно на финансовия сектор, като се има предвид голямата експозиция на банките на ипотечни заеми на домакинствата. В такъв случай би могло да има също и отрицателни последици за съседните държави с оглед на системните финансови взаимовръзки. Продължават да съществуват структурни пречки в предлагането на жилища, а строителната продукция намаля. Макар че през последните години бяха направени стъпки в макропруденциалната област за справяне с нарастването на ипотечния дълг, тяхното въздействие до този момент изглежда ограничено. Все още има съществени пропуски в политиките, особено по отношение на данъчните стимули за притежаване на жилище, както и на функционирането на предлагането на жилища и пазара на отдаване под наем.
- (3) Швеция представи своята национална програма за реформи за 2019 г. на 26 април 2019 г., а своята програма за конвергенция за 2019 г. — на 29 април 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха разгледани при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове („ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (5) Спрямо Швеция понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за конвергенция за 2019 г. правителството планира да постигне излишък от 0,6 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г., който се очаква да нарасне още повече през периода на програмата. Въз основа на преизчисленото структурно салдо⁽⁵⁾ средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 1 % от БВП — се очаква да бъде преизпълнявана през целия период на програмата. Според програмата за конвергенция за 2019 г. съотношението консолидиран държавен дълг/БВП се очаква да намалее до 34,5 % през 2019 г. и да продължи да спада до 28,2 % през 2022 г. Солидните публични финанси и стабилният икономически растеж са основните движещи сили за намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г. структурното салдо се очаква да отчете излишък от 0,5 % от БВП през 2019 г. и 0,6 % от БВП през 2020 г., което е над средносрочната бюджетна цел. Като цяло Съветът е на мнение, че се предвижда Швеция да спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г. и 2020 г.
- (6) Дългът на домакинствата продължава да се увеличава от високи поначало равнища. Той нарасна с 5,5 % през 2018 г., като достигна около 88 % от БВП и 186 % от располагаемия доход, което е сред най-високите равнища в Съюза. Това се дължи главно на по-високите ипотечни кредити, свързани с високите цени на жилищата, в съчетание със структурни нарушения, благоприятстващи покупките на недвижими имоти чрез ипотечно кредитиране. През последните години Швеция въведе няколко макропруденциални мерки, включително по-стриктна разпоредба относно погасяването при ипотеките с високо съотношение на дълга спрямо дохода в сила от март

⁽³⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 116.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки, преизчислено от Комисията по общоприетата методика.

2018 г., както и решение за повишаване на антицикличния капиталов буфер за банките от септември 2019 г. Предприетите досега стъпки на политиката обаче изглежда имат ограничено въздействие върху ръста на ипотечното кредитиране, а също не са предприети действия на политиката за реформа на данъчните стимули за притежаване на жилище и ипотечните дългове.

- (7) Въпреки че цените на жилищата спаднаха в края на 2017 г. и оттогава са като цяло стабилни, това следва дълъг период на голямо покачване на цените и стойностите продължават да надминават с доста основните икономически показатели. Сред основните проблеми са данъчните стимули, благоприятстващи притежаването на жилище и ипотечните дългове, както и продължаващите гъвкави кредитни условия, съчетани с относително ниските проценти на погасяване на ипотечните кредити. Въпреки значителното увеличаване на новото строителство през последните пет години, недостигът продължава, особено на жилища на достъпни цени около големите градове. Предлагането на нови жилища не успя да посрещне прогнозираните краткосрочни нужди, които възлизат приблизително на 90 000 нови жилища на година за периода 2018—2020 г. Този недостиг е свързан със структурни недостатъци, като например ограничена конкуренция в строителния сектор поради препятствията за навлизане на пазара за малките и чуждестранните предприятия, както и възможността на големите предприемачи да контролират ресурсите от земя. Жилищният фонд не се използва ефективно. На пазара на жилищата под наем наемите на равнища под пазарните водят до блокиране на жилищата и система на „включени/изключени“. На пазара на жилищата, притежавани от собствениците си, данъците върху капиталовите печалби намаляват мобилността на притежателите на жилища. Недостигът на жилища затруднява хората по отношение на смяна на работата и може да допринесе за неравенството между поколенията. Шведските органи продължават постепенно да прилагат плана от 22 точки за увеличаване на жилищното строителство и за подобряване на ефикасността на жилищния сектор. Досега не е имало конкретни мерки на политиката за либерализиране на стриктното регламентиране на пазара за отдаване под наем и за изменение на данъка върху жилищата, обитавани от собствениците, въпреки че през януари 2019 г. новото правителство обяви планове за въвеждане на реформи в тези области след извършването на подготвително проучване.
- (8) Очертава се недостиг на работна ръка в някои сектори, като например в строителството, образованието и информационните и комуникационни технологии. Осигуряването на наличен специализиран човешки капитал е от съществено значение за подпомагане на инвестициите в научно-изследователската и развойна дейност, а така също и в цифровизацията. Инвестирането в образование и умения, в това число цифрови умения, ще спомогне за справяне с тези предизвикателства. До момента резултатите от образованието са се подобрили донякъде, но има големи и нарастващи различия в образователните резултати на различните социални групи. Демографското развитие ще доведе до увеличаване на броя на учениците, което изостря настоящият недостиг на учители. Положението на мигрантите от държави извън Съюза и тяхното потомство, както и резултатите от наскоро приетите програми заслужават по-внимателно наблюдение, тъй като интеграцията в училище на родените в чужбина ученици и устойчиво включване на нискоквалифицираните работници и мигрантите от държави извън Съюза (особено на жените) на пазара на труда продължават да бъдат предизвикателство.
- (9) Продължаването на инвестициите в транспортна инфраструктура може да допринесе за подобряване на трудовата мобилност, регионалното сближаване и пазара на жилища и да насърчи дългосрочния растеж на производителността на Швеция. Правителството обяви значителни инвестиции в транспортна инфраструктура чрез националния план за периода 2018—2029 г. с цел модернизиране на инфраструктурата на различните видове транспорт (по-специално железопътния и автомобилния транспорт). Планът съдържа големи инвестиции за развитие на железопътната система, насърчаващи преминаването от автомобилен към железопътен товарен транспорт, като по този начин се спомага и за намаляване на емисиите. Поддържането на високи равнища на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност, благоприятните рамкови условия и по-широката база за иновации са от решаващо значение за утвърждаването на позицията на Швеция като лидер в иновациите. Шведският модел за иновации традиционно разчита на ограничен брой големи технологични компании, развиващи дейност в световен мащаб. От значение би било да се създаде среда, която подхранва също потенциала за иновации на МСП и стартиращите предприятия. Капацитетът за иновации на Швеция също може да бъде допълнително подобрен чрез засилено сътрудничество между академичните среди и МСП.
- (10) Предотвратяване на изпирането на пари се превърна в приоритет за Швеция на фона на разрастващия се скандал с изпиране на пари, свързан с една от най-големите финансови институции в страната. Шведските и естонските финансови надзорни органи започнаха съвместно разследване заедно със своите латвийски и литовски партньори. При все че шведската правна уредба срещу изпирането на пари бе укрепена през 2017 г., когато влезе в сила законът относно прането на пари, все още е от значение продължаването на работата за установяване и коригиране на всички оставящи недостатъци на уредбата. Продължават да съществуват предизвикателства и надзорът все още трябва да приеме допълнителни мерки и насоки относно начините за укрепване на надзора в тази област. Следва да се обърне внимание на ефективното прилагане на тези мерки, след като бъдат приети.

- (11) Програмирането на средствата от Съюза за периода 2021—2027 г. би могло да спомогне за преодоляване на някои от пропуските, посочени в препоръките, по-специално в областите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2019 г. Това ще позволи на Швеция да използва по най-добрия начин тези фондове по отношение на посочените сектори, като се вземат предвид регионалните различия.
- (12) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Швеция, който беше публикуван в доклада за страната за 2019 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2019 г., на националната програма за реформи за 2019 г. и на последващите мерки, свързани с препоръките, отправени към Швеция през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Швеция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите национални решения.
- (13) Предвид тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2019 г. и становището му е, че се очаква Швеция да спазва Пакта за стабилност и растеж.
- (14) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2019 г. и програмата за конвергенция за 2019 г. Неговите препоръки съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Швеция да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. Да се справи с рисковете, свързани с високата задлъжнялост на домакинствата, чрез постепенно ограничаване на данъчното приспадане на лихвите по ипотеките или чрез увеличаване на постоянните данъци върху недвижимата собственост. Да стимулира инвестициите в жилищно строителство там, където поради недостиг то е най-належащо, по-специално чрез отстраняване на структурните пречки пред строителството. Да подобри ефикасността на жилищния пазар, включително чрез въвеждане на по-голяма гъвкавост в определянето на размера на наемите и чрез преразглеждане на данъците върху капиталовите печалби.
2. Да съсредоточи икономическа политика, свързана с инвестициите, върху образованието и уменията, като продължава инвестициите в устойчив транспорт с цел модернизирането на различните видове транспорт, по-специално железопътния транспорт, както и в научни изследвания и иновации, като се вземат предвид регионалните различия.
3. Да гарантира ефективен надзор и прилагането на правната уредба срещу изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 9 юли 2019 година****относно националната програма за реформи на Обединеното кралство за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Обединеното кралство за 2018—2019 г.**

(2019/C 301/28)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 21 ноември 2018 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2019 г. Тя надлежно взе предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 21 март 2019 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 21 ноември 2018 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който не беше посочено, че Обединеното кралство ще бъде една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

- (2) Докладът за Обединеното кралство за 2019 г. беше публикуван на 27 февруари 2019 г. В него бяха оценени напредъкът на Обединеното кралство в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г., последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, както и напредъкът на Обединеното кралство по отношение на националните му цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 23 април 2019 г. Обединеното кралство представи своята национална програма за реформи за 2019 г. и своята програма за конвергенция за 2019 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (4) На 29 март 2017 г. Обединеното кралство изпрати уведомление до Европейския съвет за намерението си да напусне Европейския съюз. Когато Обединеното кралство напусне Европейския съюз, то ще стане трета държава. Предвид на несигурността по отношение на датата и условията на оттеглянето на Обединеното кралство, както и по отношение на бъдещите отношения на Обединеното кралство със Съюза, настоящата препоръка не разглежда възможните икономически последици от различните сценарии. В случай че Обединеното кралство напусне Съюза въз основа на Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия ⁽³⁾ („Споразумението за оттегляне“), договорено с правителството на Обединеното кралство, което Европейският съвет одобри на 25 ноември 2018 г., правото на Съюза, включително европейският семестьър, ще продължи да се прилага по отношение на Обединеното кралство и в Обединеното кралство за преходния период, определен със Споразумението за оттегляне.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове („ЕСИ фондове“) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на ЕСИ фондовете с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Обединеното кралство понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга до 2019—2020 г. В своята програма за конвергенция за 2018—2019 г. правителството очаква номиналният дефицит да се повиши от 1,2 % от брутния вътрешен продукт (БВП) през 2018—2019 г. до 1,4 % от БВП през 2019—2020 г. и да се понижи до 1,1 % от БВП през 2020—2021 г. В програмата за конвергенция не е посочена средносрочна бюджетна цел. Според програмата за конвергенция съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 85,5 % от БВП през 2018—2019 г. на 83,8 % през 2019—2020 г. и да продължи да спада до 82,9 % през 2020—2021 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен. Въпреки че мерките, необходими за подпомагане на планираните цели за равнището на дефицита, като цяло са добре конкретизирани, нарастващият натиск върху държавните разходи ⁽⁵⁾ в редица области представлява риск за постигането на планираното намаляване на дефицита.
- (7) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Обединеното кралство да гарантира, че през 2019—2020 г. номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 1,6 %, което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2019 г., през 2019—2020 г. има риск от известно отклонение от изискванията на предпазните мерки.

⁽³⁾ ОВ С 66 I, 19.2.2019 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽⁵⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Национално финансираното бруто образуване на основен капитал се изглажда в рамките на период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (8) В периода 2020—2021 г. с оглед на това, че съотношението на консолидирания държавен дълг на Обединеното кралство е над 60 % от БВП, а прогнозираната разлика между фактическия и потенциалния БВП е 0,3 %, номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи следва да не надхвърля 1,9 % в съответствие със структурната корекция от 0,6 % от БВП, произтичаща от матрицата с изисквания съгласно Пакта за стабилност и растеж. При запазване на сегашната политика има риск от значително отклонение от изискването през 2020—2021 г. Обединеното кралство се очаква да изпълни преходното правило за дълга през 2019—2020 г. в резултат на позволеното годишно отклонение в размер на 0,25 %, и правилото за дълга през 2020—2021 г. Като цяло Съветът е на мнение, че през 2019 и 2020 г. Обединеното кралство трябва да има готовност да предприеме допълнителни мерки, за да спази разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (9) Дълго време Обединеното кралство беше икономиката от Г-7 с най-ниски капиталови инвестиции като дял от БВП. Също така инвестициите намаляха особено рязко по време на финансовата криза, а възстановяването на частните инвестиции в периода след кризата изостава. За последното десетилетие интензитетът на инвестициите на Обединеното кралство в областта на изследванията и развитието беше около 1,7 % от БВП, което е под средното за Съюза. Чрез своята индустриална стратегия Обединеното кралство определи цел за цялата икономика от 2,4 % от БВП за 2027 г. и 3 % от БВП в по-дългосрочен план. Инвестициите за научноизследователска и развойна дейност са съсредоточени в ограничен брой дружества и региони. Тези широкообхватни слабости, свързани както с физическия, така и с човешкия капитал, са основна причина за относително ниската и стагнираща производителност на труда на Обединеното кралство.
- (10) В Обединеното кралство се наблюдава постоянен недостиг на жилища. Следкризисното възстановяване в жилищното строителство изгуби набраната инерция. Възникват ограничения по отношение на капацитета, като в същото време жилищното строителство остава под необходимите нива, за да може да отговори на очакваното търсене. Цените на жилищата и наемите продължават да бъдат високи, особено в райони с голямо търсене на жилища, като има признаци за надценяване. Понастоящем значително по-малък брой млади хора притежават собствени домове. Правителството прилага набор от мерки за насърчаване на предлагането на жилища. В същото време количеството и местоположението на земята, която е на разположение за изграждането на нови жилища, продължават да бъдат ограничени вследствие на строгото регулиране на пазара на земя, особено около големите градове.
- (11) Нужни са големи инвестиции за модернизиране и разширяване на инфраструктурните мрежи, като същевременно се намалят разходите по проектите и емисиите на парникови газове. Налице е нарастващ натиск върху капацитета на шосейните, железопътните и авиационните мрежи. Обединеното кралство трябва да осигури значителен нов и по-екологосъобразен капацитет за производство и доставка на енергия. Развитието на инфраструктурата в Обединеното кралство като цяло е скъпо и бавно. След десетилетия на недостиг на публични инвестиции правителството започва да предприема мерки за справяне с недостига на инфраструктура чрез своята национална стратегия за инфраструктурата, но гарантирането по рентабилен начин на размера на външното финансиране, изискван в прогнозите на правителството, ще бъде предизвикателство.
- (12) Въпреки ниската безработица реалните заплати остават под пиковите стойности от преди кризата. Делът на нискоквалифицираните работници е висок и те разполагат с ограничени перспективи за напредване в кариерата, което влияе отрицателно на производителността и допринася за високите равнища на бедност сред работещите. Съществуват възможности за подобряване на ефективността на системите на образованието и обучението по отношение на основните и техническите умения. Правителството извършва реформи както в класната стая, така и в обучението в работна среда, но като цяло регистрациите за новата комбинирана система са много по-малко от очакваното.
- (13) В рамките на европейския семестър за 2019 г. Комисията извърши цялостен анализ на икономическата политика на Обединеното кралство и го публикува в доклада за страната за 2019 г. Комисията оцени също и програмата за конвергенция за 2018—2019 г., националната програма за реформи за 2019 г. и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Обединеното кралство, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Обединеното кралство, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

- (14) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2018—2019 г., като становището ⁽⁶⁾ му е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Обединеното кралство да предприеме следните действия през 2019 г. и 2020 г.:

1. да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 1,9 % през периода 2020—2021 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП.
2. да съсредоточи икономическата политика в областта на инвестициите върху научните изследвания и иновациите, жилищното настаняване, обучението и подобряването на уменията, устойчивия транспорт и прехода към нисковъглеродна и нискоенергийна икономика, като се отчита регионалното многообразие.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2019 година.

За Съвета
Председател
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)



Служба за публикации на Европейския съюз
L-2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG